

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

(นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2561 – 2565

(ฉบับทบทวน) รอบปี พ.ศ.2563

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

โทร/โทรสาร 044 – 243– 090 สป.มท. 36601

ข้อมูล ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2561

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้แจ้งผลการประชุมคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ด้านวิชาการ (อ.ก.บ.ภ. ด้านวิชาการ) ในการประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2561 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน มีมติเห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561 - 2565) แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เห็นชอบแนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ตามมติที่ประชุม อ.ก.บ.ภ. ด้านวิชาการครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561 และเห็นชอบแนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งแบ่งงบประมาณเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 งบประมาณเพื่อการพัฒนาตามศักยภาพความต้องการของพื้นที่ หรือประเด็นร่วมของกลุ่มจังหวัด ส่วนที่ 2 งบประมาณเพื่อการพัฒนาในลักษณะ Cluster หรือสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาลเชิงพื้นที่

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงได้ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างวันที่ 20 – 21 สิงหาคม 2561 โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาภาคยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม แผนแม่บทจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา) เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ สามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันของกลุ่มจังหวัด ให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561 – 2565) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2563 ฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในคราวประชุม ครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2560 โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

<u>ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์</u> (Strategies Position)

1) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

2) เป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ไหมระดับประเทศ

3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เชิงนิเวศน์ การกีฬาที่มีชื่อเสียง

4) เป็นประตูสู่อีสาน และเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

<u>เป้าหมายการพัฒนา</u>

ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข

/ประเด็นการพัฒนา...

<u>ประเด็นการพัฒนา</u> (Strategies Issues) รวม 3 ประเด็น คือ

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561 – 2565) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2563 ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการบูรณาการ แผนงาน/โครงการ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ต่อไป

คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
24 ธันวาคม 2561

สารบัญ

หน้า

คำนำ ก

สารบัญ ค

1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา 1

1.1 ด้านกายภาพ 2

1) ด้านกายภาพ 2

2) ด้านประชากร 8

3) ด้านการปกครอง 14

4) จุดผ่านแดน ไทย – กัมพูชา 15

5) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ 15

6) ด้านพลังงาน 20

7) บริการพื้นฐานด้านสังคม 22

8) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ ดิน น้ำ) 23

9) ด้านการท่องเที่ยว 25

1.2 ด้านเศรษฐกิจ 31

1) ภาวะเศรษฐกิจไทย ประจำปี พ.ศ. 2560 32

2) ภาพรวมเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดฯ ในปี พ.ศ. 2559 33

3) ภาคเกษตร 39

4) ด้านอุตสาหกรรม/วิสาหกิจ 63

5) ด้านการค้า 72

6) ด้านท่องเที่ยว 82

1.3 ด้านสังคมและความมั่นคง 85

1) ด้านสังคม 86

2) ด้านความมั่นคง 108

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 115

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 116

2) ด้านภัยธรรมชาติ 120

3) ด้านสิ่งแวดล้อม 122

1.5 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ 129

1.6 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหากลุ่มจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา 137

2. ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด 151

2.1 บทวิเคราะห์ 152

แนวโน้มขนาดใหญ่ (Mega Trend) / กระแสโลก 152

หน้า

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บท กระทรวง นโยบายรัฐบาล 153

SWOT การวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 163

การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับปัจจัยภายในและภายนอก 165

สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและแผนงาน ต่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด 166

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร การค้า การลงทุน 168

ประเด็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม 169

ประเด็นการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต 170

แผนที่ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 Strategy Map 171

จุดเน้นการพัฒนาที่กลุ่มจังหวัดควรให้ความสำคัญ 177

2.2 สรุปข้อมูลแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 179

Unique Position และตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ 180

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategies Position) 181

เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี 182

พันธกิจ (Mission) 183

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของการพัฒนากลุ่มจังหวัด 183

ประเด็นการพัฒนา 184

3. แบบ กจ.1 และบัญชีชุดโครงการ 190

4. แบบ กจ.1-1 211

ภาคผนวก ก 271

ภาคผนวก ข 275

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ด้านกายภาพ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

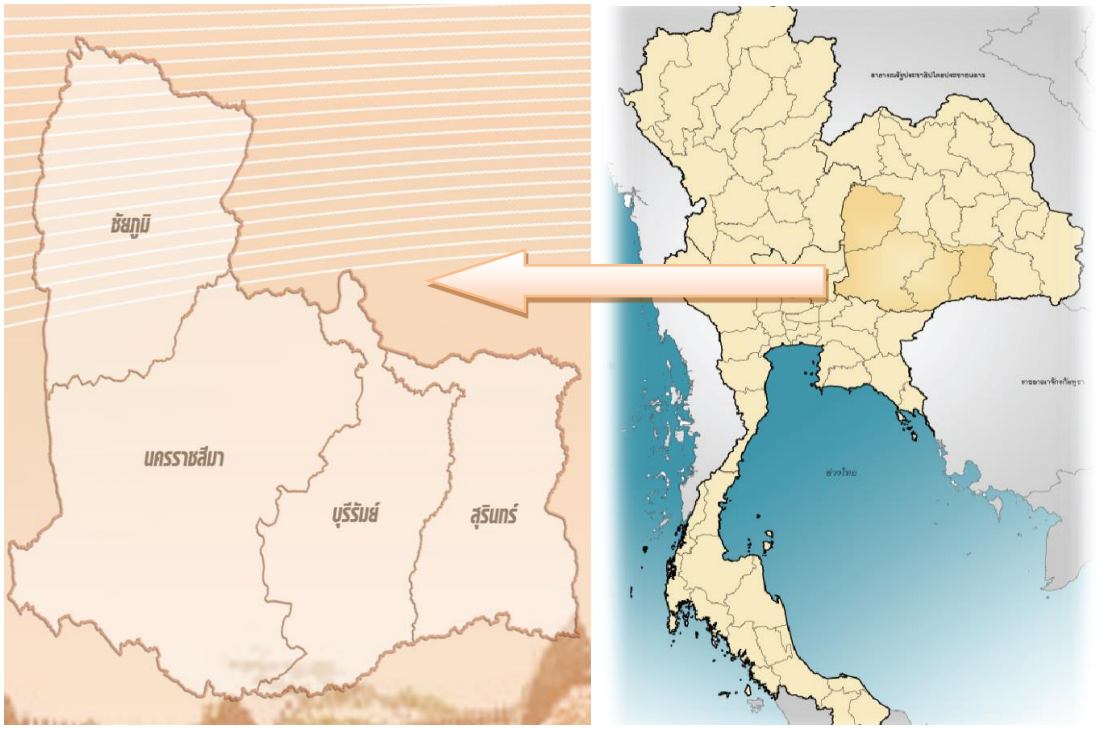
1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.1 ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

1) ด้านกายภาพ

(1) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 51,720.19 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,323,535ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 14 องศา 5ลิปดาเหนือ ถึงเส้นละติจูดที่ 16 องศา 43 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นลองจิจูดที่ 107 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึงเส้นลองจิจูดที่ 110 องศา 7 ลิปดาตะวันออก ซึ่งจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวนี้จะทำให้พื้นที่ตั้งอยู่ในโซนเวลามาตรฐานสากลที่พิกัดลองจิจูด 105 องศาตะวันออก ซึ่งเป็นเวลาที่เร็วกว่ากรีนิชประเทศอังกฤษ 7 ชั่วโมง และมีสภาวะอากาศแบบสวันนา (Tropical Savanna Climate) ตามการจำแนกเขตภูมิอากาศแบบ Koppenซึ่งจะมีอากาศร้อนอุณหภูมิสูงตลอดปี โดยมีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้งอย่างเด่นชัด โดยฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม และฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนเมษายน

(2) ที่ตั้งสัมพันธ์ :พื้นที่กลุ่มจังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์) มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี และจังหวัดนครนายก

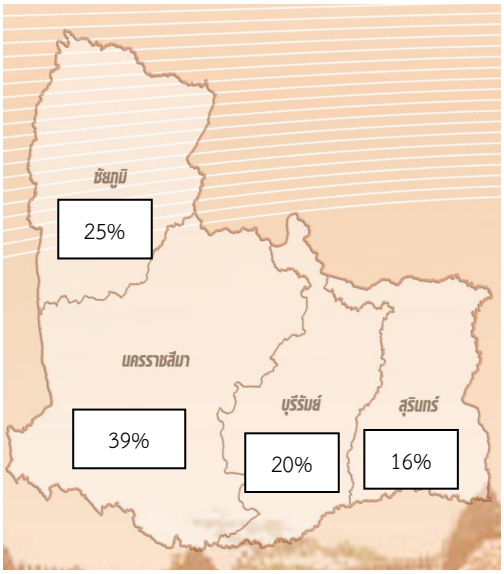
(3) ขนาดพื้นที่ :จากการรวบรวมข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินพบว่าพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัดมีพื้นที่รวมกันทั้งหมดประมาณ 51,720.192 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 32,323,870 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.63 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (168,854 ตารางกิโลเมตร) และคิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 10.08 ของพื้นที่ทั้งประเทศ (513,115 ตารางกิโลเมตร) โดยจังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 1 และภาพประกอบ ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 1 : แสดงพื้นที่ครอบคลุมของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	เนื้อที่		ร้อยละ (ของกลุ่มจังหวัด)
	ตร.กม.	ไร่	
นครราชสีมา	20,493.964	12,808,728	39.60
ชัยภูมิ	12,778.287	7,986,429	24.25
บุรีรัมย์	10,323.885	6,451,178	19.25
สุรินทร์	8,124.056	5,077,535	16.91
รวม (กลุ่มจังหวัด)	51,720.192	**32,323,870**	**100.00**
ภาคอีสาน	168,854.000	105,533,963	
ประเทศ	513,115.000	320,696,887	-

ที่มา : ข้อมูลเนื้อที่ (ตร.กม.)จากเว็บไซต์สารานุกรมเสรี ข้อมูลเนื้อที่ (ไร่) จากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ครอบคลุมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

(4) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีลักษณะทั้งเป็นพื้นที่ราบสูงและภูเขา พื้นที่ราบลุ่ม และพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- ลักษณะเทือกเขาสูงและที่ราบสูง

มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร อยู่บริเวณ อำเภอปากช่อง ปักธงชัย วังน้ำเขียว ครบุรี และเสิงสาง

เขตเทือกเขาดงพญาเย็น มีความสูงตั้งแต่ 500 – มากกว่า 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่บริเวณ ทางตอนเหนือของเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ บางส่วนของอำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภูเขียว อำเภอแก้งคร้อ อำเภอภักดีชุมพล อำเภอซับใหญ่

บริเวณเทือกเขาพนมดงรักมีความสูงตั้งแต่ 200 เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณด้านตะวันตกของอำเภอหนองหงส์ ตอนใต้ของอำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองกี่ อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด อำเภอโนนแดง ของจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอบัวเชด อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

- ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำลำเชียงไกร ลำปลายมาศ ที่ราบลุ่มริมฝั่งลำสะแทด พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำชี ในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรณ์ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ พื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูล บริเวณอำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เขตอำเภอท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

- พื้นที่ลูกคลื่น

มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 200 เมตร อยู่เขตอำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอบัวใหญ่ อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอพิมาย อำเภอคง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ลูกคลื่นลอนต่ำมีความสูงประมาณ 300 – 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ในพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอบ้านเขว้า อำเภอแก้งคร้อ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น ที่มีความสูงประมาณ 150 – 200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง บริเวณอำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอคูเมือง อำเภอลำปลายมาศ อำเภอกระสัง อำเภอบ้านด่าน บางส่วนของอำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอสตึก อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ชัยพจน์ อำเภอชำนิ อำเภอแคงดง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

(5) ลักษณะทางธรณีวิทยา: พื้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบสูงโคราช หินที่รองรับส่วนใหญ่ประกอบด้วยหินแข็ง (หินชุดโคราช) ประกอบด้วยลักษณะโครงสร้างแบบรูปประทุนคว่ำและรูปประทุนหงาย มีรอยแตกรอยแยกและรอยคดโค้งทั่วไป รวมทั้งโดมเกลือ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิสัณฐานของแอ่งย่อยบริเวณนี้เรียกว่าแอ่งโคราช-อุบล มีพื้นที่ประมาณ 33,000 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บริเวณจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ ยโสธร สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ แม่น้ำในบริเวณนี้ส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาที่เป็นขอบแอ่งทางทิศเหนือและทิศตะวันตก ที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำมูล มีต้นกำเนิดจากเขาวงและเขาสมิงของเทือกเขาสันกำแพง บริเวณอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา แม่น้ำชี มีต้นกำเนิดจากสันปันน้ำของเทือกเขาเพชรบูรณ์ ในเขตจังหวัดชัยภูมิ แม่น้ำทั้งสองสายไหลผ่านที่ราบตอนกลางของแอ่งและบรรจบรวมกันเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกบริเวณอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

(6) ปฐพีวิทยา : มีการแทรกดันของเกลือหินกระจายอยู่ทั่วไป ทำให้เกิดดินเค็มและน้ำเค็ม ลักษณะดินเป็นดินที่มีศักยภาพปานกลาง ถึงต่ำ สำหรับทำการเกษตร ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวจะอยู่ใกล้ลุ่มน้ำและพื้นที่น้ำขังในฤดูฝน

กลุ่มจังหวัดมีกลุ่มแร่ธาตุที่สำคัญ โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ มีกลุ่มย่อยคือ กลุ่มแร่เพื่อการก่อสร้าง เช่น หินปูน หินบะซอลต์ หินแกรนิต หินอ่อน หินทราย หินกาบ ดินลูกรัง กรวด ทรายก่อสร้าง กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ เช่น หินปูน 2) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เช่น ดินเหนียวสี เกลือหิน หินทรายแกะสลัก และ 3) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร เช่น โพแทช โดโลไมต์ ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีแร่ธาตุที่สำคัญ ปรากฏตามตารางที่ 2 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 2 : แสดงชนิดแร่ธาตุสำคัญที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	ชนิดแร่ธาตุ (ระบุชื่อ)	พบมากในพื้นที่ (ระบุ)
นครราชสีมา	หินปูน	อำเภอปากช่อง
	หินบะซอลต์	อำเภอโชคชัย
	หินแกรนิต	อำเภอวังน้ำเขียว
	หินอ่อน	อำเภอปากช่อง
	หินกาบ/หินชนวน	อำเภอปากช่อง
	หินทราย	อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอด่านขุนทด
	หินฮอร์นแบลนไดด์	อำเภอวังน้ำเขียว
	ทรายก่อสร้าง	อำเภอเมืองนครราชสีมา โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พิมาย ชุมพวง เมืองยาง ลำทะเมนชัย
	ดินลูกรังและกรวด	อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอโนนสูง
	เหล็กแมกนีไทดต์ - เอเมอรี	อำเภอวังน้ำเขียว
	ดินเหนียวสี	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย
	เกลือหิน (โดมเกลือ)	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง เฉลิมพระเกียรติ ด่านขุนทด ประทาย พระทองคำ
	เกลือหิน (แอ่งเกลือ)	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง เฉลิมพระเกียรติ เมืองนครราชสีมา พิมาย ด่านขุนทด ประทาย พระทองคำ
	โพแทช	อ.โนนไทย โนนสูง ขามสะแกแสง คง
	โคโลไมต์	อำเภอปากช่อง
ชัยภูมิ	หินปูน	อำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง อำเภอคอนสาร
	หินทรายประดับ	อำเภอซับใหญ่ อำเภอหนองบัวระเหว
	ดินสี	อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว

จังหวัด	ชนิดแร่ธาตุ (ระบุชื่อ)	พบมากในพื้นที่ (ระบุ)
	ดินลูกรังและกรวด	อำเภอจัตุรัส อำเภอบ้านแท่น อำเภอหนองบัวระเหว
	เกลือหิน	อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว
	โพแทช	อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัส อำเภอหนองบัวระเหว
บุรีรัมย์	หินบะซอลต์	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอนางรอง
	เกลือหิน	อำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง อำเภอสตึก
	ดินลูกรัง	อำเภอบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย อำเภอหนองกี่
	หินทราย	อำเภอปะคำ อำเภอโนนดินแดง
	โพแทช	อำเภอพุทไธสง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์
สุรินทร์	หินบะซอลต์	อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอปราสาท
	เกลือหิน	อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี

ที่มา : โครงการจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีรายจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(7) การใช้ประโยชน์ที่ดิน : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอันดับ 1 คือเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 22,304,142 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 6,046,827 ไร่ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 1,908,860 ไร่ พื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน 942,430 ไร่ ปรากฏตามตารางที่ 3 และกราฟที่ 1 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 3 : แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ พ.ศ. 2560

การใช้ประโยชน์ ที่ดิน ประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)				
	กลุ่มจังหวัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
พื้นที่เกษตรกรรม	22,304,142	8,907,219	4,405,951	5,037,119	3,953,853
พื้นที่นา	12,439,524	4,044,133	1,833,169	3,312,381	3,249,841
พืชไร่	7,752,532	4,115,236	2,222,206	1,094,838	320,252
ไม้ผล	275,343	193,212	65,890	13,697	2,544
พืชสวน	36,111	30,987	1,727	2,896	501
ไม้ยืนต้น	1,600,924	373,974	259,755	596,406	370,789
พืชน้ำ	147	49	98	-	-
ปศุสัตว์	156,940	126,502	15,828	11,605	3,005

การใช้ประโยชน์ ที่ดิน ประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)				
	กลุ่มจังหวัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ	33,058	15,648	6,681	5,063	5,666
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	9,563	7,478	597	233	1,255
พื้นที่ป่าไม้	6,046,827	2,219,900	2,780,126	600,285	446,516
พื้นที่แหล่งน้ำ	942,430	322,211	201,147	247,262	171,810
น้ำธรรมชาติ	480,714	138,324	131,861	123,738	86,791
น้ำที่สร้างขึ้น	461,716	183,887	69,286	123,524	85,019
พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	1,908,860	828,841	280,373	457,653	341,993
ตัวเมืองและย่านการค้า	148,124	69,461	28,323	24,807	25,533
สถานที่ราชการและสถาบัน	265,908	129,685	26,421	65,311	44,491
หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,351,550	536,701	214,788	332,933	267,128
นันทนาการ	74,596	67,400	2,708	3,156	1,332
สิ่งก่อสร้างเกี่ยวกับคมนาคมและสถานีน้ำมัน	45,198	12,863	924	30,272	1,139
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	19,481	10,924	5,944	934	1,679
สุสาน ป่าช้า	4,003	1,807	1,265	240	691
พื้นที่อุตสาหกรรม	100,240	63,797	12,333	15,223	8,887
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,004,393	451,692	305,871	93,001	153,829
พื้นที่ร้าง	16,978	15,068	628	635	647
รวม	**32,323,870**	**12,808,728**	**7,986,429**	**6,451,178**	**5,077,535**

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ http://www.ldd.go.th

2) ด้านประชากร

(1) สัดส่วน แนวโน้มประชากรและความหนาแน่น : จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2559 ปรากฏว่ากลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” มีประชากรจำนวน 6,752,462 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3,351,603 คน เพศหญิง 3,400,859 คน คิดเป็นร้อยละ 10.24 จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 65,931,550 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 10,925 คน คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 เมื่อเทียบจากกลุ่มจังหวัด และเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.93 เมื่อเทียบกับประเทศ โดยมีความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่กลุ่มจังหวัด คิดเป็น 130 คน/ตารางกิโลเมตร และเมื่อเทียบความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ประเทศคิดเป็น 13 คน/ตารางกิโลเมตร ปรากฏตามตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และตามกราฟที่ 2 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนประชากรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประเภท	จำนวนประชากร (คน)			ความหนาแน่นของประชากร (คน/ตร.กม.)
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	
ชาย	3,351,600	3,351,603	3,356,859	
หญิง	3,395,155	3,400,859	3,410,808	
รวมทั้งกลุ่มฯ	6,746,755	6,752,462	6,767,667	131
ประเทศ	65,729,098	65,931,550	66,188,503	13

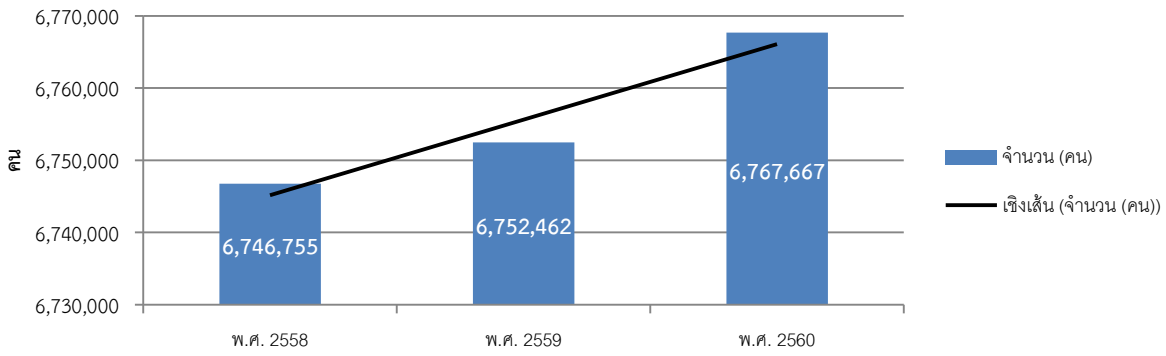
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2560

ตารางที่ 5 : แสดงประชากรแบ่งตามเขตเทศบาลของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	2558 (2015)			2559 (2016)			2560 (2017)		
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1									
รวมยอด	6,746,755	3,351,600	3,395,155	6,753,698	3,351,993	3,401,705	6,767,667	3,356,859	3,410,808
ในเขตเทศบาล	1,225,620	598,913	626,707	1,221,395	596,429	624,966	1,218,188	594,281	623,907
นอกเขตเทศบาล	5,521,135	2,752,687	2,768,448	5,532,303	2,755,564	2,776,739	5,549,479	2,762,578	2,786,901
นครราชสีมา									
รวมยอด	2,628,818	1,298,167	1,330,651	2,631,435	1,297,919	1,333,516	2,639,226	1,301,249	1,337,977
ในเขตเทศบาล	640,287	313,476	326,811	636,960	311,453	325,507	635,474	310,734	324,740
นอกเขตเทศบาล	1,988,531	984,691	1,003,840	1,994,475	986,466	1,008,009	2,003,752	990,515	1,013,237
ชัยภูมิ									
รวมยอด	1,138,252	565,687	572,565	1,138,799	565,576	573,223	1,139,356	565,245	574,111
ในเขตเทศบาล	150,232	72,747	77,485	149,925	72,762	77,163	148,655	71,764	76,891
นอกเขตเทศบาล	988,020	492,940	495,080	988,874	492,814	496,060	990,701	493,481	497,220
บุรีรัมย์									
รวมยอด	1,584,661	790,260	794,401	1,587,897	791,482	796,415	1,591,905	792,963	798,942
ในเขตเทศบาล	340,379	167,503	172,876	340,248	167,320	172,928	340,217	167,200	173,017
นอกเขตเทศบาล	1,244,282	622,757	621,525	1,247,649	624,162	623,487	1,251,688	625,763	625,925
สุรินทร์									
รวมยอด	1,395,024	697,486	697,538	1,395,567	697,016	698,551	1,397,180	697,402	699,778
ในเขตเทศบาล	94,722	45,187	49,535	94,262	44,894	49,368	93,842	44,583	49,259
นอกเขตเทศบาล	1,300,302	652,299	648,003	1,301,305	652,122	649,183	1,303,338	652,819	650,519

ที่มา : สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กราฟที่ 2 : ประชากรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาสัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบทของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2560 พบว่าสัดส่วนประชากรชนบท (นอกเขตเขตเทศบาล) มีจำนวนมากกว่าประชากรเมือง (ในเขตเทศบาล) คิดเป็นร้อยละ 82 ประชากรเมือง คิดเป็นร้อยละ 18 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด จังหวัดสุรินทร์มีสัดส่วนประชากรชนบทมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ คิดเป็นร้อยละ 93.28 รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา ตามลำดับ โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีประชากรในเขตเทศบาลสูงเป็นอันดับหนึ่ง ปรากฏตามตารางที่ 6 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 6 : สัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบทของกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2560

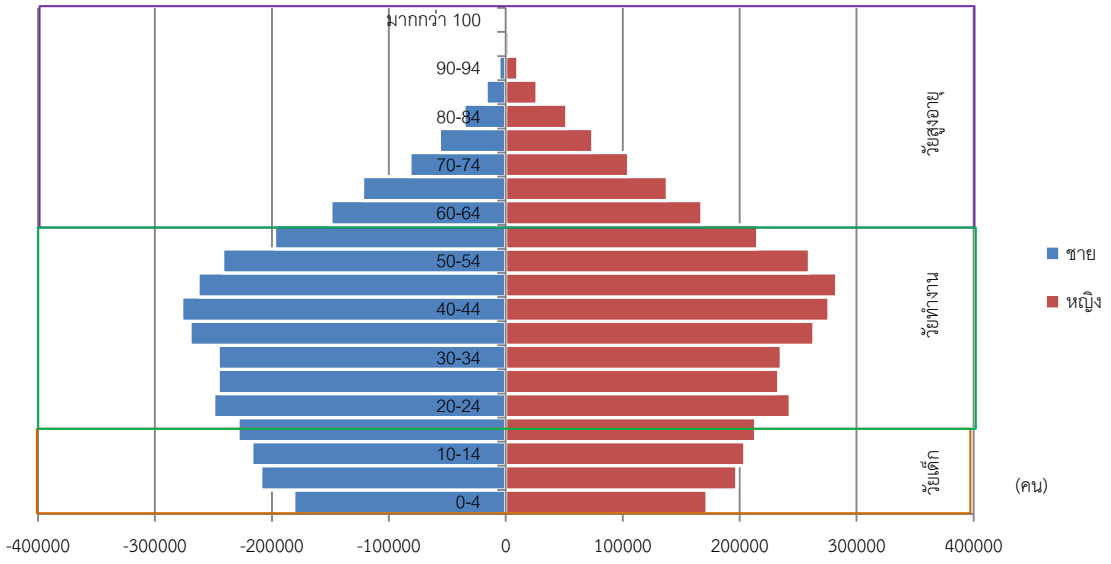
จังหวัด	2560 (2017)			สัดส่วน ปี 60 (ร้อยละ)		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	Total	Male	Female	Total	Male	Female
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1						
รวมยอด	**6,767,667**	**3,356,859**	**3,410,808**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	1,218,188	594,281	623,907	18.00	17.70	18.29
นอกเขตทศบาล	5,549,479	2,762,578	2,786,901	82.00	82.30	81.71
นครราชสีมา						
รวมยอด	**2,639,226**	**1,301,249**	**1,337,977**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	635,474	310,734	324,740	24.08	23.88	24.27
นอกเขตทศบาล	2,003,752	990,515	1,013,237	75.92	76.12	75.73
ชัยภูมิ						
รวมยอด	**1,139,356**	**565,245**	**574,111**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	148,655	71,764	76,891	13.05	12.70	13.39
นอกเขตทศบาล	990,701	493,481	497,220	86.95	87.30	86.61

บุรีรัมย์						
รวมยอด	**1,591,905**	**792,963**	**798,942**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	340,217	167,200	173,017	21.37	21.09	21.66
นอกเขตทศบาล	1,251,688	625,763	625,925	78.63	78.91	78.34
สุรินทร์						
รวมยอด	**1,397,180**	**697,402**	**699,778**	**100**	**100**	**100**
ในเขตเทศบาล	93,842	44,583	49,259	6.72	6.39	7.04
นอกเขตทศบาล	1,303,338	652,819	650,519	93.28	93.61	92.96

ที่มา : สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุออกเป็นสามช่วงวัย วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนประชากรวัยแรงงานมากที่สุด โดยเฉพาะช่วงอายุระหว่าง 35 – 49 ปี ปรากฏตามกราฟที่ 3 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 3 : โครงสร้างอายุประชากร พ.ศ. 2560

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ข้อมลมีเฉพาะผู้มีสัญชาติไทย และมีชื่อในทะเบียนบ้าน)

(2) กลุ่มชาติพันธุ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ดังนี้

- ไทยโคราช

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช เดิมถิ่นนี้ชาวพื้นเมืองเป็นละว้า ชาวไทยได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยสมัยกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองให้ขุนหลวงพะงั่วยกกองทัพมารวบรวมดินแดนแถบนี้เข้ากับกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองโปรดฯ ให้กองทหารอยุธยาตั้งด่าน อยู่ประจำ และส่งช่างชาวอยุธยามาก่อสร้างบ้านเรือนและ วัดวาอารามเป็นอันมาก ชาวไทยอยุธยาได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและได้อพยพมาอยู่นครราชสีมาอีกระลอกหนึ่งคือ คราวเสียกรุงครั้งที่ 2 โดยมีชาวไทยชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้อพยพเข้ามาเพิ่มด้วย ชาวไทยกลุ่มนี้และชาวไทยพื้นเมืองเดิม (เข้าใจว่าเป็นชาวสยามลุ่มน้ำมูล (ไท-เสียม) อาจมีเขมรและมอญปนอยู่ด้วย) สืบเชื้อสายเป็นชาวไทยโคราชและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมา

กลุ่มไทยโคราชเป็นกลุ่มที่แสดงเอกลักษณ์ของเมืองนครราชสีมา เพราะสำเนียงแตกต่างจากกลุ่มอื่น เป็นกลุ่มที่พูดภาษาไทยโคราชซึ่งคล้ายคลึงภาษาไทยกลางแต่สำเนียงเพี้ยน เหน่อ ห้วนสั้น เกิ่นเสียง มีคำไทยลาว (อีสาน) ปะปนบ้างเล็กน้อย ชาวไทยโคราชแต่งกายแบบไทยภาคกลาง รับประทานข้าวเจ้า อาหารทั่วไปคล้ายคลึงภาคกลาง ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมคล้ายไทยภาคกลาง ปัจจุบัน กลุ่มไทยโคราชอาศัยอยู่ในทุกอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ยกเว้นบางอำเภอที่มีชาวไทยลาวมากกว่า (อำเภอบัวใหญ่-ปักธงชัย และสูงเนิน) และยังพบชาวไทยโคราชในบางส่วนของจังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยภูมิ (อำเภอบำเหน็จณรงค์และจัตุรัส) และจังหวัดบุรีรัมย์(อำเภอเมืองบุรีรัมย์ นางรอง และหนองกี่)

- ไทยลาวเวียงจันทน์

กลุ่มไทยลาวเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาอยู่สมัยสงครามปราบปรามเมืองเวียงจันทน์สมัยธนบุรี มีการกวาดต้อนครอบครัวลาวเข้ามาอยู่ในหัวเมืองชั้นใน และอพยพเข้ามาโดยสมัครใจเพิ่มขึ้นในระยะหลังอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นส่วนใหญ่ และกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด เหมือนกับหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ใช้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่เหมือนกันกับชาวไทยลาวโดยทั่วไป แต่ก็จะมีอยู่ที่แตกต่างในเรื่องของภาษาบ้างในแต่ละท้องถิ่น

- ไทยเขมร

กลุ่มไทยเขมร มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี รวมไปถึง ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และ นครราชสีมาบางพื้นที่ มีภาษาพูดและอักษรเป็นของตนเอง ภาษาเขมรป่าดงเหมือนภาษาเขมรในกัมพูชา แต่เสียงเพี้ยนกันอยู่บ้าง มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมเป็นของตนเอง เขมรป่าดงแต่เดิมนับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน ผสมกับศาสนาพราหมณ์ และเทวนิยมดั้งเดิม

- ไทยจีน

กลุ่มไทยเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาก่อตัวเป็นชุมชนขึ้นในจังหวัดเขตตัวเมืองทั้ง 4 จังหวัด เหมือนกันจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย สาเหตุหลัก ๆ มาจากปัญหาการลี้ภัยสงครามที่เกิดขึ้นต่อเนื่องยาวนาน นับตั้งแต่ยุคการปฏิวัติประชาธิปไตยสมัย ดร.ซุนยัดเซ็น การปฏิวัติคอมมิวนิสต์นำโดยเหมา เจ๋อ ตง และสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นบุกจีน ที่ต่อเนื่องยาวนานถึง 54 ปี ในระหว่าง พ.ศ. 2438 – 2492 ทำให้ประชาชนเดือดร้อนลำเค็ญ โดยเฉพาะช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวจีนในจังหวัดแต้จิ๋ว มณฑลกวางตุ้ง ได้อพยพลี้ภัยเข้ามายังเมืองไทยเป็นจำนวนมาก สายหนึ่งมาทางเรือ ขึ้นฝั่งที่เมืองบางกอก อีกสายหนึ่งผ่านเข้ามาทางเวียดนามและลาว

- ไทยแขก

กลุ่มไทยเชื้อสายแขก ส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาก่อตัวเป็นชุมชนขึ้นในจังหวัดเขตตัวเมืองทั้ง 4 จังหวัด เหมือนกันจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย ประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก

- ไทยมอญ

กลุ่มไทยมอญ ชาวมอญอพยพเข้ามาอยู่บริเวณเมืองนครราชสีมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2318 ในสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี พระราชทานครัวมอญที่อพยพเข้ามาสวามิภักดิ์ มีเจ้าพระยามหาโยธา (พญาเจ่ง) ต้นสกุล "คชเสนี" เป็นหัวหน้า แบ่งให้พระยานครราชสีมานำขึ้นมาอยู่ที่เมืองนครราชสีมา ตั้งครัวมอญที่ ลำพระเพลิง เขตอำเภอปักธงชัยที่บ้านพลับพลา อำเภอโชคชัย พระยาศรีราชรามัญผู้เป็นหัวหน้าพาญาติพี่น้องมาอยู่ในเมืองเป็นสายกองส่วยทอง ตั้งบ้านเรือนเรียกว่าบ้านมอญ เมื่อเกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์ เมื่อปี พ.ศ.2336 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยามหาโยธา (ทอเรียะ คชเสนี) คุมกองมอญมาสมทบมาร่วมรบกับกำลังฝ่ายไทย เมื่อเสร็จศึกแล้วพวกมอญเห็นเมืองปักธงชัยอุดมสมบูรณ์จึงมาตั้งถิ่นฐานปัจจุบันชาวมอญในนครราชสีมายังรักษาวัฒนธรรมประเพณีมอญไว้ เช่น ภาษา การไหว้ผี การเล่นสะบ้าในเขตบ้านท่าโพธิ บ้านสำราญเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักธงชัย ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนทำเครื่องปั้นดินเผา ภาษามอญจะใช้พูดในชาวไทยมอญที่อายุเกิน 60 ปีขึ้นไป คนรุ่นหลังจากนี้จะพูดภาษาไทยโคราชทั้งสิ้น

- ไทยส่วย

กลุ่มไทยส่วย ส่วย หรือ ข่า เป็นชนพื้นเมืองของหัวเมืองเขมรป่าดง พูดภาษาตระกูลมอญ - เขมร ได้อยู่ในพื้นที่นี้ก่อนที่คนไทยจะเข้ามามีอิทธิพลเหนือดินแดนบริเวณลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน ปัจจุบันอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์บางส่วน นอกจากนี้ภาษาส่วย เป็นภาษาของชาวส่วยที่อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันมีเฉพาะผู้ที่อายุเกิน 40 ปีขึ้นไปที่ยังคงใช้ภาษาส่วยในกลุ่มของตนเอง

- ไทยญัฮกุร

กลุ่มไทยญัฮกุร หรือ เนียะกุล เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามไหล่เขาหรือเนินเขาเตี้ย ๆ บริเวณด้านในของที่ราบสูงโคราช อาจสืบเชื้อสายมาจากคนในสมัยทวารวดี ภาษาเป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมร

ปัจจุบันพูดเฉพาะผู้ที่อายุเกิน 60 ปีขึ้นไป นอกจากนั้นใช้ภาษาไทยโคราช ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่อำเภอปักธงชัย อำเภอครบุรี และอำเภอหนองบุญมาก ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต

- ไทยกูย

กลุ่มไทยกูย (แปลว่า คน) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “ข่า” อีกกลุ่มหนึ่ง มีรูปร่างลักษณะคล้ายชนเผ่าเขมร ส่วนใหญ่ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี สุรินทร์ บุรีรัมย์ บางส่วน กูยไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทราบเพียงว่า แต่เดิมอยู่ในกัมพูชา นิยมพูดภาษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กูยลาว อยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษตอนบน ซึ่งพูดภาษากูยโดยมีคำภาษาลาวปนอยู่ด้วยบางคำ และกูยเขมร อยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษตอนล่าง และอุบลราชธานีตอนล่าง ซึ่งพูดภาษากูยโดยมีคำภาษาเขมรปนอยู่ด้วย ชาวไทยกูย อาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดที่อำเภอ ศรีขรภูมิ สำโรงทาบ จอมพระ สังขะ บัวเชด ศรีณรงค์ สนม ท่าตูม บางส่วนของอำเภอเมือง เขวาสินรินทร์ และกาบเชิง

- ไทยวน

กลุ่มไทยวน หรือ ไทยโยนก เป็นเผ่าไทยในภาคเหนือของไทย ได้อพยพเข้ามาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา เขตอำเภอสีคิ้วสองทางด้วยกันคือ พวกแรกอพยพจากทางเหนือมาอยู่ที่อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ต่อมาเจ้าเมืองสระบุรีต้องการตั้งกองเลี้ยงโคนมที่เมืองนครจันทึก จึงได้แบ่งครอบครัวชาวไทยวนจากอำเภอเสาไห้ไปอยู่ที่อำเภอสีคิ้ว ส่วนอีกพวกหนึ่งอพยพมาจากเวียงจันทน์ ชาวไทยวนยังรักษาประเพณีและวัฒนธรรมแบบโยนกไว้ได้ดีมาก ภาษาไทยวน ใช้พูดในหมู่ไทยวนด้วยกันเองซึ่งมีอยู่ประมาณ 5,000 คน ในเขตอำเภอสีคิ้ว ในท้องที่ตำบลลาดบัวขาว ตำบลสีคิ้ว และตำบลบ้านหัน

3) ด้านการปกครอง เขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดฯ ทั้ง 4 จังหวัด ประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 7 : แสดงเขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดฯ ทั้ง 4 จังหวัด

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล	อบต.
นครราชสีมา	32	289	3,743	90	243
ชัยภูมิ	16	123	1,617	36	123
บุรีรัมย์	23	188	2,546	62	146
สุรินทร์	17	158	2,120	27	144
รวมกลุ่มจังหวัด ฯ	88	758	10,026	215	656

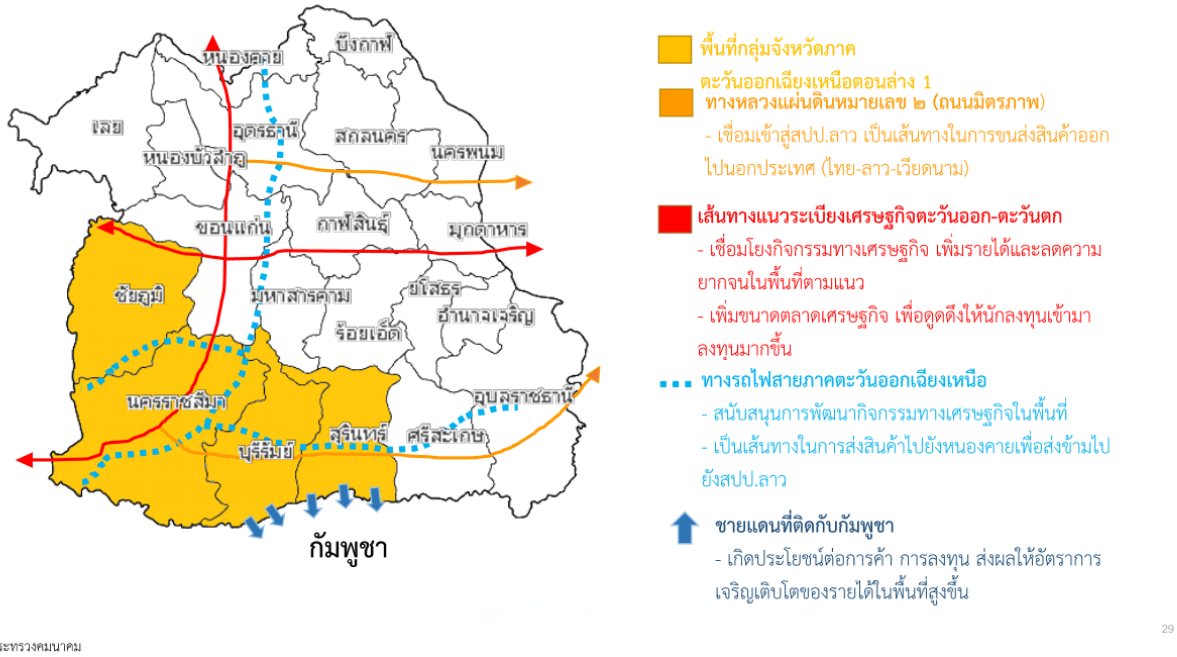
ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

4) จุดผ่านแดน ไทย – กัมพูชา

ตารางที่ 8 : แสดงจุดผ่านแดนไทย – กัมพูชา

จังหวัด	จุดผ่านแดนถาวร	จุดผ่อนปรน	พื้นที่ของไทย	พื้นที่ของกัมพูชา
บุรีรัมย์		✓	จุดผ่อนปรนช่องสายตะกู บ้านสายโท 6 ใต้ ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด	บ้านจุ๊บโกกี ตำบลอำปึก อำเภอบัณเตียอำปึน จังหวัดอุดรมีชัย (ด่านชายแดน)
สุรินทร์	✓		ด่านช่องจอม บ้านด่านพัฒนา	บ้านโอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรมีชัย (ด่านชายแดนสากล)

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ที่มา: กระทรวงคมนาคม

5) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ

(1) ทางหลวงสายต่างๆ ในกลุ่มจังหวัด :ระบบคมนาคมขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดมีถนนสายสำคัญหลายสาย มีทางหลวงแผ่นดินสายหลักและสายรอง ที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัด และภายในจังหวัด ทำให้การคมนาคมขนส่งในกลุ่มจังหวัดมีประสิทธิภาพสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก โดยมีเส้นทางสำคัญดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือ ถนนมิตรภาพ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ,201,202,205,206,207,218,219,224,225,226,304 และ 348 นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดยังมีทางหลวงสายอาเซียนพาดผ่าน ได้แก่

- สาย AH 12 ผ่านสะพานมิตรภาพไทย/ลาว - หนองคาย - อุดรธานี- อ.น้ำพอง – ขอนแก่น – อ.บ้านไผ่ – อ.พล – จังหวัดนครราชสีมา – อ.สูงเนิน – อ.สีคิ้ว – อ.มวกเหล็ก – จังหวัดสระบุรี – หินกอง – รังสิต – กรุงเทพฯ รวมระยะทาง 511.5 กิโลเมตร

- สาย AH 121 ผ่านมุกดาหาร – อำนาจเจริญ – ยโสธร – อ.สุวรรณภูมิ –อ.พยัคฆภูมิพิสัย - บุรีรัมย์ - อ.นางรอง – อ. ส้มป่อย – บ.ช่องตะโก รวมระยะทาง 458.5กิโลเมตร

(2) ทางรถไฟ :เส้นทางรถไฟที่ผ่านกลุ่มจังหวัด คือ รถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (ประกอบด้วย เส้นทาง กรุงเทพ – อุบลราชธานี, กรุงเทพ – หนองคาย, เส้นทางลำชี – อุบลราชธานี, เส้นทางนครราชสีมา – อุบลราชธานี, เส้นทางกรุงเทพ – ศรีษะเกษ)

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน 2 สาย คือ

- เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดอุบลราชธานี
- เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดหนองคาย

รถไฟทั้งสองสายจะแยกกันที่ชุมทางจิระจังหวัดนครราชสีมานอกจากนี้ยังมีรถไฟอีกสายหนึ่งโดยแยกที่ชุมทางแก่งคอย คือ สายอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี – อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดนครราชสีมา มีสถานีรถไฟ รวม 38 สถานี และ 2 ชุมทาง รวม 40 สถานี สถานีหลักในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าคือ สถานีนครราชสีมา และสถานีชุมทางบัวใหญ่

จังหวัดชัยภูมิ มีเส้นทางรถไฟผ่านพื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดซึ่งเป็นเส้นทางระหว่าง อำเภอแก่งคอยจังหวัดสระบุรี – อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา – อำเภอเทพสถิต – บำเหน็จณรงค์ – จัตุรัส จังหวัดชัยภูมิซึ่งมีสถานีรถไฟรวม 6 สถานี มีขบวนรถไฟผ่านสถานีรถไฟอำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอจัตุรัส

จังหวัดบุรีรัมย์ มีเส้นทางรถไฟผ่าน คือ เส้นทางกรุงเทพมหานคร – จังหวัดอุบลราชธานี กรุงเทพ – สุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่านทางตอนบนของจังหวัด โดยมีเส้นทางผ่าน 1 สาย คือ เส้นทางกรุงเทพมหานคร – อุบลราชธานี

(3) ระบบขนส่งทางอากาศ

ตารางที่ 9 : ระบบขนส่งทางอากาศ

ท่าอากาศยาน	สายการบิน	เส้นทางการบิน (Rout)		เวลาออก	เวลาถึง	อัตราค่าโดยสาร
		เริ่มต้น	ปลายทาง			
บุรีรัมย์	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	05.55 น.	07.00 น.	585 - 1,894
	AirAsia	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	14.00 น.	14.55 น.	590 - 3,258
	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	14.35 น.	15.45 น.	585 - 1,894
	NOK AIR	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	17.25 น.	18.40 น.	
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	07.30 น.	08.35 น.	585 - 1,894
	AirAsia	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	15.20 น.	16.10 น.	590 - 3,258
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	16.20 น.	17.30 น.	585 - 1,894
	NOK AIR	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	19.40 น.	20.55 น.	

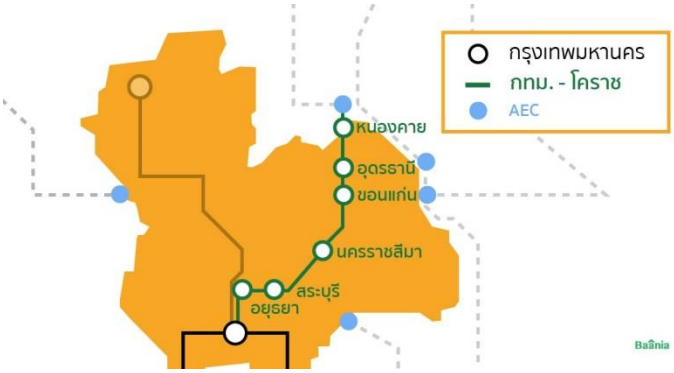
ที่มา : สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2560

(4) โครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้การสนับสนุน

- รถไฟทางคู่ สายมาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ 128 กิโลเมตร

- โครงการรถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา หรือรถไฟไทย-จีน ระยะทาง 253 กิโลเมตร

- โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หรือมอเตอร์เวย์สายบางปะอิน – นครราชสีมา

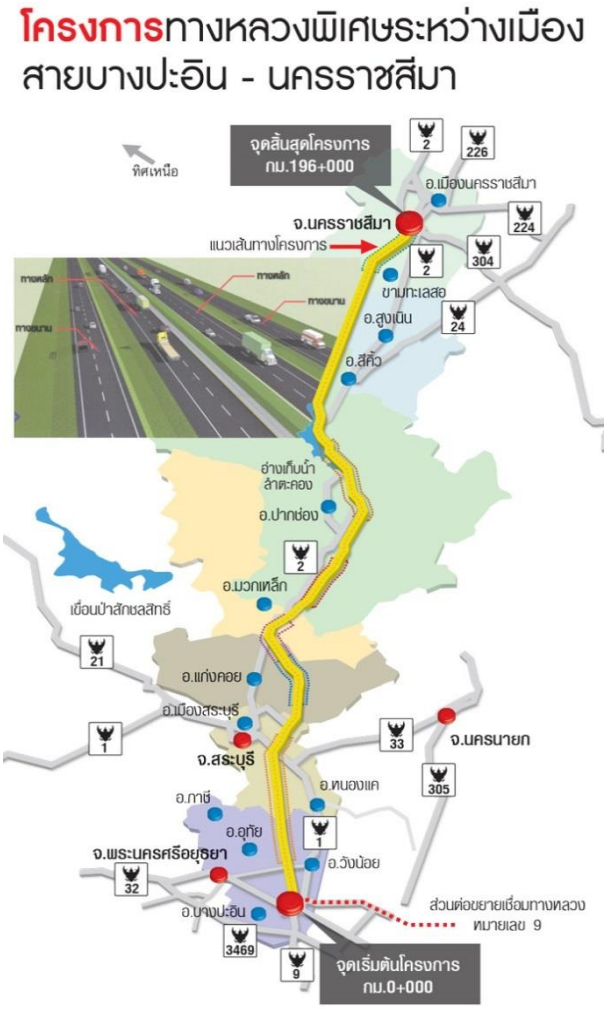
ภาพ เส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมไปสู่ AEC

ภาพสายทางการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายมาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ

ภาพความเชื่อมโยงของรถไฟทางคู่ จากไทยสู่จีน

(5) ไฟฟ้า

ข้อมูลปี 2560 จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,921,958 ราย เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ที่มีผู้ใช้ไฟฟ้า 1,875,439 ราย ทำให้กระแสไฟฟ้าที่จำหน่ายมากขึ้น เป็นจำนวนทั้งสิ้น 8,647,571,878 กิโลวัตต์/ชั่วโมง โดยจำหน่ายให้กับกิจการขนาดใหญ่มากที่สุด 2,577,449,565 กิโลวัตต์/ชั่วโมง รองลงไปเป็นบ้านอยู่อาศัย กิจการขนาดกลาง กิจการขนาดเล็ก กิจการขนาดกลาง และอื่นๆ ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 10 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 10 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้จ่ายไฟฟ้า

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	1,845,662	1,875,439	1,921,958
ไฟฟ้าที่จำหน่าย/ใช้ (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)	7,805,512,526	8,382,670,868.02	8,647,571,878
- บ้านอยู่อาศัย	2,380,678,694	2,559,241,291.55	2,577,449,565
- กิจการขนาดเล็ก	875,158,133	922,334,455.32	936,186,633
- กิจการขนาดกลาง	1,245,802,361	1,313,072,430.28	1,318,601,610

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
- กิจการขนาดใหญ่	3,089,477,401	3,362,715,111.52	3,592,608,599
- อื่น ๆ	214,395,937	225,307,579.35	222,725,471

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้วพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด เนื่องจากมีจำนวนประชากรมากที่สุด จึงมีไฟฟ้าที่จำหน่ายหรือใช้ไปจำนวนมากถึง 5,886,652,137 กิโลวัตต์/ชั่วโมง ปรากฏตามตารางที่ 11 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 11 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้จ่ายไฟฟ้า ประจำปี พ.ศ. 2560 (รายจังหวัด)

ประเภทอัตราไฟฟ้า	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	835,141	325,005	410,899	350,913
ไฟฟ้าที่จำหน่าย/ใช้ (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)	5,886,652,137	820,643,093	1,075,055,448	865,221,200
- บ้านอยู่อาศัย	1,311,958,690	351,785,507	500,929,967	412,775,401
- กิจการขนาดเล็ก	475,826,117	136,044,913	179,168,527	145,147,076
- กิจการขนาดกลาง	803,466,067	129,198,897	217,893,947	168,042,699
- กิจการขนาดใหญ่	3,136,464,993	185,445,110	151,568,519	119,129,977
- อื่น ๆ	158,936,270	18,168,666	25,494,488	20,126,047

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

(6) ประปา

ข้อมูลปี 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีกำลังการผลิตน้ำประปาในพื้นที่ทั้งสิ้น 111.1837 ล้านลูกบาศก์เมตร มากกว่าปีที่ก่อน ที่มีปริมาณการผลิต 106.1653 ลูกบาศก์เมตร มีปริมาณที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 79.4916 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 71.50 ของปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ทั้งนี้มีจำนวนผู้ใช้ทั้งสิ้น 338,719 ราย ปรากฏตามตารางที่ 12 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 12 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้น้ำประปา

รายละเอียด	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
ผู้ใช้น้ำ (ราย)	316,213	327,966	338,719
ปริมาณการผลิต (ล้านลูกบาศก์เมตร)	99.1197	106.1653	111.1837

รายละเอียด	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1		
	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
ปริมาณการจำหน่าย (ล้านลูกบาศก์เมตร)	74.9528	78.6718	79.4916
เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลบ.ม./ราย/เดือน)	80.2399	81.2805	79.0712

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้วพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีผู้ใช้น้ำมากที่สุด จำนวน 131,282 ราย ทำให้มีปริมาณการผลิตและการจำหน่ายสูง แต่ปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ยเป็นรายเดือนกลับพบว่า จังหวัดสุรินทร์มีการใช้น้ำมากที่สุดถึง 22.0943 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน จังหวัดที่ใช้น้ำน้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัดคือจังหวัดชัยภูมิมีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 16.5643 ลูกบาศก์เมตร/ราย/เดือน ปรากฏตามตารางที่ 13 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 13 : แสดงจำนวนและปริมาณการใช้น้ำประปา ประจำปี พ.ศ. 2560 (รายจังหวัด)

รายละเอียด	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ผู้ใช้น้ำ (ราย)	131,282	89,814	62,606	55,017
ปริมาณการผลิต (ล้านลูกบาศก์เมตร)	46.2368	26.4029	20.1117	18.4322
ปริมาณการจำหน่าย (ล้านลูกบาศก์เมตร)	31.9076	17.8525	15.1447	14.5867
เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลบ.ม./ราย/เดือน)	20.2539	16.5643	20.1587	22.0943

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

6) ด้านพลังงาน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีข้อมูลจำนวนแหล่งผลิตไฟฟ้าในกลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 170 โรง โดยมีโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และโซลาร์รูฟทอปมากที่สุดถึง 44 โรง โดยเฉพาะจังหวัดชัยภูมิ มีโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ ปรากฏตามตารางที่ 14 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 14 : แสดงแหล่งผลิตไฟฟ้าในกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด	โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ	โรงไฟฟ้าชีวมวล	โรงไฟฟ้าพลังงานลม	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และโซลาร์รูฟทอป	รวม
นครราชสีมา	3	22	10	6	20	61
ชัยภูมิ	3	59	6	3	13	84

จังหวัด	โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ	โรงไฟฟ้าชีวมวล	โรงไฟฟ้าพลังงานลม	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และโซลาร์รูฟทอป	รวม
บุรีรัมย์	-	3	7	-	7	17
สุรินทร์	-	-	4	-	4	8
กลุ่มจังหวัดฯ	6	84	27	9	44	170

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2560

น้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้าของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด โดยน้ำมันเบนซิน น้ำมันเตา มีปริมาณที่มากขึ้นทุกปี ส่วนก๊าซปิโตรเลียม เมื่อปี พ.ศ. 2559 มีปริมาณการจำหน่ายน้อยลง ปรากฏตามตารางที่ 15 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 15 : ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้าของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ

หน่วย : พันลิตร

จังหวัด	ประเภท	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	น้ำมันเบนซิน	209,093.47	223,630.62	237,608.08	274,571.01	308,073.03
	น้ำมันดีเซล	678,837.75	765,322.47	770,218.24	786,545.24	810,268.45
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	153,856.86	156,569.83	153,263.89	144,159.98	136,052.89
	น้ำมันเตา	29,499.71	23,440.50	24,584.15	24,109.92	25,219.06
ชัยภูมิ	น้ำมันเบนซิน	34,830.96	39,974.32	40,233.99	45,666.03	51,239.51
	น้ำมันดีเซล	148,429.02	126,198.52	120,194.90	127,128.65	125,663.70
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	23,859.79	22,483.12	22,687.45	21,907.63	21,871.56
	น้ำมันเตา	2,390.10	988.84	616.25	600.46	720.5
บุรีรัมย์	น้ำมันเบนซิน	100,740.19	92,389.77	99,778.81	95,735.92	110,897.62
	น้ำมันดีเซล	307,461.38	326,026.76	302,127.53	305,754.62	288,317.98
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	32,524.05	34,911.99	35,765.57	35,136.76	31,396.36
	น้ำมันเตา	666.12	146.44	900.74	1,171.92	1,354.58
สุรินทร์	น้ำมันเบนซิน	48,256.95	51,064.73	51,667.96	59,798.55	66,440.65
	น้ำมันดีเซล	139,026.39	144,802.50	134,550.59	152,193.01	163,125.23
	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (พัน กก.)	25,840.62	28,460.20	30,265.57	29,199.67	28,278.51
	น้ำมันเตา	235.39	-	11.94	53.71	80.49

ที่มา : กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

หมายเหตุ : - กลุ่มน้ำมันเบนซิน ประกอบด้วย มันเบนซิน ,เบนซิน ออกเทน 91, เบนซิน ออกเทน 95, แก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 91 , แก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 95, แก๊สโซฮอล์อี 20 และแก๊สโซฮอล์อี 85

- กลุ่มน้ำมันดีเซล ประกอบด้วย ดีเซลหมุนเร็วธรรมดา ,ดีเซลหมุนเร็ว บี 5 ,น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว(เป็นดีเซลหมุนเร็วเกรดเดียว ตั้งแต่ พ.ค. 54) ,ปาล์มดีเซล , ดีเซลประมงชายฝั่ง และ ดีเซลพื้นฐาน

- กลุ่มก๊าซปิโตรเลียมเหลว ประกอบด้วย ก๊าซปิโตรเลียมเหลว, บิวเทน และโพรเพน
- ปริมาณการจำหน่าย รวมการจำหน่ายให้ผู้ค้าตามมาตรา 10 ซึ่งไม่สามารถระบุจังหวัดปลายทางในการขนส่งได้

7) บริการพื้นฐานด้านสังคม

(1) สถานศึกษา : กลุ่มจังหวัดฯ มีโรงเรียนประถมศึกษา รวม 3,784 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา รวม 396 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา มีจำนวนสถานศึกษาจำนวน 61 แห่ง และระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 25 แห่ง ปรากฏตามตารางที่ 16 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 16 : แสดงจำนวนสถานศึกษาจำแนกตามประเภท ปี พ.ศ. 2560

จังหวัด	โรงเรียนประถม (แห่ง)	โรงเรียนมัธยม (แห่ง)	อาชีวศึกษา (แห่ง)	อุดมศึกษา (แห่ง)
นครราชสีมา	1,329	176	23	13
ชัยภูมิ	725	69	17	2
บุรีรัมย์	897	66	13	6
สุรินทร์	833	85	8	4
กลุ่มจังหวัด	**3,784**	**396**	**61**	**25**

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(2) จำนวนนักเรียน/ครู : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนนักเรียน ประจำปี พ.ศ. 2560 ทั้งหมด 807,696 คน และมีจำนวน ครู ทั้งหมด 69,166 คน คิดเป็นจำนวน ครู 1 คน ต่อ นักเรียน 11 คน ปรากฏตามตารางที่ 17 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 17 : ตารางแสดงจำนวนนักเรียนและครู ประจำปี พ.ศ. 2560

จังหวัด	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
นักเรียน	807,696	485,200	168,637	110,889	42,970
ครู	69,166	27,899	12,828	11,940	16,499

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ตารางที่ 18 : แสดงรายชื่อสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	วิทยาเขต สถาบันอุดมศึกษา
นครราชสีมา	1.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 2.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 4.มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 5.วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา 6.วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ 7.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	1.มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล 2.วิทยาลัยนครราชสีมา	1. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) 2. มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัด	สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	วิทยาเขต สถาบันอุดมศึกษา
	8. มหาวิทยาลัยมหาจุฬา ลงกรณ์ราช วิทยาลัย		
ชัยภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ		
บุรีรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิม พระเกียรติจังหวัด บุรีรัมย์
สุรินทร์	1.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ เกียรติจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และเว็บไซต์สารานุกรมเสรี

(2) ด้านการบริการสาธารณสุข : การบริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีจำนวนสถานพยาบาลทั้งสิ้น 2,011 แห่ง จำแนกเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล 86 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 16 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 945 แห่ง คลินิกรวมทุกประเภท 964 แห่ง ข้อมูลจากสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2559 ด้านบุคลากรทางการแพทย์ รวม 15,339 คน มีแพทย์จำนวน 2,266 คน ทันตแพทย์ 673 คน เภสัชกร 942 คน พยาบาลวิชาชีพ 11,365 คน และพยาบาลเทคนิค 93 คน

(3) แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ : มีจำนวนทั้งสิ้น 1,070 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ในหลายๆ พื้นที่ โดยจังหวัดสุรินทร์มีจำนวน 162 แห่ง จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 738 แห่ง จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 10 แห่ง และจังหวัดชัยภูมิจำนวน 160 แห่ง

8) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ ดิน น้ำ)

(1) ด้านทรัพยากรป่าไม้

ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเนื้อที่ป่า 6,188,083 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.13 ของเนื้อที่ทั้งกลุ่มจังหวัด โดยจังหวัดชัยภูมิมีเนื้อที่ป่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.81 ของเนื้อที่จังหวัด และเป็นร้อยละ 45.98 ของเนื้อที่ป่ากลุ่มจังหวัดฯ เมื่อเทียบกับเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัดฯ กับเนื้อที่ป่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวน 18,467,743 ไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 32.74 และเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัดฯ กับเนื้อที่ป่าทั้งประเทศที่มีทั้งสิ้น 105,846,356 ไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 5.71 ปรากฏตามตารางที่ 19 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 19 : ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง1 ปี พ.ศ. 2559/60

จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่ป่าต่อเนื้อที่จังหวัด	ร้อยละของเนื้อที่ป่าจังหวัดต่อเนื้อที่ป่าของกลุ่มจังหวัด
นครราชสีมา	12,828,728.00	2,219,900.00	17.30	36.71
ชัยภูมิ	7,986,429.00	2,780,126.00	34.81	45.98
บุรีรัมย์	6,451,178.00	600,285.00	9.31	9.93
สุรินทร์	5,077,535.00	446,516.00	8.79	7.38
กลุ่มจังหวัดฯ	32,343,870.00	6,046,827.00	18.70	100.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963.00	18,467,743.00	17.50	
ประเทศ	320,696,887.00	105,846,356.00	33.01	

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2560 สำหรับพื้นที่ป่าไม้ภาคและประเทศ ปี พ.ศ. 2559)

(2) ด้านทรัพยากรน้ำ : กลุ่มจังหวัดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และกลุ่มน้ำป่าสัก

- **ลุ่มน้ำชี :** มีพื้นที่รับน้ำ 49,477 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 20 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชีได้แก่พื้นที่เกือบทั้งหมดของจังหวัดชัยภูมิและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครราชสีมา รวมคิดเป็นร้อยละ 25.8 ของพื้นที่ลุ่มน้ำชีทั้งหมด
- **ลุ่มน้ำมูล :** มีพื้นที่รับน้ำ 69,700 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 31 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำได้แก่พื้นที่เกือบทั้งหมดของจังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ รวมคิดเป็นร้อยละ 54.2 ของพื้นที่ลุ่มน้ำมูลทั้งหมด
- **ลุ่มน้ำป่าสัก :** มีพื้นที่รับน้ำ 6,292 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 8 ลุ่มน้ำสาขาพื้นที่โครงการที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำมูลได้แก่พื้นที่บางส่วนของจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดนครราชสีมา รวมคิดเป็นร้อยละ 2.4 ของพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำป่าสัก

ตารางที่ 20 : ข้อมูลปริมาณความจุที่เก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ

แหล่งเก็บน้ำ	ความจุที่เก็บกักน้ำ (ลบ.ม.)
ลำตะคอง	300,000,000
มูลบน	141,000,000
ลำแชะ	270,000,000
ลำพระเพลิง	105,000,000
ลำปลายมาศ	100,000,000
ลำนางรอง	120,000,000
เขื่อนจุฬาภรณ์	188,000,000
ห้วยกุ่ม	22,000,000

ห้วยปะทาว	44,000,000
ลำเชียงไกร (ตอนล่าง)	27,700,000
บ้านซับกระจาย	4,300,000

ที่มา : สำนักชลประทานที่ 8 นครราชสีมา

(3) ทรัพยากรดิน : ความเหมาะสมของที่ดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ: ชั้นความเหมาะสมของที่ดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ข้าว พืชไร่ และไม้ผลไม้ยืนต้น สรุปได้ว่ามีชั้นความเหมาะสมของดินเพื่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทั้ง 3 กลุ่มในเกณฑ์เหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมดีมาก ดังนี้ (เกณฑ์การประเมินที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน และ FAO) ปรากฏตามตารางที่ 21 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 21 : แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน

ชั้นความเหมาะสมระดับปานกลาง - ดีมาก	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
การปลูกข้าว	20,413.49	39.47
การปลูกพืชไร่	11,191.99	21.64
การปลูกไม้ผล - ไม้ยืนต้น	11,874.68	22.96
รวมพื้นที่	**43,480.16**	**84.07**

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

9) ด้านการท่องเที่ยว

(1) แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัด : จากลักษณะการจัดหมวดหมู่แหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถจัดแบ่งสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดได้ 6 ประเภท ปรากฏตามตารางที่ 22 - 24 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 22 : แสดงแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	77	20	27	6	24
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	36	14	5	6	11
แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม และแหล่งมรดกประเพณี	71	13	7	20	31
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ	13	4	2	3	4
แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ	64	34	13	8	9
แหล่งท่องเที่ยวเชิงสันทนาการ และบันเทิง	26	18	4	3	1
	287	**103**	**58**	**46**	**80**

ที่มา : จากการรวบรวมของสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ พ.ศ. 2559

ตารางที่ 23 : แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยวของเส้นทางอารยธรรมขอมในพื้นที่นครชัยบุรินทร์ (รายจังหวัด)

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวหลักของเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทโบราณสถาน (34 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทศิลปะวัฒนธรรม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวเสริมของเส้น ทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (44 แห่ง)
นครราชสีมา (35 แห่ง)	1.ปราสาทหินพนมวัน 2.ปราสาทหินพิมาย	1. ปรางค์พะโค 2. กู่พราหมณ์จำศีล 3. ปราสาทนางรำ 4. กุฏิฤาษีน้อย 5. แหล่งหินดัดสีคิ้ว 6. ปราสาทโนนกู่ 7. ปราสาทเมืองแขก 8. ปราสาทเมืองเก่า 9. โบราณสถานเมืองเสมา 10. ปราสาทหินบ้านถนนหัก 11. ปราสาทห้วยแคน	1. แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท 2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย 3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวีรวงศ์ 4. หมู่บ้านด่านเกวียน	1. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี 2. อนุสรณ์สถานวีรกรรมบ้านทุ่งสัมฤทธิ์ 3. วัดเขาจันทร์งาม (ภาพเขียนสีโบราณบนเพิงผาหิน) 4. วัดธรรมจักรเสมาราม (พระพุทธรูปปางไสยยาสน์) 5. วัดศาลาลอย (อุโบสถศิลปะไทยประยุกต์) 6.ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏนครราชสีมา 7. สวนน้ำบุ่งตาหลั่วเฉลิมพระเกียรติ 8. หมู่บ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านหลุ่งประดู่สามัคคี 9. พิพิธภัณฑ์ไม้กลายเป็นหิน ช้างดึกดำบรรพ์และไดโนเสาร์ 10. ประตูชุมพล 11. วัดบ้านไร่ 12. วัดโนนกุ่ม (วิหารหลวงพ่อโต) 13. ศูนย์วัฒนธรรมผ้าไหมปักธงชัย 14. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 15. เขื่อนลำตะคลอง 16. โฮมสเตย์บ้านปราสาท 17. สวนสัตว์นครราชสีมา 18 ฟาร์มโชคชัย
ชัยภูมิ (15 แห่ง)	1. ปรางค์กู่	1.บ้านกุดโง้ง 2.เมืองโบราณคอนสวรรค์ 3.กู่บ้านกุดยาง (กู่แดง) 4.พระธาตุหนองสามหมื่น		1.อนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล 2.ศาลเจ้าพ่อพระยาภักดีชุมพล 3.ทุ่งดอกกระเจียว 4.อุทยานแห่งชาติไทรทอง 5.อุทยานแห่งชาติน้ำตกตาดโตน 6.อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม 7.อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 8.มอหินขาว 9.ศูนย์ส่งเริมผ้าไหมจังหวัดชัยภูมิ (บ้านเขว้า) 10.เขื่อนจุฬาภรณ์

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวหลักของเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทโบราณสถาน (34 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวรองของเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมประเภทศิลปะวัฒนธรรม (8 แห่ง)	แหล่งท่องเที่ยวเสริมของเส้น ทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม (44 แห่ง)
บุรีรัมย์ (22 แห่ง)	1. ปราสาทพนมรุ้ง 2. ปราสาทเมืองต่ำ	1. ภูพระอังคาร 2. ปราสาทหนองหงส์ 3. เตาสวาย 4. เตานายเจียน 5. แหล่งตัดหินบ้านกรวด 6. ปรางค์กู่ฤาษี 7. ปรางค์กู่สวนแตง 8. กุฏิฤาษีบ้านโคกเมือง 9. กุฏิฤาษีบ้านบัวลาย 10. ปราสาทบ้านบุ 11. เมืองฝ้าย	1.ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	1.พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 2.พิพิธภัณฑ์ยุคก่อนประวัติ ศาสตร์วัดบ้านพระสบาย 3.ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์ 4.วนอุทยานเขากระโดง 5.เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด 6.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ 7.ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าไหมบ้านนาโพธิ์ 8.เขื่อนลำนางรอง
สุรินทร์ (22 แห่ง)	1. ปราสาทตาเมือนธม 2. ปราสาทศรีขรภูมิ 3. ปราสาทภูมิโปน	1. ปราสาทเมืองที 2. ปราสาทจอมพระ 3. ปราสาทตามอญ 4. ปราสาทบ้านพลวง 5. ปราสาทบ้านไพร 6. ปราสาทตาเมือน 7. ปราสาทตาเมือนโต๊จ 8.ปราสาทยายเหงา	1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสุรินทร์ 2. หมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ 3. หมู่บ้านวัฒนธรรมดงมัน	1. อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง (เชียงบุ้น) 2. ห้องภาพเมืองสุรินทร์ 3. วัดบูรพาราม(หลวงพ่อพระชีว์) 4. วนอุทยานพนมสวาย 5. วนอุทยานป่าสนหนองคู 6. หมู่บ้านช้าง (บ้านตากลาง) 7. กลุ่มหัตถกรรมบ้านโชค 8. ตลาดการค้าช่องจอม

ที่มา : รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอม

ตารางที่ 24 : ข้อมูลงานเทศกาลประจำปีของจังหวัด หรืองานที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
มกราคม	1. งานเบญจมาศบานในม่านหมอก	จังหวัดนครราชสีมา
	2. งานเทศกาลดอกจานบานที่แก้งสนามนาง	จังหวัดนครราชสีมา
	3. งานฉลองอนุสาวรีย์เจ้าพ่อพญาแล	จังหวัดชัยภูมิ
	4. งานรับอรุณเบิกฟ้าวันปีใหม่ ณ พนมรุ้ง	จังหวัดบุรีรัมย์
	5. งานวันมหกรรมหอมแดง	จังหวัดบุรีรัมย์

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
	6. งานวันหัวผักกาดหวาน ข้าวหอมมะลิ หมี่ยำไทย	จังหวัดบุรีรัมย์
	7. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
กุมภาพันธ์	8. งานตรุษจีนนครราชสีมา	จังหวัดนครราชสีมา
	9. ฉลองตรุษจีนชัยภูมิ	จังหวัดชัยภูมิ
	10. งานทำบุญขวัญข้าวพระแม่โพสพ	จังหวัดสุรินทร์
	11. งานฉลองเจ้าพ่อหลวงอุดม	จังหวัดสุรินทร์
	12. งานประเพณีท่องเที่ยวปราสาทเมืองต่ำ ตามรอยอารยธรรมขอม	จังหวัดสุรินทร์
	13. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
	14. งานแสงสีเสียง ปราสาทมีชัย	จังหวัดสุรินทร์
	15. งานจดทะเบียนสมรสบนหลังช้าง (พิธีแต่งงานแบบชาวกูยหรือซัตเต)	จังหวัดสุรินทร์
	16. งานตรุษจีนไหว้เจ้า ไชน่าทาวน์สำโรงทาบ	จังหวัดสุรินทร์
มีนาคม	17. ฉลองวันแห่งชัยชนะของท้าวสุรนารี	จังหวัดนครราชสีมา
	18. งานประเพณีกินเข่าค่ำของดีเมืองสูงเนิน	จังหวัดนครราชสีมา
	19. งานประเพณีฉลองศาลหลักเมืองและแข่งขันตะกร้อแบบ open	จังหวัดบุรีรัมย์
	20. งานนมัสการพระเจ้าใหญ่วัดหงษ์	จังหวัดบุรีรัมย์
	21. งานปิดทองและสรงน้ำหลวงพ่อชำนิจ	จังหวัดบุรีรัมย์
	22. งานเทศกาลสนมเมืองดอกจานประสานใจไหว้ปู่ตา	จังหวัดสุรินทร์
	23. งานวันช้างไทย	จังหวัดสุรินทร์
	24. เทศกาลประเพณี “นุ่งผ้าไหม ใส่ประเกือม เรือมกันตรึม”	จังหวัดสุรินทร์
	25. ประเพณีขึ้นเขาสวาย	จังหวัดสุรินทร์
เมษายน	26. งานประเพณีสงกรานต์	จังหวัดนครราชสีมา
	27. บุญเดือนสี่ไทยคอนสาร	จังหวัดชัยภูมิ
	28. งานประเพณีสงกรานต์	จังหวัดชัยภูมิ
	29. งานประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง	จังหวัดบุรีรัมย์
	30. งานประเพณีขึ้นเขากระโดง	จังหวัดบุรีรัมย์
	31. งานวันสงกรานต์ สนาม I - MOBILE STADIUM	จังหวัดบุรีรัมย์
	32. งานเครื่องเคลือบพันปี ประเพณีบ้านกรวด	จังหวัดบุรีรัมย์
	33. งานนมัสการหลวงปู่สุข	จังหวัดบุรีรัมย์
	34. งานปรางค์กู่ฤาษี	จังหวัดบุรีรัมย์
พฤษภาคม	35. งานสืบสานตำนานปราสาทภูมิโปน	จังหวัดสุรินทร์
	36. งานเยี่ยมเยือนตาเมือน เดือนเมษา	จังหวัดสุรินทร์
	37. งานวันที่ระลึกพระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง	จังหวัดสุรินทร์
	38. งานส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทตาควาย	จังหวัดสุรินทร์
	39. งานสืบสานจารีตประเพณีชุมชนท้องถิ่นเพื่อบูชา ปราสาทยายเหงา	จังหวัดสุรินทร์
	40. งานประเพณีบวชนาคช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	41. งานเอื้องกุหลาบเหลืองโคราช	จังหวัดนครราชสีมา

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
	42. งานวิสาขบูชา พุทธบารมี	จังหวัดนครราชสีมา
	43. บุญเดือนหกศาลเจ้าพ่อพญาแล	จังหวัดชัยภูมิ
	44. งานประเพณีบุญบั้งไฟและงานปรางค์กู่สวนแตง	จังหวัดบุรีรัมย์
	45. งานบุญบั้งไฟอำเภอแคนดง	จังหวัดบุรีรัมย์
	46. งานสืบสานประเพณีของดีโนนสุวรรณ	จังหวัดบุรีรัมย์
	47. งานประเพณีบวชนาคช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	48. ประเพณีบุญบั้งไฟบวงสรวงเจ้าพ่อศรีนครเตาท้าวเธอ	จังหวัดสุรินทร์
	49. การส่งเสริมการท่องเที่ยว อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมพนมดงรัก	จังหวัดสุรินทร์
มิถุนายน	50. งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน ตำนานพ่อขุนอุดม	จังหวัดสุรินทร์
	51. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
	52. งานสืบสานประเพณีวิถีชีวิตคนโนนนารายณ์	จังหวัดสุรินทร์
กรกฎาคม	53. งานประเพณีแห่เทียนพรรษาโคราช	จังหวัดนครราชสีมา
	54. งานประเพณีแห่เทียนพิมาย	จังหวัดนครราชสีมา
	55. งานน้อยหน่าและของดีเมืองปากช่อง	จังหวัดนครราชสีมา
	56. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
	57. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอเมืองฯ	จังหวัดบุรีรัมย์
	58. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอนางรอง	จังหวัดบุรีรัมย์
	59. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอำเภอประโคนชัย	จังหวัดบุรีรัมย์
	60. มหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบนหลังช้างจังหวัดสุรินทร์	จังหวัดสุรินทร์
สิงหาคม	61. ท่องเที่ยวดอกกระเจียว	จังหวัดชัยภูมิ
กันยายน	62. งานไต้เห็ดเขาอังคาร	จังหวัดบุรีรัมย์
	63. งานประเพณีแซนโฎนตาบุชาบรรพบุรุษ	จังหวัดสุรินทร์
ตุลาคม	64. แห่กระธูป	จังหวัดชัยภูมิ
	65. งานประเพณีสืบสานตำนานกวนข้าวทิพย์และประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ	จังหวัดบุรีรัมย์
	66. งานประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน อำเภอท่าตูม	จังหวัดสุรินทร์
พฤศจิกายน	67. เทศกาลเที่ยวพิมาย และ แข่งขันเรือยาวประเพณีชิงถ้วยพระราชทานฯ	จังหวัดนครราชสีมา
	68. งานประเพณีลอยกระทง พระประทีปพระราชทานฯ	จังหวัดนครราชสีมา
	69. งานเทศกาลอาหารย่างโคราช	จังหวัดนครราชสีมา
	70. งานเกษตรแฟร์ปากช่อง	จังหวัดนครราชสีมา
	71. ตีคลีไฟ	จังหวัดชัยภูมิ
	72. งานประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน	จังหวัดบุรีรัมย์
	73. งานมหกรรมมวยไทย เทศกาลกินไก่ ไหว้เจ้าพ่อขุนศรี	จังหวัดบุรีรัมย์
	74. งานต้อนรับ เลี้ยงอาหารช้าง และการแสดงช้าง	จังหวัดสุรินทร์
	75. งานสืบสานตำนานพันปีปราสาทศีขรภูมิ	จังหวัดสุรินทร์

เดือน	เทศกาล	จังหวัด
	76. งานประเพณีลอยกระทง	จังหวัดสุรินทร์
ธันวาคม	77. งานวันผ้าไหมและของดีเมืองปักธงชัย 78. งานปากช่องคาวบอยเฟสติวัล 79. งานปากช่องคาวบอยซิตี้ 80. หนาวนี้ที่คอนสาร	จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ
ธันวาคม	81. count downที่มอหินขาว 82. งานกาชาดและไหมจังหวัดบุรีรัมย์ 83. งานประกวดดนตรี "เทิดไท้คีตะราชัน" 84. งานมหกรรมว่าวอีสาน (นอนดูดาว ชมว่าวกลางคืน) 85. งาน หว่านวันแม่ เกี่ยววันพ่อ 86. งานเทศกาลข้าวมะลิหอม ปลาจ่อมกุ้ง ชมทุ่งนกประโคนชัย 87. งานสมโภชศาลเจ้าพ่อปู่อุปฮาดและเจ้าพ่ออุดมเดช 88. งานกาชาดอำเภอลำปลายมาศ 89. งานกาชาดอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ 90. งานสมโภชศาลเจ้าพ่อหลักเมืองและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จังหวัดสุรินทร์ 91. งานเทศกาลข้าวใหม่หอมมะลิและงานกาชาด อำเภอชุมพลบุรี	จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

++++++++++

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

1.2 ด้านเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย วิเคราะห์ไว้ว่า เศรษฐกิจไทยปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 3.9 ตามการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวชัดเจนและกระจายตัวมากขึ้น อุปสงค์ในประเทศขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอลงจากปีก่อน

เศรษฐกิจไทยขยายตัวดีเนื่องมาจากได้รับแรงส่งสำคัญตลอดทั้งปีจากการส่งออกสินค้าที่ดีขึ้นในมิติของประเภทสินค้าและตลาด ตามเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าโลกขยายตัวดีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีการขยายกำลังการผลิตและย้ายฐานการผลิตของผู้ผลิตต่างชาติมาไทยช่วงก่อนหน้าในหลายอุตสาหกรรม ขณะที่การส่งออกขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยงต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในเกือบทุกสัญชาติ สำหรับแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐชะลอลงจากปีก่อน การลงทุนภาครัฐหดตัวเนื่องจากมีบางโครงการล่าช้าจากแผนจากทั้งข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการเบิกจ่าย ผลของ พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งทำให้การจัดซื้อจัดจ้างต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น ปัญหาการเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ และภาวะฝนตกหนัก สำหรับการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากกำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มครัวเรือนรายได้สูงนอกภาคเกษตรกรรม และความเชื่อมั่นครัวเรือนยังอยู่ในระดับสูง รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมบางส่วนได้รับผลกระทบจากการจ้างงานที่ลดลง เนื่องจากการใช้เครื่องจักรเข้ามาทดแทนแรงงานในบางอุตสาหกรรม และรายได้ครัวเรือนในภาคเกษตรกรรมบางส่วนได้รับผลกระทบจากราคาสินค้าเกษตรที่หดตัวในช่วงปลายปีเพราะผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินความต้องการ ด้านการลงทุนภาคเอกชนยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่และบางส่วนรอความชัดเจนของ พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งผ่านร่างเพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ปี 2561

โดยรวมเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ ฐานะการคลังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ยังอยู่ต่ำกว่ากรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนด ฐานะการเงินของภาคธุรกิจเข้มแข็ง และฐานะการเงินของภาคสถาบันการเงินมีความแข็งแกร่ง ซึ่งรองรับความเสี่ยงจากคุณภาพสินเชื่อของลูกหนี้บางกลุ่มที่ด้อยลงได้ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และครัวเรือนกลุ่มรายได้น้อย ซึ่งยังไม่ได้รับผลบวกจากการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ สำหรับเสถียรภาพด้านต่างประเทศมีความเข้มแข็ง สะท้อนจากดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน และเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ซึ่งจะสามารถช่วยรองรับผลกระทบจากความผันผวนจากต่างประเทศได้ สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเทียบกับดอลลาร์อเมริกาแข็งค่าขึ้นจากปัจจัยด้านต่างประเทศและสอดคล้องกับทิศทางของเงินส่วนใหญ่ในภูมิภาค อย่างไรก็ดี ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) แข็งค่าในลำดับกลาง ๆ เมื่อเทียบกับการแข็งค่าขึ้นของค่าเงินสกุลอื่นในภูมิภาค เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อของไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าคู่ค้าคู่แข่ง

ในปี 2561 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องและมีแรงส่งเศรษฐกิจที่สมดุลขึ้น โดยแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาจากการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเศรษฐกิจคู่ค้าที่ขยายตัวชัดเจน การใช้จ่ายภาคเอกชนที่ขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและเริ่มกระจายตัวมากขึ้น รวมทั้งแรงกระตุ้นจากภาครัฐที่มีแนวโน้มเร่งขึ้นโดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นตามสำหรับอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทยอยปรับตัวเพิ่มขึ้น ตามภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัว

ต่อเนื่อง ต้นทุนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน และผลต่อเนื่องของการขึ้นภาษีสรรพสามิตในบางรายการสินค้าเมื่อปลายปี 2560

ภาวะเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2560

ภาวะเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2560 มีการขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน ตามการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัว จากรายได้ภาคเกษตรที่ปรับดีขึ้น ตามราคาสินค้าเกษตรสำคัญที่ขยายตัวจากปีก่อน รวมถึงภาคแรงงานนอกภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้น ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงตามภาคการก่อสร้างเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวจากการผลิตเพื่อการส่งออก ขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐหดตัวทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน จากผลของฐานสูงที่มีโครงการพิเศษในปีก่อน สำหรับอัตราเงินเฟ้อทั่วไปสูงขึ้นตามราคาพลังงาน ด้านอัตราการว่างงานปรับสูงขึ้นเล็กน้อย ส่วนยอดเงินฝากคงค้างและสินเชื่อคงค้างของสถาบันการเงินขยายตัวใกล้เคียงกับปีก่อน

รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้น จากราคาที่ขยายตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 5 ปี โดยราคายางพาราเพิ่มขึ้น ตามปริมาณน้ำยางที่ออกสู่ตลาดน้อยจากผลกระทบของอุทกภัยในภาคใต้ในช่วงต้นปี ราคาอ้อยโรงงานเพิ่มขึ้น ตามทิศทางราคาน้ำมันในตลาดโลกที่อยู่ในระดับสูง ราคาข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเจ้า 15% ปรับดีขึ้น ตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ และส่วนหนึ่งเป็นผลจากสต๊อกข้าวของรัฐบาลที่หมดลง ด้านราคามันสำปะหลัง ไก่เนื้อ และไข่ไก่คละ ปรับดีขึ้นตามความต้องการของตลาด ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเหนียว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สุกร และโคเนื้อ หดตัว จากผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมาก สำหรับผลผลิตสินค้าเกษตรชะลอลง ตามผลผลิตอ้อยโรงงานที่หดตัวจากการประสบภัยแล้งในช่วงเพาะปลูก อย่างไรก็ดี ผลผลิตสินค้าเกษตรอื่นๆ เพิ่มขึ้น เนื่องจากภัยแล้งคลี่คลายช่วงเดือนพฤษภาคม 2556 ก่อนถึงฤดูกาลเพาะปลูก 2559/2560

การผลิตภาคอุตสาหกรรม ขยายตัว ตามการเร่งผลิตเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ผลิตรายใหญ่ หลังจากปิดซ่อมสายการผลิตในช่วงปลายปีก่อน ด้านการผลิตน้ำตาลทรายดิบขยายตัวตามปริมาณอ้อยเข้าหีบที่เพิ่มขึ้นในช่วงต้นปี จากการเปิดหีบล่าช้าในปีการผลิต 2559/60 สำหรับการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเยื่อกระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษขยายตัวดีตามความต้องการจากต่างประเทศเป็นสำคัญ

มูลค่าการค้าผ่านแดน ขยายตัวดี ตามการส่งออกเป็นสำคัญ โดยการส่งออกไปเวียดนามขยายตัวจากผลไม้ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องดื่ม ด้านการส่งออกไปจีนตอนใต้ขยายตัวจากคอมพิวเตอร์/อุปกรณ์ และวงจรพิมพ์ ขณะที่การส่งออกไป สปป.ลาว ลดลงจากรถยนต์ ผลิตภัณฑ์เหล็ก วัสดุก่อสร้างและปูนซีเมนต์ ส่วนการส่งออกไปกัมพูชาลดลงจากน้ำมันสำเร็จรูป สำหรับการนำเข้าชะลอลงเล็กน้อย ตามการนำเข้ามือถือ/อุปกรณ์ จากเวียดนามเป็นสำคัญ

1.2.1 ภาพรวมเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559

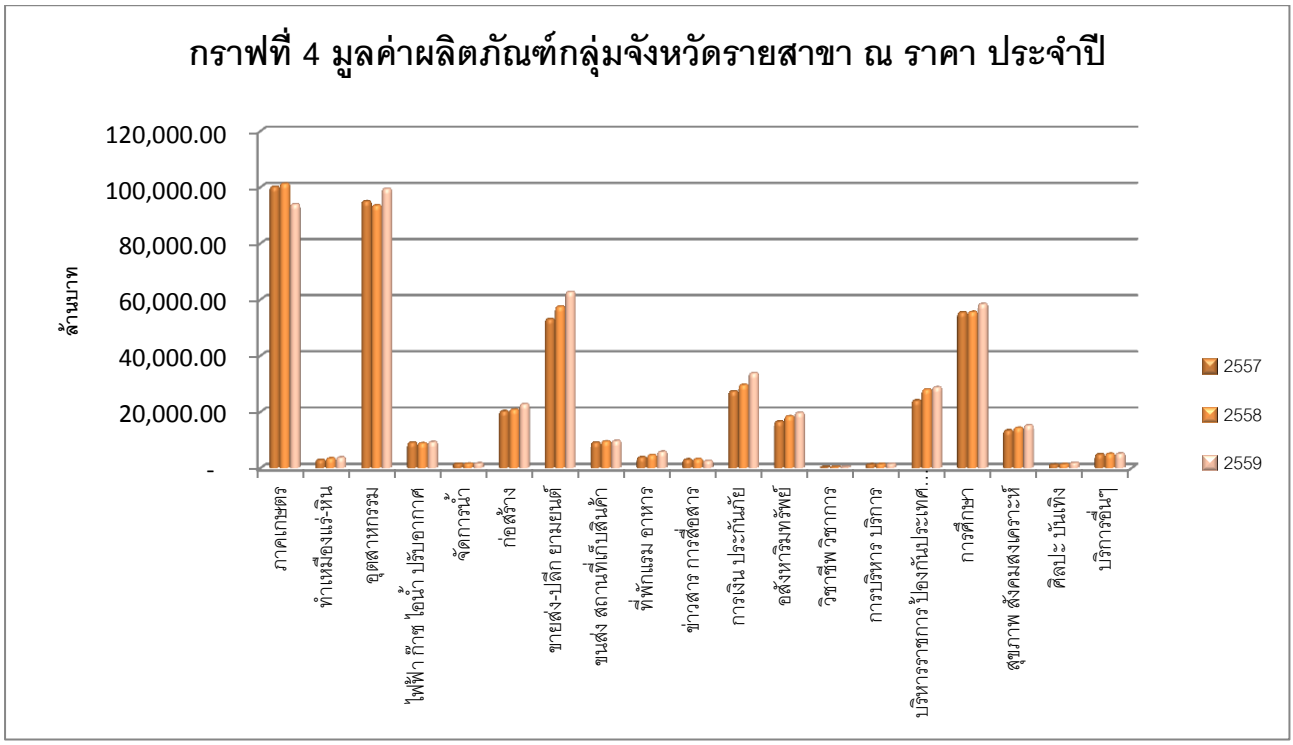
(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (GROSS PROVINCIAL CLUSTER PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES) ประจำปี พ.ศ. 2559 มีมูลค่า 475,166 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีมูลค่า 457,036 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.97 และเป็นอันดับที่ 5 จาก 18 กลุ่มจังหวัด สาขาอุตสาหกรรม (การผลิตอุตสาหกรรม รวมกับ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน) ทำรายได้ถึง 103,073 ล้านบาท มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกันกับสาขาการขายส่งและขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำรายได้ถึง 62,632 ล้านบาท และสาขา

การศึกษา ทำรายได้ถึง 58,363 ล้านบาท สาขาที่น่าจับตามอง คือสาขาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร โดยเพิ่มขึ้นอย่าต่อเนื่อง จากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 27.3 สาขาศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 40.43 แสดงให้เห็นว่าสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับกลุ่มจังหวัดฯ เป็นจำนวนมาก ส่วนภาคการเกษตรแม้ว่าจะมีรายได้ที่สูงเป็นอันดับสองรองจากสาขาการผลิตอุตสาหกรรม แต่ยังคงลดลง เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ – 7.23 ตามตารางที่ 25 และกราฟที่ 4 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 25 : ข้อมูล มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลกลุ่มจังหวัด ทั้ง 18 กลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2559

ที่	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด **(เรียงจากมากไปน้อย)**	ผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)	
		ปี 2558	ปี 2559
1	ภาคกลางปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี **นครปฐม** สมุทรปราการ)	-	2,001,999
2	ภาคตะวันออก 2 (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว)	1,799,880	1,958,969
3	ภาคกลางตอนบน (ชัยนาท **พระนครศรีอยุธยา** ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง)	807,770	812,217
4	ภาคตะวันออก 1 (**ชลบุรี** ระยอง ฉะเชิงเทรา)	583,877	634,514
5	*ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (**นครราชสีมา** ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)*	457,036	475,166
6	ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง **สุราษฎร์ธานี** สงขลา)	427,513	468,870
7	ภาคใต้ฝั่งอันดามัน (กระบี่ ตรัง พังงา **ภูเก็ต** ระนอง สตูล)	389,151	436,172
8	ภาคใต้ชายแดน (นราธิวาส ปัตตานี **ยะลา**)	397,748	416,997
9	ภาคเหนือตอนบน 1 **(เชียงใหม่** แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน)	352,527	374,015
10	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (กาฬสินธุ์ **ขอนแก่น** มหาสารคาม ร้อยเอ็ด)	358,676	370,827
11	ภาคกลางตอนล่าง 1 (กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี)	331,828	346,822
12	ภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก **พิษณุโลก** เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์)	278,983	287,025
13	ภาคเหนือตอนล่าง 2 (กำแพงเพชร **นครสวรรค์** พิจิตร อุทัยธานี)	277,279	279,710
14	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู **อุดรธานี**)	224,708	237,187
15	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ **อุบลราชธานี**)	212,358	222,715
16	ภาคเหนือตอนบน 2 **(เชียงราย** น่าน พะเยา แพร่)	182,080	192,111
17	ภาคกลางตอนล่าง 2 (ประจวบคีรีขันธ์ **เพชรบุรี** สมุทรสงคราม สมุทรสาคร)	159,651	170,710
18	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (นครพนม มุกดาหาร **สกลนคร**)	111,190	117,226

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อจำแนกเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559 จะพบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดคือ 263,578 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนถึง 55.47 ของผลิตภัณฑ์มวลจังหวัดในกลุ่มจังหวัด เพิ่มจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 252,099 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเช่นกัน โดยจังหวัดที่มีการเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 4.55 รองลงมาคือจังหวัดชัยภูมิ ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 4.11 ปรากฏตามตารางที่ 26 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 26 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำแนกรายจังหวัด

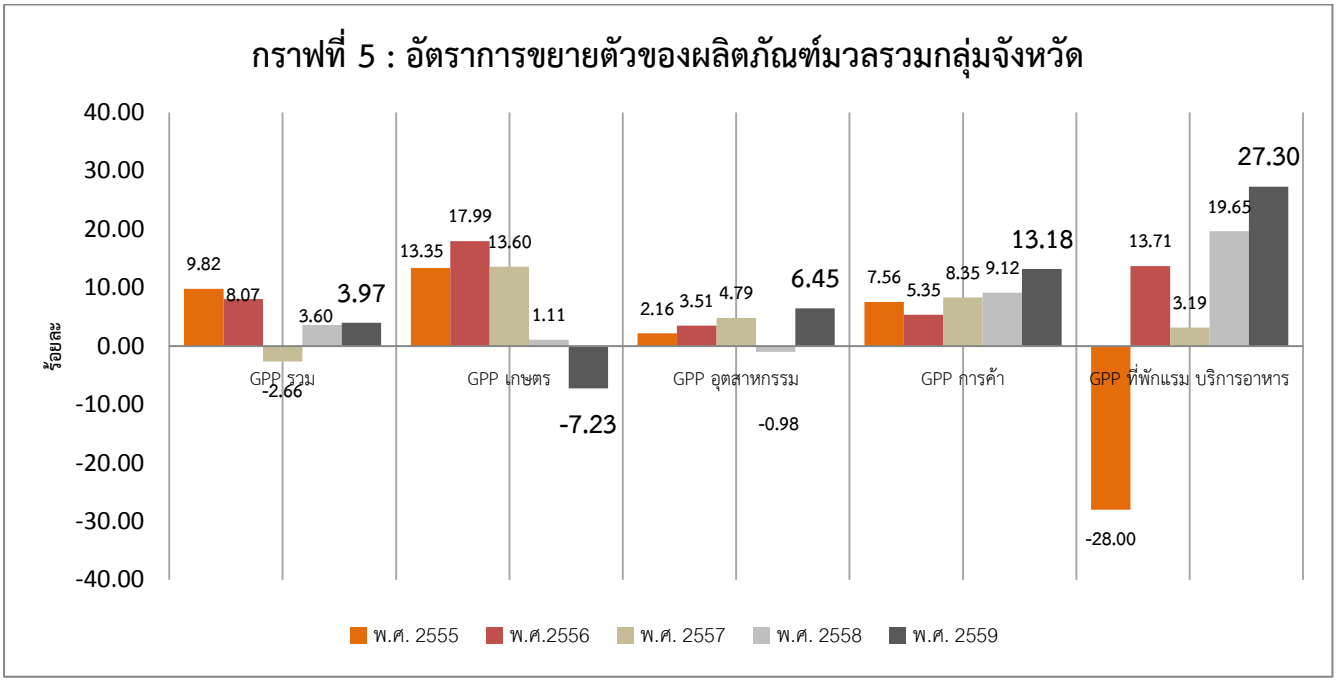
ที่	จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม(ล้านบาท)			อัตราเพิ่ม – ลด (เทียบปี 58 และ 59)		สัดส่วน GPP ปี พ.ศ. 2559
		ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ล้านบาท	ร้อยละ	
1	นครราชสีมา	246,146	252,099	263,578	11,479	4.55	55.47
2	ชัยภูมิ	55,332	56,722	59,051	2,329	4.11	12.43
3	บุรีรัมย์	74,621	80,228	82,064	1,837	2.29	17.27
4	สุรินทร์	65,068	67,987	70,473	2,486	3.66	14.83
กลุ่มจังหวัด		**441,168**	**457,036**	**475,166**	**18,131**	**3.97**	**100.00**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2559 จากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 3.97 เนื่องจากสาขาอุตสาหกรรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ถึงร้อยละ 6.45 ภาคการค้า ขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 13.18 ปรากฏตามกราฟที่ 5 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 5 : อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(3) โครงสร้างเศรษฐกิจ

ภาคเกษตรมีสัดส่วนโครงสร้างฯ เป็นร้อยละ 19.75 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และภาคนอกเกษตร มีสัดส่วนโครงสร้าง ฯ คิดเป็นร้อยละ 80.24 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมกลุ่มจังหวัด เมื่อคิดเป็นรายสาขาพบว่า สาขาการผลิตอุตสาหกรรม มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 20.91 รองลงมาเป็นสาขาเกษตร การป่าไม้ และการประมง มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 19.75 ส่วนสาขาที่มีสัดส่วนโครงสร้างฯ น้อยที่สุด คือ สาขากิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 27 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 27 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ณ ราคาประจำปี

สาขา	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			ร้อยละที่เพิ่ม/ลด	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559		
ภาคเกษตร	100,067	101,174	93,860	-7.2287	19.7531
1. เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	100,067	101,174	93,860	-7.2287	19.7531
ภาคนอกเกษตร	341,101	355,862	381,306	7.1501	80.2469

สาขา	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1			ร้อยละที่เพิ่ม/ลด	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม
	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559		
2. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,828	3,389	3,715	9.6314	0.7818
3. การผลิตอุตสาหกรรม	94,951	93,430	99,358	6.3446	20.9101
4. การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ	9,042	8,777	9,207	4.8974	1.9376
5. การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1,449	1,499	1,603	6.9086	0.3374
6. การก่อสร้าง	20,183	20,770	22,702	9.3032	4.7777
7. การขายส่งและขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์	52,973	57,395	62,632	9.1239	13.1811
8. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	9,026	9,431	9,602	1.8199	2.0208
9. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	3,772	4,514	5,746	27.3037	1.2093
10. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	2,978	3,114	2,483	-20.2690	0.5225
11. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	27,261	29,521	33,718	14.2159	7.0960
12. กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	16,486	18,375	19,594	6.6350	4.1236
13. กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	253	333	399	19.7458	0.0840
14. กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	1,215	1,328	1,425	7.3369	0.3000
15. การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ	23,990	27,899	28,714	2.9213	6.0430
16. การศึกษา	55,383	55,523	58,363	5.1153	12.2827
17. กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	13,337	14,263	15,140	6.1527	3.1864
18. ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	1,149	1,290	1,811	40.4263	0.3811
19. กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	4,824	5,011	5,093	1.6369	1.0719
ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (ล้านบาท)	**441,168**	**457,036**	**475,166**	**3.9671**	**100**
ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ต่อคน (บาท)	**75,588**	**78,469**	**81,750**	**4.1817**	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

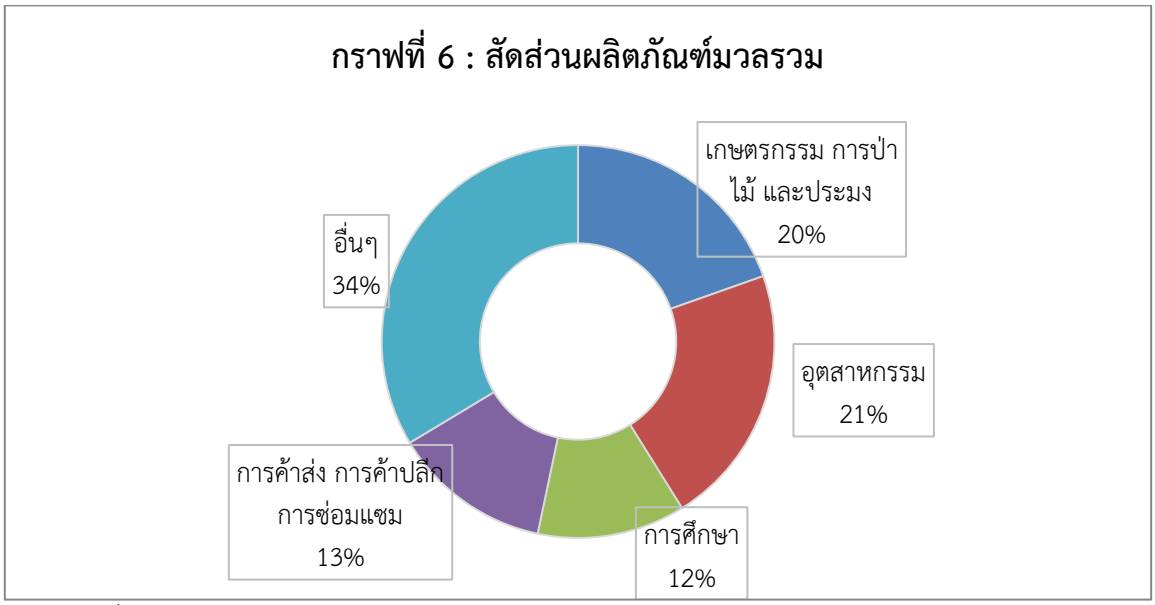
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 อันดับแรก เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

1) การอุตสาหกรรม มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 21

2) เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 20

3) การขายส่ง การขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ (ภาคการค้า) มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 13

4) การศึกษา (ภาคบริการ) มีสัดส่วนโครงสร้างฯ คิดเป็นร้อยละ 12 ปรากฏตามกราฟที่ 6 ข้างท้ายนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) มูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อหัว

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2559 มีมูลค่า 81,750 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 78,469 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 4.18 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้ที่มากกว่าเกณฑ์ของภาค ปรากฏตามตารางที่ 28 ข้างท้ายนี้

หากจำแนกเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ จะพบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดที่ 105,618 บาท/คน/ปี แต่ลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 106,000 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ -0.36 รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ 65,586 บาท/คน/ปี จังหวัดสุรินทร์ 63,462 บาท/คน/ปี และจังหวัดชัยภูมิ 61,826 บาท/คน/ปี ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ ที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นร้อยละเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ จังหวัดสุรินทร์ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 13

ตารางที่ 33 : แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1/คน/ปี

ที่	จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปี			เพิ่ม/ลด เปรียบเทียบ พ.ศ. 2558 กับ พ.ศ. 2559	
		ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	บาท	ร้อยละ
1	นครราชสีมา	98,322	106,000	105,618	-382	-0.36
2	ชัยภูมิ	57,721	55,665	61,826	6,161	11.07
3	บุรีรัมย์	59,263	58,554	65,586	7,032	12.01
4	สุรินทร์	58,343	56,159	63,462	7,303	13.00
5	กลุ่มจังหวัดฯ	75,588	78,469	81,750	3,281	4.18
6	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	72,925	72,831	76,207	3,376	4.64
7	ประเทศไทย	197,459	204,459	215,455	10,996	5.38

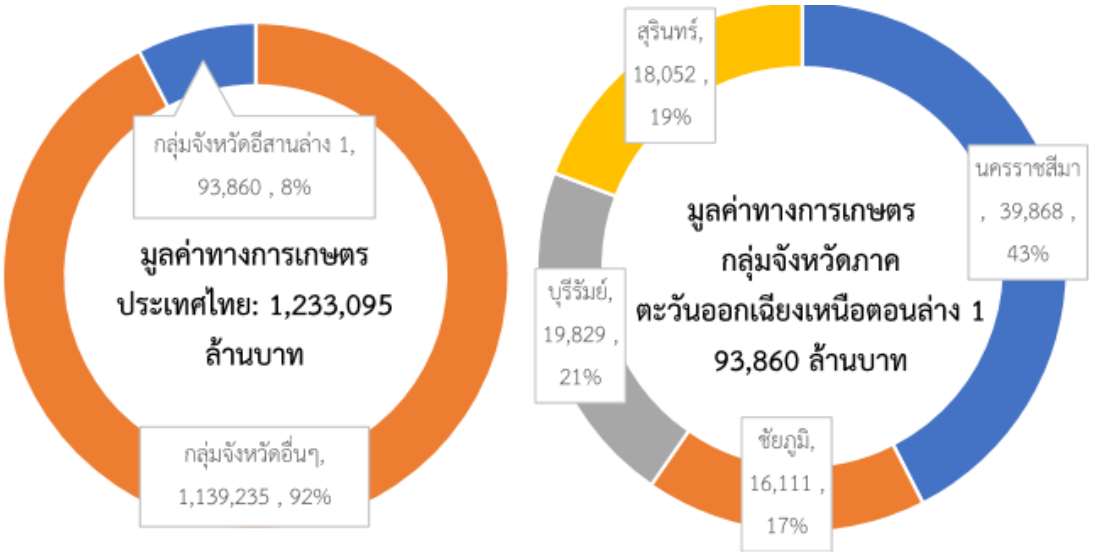
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2.2 ภาคเกษตร

(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตร

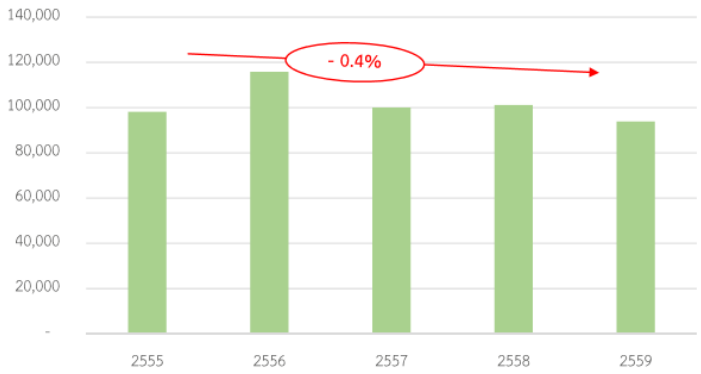
มูลค่าเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559 ภาคเกษตร จำนวน 93,860 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8 ของมูลค่าทางภาคเกษตรประเทศไทย โดยจังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 43 ปรากฏตามกราฟที่ 7 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 7 สัดส่วนมูลค่าด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดฯ เทียบกับประเทศไทย ปี 2559 (ล้านบาท)

สถานการณ์ทางด้านเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ แม้ว่ามูลค่าทางด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง แต่มีแนวโน้มที่ลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งหาคำนวณการเติบโตเฉลี่ยตลอดช่วงระยะเวลา 5 ปี จะพบว่ามีอัตราการลดลงประมาณ 0.4% ปรากฏตามกราฟที่ 8 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 8 มูลค่าด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2555	2556	2557	2558	2559
เกษตร	98,155	115,811	100,067	101,174	93,860
อัตราการเติบโต		18.0%	-13.6%	1.1%	-7.2%

(2) เนื้อที่การเกษตร ในปี พ.ศ. 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเนื้อที่การเกษตรจำนวน 20,310,547 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.86 ของเนื้อที่กลุ่มจังหวัดฯ โดยจังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่การเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.91 ของพื้นที่จังหวัด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 68.05 ของพื้นที่จังหวัด เมื่อเทียบกับเนื้อที่การเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ กับเนื้อที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีจำนวน 63,865,821 ล้านไร่ กลุ่มจังหวัดฯ มีเนื้อที่การเกษตรคิดเป็นร้อยละ 31.81 ของเนื้อที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 13.73 ของเนื้อที่การเกษตรของประเทศ ปรากฏตามตารางที่ 34 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 34 : เนื้อที่การเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	เนื้อที่การเกษตร (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่การเกษตรต่อเนื้อที่จังหวัด	เปรียบเทียบกับเนื้อที่การเกษตรกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	12,808,728	8,386,293	65.47	41.29
ชัยภูมิ	7,986,429	3,328,122	41.67	16.39
บุรีรัมย์	6,451,178	4,388,667	68.03	21.61
สุรินทร์	5,077,535	4,207,464	82.86	20.72
กลุ่มจังหวัดฯ	32,323,870	20,310,547	62.83	100
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963	63,865,821	60.52	
ประเทศ	320,696,887	149,036,944.00	46.47	

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย โครงการพัฒนาศักยภาพในการเชื่อมโยงและจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาในระดับพื้นที่ http://benchmark.moi.go.th

เมื่อแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ทางเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1ปี พ.ศ. 2559 จะพบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการทำนาข้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาคือการทำพืชไร่ คิดเป็นร้อยละ 28 โดยจังหวัดสุรินทร์มีการทำนาข้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.04 ของพื้นที่การเกษตรจังหวัด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 78.54 ของพื้นที่การเกษตรจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบเป็นภาคแล้วพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด โดยเฉพาะมีการทำนาข้าวมากที่สุด จำนวน 42,750,651 ไร่ รองลงมาเป็นพืชไร่ จำนวน 11,948,934 ไร่ ปรากฏตามตารางที่ 35 และกราฟที่ 9 ข้างท้ายนี้ ดังนี้

ตารางที่ 35 : พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

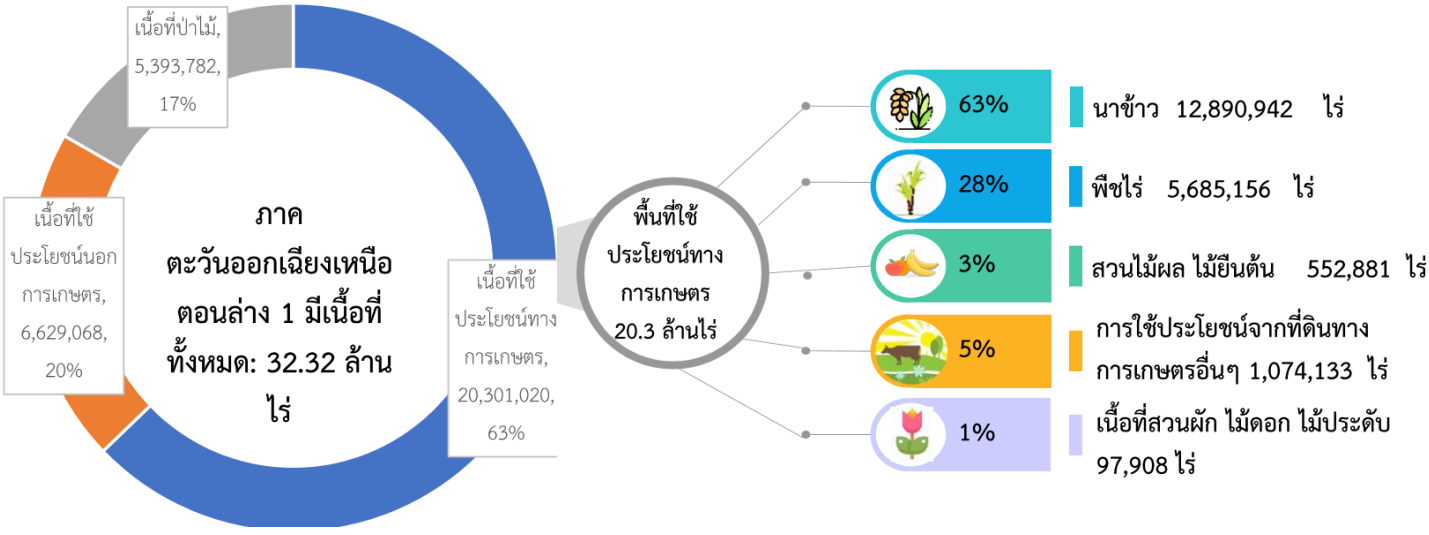
หน่วย : ไร่

จังหวัด	นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ	ที่ดินทางเกษตรอื่นๆ	รวม
นครราชสีมา	4,083,956	3,755,489	106,326	41,534	398,988	8,386,293

จังหวัด	นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ	ที่ดินทางเกษตรอื่นๆ	รวม
ชัยภูมิ	1,825,911	1,081,267	78,905	19,797	322,242	3,328,122
บุรีรัมย์	3,447,038	478,568	229,419	24,475	209,167	4,388,667
สุรินทร์	3,536,069	375,263	140,068	12,182	143,882	4,207,464
กลุ่มจังหวัด	12,892,975	5,690,587	554,718	97,988	1,074,279	20,310,547
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42,750,651	11,948,934	4,324,426	318,111	4,523,699	63,865,821
ภาคกลาง	7,296,276	5,793,887	2,194,129	359,869	2,379,225	18,023,386
ภาคตะวันออก	2,776,205	3,218,208	5,201,310	108,492	1,576,695	12,880,910
ภาคใต้	933,091	10,373	16,131,014	117,036	1,113,875	18,305,389
ภาคใต้ชายแดน	287,285	-	3,016,729	10,512	132,068	3,456,594
ภาคเหนือ	15,791,278	10,198,893	4,052,947	447,149	2,014,577	32,504,844

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 9 : เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านไร่)

(3) การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง จำนวน 1,137,793 คน เทียบกับจำนวนประชากรของกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวน 6,752,462 คน คิดเป็นร้อยละ 16.85 โดยมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงที่จังหวัดนครราชสีมามากที่สุด จำนวน 397,795 คน คิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรของกลุ่มจังหวัดฯ ที่ร้อยละ 5.89 รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ หากเมื่อเปรียบเทียบเกษตรกรกับประชากรของจังหวัดแล้ว พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีจำนวนเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 21.58 ของประชากรจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 36 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 36 : ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จังหวัด	ประชากร (คน)	อาชีพเกษตรกรรมและประมง (คน)	ร้อยละของจำนวนเกษตรกรเทียบกับประชากร	เปรียบเทียบกับเกษตรกรกับกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	2,631,435	397,795	15.12	5.89
ชัยภูมิ	1,138,193	245,603	21.58	3.64
บุรีรัมย์	1,587,897	267,492	16.85	3.96
สุรินทร์	1,394,937	226,902	16.27	3.36
กลุ่มจังหวัดฯ	**6,752,462**	**1,137,793**	**16.85**	

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปี พ.ศ. 2559

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2559 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้มาขึ้นทะเบียน จำนวน 884,267 ครัวเรือน มากขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน 840,961 ครัวเรือน เมื่อเทียบกับระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 12.95 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรของประเทศ เมื่อพิจารณาจังหวัดในกลุ่มจังหวัดแล้ว พบว่า จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนมากที่สุด ปรากฏตามตารางที่ 37 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 37 : จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 2557 – 2559

หน่วย: ครัวเรือน

จังหวัด	2557	2558	2559	เปรียบเทียบกับกลุ่ม	เปรียบเทียบกับประเทศ
นครราชสีมา	243,146	265,923	284,681	32.19	4.17
ชัยภูมิ	165,743	174,787	179,957	20.35	2.64
บุรีรัมย์	193,859	208,697	217,563	24.60	3.19
สุรินทร์	180,745	191,554	202,066	22.85	2.96
กลุ่มจังหวัด	**783,493**	**840,961**	**884,267**		**12.95**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,860,662	3,073,343	3,209,387		47.00
ประเทศ	6,047,824	6,516,347	6,828,666		

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) ชลประทาน

(4.1) พื้นที่ชลประทาน ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีพื้นที่ชลประทาน 2,822,691 ไร่ โดยมาเป็นอันดับที่ 4 จาก 18 กลุ่มจังหวัด และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีพื้นที่ชลประทาน 2,719,881 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.78 ของปีก่อน เมื่อเทียบสัดส่วนภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มจังหวัดอยู่ที่ร้อยละ 37 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดนครราชสีมามีพื้นที่ชลประทานในปี พ.ศ. 2560 ที่จำนวน 1,388,559 ไร่ มากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ และเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 49.19 ของพื้นที่ชลประทาน

กลุ่มจังหวัด รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 643,865 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.81 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด ตามมาด้วยจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 537,723 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.05 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 252,544 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.95 ของพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

เมื่อพิจารณาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 จังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในพื้นที่ยังประสบปัญหากับภัยแล้ง และมีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรกรรม จึงมีการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน จังหวัด กลุ่มจังหวัด และกรมชลประทาน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ผ่านโครงการของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณจากกรมชลประทานด้วย ปรากฏตามตารางที่ 38 และกราฟที่ 10 ข้างท้ายนี้

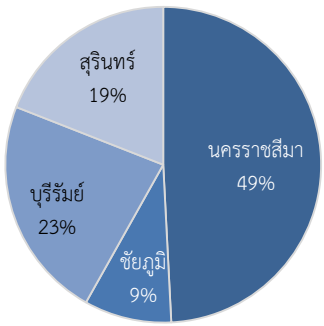
ตารางที่ 38 : แสดงพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

หน่วย : ไร่

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	936,574	1,330,789	1,388,559	7	3	3
ชัยภูมิ	239,636	250,144	252,544	46	43	44
บุรีรัมย์	387,813	624,455	643,865	31	16	16
สุรินทร์	321,209	514,493	537,723	38	25	23
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	429,792			
กลุ่มจังหวัด	**1,885,232**	**2,719,881**	**2,822,691**	**4**	**4**	**4**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6,380,147	7,197,862	7,613,453	3	3	3
สัดส่วนของกลุ่มจังหวัดต่อภาค	30	38	37			

ที่มา : สรุปผลการดำเนินงานโครงการชลประทานประเภทต่างๆ จำแนกตามจังหวัด ตามปีงบประมาณ รายงานข้อมูลสารสนเทศโครงการชลประทาน กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 10 : สัดส่วนพื้นที่ชลประทานในกลุ่มจังหวัด

หมายเหตุ : วิธีการวัด พื้นที่ชลประทานรวมโครงการฯ ขนาดใหญ่+กลาง+เล็ก+สูบน้ำด้วยไฟฟ้า+แก้มลิง จากการสำรวจในปีที่จัดเก็บข้อมูล ในพื้นที่จังหวัด/ กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

หน่วย = ไร่

พื้นที่ชลประทาน หมายถึง พื้นที่ในเขตโครงการชลประทาน ส่วนที่ได้รับน้ำจากระบบส่งน้ำ และสามารถนำน้ำไปใช้เป็นประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกได้

ความต้องการน้ำเพื่อการชลประทาน ประกอบด้วยความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สูบน้ำด้วยไฟฟ้าและพื้นที่ชลประทานราษฎร์ โดยผลการประเมินความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานประเภทต่างๆ และสัดส่วนความต้องการน้ำเพื่อโครงการชลประทานต่างๆ ต่อความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานทั้งหมดทั้งในสภาพปัจจุบันและอนาคต ความต้องการน้ำเพื่อการชลประทานแยกเป็น 3 กลุ่มโครงการ ได้แก่

1) โครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 30,000 ไร่

2) โครงการขนาดกลางที่มีพื้นที่น้อยกว่า 30,000 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็กและโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

3) โครงการชลประทานราษฎร์หรือพื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพในการใช้น้ำจากลำน้ำ

(4.2) สัดส่วนหมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปีของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่น อยู่ลำดับที่ 16 ใน 18 กลุ่มจังหวัด และพบว่า จังหวัดนครราชสีมา แม้ว่าจะมีพื้นที่ชลประทานมากเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ แต่ยังมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 35.6 ของปริมาณน้ำที่ต้องการ หรือลำดับที่ 65ของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ที่มีปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 30.96 ของปริมาณน้ำที่ต้องการ หรือลำดับที่ 72 ของประเทศ ดังนั้น กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จึงยังต้องการน้ำเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 39 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 39 : สัดส่วนหมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปี

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	31.17	32.27	35.60	66	65	65
ชัยภูมิ	31.22	20.30	35.72	65	74	64
บุรีรัมย์	29.95	40.46	50.81	67	50	37
สุรินทร์	29.47	35.55	30.96	68	56	72
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	48.40			
กลุ่มจังหวัด	**30.51**	**33.02**	**38.38**	**16**	**17**	**16**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32.95	34.88	42.10	5	6	5

ที่มา : แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

(5) ผลผลิตหลักของภาคเกษตร

(5.1) **สถานการณ์ด้านพืชของประเทศ** ข้อมูลจากนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 2560 ขยายตัวร้อยละ 6.8 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญมีมากกว่าปี 2559 ทำให้เกษตรกรในหลายพื้นที่

สามารถเพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้ตามปกติ โดยเฉพาะข้าวนาปรัง ประกอบกับสภาพอากาศในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศเอื้ออำนวยมากขึ้น ฤดูฝนมาตามปกติ ทำให้เกษตรกรไม่ต้องเลื่อนการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสม ช่วยจัดหาแหล่งน้ำ และสนับสนุนให้ใช้พืชพันธุ์ดี ทำให้เกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกพืชที่เหมาะสมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การผลิตพืชบางส่วนในปีนี้ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสภาพอากาศที่แปรปรวน

สำหรับพืชสำคัญที่มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ทุเรียน มังคุด เงาะ ข้าวนาปรังมีผลลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่มีมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกและเจริญเติบโตของต้นข้าว ทำให้เพาะปลูกมากขึ้น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตไม่กระทบแล้งในช่วงออกดอก แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกบางส่วนจะถูกปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งได้ผลตอบแทนดีกว่า แต่ผลผลิตโดยรวมเพิ่มมากขึ้น อ้อยโรงงาน เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบาย Zoning ที่สนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าวไม่เหมาะสมมาปลูกอ้อยโรงงานทดแทน และโรงงานน้ำตาลยังส่งเสริมให้ปลูกอ้อยโรงงานเพิ่มขึ้น สับปะรดโรงงาน ช่วงปี 2558 – 2559 อยู่ในเกณฑ์ดี มีแรงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกในพื้นที่ว่าง และปลูกแซมสวนยางพารา และปลูกใหม่ทดแทนมันสำปะหลัง ยางพารา แม้ว่าแหล่งผลิตที่สำคัญทางภาคใต้จะลดลงจากฝนตกต่อเนื่อง แต่โดยรวมยังคงเพิ่มขึ้น ปาล์มน้ำมัน มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจากต้นปาล์มน้ำมันที่ปลูกใหม่ในปี 2557 แทนพื้นที่ว่าง นาข้าว สวนเงาะ สวนลองกอง ทดแทนต้นปาล์มที่มีอายุมาก ประกอบกับปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ทำให้ทะลายปาล์มมีน้ำหนักดี ลำไย ทุเรียน มังคุด เงาะ เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี จู.ใจเกษตรกรให้เพาะปลูก

ปริมาณผลผลิตที่ลดลง ได้แก่ ข้าวนาปี และมันสำปะหลัง โดยข้าวนาปี ลดลงเนื่องจากปลายเดือนกรกฎาคม – กันยายน 2560 หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ สกลนคร นครพนม บึงกาฬ และกาฬสินธุ์ รวมทั้งภาคกลาง อาทิ ชัยนาท อยุธยา และลพบุรี ได้รับอิทธิพลจากพายุเซินกาและพายุทกซูรี ทำให้ฝนตกหนักอย่าต่อเนื่อง เกิดนำท่วมรุนแรง ส่งผลต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี มันสำปะหลัง ลดลง เนื่องจากราคามันสำปะหลังปรับตัวลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงปลายปี 2558 ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกอ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า อีกทั้งยังขาดแคลนท่อนพันธุ์มันสำปะหลังสำหรับปลูกซ่อมในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งในปีที่ผ่านมาด้วย

สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน ยางแผ่นดิบ ทุเรียน มังคุด ข้าวที่ราคาเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตลดลงจากอุทกภัย อ้อยโรงงานมีราคาเพิ่มขึ้น ราคาน้ำตาลในตลาดโลกเพิ่มขึ้นจากผลผลิตน้ำตาลทรายในตลาดโลกลดลง ยางแผ่นดิบ มีราคาเพิ่มขึ้นเนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามทิศทางราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น ทุเรียน ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่เพียงพอจ่อความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ มังคุด ราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากมังคุดออกมามีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด

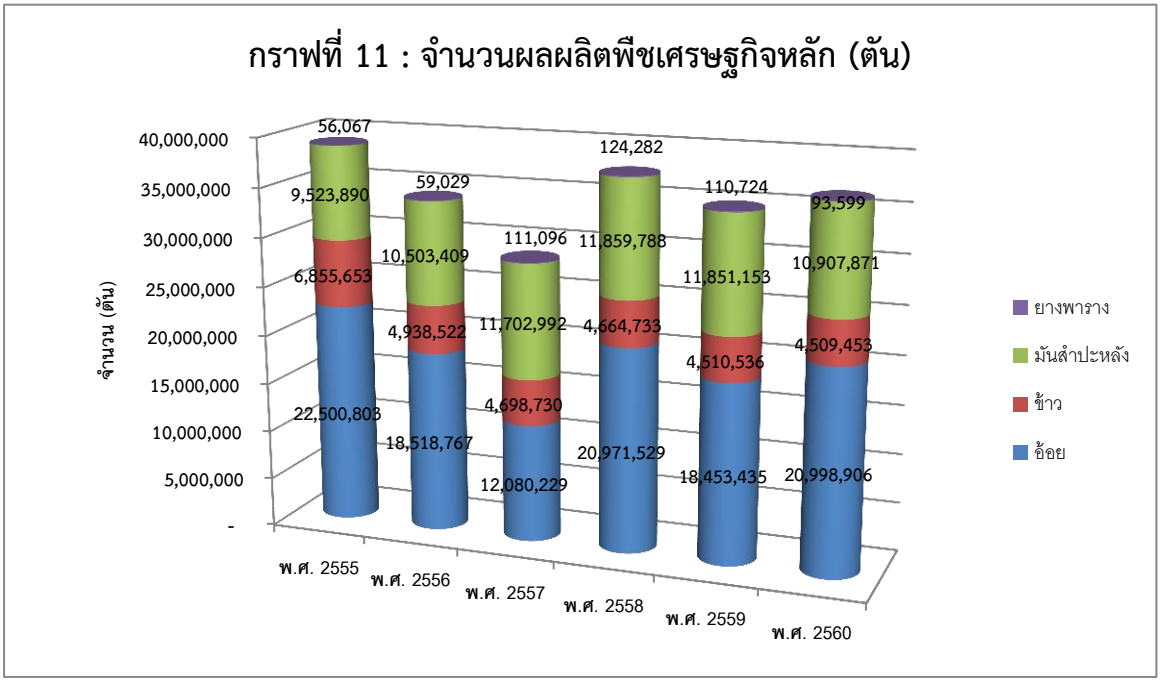
สินค้าพืชที่มีราคาเฉลี่ยลดลงในช่วงเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2560 ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง สับปะรดโรงงาน ปาล์มน้ำมัน ลำไย และเงาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลดลง เนื่องจากมีการใช้พืชอื่นที่มีราคาต่ำกว่าเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์แทน ประกอบกับผลผลิตมีความชื้นสูง ทำให้ขายได้ในราคาต่ำ มันสำปะหลังเนื่องจากเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันลดลง ประกอบกับจีนเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่กดดันราคารับซื้อมันเส้นและแป้งมันจากไทย สับปะรดโรงงาน ราคาลดลง เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดมาก

ประกอบกับคุณภาพผลผลิตไม่ตรงกับความต้องการของโรงงานแปรรูป ปาล์มน้ำมัน เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ประกอบกับสต๊อกน้ำมันปาล์มคงเหลือเป็นจำนวนมาก ลำไย ผลผลิตค่อนข้างเล็กไม่ได้คุณภาพเงาะ ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมาก

(5.2) ผลผลิตหลักด้านพืชของกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

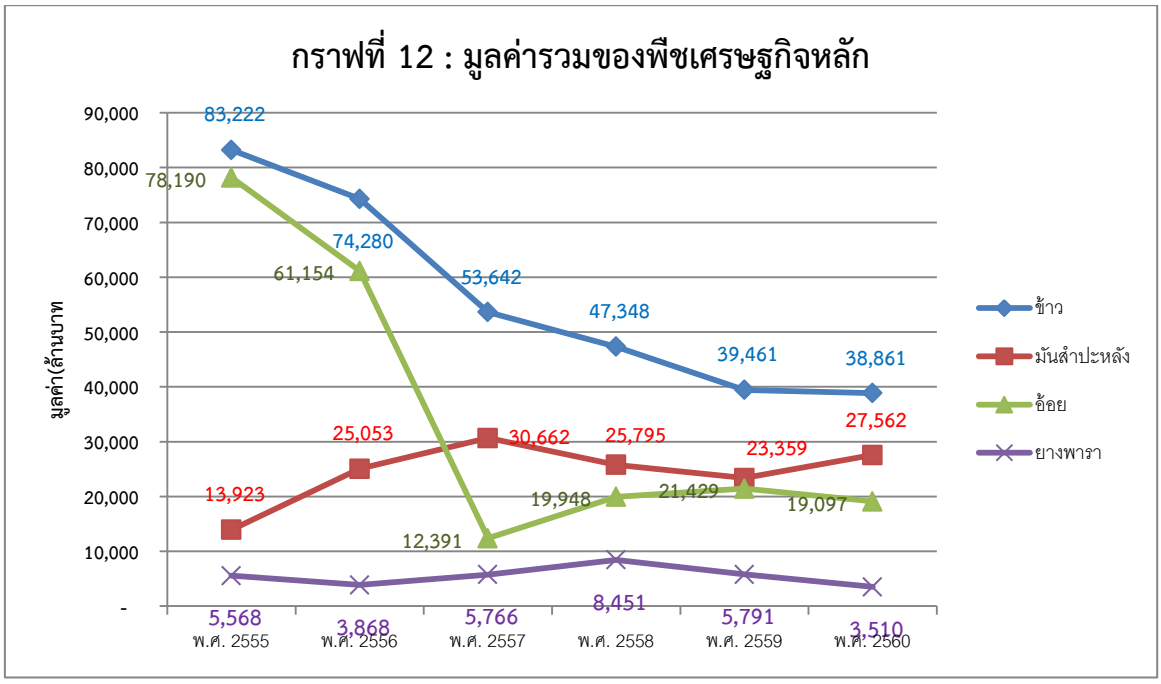
ผลผลิตของ 4 พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศ พบว่าในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีผลผลิตอ้อยมากที่สุด รองลงมาคือ มันสำปะหลัง และข้าว (ข้าวหอมมะลิและข้าวทั่วไป) ตามลำดับ ผลผลิตพืชทั้งข้าว มันสำปะหลัง และยางพารา ลดลงจากปี 2559 มีอ้อยที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นปรากฏตามกราฟที่ 11 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 11 : จำนวนผลผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก (ตัน)

ข้อมูลจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่ารวมของพืชแต่ละชนิด ในปี พ.ศ. 2560 พบว่ามูลค่ารวมของข้าว (รวมข้าวหอมมะลิและข้าวทั่วไป) เป็นพืชที่มีมูลค่ารวมสูงที่สุด แต่แนวโน้มของมูลค่ารวมลดลงอย่างต่อเนื่อง รองลงมาเป็นมันสำปะหลัง มีมูลค่ารวมสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าอยู่ที่ 23,359 ล้านบาท เป็น 27,562 ล้านบาท อ้อย เมื่อปี พ.ศ. 2559 ยังมีมูลค่ารวมที่สูงขึ้นจากปีก่อน แต่สำหรับปี พ.ศ. 2560 ราคาตกลง ส่วนยางพารามีมูลค่ารวมลดลงจากปีก่อนหน้า ปรากฏตามกราฟที่ 12 ข้างท้ายนี้

ข้อมูลจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ข้าวหอมมะลิ ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 9,072,259 ไร่ มีปริมาณผลผลิตรวม 3,561,797 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 3,663,985 ตัน คิดเป็นร้อยละ – 2.79 เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกข้าวลดลง ประกอบกับราคาข้าวหอมมะลิ/ตันตกต่ำ เหลือเพียง 9,232 บาท/ตัน ทำให้มูลค่าของข้าวหอมมะลิลดลงเหลือเพียง 30,244 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาข้าว/ตัน ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนน้อยลง ส่งผลทำให้มีการปลูกข้าวน้อยลงและปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปทำเกษตรอื่นๆ เพื่อความเหมาะสมตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ให้ปรับเปลี่ยนที่นาไม่เหมาะสมไปทำเกษตรอื่นๆ ปรากฏตามตารางที่ 40 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 40 : ข้อมูลข้าวหอมมะลิ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รายการ	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	9,566,482	9,338,447	9,550,700	9,376,234	9,072,259
ผลผลิต(ตัน)	3,567,860	3,512,130	3,707,169	3,663,985	3,561,797
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	1,573	1,608.79	1,597	1,556	1,616
ราคา/ตัน(บาท)	15,385	12,420.83	10,634.24	10,064	9,232
มูลค่า (ล้านบาท)	56,012	40,600	37,766	31,261	30,244
จำนวนเกษตรกร (ราย)	568,801	1,075,457	1,065,953	1,014,542	633,872

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ข้าวทั่วไป (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ) ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 947,656 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 846,551 ตัน เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่ากับราคาเฉลี่ยลดลงจากปีก่อนที่มีราคา 10,419.25 บาท เป็น 9,895.78 บาท ทำให้ข้าวทั่วไปมีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นเป็น 8,617 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่มีมูลค่ารวม 8,200 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ของข้าวทั่วไปเริ่มดีขึ้น แม้ว่าข้าวหอมมะลิจะมีราคาตกต่ำลงเรื่อยๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่เพาะปลูก แต่หากว่าราคาของข้าวทั่วไปยังไม่ปรับตัวขึ้น เกษตรกรอาจจะหันไปทำการเกษตรอื่นที่ได้ราคาผลผลิตที่ดีกว่า ปรากฏตามตารางที่ 41 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 41 : แสดงข้อมูลข้าวทั่วไป (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ)

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	2,928,284	2,523,921	2,112,521	1,847,923	1,878,163
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	1,370,662	1,186,600	957,564	846,551	947,656
ผลผลิต (กก./ไร่)	493	450.39	447	463.25	465.25
ราคา (ตัน/บาท)	13,328	10,991.25	10,007	10,419.25	9,895.78
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	16,268	13,042	9,582	8,200	8,617
จำนวนเกษตรกร (ราย)	143,018	193,810	199,576	206,251	206,039

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

มันสำปะหลัง มันสำปะหลัง ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 10,907,871 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 11,851,153 ตัน ถึงแม้ว่าผลผลิตจะลดลง แต่ราคาเฉลี่ยปรับตัวขึ้นเป็น 2,265.5 บาท/ตัน จากปีก่อนหน้าที่มีราคาเฉลี่ย 1,987.50 บาท/ตัน ส่งผลให้มูลค่าของมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยมีมูลค่าที่ 27,561.62 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 23,359.48 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่ามันสำปะหลังยังเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมเพาะปลูก แม้ว่าราคาจะผันผวนอยู่ตลอด เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังสามารถเข้าสู่กระบวนการแปรรูปได้ทั้งหมด โดยแปรรูปเป็น มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ เป็นต้น ปรากฏตามตารางที่ 42 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 42 : ข้อมูลมันสำปะหลัง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	3,526,298	2,997,781	3,072,504	2,935,143	2,737,024
ผลผลิต(ตัน)	10,503,409	11,702,992	11,859,788	11,851,153	10,907,871
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	3,536	3,681.75	3,804.25	3,805	4,024.83
ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	2,385	2,405.00	2,175	1,987.50	2,265.50
มูลค่า (ล้านบาท)	25,053	30,662	25,795	23,359.48	27,561.62
จำนวนเกษตรกร (ราย)	141,288	159,213	165,689	167,438	153,360

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

อ้อย ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 20,998,906 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 18,453,435 ตัน แต่เนื่องจากราคาผลผลิตในกลุ่มจังหวัดจะตกต่ำลงจากปีก่อนที่ราคา 962.50บาท/ตัน ขึ้นเป็น 910 บาท/ตัน และพื้นที่เพาะปลูกและเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลง จึงส่งผลให้ผลผลิตมีจำนวนน้อยลง และมีมูลค่ารวมลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 21,429 ล้านบาท เป็น 19,097 ล้านบาท แม้ว่าราคาอ้อยในประเทศจะมีราคาดีก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่าหากมีปริมาณผลผลิตที่มากเกินความต้องการของตลาดจะทำให้ราคาตกต่ำ และส่งผลต่อมูลค่ารวมของอ้อยด้วย ปรากฏตามตารางที่ 43 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 43 : แสดงข้อมูลอ้อย

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	1,913,487	1,813,913	1,840,991	1,898,726	1,803,088
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	1,708,824	1,673,766	1,789,076	1,876,562	1,777,143
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	18,518,767	12,080,229	20,971,529	18,453,435	20,998,906
ผลผลิต (กก./ไร่)	10,712	11,809.50	11,270	11,901	11,453.25
ราคา/ตัน (บาท)	3,302	1,025.75	951.20	962.50	910
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	61,154	12,391	19,948	21,429	19,097
จำนวนเกษตรกร (ราย)	86,618	93,882	90,433	93,951	94,443

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

อ้อยโรงงาน ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดฯ มีโรงงานอ้อย จำนวน 14 แห่ง กำลังการผลิตอยู่ที่ 361,117 ตัน/วัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีกำลังการผลิตอยู่ที่ 355,117 ตัน/วัน และจังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนโรงงานมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิมีผลผลิตที่มากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ ซึ่งมีปริมาณ 223,117 ตัน/วัน คิดเป็นสัดส่วนคือ ร้อยละ 61.79 ของกำลังการผลิตทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จำนวนโรงงานอ้อยมีเท่าเดิม กำลังการผลิตปรับตัวไม่มาก โดยกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้น มาจากโรงงานน้ำตาล ครบุรี จำกัด (มหาชน) จังหวัดนครราชสีมา และบริษัท โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด ตามตารางที่ 44 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 44 : แสดงข้อมูลจำนวนโรงงาน และกำลังการผลิต

หน่วย : ตัน/วัน

โรงงานอ้อย	พ.ศ.2556		พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560	
	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต
กลุ่มจังหวัด ฯ	14	343,117	14	343,117	14	355,117	14	355,117	14	361,117
นครราชสีมา	3	87,000	3	87,000	3	99,000	3	99,000	3	99,000
1.บริษัท น้ำตาล ครบุรี จำกัด (มหาชน)	1	23,000	1	23,000	1	35,000	1	35,000	1	35,000

โรงงานอ้อย	พ.ศ.2556		พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560	
	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต
2.บริษัท อุตสาหกรรมโคราช จำกัด	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000
3.บริษัท อุตสาหกรรมอ่างเวียน จำกัด	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000
ชัยภูมิ	9	223,117	9	223,117	9	223,117	9	223,117	9	223,117
1. โรงงานรวมเกษตรกรอุตสาหกรรม	1	27,000	1	27,000	1	27,000	1	27,000	1	27,000
2. โรงงานน้ำตาลระยองบ้านเขาดิน	1	15,000	1	15,000	1	15,000	1	15,000	1	15,000
3. โรงงานอุตสาหกรรมอ่างเวียน	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000
4. โรงงานอุตสาหกรรมโคราช	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000	1	28,000
5.โรงงานมิตรภูเวียง	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000	1	36,000
6. โรงงานน้ำตาลขอนแก่น	1	24,000	1	24,000	1	24,000	1	24,000	1	24,000
7. โรงงานเกษตรกรมิตรภูหลวง	1	25,000	1	25,000	1	25,000	1	25,000	1	25,000
8. โรงงานน้ำตาลเอราวัณ	1	8,117	1	8,117	1	8,117	1	8,117	1	8,117
9. โรงงานไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม	1	24,000	1	24,000	1	24,000	1	24,000	1	24,000

โรงงานอ้อย	พ.ศ.2556		พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ.2560	
	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต
บุรีรัมย์	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	23,000
1. บริษัท โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	17,000	1	23,000
สุรินทร์	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000
1.โรงงานน้ำตาลสุรินทร์	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000	1	16,000

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ยางพารา ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 93,599 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 110,724 ตัน ส่งผลให้มีมูลค่าลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 5,791 ล้านบาท คงเหลือเพียง 3,510 ล้านบาท แม้ว่าจำนวนเกษตรกรจะมีจำนวนมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2558 มีแนวโน้มไปในทิศทางดีมาตลอด จนกระทั้งปี พ.ศ. 2559 ราคายางพาราตกต่ำ เกษตรกรไม่คุ้มค่ากับการกรีดยางพารา จึงทำให้มีผลผลิตลดลง ส่งผลต่อมูลค่ารวมจึงลดลงไปด้วย ปี พ.ศ. 2560 ตามตารางที่ 45 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 45 : แสดงข้อมูลยางพารา

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	524,020	655,211	661,556	724,116	630,674
เนื้อที่กรีดยาง (ไร่)	217,384	406,043	403,520	448,384	418,398
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	59,029	111,096	124,282	110,724	93,599
ผลผลิต (กก./ไร่)	256	270	337	240	170.16
ราคา (ตัน/บาท)	65,532	52,660	53,070	53,263	34,445
มูลค่ารวม (ล้านบาท)	3,868	5,766	8,451	5,791	3,510
จำนวนเกษตรกร (ราย)	39,252	45,768	41,295	45,898	47,411

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(5.3) สถานการณ์ด้านปศุสัตว์ระดับประเทศ ข้อมูลจากนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 2560 ขยายตัวร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับปี 2559 เนื่องจากการขยายปริมาณการผลิตเพื่อรองรับความความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ประกอบการมีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน มีการเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดที่ดี รวมทั้งสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยให้สัตว์เติบโตได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้สินค้าปศุสัตว์ทั้งไก่เนื้อ สุกร ไข่ไก่ โคเนื้อ และน้ำนมดิบ

มีผลผลิตเพิ่มขึ้น สำหรับการผลิตไก่เนื้อ มีการขยายการผลิตรองรับความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการส่งออกทั้งตลาดญี่ปุ่น อาเซียน และเกาหลีใต้ ที่มีการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์จากไทยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันความต้องการบริโภคภายในประเทศยังคงเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาเนื้อไก่ที่ต่ำกว่าเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ส่วนการผลิตสุกรมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาในช่วงต้นปีอยู่ในเกณฑ์ดี และความต้องการบริโภคในประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรขยายการผลิต รวมทั้งมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี สามารถป้องกันและควบคุมโรคได้ แม้จะพบโรคระบาดในบางพื้นที่ แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตโดยรวม นอกจากนี้ สภาพอากาศที่เอื้ออำนวยมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้สุกรเติบโตได้ดีและมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น ด้านการผลิตไก่ไข่ มีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนแม่ไก่ยืนกรงในระบบมีอยู่มาก เกษตรกรมีการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสภาพอากาศที่เหมาะสม ทำให้แม่ไก่ออกไข่ได้ดีกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับการผลิตโคเนื้อ มีการขยายการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในประเทศและประเทศเพื่อบ้าน ส่วนการผลิตน้ำนมดิบมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากแม่โครีดนมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากแม่โคสาวที่นำเข้าทดแทน ประกอบกับเกษตรกรมีการพัฒนาการเลี้ยงและการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ทำให้อัตราการให้น้ำนมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

(5.4) จำนวนปศุสัตว์ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2560

มีสัดส่วนปริมาณสัดส่วนการเลี้ยงกระบือ โคนม และโคเนื้อที่สูงต่อจำนวนของทั้งประเทศสูงที่สุด ในบรรดาปศุสัตว์ที่เลี้ยงในกลุ่มจังหวัดทั้งหมด จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์มาเป็นแหล่งในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นหลัก จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งในการเลี้ยงโคนมหลัก และจังหวัดสุรินทร์เป็นแหล่งในการเลี้ยงกระบือเป็นหลัก ตามตารางที่ 46 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 46 : จำนวนปศุสัตว์ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปี 2560

หน่วย : ตัว

	โคเนื้อ	โคนม	กระบือ	สุกร	ไก่	เป็ด	แพะ	แกะ	รวม
ประเทศไทย	4,876,228	584,327	1,029,924	10,191,784	429,979,458	26,587,094	652,964	45,628	473,647,407
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,284,682	177,278	739,892	1,998,644	94,747,779	5,942,301	46,478	2,231	105,939,285
กลุ่มจังหวัดอีสานล่าง 1	**758,975**	**121,858**	**234,588**	**790,348**	**59,346,829**	**2,306,711**	**34,778**	**1,356**	**63,595,443**
กลุ่มจังหวัดต่อประเทศ	15.56%	20.85%	22.78%	7.75%	13.80%	8.78%	5.33%	2.97%	
กลุ่มจังหวัดต่อภาค	33.22%	68.74%	31.71%	39.54%	62.64%	38.82%	74.83%	60.78%	
นครราชสีมา	245,126	112,342	41,072	345,299	36,990,911	839,029	27,923	861	38,602,563
บุรีรัมย์	201,158	4,800	85,313	142,612	11,986,006	369,645	3,130	24	12,792,688
สุรินทร์	241,069	1,174	99,495	55,336	3,167,781	328,234	263	65	3,893,417
ชัยภูมิ	71,622	3,542	8,708	247,101	7,202,131	769,803	3,462	406	8,306,775

ที่มา : ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

โคเนื้อ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 137,182 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน 125,620 คน ทำให้มีจำนวนโคเนื้อ 758,976 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีโคเนื้อ 651,907 ตัว เนื่องจากกลุ่มจังหวัดได้มีโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ประกอบกับมีนโยบายปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปทำการเกษตรอื่น ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.11 อีกทั้งราคาเฉลี่ยโคมีชีวิตก็สูงขึ้นจากปีก่อน ส่งผลให้มูลค่ารวมเพิ่มขึ้นไปด้วย โดย มีมูลค่ารวมอยู่ที่ 25,220,510,000 บาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละจะลดลงจากปีก่อนหน้าแล้วก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 ราคาเฉลี่ยโคมีชีวิตปรับเพิ่มขึ้นทุกปี มูลค่ารวมขึ้นอยู่กับเกษตรกรเป็นหลัก หากมีจำนวนเกษตรกรมากขึ้น จำนวนโคมากขึ้น ทำให้มีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่จำนวนฟาร์มมาตรฐานมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ปรากฏตามตารางที่ 47 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 47 : แสดงข้อมูลโคเนื้อ

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	0	0	1	1	1
จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง (ตัว)	740,401	685,042	684,957	651,907	758,975
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	138,736	125,819	130,744	125,620	137,182
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	225	265	285	293	285
ราคาเฉลี่ยโคมีชีวิต (บาท/ตัว)	24,325	25,750	30,350	31,150	32,500
มูลค่ารวม (บาท) (โคมีชีวิต)	17,612,881,746	18,033,840,000	20,770,699,000	20,325,637,800	25,220,510,000
จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	58	58	52	55	55

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโคเนื้อที่มากที่สุดในประเทศ 5 อันดับแรก จากข้อมูลของกลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 245,126 ตัว รองลงมาเป็นจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 241,069 ตัว จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดศรีษะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ชัดว่า เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลี้ยงโคเนื้อเป็นจำนวนมาก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมในการทำปศุสัตว์ ตามตารางที่ 48 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 48 : ห้าอันดับเกี่ยวกับโคเนื้อ

5 อันดับแรกที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (ราย)		5 อันดับแรกที่มีโคเนื้อมากที่สุด (ตัว)	
1. สุรินทร์	53,863	1. นครราชสีมา	245,126
2. อุบลราชธานี	50,863	2. สุรินทร์	241,069

5 อันดับแรกที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (ราย)		5 อันดับแรกที่มีโคเนื้อมากที่สุด (ตัว)	
3. ร้อยเอ็ด	49,814	3. กาญจนบุรี	219,618
4. ศรีษะเกษ	47,971	4. ศรีษะเกษ	205,130
5. บุรีรัมย์	37,576	5. อุบลราชธานี	203,729

ที่มา กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

โคนม ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณโคนม จำนวน 121,858 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีโคนม จำนวน 108,355 ตัว และมีจำนวนฟาร์มโคนมมาตรฐานเพิ่มขึ้นเป็น 146 แห่ง จากที่ลดลง ทำให้มีปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เป็น 2,698,128,272 กิโลกรัม ส่งผลต่อมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 31,555.91 ล้านบาท เป็น 48,273.73 ล้านบาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2555 – 2560 จะเห็นได้ว่า จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนโคนมมากขึ้น ส่งผลต่อปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้มีจำนวนมาก มูลค่ารวมสูงขึ้นแปรผันตามปริมาณน้ำนม ประกอบกับราคาเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี คาดว่ามูลค่ารวมมีแนวโน้มจะสูงขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 49 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 49 : แสดงข้อมูลโคนม

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	4	3	501	54	146
จำนวนโคนมที่เลี้ยง (ตัว)	83,718	82,184	86,456	108,355	121,858
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	2,620	2,792	2,701	3,493	3,952
ปริมาณน้ำนมดิบที่รีดได้ทั้งปี (กก.)	162,616,126	162,791,272	146,653,872	1,772,548,613	2,698,128,272
ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	16.88	17	18.45	18.21	18.20
มูลค่ารวม (บาท)	2,770,096,555	2,782,353,353	2,658,098,671	31,555,911,420	48,273,732,000

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโคนมที่มากที่สุดในประเทศ 5 อันดับแรก จากข้อมูลของกลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 245,126 ตัว รองลงมาเป็นจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 241,069 ตัว จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดศรีษะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ชัดว่า เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเลี้ยงโคเนื้อเป็นจำนวนมาก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมในการทำปศุสัตว์ ตามตารางที่ 50 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 50 : ห้าอันดับเกี่ยวกับโคนม

5 อันดับแรกที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคนมมากที่สุด (ราย)		5 อันดับแรกที่มีโคนมมากที่สุด (ตัว)	
1. นครราชสีมา	3,627	1. นครราชสีมา	112,342
2. สระบุรี	2,495	2. สุรินทร์	96,931
3. ลพบุรี	1,824	3. กาญจนบุรี	63,066
4. ราชบุรี	1,485	4. ศรีษะเกษ	44,479
5. เชียงใหม่	1,145	5. อุบลราชธานี	36,860

ที่มา กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

กระบือ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือ จำนวน 50,427 คน ปริมาณกระบือ 234,588 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีกระบือ จำนวน 184,710 ตัว แต่ราคากระบือมีชีวิตจะปรับราคาขึ้นจากปีก่อนที่ 37,125 บาท/ตัว เป็น 40,000 บาท/ตัว ทำให้มูลค่ากระบือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 6,364 ล้านบาท เป็น 6,788 ล้านบาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้วตกต่ำจากปีก่อนที่มีราคา 303 บาท/กิโลกรัม คงเหลือเป็น 293 บาท/กิโลกรัมก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า จำนวนกระบือปรับตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้เลี้ยงกระบือ ราคารับซื้อกระบือมีชีวิตมีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีปรับตัวลงเล็กน้อยเมื่อปี พ.ศ. 2560 แต่มูลค่ารวมยังคงสูงขึ้นตามจำนวนกระบือ ดังนั้น ในอนาคตมีแนวโน้มว่ากระบือจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แต่ต้องทำให้ราคาเฉลี่ยเนื้อที่ชำแหละมีราคาสูงขึ้นซึ่งอาจจะมีผลมาจากที่กลุ่มจังหวัดฯ ยังไม่มีฟาร์มมาตรฐานรับรอง ปรากฏตามตารางที่ 51 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 51 : แสดงข้อมูลกระบือ

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
จำนวนฟาร์มมาตรฐาน (แห่ง)	-	-	-	-	-
จำนวนกระบือที่เลี้ยง (ตัว)	186,040	171,414	186,601	184,710	234,588
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	48,059	42,550	45,099	45,621	50,427
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	248	1,100	1,180	303	293
ราคาเฉลี่ยกระบือมีชีวิต (บาท/ตัว)	31,875	34,000	37,125	40,000	38,000
มูลค่ารวม (บาท) (กระบือมีชีวิต)	5,592,338,000	5,270,836,000	6,364,395,500	6,787,946,000	8,749,380,000
จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	58	59	53	55	61

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

ไก่พันธุ์เนื้อ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณไก่เนื้อ 55,709,308 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีไก่เนื้อ จำนวน 49,344,809 แม้ว่าจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงลดลง ทำให้มูลค่ารวมสูงขึ้น แม้ว่าราคาเฉลี่ยลดลงเป็นกิโลกรัมละ 37 บาท หรือราคา 89 บาท/ตัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเฉลี่ยของเนื้อไก่ ปรับตัวขึ้นลงไม่มากนัก มูลค่าแปรผันตามจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง หากเกษตรกรเลี้ยงไก่มาก จะมีปริมาณไก่มาก ก็จะทำให้มีมูลค่าสูงตามไปด้วย แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จำนวนไก่ที่เลี้ยงมีจำนวนมากแม้ว่าจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงจะน้อยกว่าปีก่อน เนื่องจากปัจจัยการสนับสนุนขยายด้านการส่งออกและความนิยมในประเทศ ปรากฏตามตารางที่ 52 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 52 : แสดงข้อมูลไก่พันธุ์เนื้อ

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	696	574	560	583	585
จำนวนไก่ที่เลี้ยง (ตัว)	38,981,814	49,685,549	52,561,338	49,344,809	55,709,308
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	1,937	4,812	5,302	4,870	4,728
ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	39	40	40	40	37
ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	81	91	90	91	89
มูลค่ารวม (บาท)	3,175,040,098	4,420,559,881	4,576,094,878	4,423,173,889	5,007,432,214

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

ไก่พันธุ์ไข่ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณไก่พันธุ์ไข่ 2,680,080 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีไก่พันธุ์ไข่ จำนวน 1,892,423 ตัว เป็นไปตามจำนวนเกษตรกรที่มีมากขึ้นจากปีก่อน โดยมีจำนวน 12,154 คน จากปีที่แล้วมีจำนวน 9,204 คน แต่ปริมาณไข่ไก่ลดลงจากปีก่อนหน้า ที่มี 553 ล้านฟอง เป็น 421 ล้านฟอง ส่งผลให้มูลค่าไข่ไก่รวมลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 1,780.35 ล้านบาท เป็น 1,197.41 ล้านบาท สวนทางกับภาวะเศรษฐกิจ สาขาปศุสัตว์ที่ไข่ไก่ มีผลผลิตจำนวนมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่าปริมาณไก่พันธุ์ไข่ปริมาณไข่ไก่ ส่งผลต่อมูลค่าไข่ไก่ เมื่อมีสินค้าออกสู่ตลาดมาก จึงทำให้ราคาลดลง เช่น เมื่อปี 2557 ปริมาณไข่ไก่มีจำนวนมากกว่าปี พ.ศ. 2556 ทำให้ในปีต่อมาราคาเฉลี่ยต่อฟองลดลงจากปีก่อน และเมื่อราคาลดลง การเลี้ยงก็ลดลง ปริมาณผลผลิตก็น้อยลงตาม ปรากฏตามตารางที่ 53 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 53 : แสดงข้อมูลไก่พันธุ์ไข่

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	61	66	62	61	68
จำนวนไก่ที่เลี้ยง (ตัว)	1,151,630	1,845,103	1,589,614	1,892,423	2,680,080
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	4,571	4,412	9,023	9,204	12,154
ปริมาณไข่ไก่ (ฟอง)	345,345,191	546,566,574	465,614,625	553,756,847	421,957,990

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
ราคาเฉลี่ย (บาท/ฟอง)	3.24	3.37	3.23	3.15	3.03
มูลค่าไข่ไก่รวม (บาท/ปี)	983,223,996	1,851,340,321	1,532,366,455	1,780,353,004	1,197,414,120

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

แพะ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแพะที่เลี้ยง 35,138 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 16,127 ตัว เนื่องจากจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 458 ราย เป็น 1,127 ราย ประกอบกับราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้วเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 332.5 บาท/กิโลกรัม เป็น 1,210 บาท/กิโลกรัม ทำให้มูลค่ารวมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 48,217,640 บาท เป็น 147,609,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.33 โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ที่มีการเลี้ยงแพะมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด ถึงจำนวน 27,923 ตัว คิดเป็นสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 79.47 และแพะได้ราคาดี อยู่ที่ 4,600 บาท/ตัว

ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ปริมาณแพะและจำนวนเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งราคาปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ในปี พ.ศ. 2560 ทำให้มูลค่าแพะรวมเพิ่มขึ้น คาดว่ามีแนวโน้มเกษตรกรที่เลี้ยงจะเพิ่มขึ้นตามปัจจัยที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 54 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 54 : แสดงข้อมูลแพะ

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ. 2560
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	-	-	1	1	1
จำนวนแพะที่เลี้ยง (ตัว)	11,051	13,305	14,502	16,127	35,138
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	363	363	424	458	1,127
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	293	295	325	332.5	1,210
ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,121	2,189	2,430	2,695	12,300
มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว x จำนวนแพะ) (บาท)	23,703,695	30,488,700	36,329,040	48,217,640	147,609,600

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

แกะ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแกะที่เลี้ยง 1,387 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 772 ตัว แม้ว่าราคาเนื้อแกะที่ชำแหละแล้วกับราคาแกะมีชีวิตจะลดลง โดยราคาเฉลี่ยเนื้อที่ชำแหละแล้วมีราคา 315 บาท/กิโลกรัม จากปีก่อนที่มีราคา 335 บาท/กิโลกรัม และราคาเฉลี่ยของแกะ 1 ตัว อยู่ที่ 2,440 บาท จากปีก่อนที่อยู่ที่ 2,468 บาท/ตัว แต่เนื่องจากจำนวนแกะที่เลี้ยงมากขึ้น ทำให้มูลค่ารวมของปี 2560 อยู่ที่ 3,456,560 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าซึ่งมูลค่ารวมอยู่ที่ 1,822,320 บาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเฉลี่ยเนื้อแกะที่ชำแหละเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำอาชีพเลี้ยงแกะ เมื่อเกษตรกรเห็นว่าราคาดีขึ้นก็จะเลี้ยงมากขึ้น แต่เมื่อผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมีจำนวนมาก ก็จะทำให้ในปีถัดไปราคาลดลงเช่นกัน เป็นไปได้ว่าควรต้องศึกษาความต้องการของตลาดเพื่อไม่ให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินไปจนส่งผลต่อราคา ปรากฏตามตารางที่ 55 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 55 : แสดงข้อมูลแกะ

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ. 2560
จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	1	1	1	1	1
จำนวนแกะที่เลี้ยง (ตัว)	1,095	741	880	722	1,387
จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	59	70	38	50	55
ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว(บาท/กก.)	393	413	310	335	315
ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,773	2,943	2,378	2,468	2,440
มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว xจำนวนแกะ) บาท	2,397,920	1,659,990	2,302,880	1,822,320	3,456,560

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 ฟาร์มมาตรฐานของปศุสัตว์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ยังคงอยู่เป็นลำดับที่ 8 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 7.99 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่สัดส่วนมีถึงร้อยละ 21.54 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอันดับที่ 2 จาก 6 ภาค) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มจังหวัดอื่นๆ มีฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP เพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พบว่า จังหวัดนครราชสีมามีฟาร์ม GAP มากที่สุด โดยมากเป็นอันดับที่ 10 ของประเทศ รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ ชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์มีจำนวนน้อยที่สุด ตามตารางที่ 56 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 56 : แสดงจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP

หน่วย : ฟาร์ม

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	411.00	403.00	403.00	9	9	10
ชัยภูมิ	120.00	122.00	125.00	38	41	41
บุรีรัมย์	205.00	206.00	219.00	28	27	27
สุรินทร์	22.00	21.00	21.00	63	63	64
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	208.00			
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	758.00	752.00	768.00	8	8	8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,524.00	3,491.00	9,612.00	2	2	2

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
สัดส่วนของกลุ่มจังหวัดต่อภาค (ร้อยละ)	21.51	21.54	7.99			

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมประมง และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

- มาตรฐานของฟาร์ม หมายถึง มาตรฐานทั่วไปตามหลักการปฏิบัติที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หรือ Good Agricultural Practices (GAP) คือ วิธีปฏิบัติว่าด้วยองค์ประกอบของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะของผู้บริโภค
- ฟาร์มมาตรฐานในกรณีนี้ ครอบคลุมถึง ฟาร์มปศุสัตว์ทุกชนิด และฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด

(5.5) สหกรณ์การเกษตรและสมาชิก

จำนวนสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวน 352 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 874,714 คน โดยจังหวัดนครราชสีมามากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ปรากฏตามตารางที่ 57 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 57 : แสดงจำนวนสหกรณ์การเกษตรและสมาชิก

จังหวัด	สหกรณ์(แห่ง)	สมาชิก (คน)	สัดส่วนจำนวนสหกรณ์ในกลุ่มจังหวัดฯ
นครราชสีมา	102	308,719.00	28.98
ชัยภูมิ	66	161,047.00	18.75
บุรีรัมย์	94	214,608.00	26.70
สุรินทร์	90	190,340.00	25.57
กลุ่มจังหวัด	352	874,714	

ที่มา กรมส่งเสริมสหกรณ์/ข้อมูลสารสนเทศสหกรณ์/สถิติสหกรณ์ ณ ปีปัจจุบัน ปี 59

(5.6) รายได้/หนี้สิน ของเกษตรกร

5.6.1 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ในปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 20,811 บาทต่อครัวเรือน น้อยกว่าปีก่อนหน้าที่มีรายได้อยู่ที่ 32,515 บาทต่อครัวเรือน เป็นลำดับที่ 15 จาก 18 กลุ่มจังหวัด เมื่อพิจารณาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีรายได้ต่ำสุด และเป็นลำดับที่ 67 จาก 76 จังหวัด จังหวัดชัยภูมิมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด โดยอยู่ที่ 30,439 บาทต่อครัวเรือน เมื่อพิจารณาระหว่างปี พ.ศ. 2558 -2560 มีแนวโน้มที่รายได้สดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือนลดลงอย่างต่อเนื่อง ปรากฏตามตารางที่ 58 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 58 : แสดงรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	62,532	27,545	27,207	32	58	59
ชัยภูมิ	21,688	41,569	30,439	71	38	55
บุรีรัมย์	29,178	28,475	10,397	63	57	71
สุรินทร์	49,600	32,469	15,201	47	52	67
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	**40,750.00**	**32,515.00**	**20,811.00**	**15**	**13**	**15**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	31,556.00	28,291.00	33,254.00	5	5	5
ประเทศ	-	-	71,617			

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อครัวเรือน หมายถึง ผลรวมของรายได้เงินสดสุทธิเกษตรและรายได้เงินสดสุทธินอกเกษตร

5.6.2. สัดส่วนปริมาณเงินกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มจังหวัดมีการกู้ยืมสูง ในปี พ.ศ. 2560 มีสัดส่วนการกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตร ร้อยละ 5.81 เป็นลำดับที่ 15 จาก 18 กลุ่มจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบจังหวัดในกลุ่มจังหวัดพบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีสัดส่วนการกู้ยืมมากที่สุด ถึงร้อยละ 11.23 จังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.03 ซึ่งทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดยังมีสัดส่วนที่เกินกว่าค่ากลางของประเทศ เมื่อพิจารณาระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่ามีสัดส่วนการกู้ยืมเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า มีรายได้เงินสดสุทธิทางเกษตรน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายภายในครัวเรือน เกษตรกรจึงต้องกู้ยืมเงิน ปรากฏตามตารางที่ 59 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 59 : แสดงสัดส่วนปริมาณเงินกู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	1.77	3.04	4.03	33	43	56
ชัยภูมิ	6.74	2.74	4.19	71	35	57
บุรีรัมย์	3.58	3.87	11.23	60	50	70
สุรินทร์	2.00	3.16	8.55	37	46	68
กลุ่มจังหวัดภาค	**2.83**	**3.16**	**5.81**	**15**	**13**	**15**

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1						
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.45	4.00	3.61	5	5	5
ประเทศ	-	-	1.82			

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : *สัดส่วนปริมาณเงินให้กู้ยืมต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร (ลดลง) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน วิเคราะห์สัดส่วนปริมาณเงินให้กู้ยืมจากสถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตรต่างๆ เปรียบเทียบกับรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

5.6.3. สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อการเกษตร ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีสัดส่วนหนี้เสียน้อย เป็นลำดับที่ 5 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ซึ่งทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีสัดส่วนที่น้อยกว่าค่ากลางของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ได้ลำดับที่ 9 จาก 76 ประเทศ รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการชำระหนี้อย่างสม่ำเสมอ ปรากฏตามตารางที่ 60 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 60 : แสดงสัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อการเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	2.46	2.5	2.13	27	20	9
ชัยภูมิ	2.14	2.05	2.17	21	8	12
บุรีรัมย์	2.07	2.25	2.37	17	15	20
สุรินทร์	2.46	2.52	3	27	21	30
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	2.32	2.38	2.43	5	4	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.32	2.40	2.33	1	2	1
ประเทศ	-	-	4.21			

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : * สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืม (NPLs/ Loan) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) หรือ หนี้เสีย หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ คือ ลูกหนี้เงินกู้ของสถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน ธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาล บริษัทเงินทุน ซึ่งลูกหนี้เหล่านี้ไม่สามารถจะชำระดอกเบี้ยและเงินต้นคืนให้สถาบันการเงินเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป การพิจารณาว่าลูกหนี้รายใดจะเป็น NPL หรือไม่ จะพิจารณาดูเป็นรายบัญชี และนับเฉพาะบัญชีที่ผิดนัดเกิน 3 เดือนขึ้นไป

ผลิตภัณฑ์ไหม ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีจำนวน 37,828 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 32,350 ราย สอดคล้องกับพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีพื้นที่ ฯ จำนวน 20,956 ไร่ เป็นจำนวน 16,780 ไร่ และราคารับซื้อเส้นไหมปรับตัวลงจากปีก่อนที่มีราคา 1,550 บาท/กิโลกรัม เป็น 1,640 บาท/กิโลกรัมทำให้ผลผลิตเส้นไหมเพิ่มขึ้นปีก่อนที่มี 134,676 กิโลกรัม/ปี เป็น 141,586 กิโลกรัม/ปี จึงทำให้กลุ่มจังหวัด ฯ มีมูลค่าผลผลิตเส้นไหมลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 191,126,300 บาท เป็น 209,489,200 บาท ปรากฏตามตารางที่ 61 แนบท้ายนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเส้นไหมเฉลี่ยมีผลต่อเกษตรกร เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2560 ที่เกษตรกรมีจำนวนมากขึ้น และเป็นไปตามจำนวนผู้ผลิตไหมหรือผลิตภัณฑ์ไหม หากมีจำนวนมากก็จะมีตลาดที่รอรับผลผลิตจากเส้นไหม มีความต้องการสูงก็จะส่งผลต่อมูลค่าผลผลิตเส้นไหมด้วย

ตารางที่ 61 : แสดงข้อมูลพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและรายได้จากเส้นไหม

รายการ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
พื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ไร่)	23,567.20	20,517.20	16,780	19,414	20,956
เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ราย)	31,672	30,249	64,817	32,350	37,828
ผู้ผลิตผ้าไหมและหรือผลิตภัณฑ์ไหม (ราย)	28,848	25,391	25,381	19,181	20,872
ผลผลิตเส้นไหม (กก./ปี)	261,848	203,848	208,029	134,676	141,586
ราคาเส้นไหมเฉลี่ย (บาท/กก.)	1,250	1,250	1,600	1,550	1,640
มูลค่าผลผลิตเส้นไหมรวม (บาท)	355,992,400	288,218,600	256,368,800	191,126,300	209,489,200

ที่มา : ข้อมูลจากการรายงานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

สำหรับรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ฯ ในปี พ.ศ.2560 มี 6,975.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 6,504.80 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.7 เนื่องจากยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมในพื้นที่ทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 62 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 62 : ข้อมูลค่าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงานในอดีต ปีงบประมาณ พ.ศ. (ล้านบาท)						ร้อยละที่เพิ่มขึ้น	
	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2559	2560
กลุ่มจังหวัดฯ	**5,484.54**	**4,961.77**	**4,374.22**	**5,592.74**	6,504.80	6,975.58	**16.31**	**5.7**
นครราชสีมา	4,202.38	3,535.55	2,853.91	3,624.99	4,291.53	**4,424.02**	18.39	3.09
ชัยภูมิ	492.22	506.98	597.52	758.32	769.93	**770.34**	1.53	0.05
บุรีรัมย์	321.83	416.16	404.27	506.97	576.77	**577.00**	13.77	0.04
สุรินทร์	468.11	503.08	518.52	702.46	866.57	**1,104.22**	23.36	27.42

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ปี พ.ศ. 2560 ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับตรานกยูงพระราชทานเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ภายหลังที่ปี 2559 ลดลงจากปี 2558 ไปเป็นจำนวนมาก กลุ่มจังหวัดฯ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ในพื้นที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ได้ให้ความสำคัญของการผลิต ผลิตภัณฑ์ไหมให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 63 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 63 : ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดที่ได้รับดวงตรานกยูงพระราชทาน

ตรานกยูงพระราชทาน (ดวง)	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1				
	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
นกยูงสีทอง(ดวง)	7,274	2,890	4,286	1,636	2,282
นกยูงสีน้ำเงิน(ดวง)	38,340	34,888	22,170	19,582	25,687
นกยูงสีเขียว(ดวง)	98	82	370	125	125
นกยูงเงิน (ดวง)	3,377	7,328	25,336	1,574	750
รวม (ดวง)	**52,466**	**45,188**	**52,162**	**22,917**	28,844

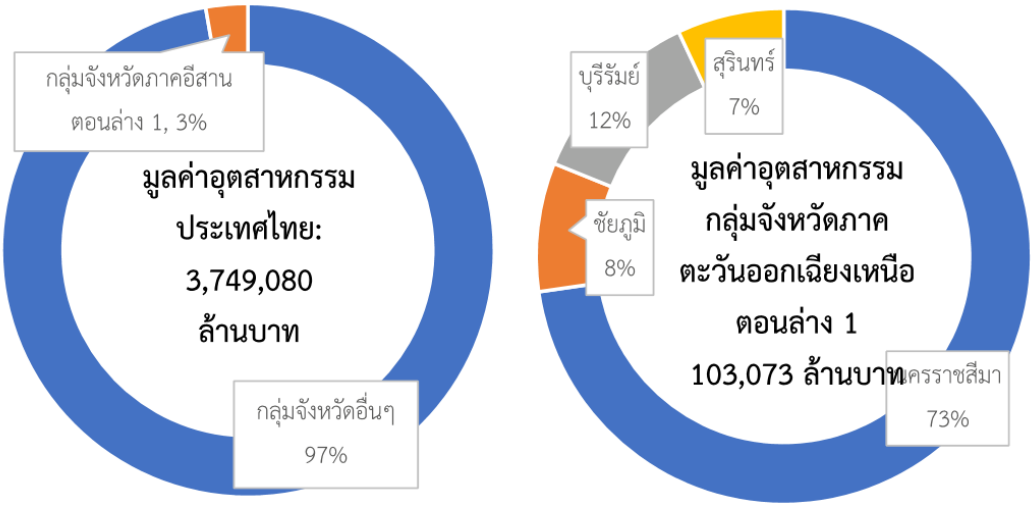
ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพะเกียรติฯในกลุ่มจังหวัดฯ

1.2.3 ด้านอุตสาหกรรม/วิสาหกิจ

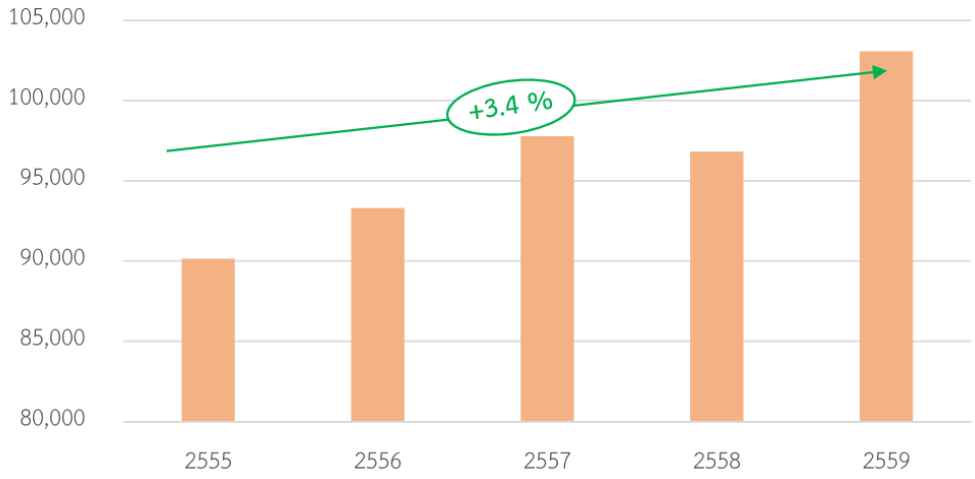
(1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ฯ ภาคอุตสาหกรรม (สาขาการผลิตอุตสาหกรรม และสาขาการทำเมืองแร่และเหมืองหิน) ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2559 มีมูลค่ารวม 103,073 ล้านบาท เฉพาะสาขาการผลิตอุตสาหกรรม อยู่ที่ 99,358 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.91ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดฯ (จังหวัดนครราชสีมา 72,152 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ 8,607 ล้านบาท จังหวัดบุรีรัมย์ 11,924 ล้านบาท และจังหวัดสุรินทร์ 6,674 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 93,430 ล้านบาท (จังหวัดนครราชสีมา 69,553 ล้านบาท จังหวัดชัยภูมิ 6,790 ล้านบาท จังหวัดบุรีรัมย์ 10,878 ล้านบาท และจังหวัดสุรินทร์ 6,209 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า คิดเป็นร้อยละ 6.34 ปรากฏตามกราฟที่ 13 และ 14 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 13 : แสดงสัดส่วนมูลค่าด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กราฟที่ 14 : แสดงมูลค่าด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	2555	2556	2557	2558	2559
ภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่	90,144	93,306	97,780	96,819	103,073
อัตราการเติบโต		3.5%	4.8%	-1.0%	6.5%

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(2) แนวโน้มการลงทุนภาคอุตสาหกรรม

กลุ่มจังหวัด ฯ คาดว่า แนวโน้มการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการสินค้า OTOP ทุกตำบลทั่วประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัด ฯ ดีขึ้นอย่างแน่นอน

(3) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

จากข้อมูลของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ ในปี พ.ศ.2560 พบว่า กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนโรงงานทุกประเภทและเงินทุน สรุปได้ ดังนี้

- โรงงานทุกประเภท รวม 11,947 โรงงาน ลดลงจากปีก่อนที่มี จำนวน 12,136 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ – 1.55 (ลดลง 189 โรงงาน)

- ด้านจำนวนเงินทุนปรับในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนเงินลงทุนรวมทั้งกลุ่มจังหวัดจำนวน 257,251 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี 250,843 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.55 (เพิ่มขึ้น 6,408 ล้านบาท)

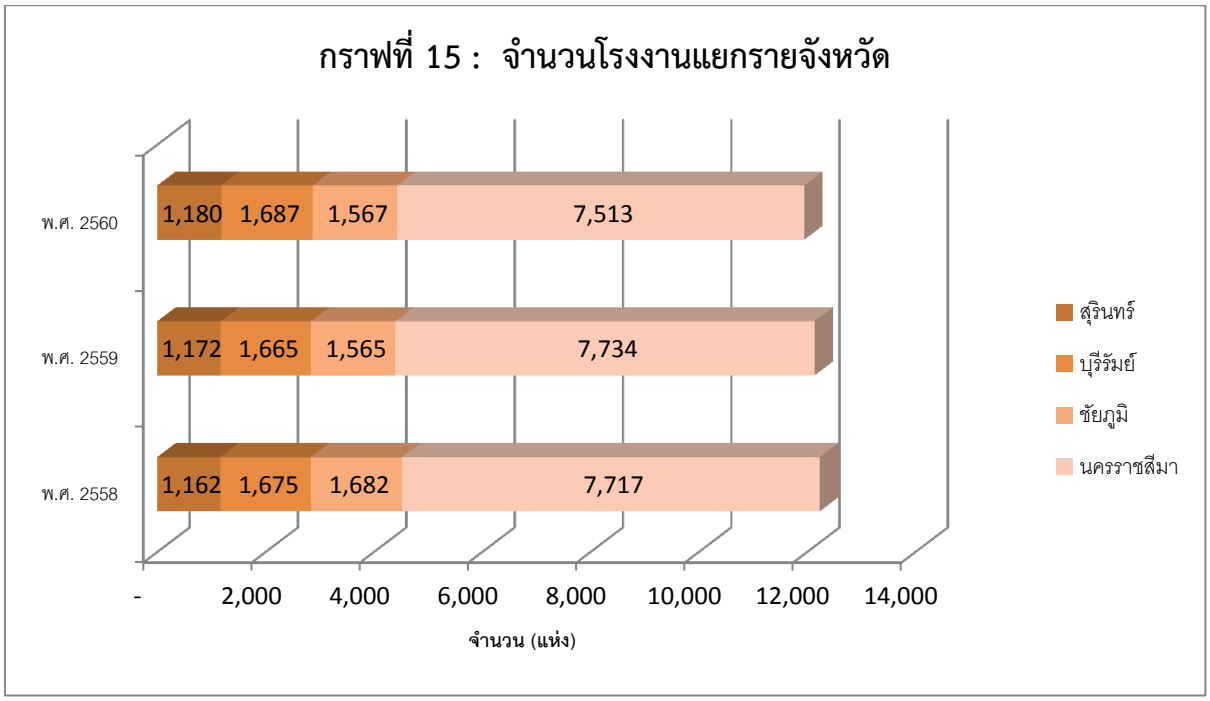
จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ และมีจำนวนมากเกินครึ่งหนึ่งของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด ฯ และมีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนมากขึ้นเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดฯ เป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ต้องการพึ่งพาเมืองในการเลือกทำเลที่ตั้ง เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมใน 3 ช่วงปี ระหว่างปี พ.ศ.2558 – 2560 แล้ว ปี พ.ศ. 2560 จังหวัดในกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น แต่จังหวัดนครราชสีมาลดลง ถึงแม้ว่าจำนวนเงินทุนจะมากขึ้นจากปีก่อน ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้ลงทุนมีการย้ายฐานการผลิตไปยังแหล่งอื่นๆ ปรากฏตามตารางที่ 64 และกราฟที่ 15 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 64 : แสดงข้อมูลจำนวนและมูลค่าการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัด	โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1							
	ปี พ.ศ.2558		ปี พ.ศ.2559		ปี พ.ศ.2560		ปี 2560 เพิ่มขึ้น/ลดจากปีก่อน	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
จังหวัดนครราชสีมา	7,717	192,578	7,734	182,619	7,513	188,075	-221	5,456
จังหวัดชัยภูมิ	1,682	26,106	1,565	26,402	1,567	26,516	2	114
จังหวัดบุรีรัมย์	1,675	23,528	1,665	24,523	1,687	25,303	22	780
จังหวัดสุรินทร์	1,162	17,073	1,172	17,299	1,180	17,357	8	58
รวม	12,236	259,285	12,136	250,843	11,947	257,251	-189	6,408

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

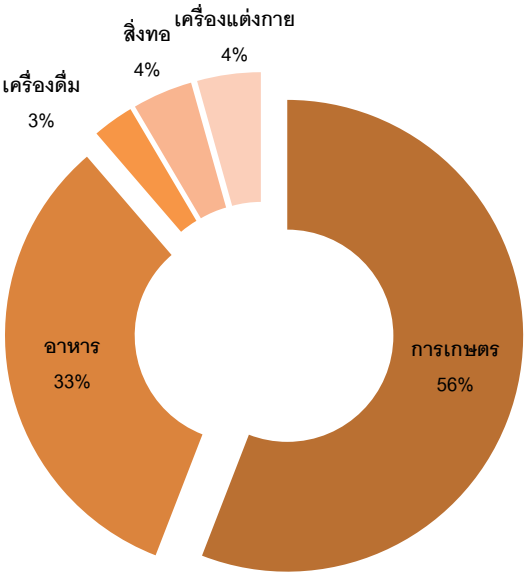
(4) อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด ทั้ง 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องแต่งกาย โดยมีสัดส่วนของอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 56 ปรากฏตามตารางที่ 65 และกราฟที่ 16 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 65 : แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ฯ

ประเภท/สาขาอุตสาหกรรม	พ.ศ.2557		พ.ศ.2558		พ.ศ.2559		พ.ศ. 2560	
	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)	แห่ง	เงินทุน (ล้านบาท)
การเกษตร	668	20,801.64	727	27,788.05	730	30,561.20	731	31,215.31
อาหาร	350	25,337.00	404	34,388.87	414	36,318.04	429	35,857.50
เครื่องดื่ม	27	11,107.44	31	11,204.65	34	11,250.80	37	11,300.90
สิ่งทอ	70	3,370.86	60	3,472.81	58	3,479.21	54	2,461.59
เครื่องแต่งกาย	67	3,395.11	65	3,246.79	62	2,979.22	57	3,009.64
รวม	1,182	64,012.05	1,287	80,101.17	1,298	84,588.47	1,308	83,844.94

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

กราฟที่ 16 : แสดงสัดส่วนประเภทอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2560

นอกจากนี้ การแปรรูปอุตสาหกรรมการเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น มีจำนวนมาก โดยเฉพาะการแปรรูปมันสำปะหลังมีมากที่สุด รองลงมาเป็น โรงสีข้าว การแปรรูป ยางพารา โรงน้ำตาล และโรงงานเอทานอล ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 66 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 66 : แสดงจำนวนอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ที่เชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ฯ

จังหวัด	โรงสี		แปรรูปมัน		แปรรูปยางพารา		น้ำตาล		เอทานอล	
	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**	ประเภท 2*	ประเภท 3**
นครราชสีมา	81	78	21	200	-	4	-	5	-	-
ชัยภูมิ	3	23	4	125	3	23	-	3	-	2
บุรีรัมย์	4	39	3	19	-	7	-	1	-	-
สุรินทร์	3	54	-	2	-	1	-	1	-	-
กลุ่มจังหวัด ฯ	91	194	28	346	3	35	0	10	0	2

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2557

หมายเหตุ : * เครื่องจักรจำพวกไม่เกิน 50 แรงม้า และ/หรือ คนงานจำนวนไม่เกิน 50 คน

** เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า

(5) ด้านผลิตภาพแรงงาน

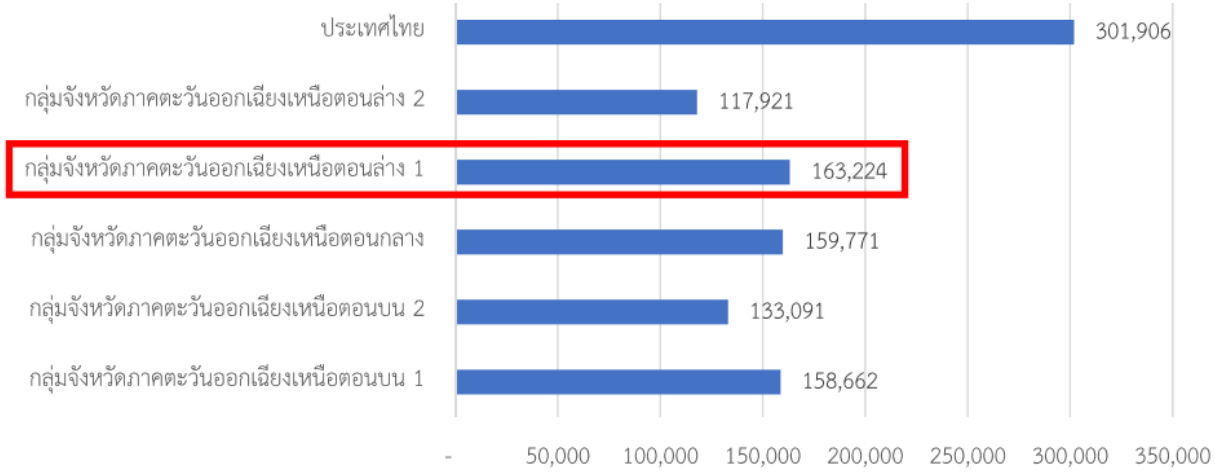
ผลิตภาพแรงงานกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 163,224 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี 153,859 บาท/คน อยู่ที่ 9,365 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 6.09 และมีค่าน้อยกว่าค่ากลางของประเทศ คิดเป็นลำดับที่ 12 จาก 18 กลุ่มจังหวัด แต่ยังห่างกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศอยู่เกือบครึ่งหนึ่ง (ค่าเฉลี่ยประเทศ 301,906 บาท/คน/ปี) ปรากฏตามตารางที่ 68 และกราฟที่ 67 และกราฟที่ 17 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 67 : แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) กลุ่มจังหวัด

ผลิตภาพแรงงาน	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง	อัตราการเปลี่ยนแปลง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1	986,162	987,324	1,074,940	87,616	8.87
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน	425,546	454,399	462,126	7,727	1.70
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	416,974	429,467	431,408	1,941	0.45
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2	365,485	370,845	397,101	26,256	7.08
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน	291,334	316,836	353,206	36,370	11.48
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2	324,425	315,903	345,703	29,800	9.43
กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1	224,670	234,725	247,223	12,498	5.32
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	219,883	230,910	244,985	14,075	6.10
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	195,630	196,228	209,457	13,229	6.74
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	206,040	196,520	203,331	6,811	3.47
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	151,522	153,968	160,442	6,474	4.20
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	**144,778**	**153,859**	**163,224**	**9,365**	**6.09**
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1	156,415	153,894	159,780	5,886	3.82
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง	149,030	151,735	159,771	8,036	5.30
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	144,660	146,305	158,662	12,357	8.45
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	125,341	132,261	141,960	9,699	7.33
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	112,936	122,242	133,091	10,849	8.88
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2	104,588	109,573	117,921	8,348	7.62
ค่ากลางประเทศ			**301,906**		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 17 ผลิตภาพแรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หมายเหตุ :

ผลิตภาพแรงงาน (Labour Productivity : LP) หมายถึง การใช้ปัจจัยแรงงาน 1 หน่วย ก่อให้เกิดผลผลิตกี่หน่วย โดยกำหนดให้ปัจจัยทุนและปัจจัยอื่นๆ คงที่ การวัดปัจจัยแรงงานอาจจะวัดได้ทั้งในรูปของจำนวนแรงงานและจำนวนชั่วโมงทำงาน การเปลี่ยนแปลงในผลผลิตอันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะแรงงานหนึ่งหน่วย เรียกว่า ผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงาน และเงื่อนไขสำหรับหน่วยผลิตเพื่อจะได้กำไรสูงสุดคือ เมื่อมูลค่าผลผลิตหน่วยสุดท้ายของแรงงานเท่ากับอัตราค่าจ้างพอดี

ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของแรงงานนั้น ได้แก่ ความรู้และทักษะของคนงาน ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ผู้ประกอบกิจการได้สร้างขึ้น การศึกษาเรื่องผลิตภาพของแรงงานช่วยให้สามารถวัดความสำเร็จของแรงงาน สามารถวัดประสิทธิภาพการผลิตโดยส่วนรวม ช่วยให้เข้าใจถึงแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างและช่วยให้สามารถหาระดับความต้องการกำลังคนได้ นอกจากนั้น การเพิ่มขึ้นในผลิตภาพของแรงงานทำให้เกิดผลหลายประการ เช่น ทำให้สินค้าราคาถูก มีการจ้างงานมากขึ้น เป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องมือในการต่อรองขอเพิ่มค่าแรงงาน เป็นต้น

ตัวชี้วัดผลผลิตต่อหน่วยของแรงงานโดยการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้กับจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต หากพื้นที่ใดที่แรงงาน 1 คน สามารถก่อให้เกิดผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าจะสะท้อนประสิทธิภาพแรงงานที่สูงกว่า

เมื่อพิจารณาดูเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครราชสีมามากที่สุด และอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 10.13 รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ สุรินทร์ สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผลิตภาพแรงงานลดลง ปรากฏตามตารางที่ 68 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 68 : แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี) รายจังหวัด

จังหวัด	แสดงผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี)			
	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	การเปลี่ยนแปลง	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
นครราชสีมา	183,783	**202,399**	18,616.00	10.13
ชัยภูมิ	111,420	**120,098**	8,678.00	7.79
บุรีรัมย์	139,891	**137,506**	- 2,385.00	- 1.70
สุรินทร์	131,711	**135,428**	3,717.00	2.82
ค่ากลางประเทศ	-	**301,906**	-	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

(6) วิสาหกิจ

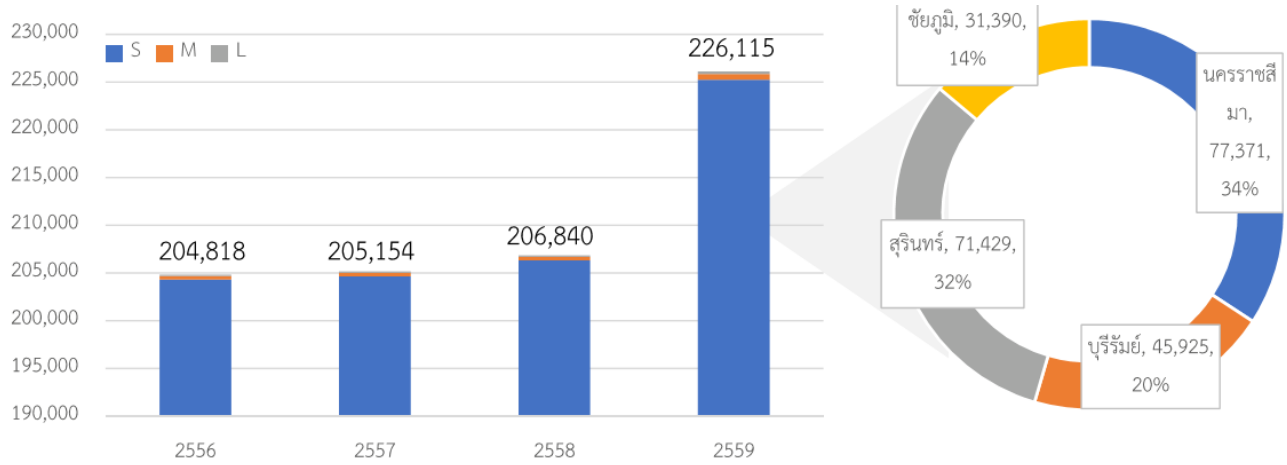
ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2556 -2559 การเติบโตของวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิสาหกิจขนาดเล็ก หรือขนาด S มากที่สุด และจังหวัดนครราชสีมามีสัดส่วนวิสาหกิจสูงที่สุดของกลุ่มจังหวัด อยู่ที่ร้อยละ 34 ตามมาด้วยจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 32 ปรากฏตามตารางที่ 69 และกราฟที่ 18 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 69 : จำนวนวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วิสาหกิจ	2556	2557	2558	2559
S	204,310	204,637	206,324	225,258
M	363	373	370	579
L	145	144	146	278
รวม	**204,818**	**205,154**	**206,840**	**226,115**
อัตราการเติบโต %		0.2	0.8	9.3

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กราฟที่ 18 : แสดงจำนวนวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนมากที่สุด ตามมาด้วย สุรินทร์ นครราชสีมา และชัยภูมิ โดยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการจดทะเบียนมากที่สุดในประเทศ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จดทะเบียนมากเป็นอันดับ 3 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 70 และกราฟที่ 19 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 70 : จำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน

วิสาหกิจ	2558	2559	2560	อันดับ
นครราชสีมา	1,536	1,764	1,973	13
ชัยภูมิ	1123	1190	1421	25
บุรีรัมย์	2401	2775	2957	5
สุรินทร์	1,827	2,091	2,277	12
กลุ่มจังหวัด	6887	7820	8628	3
อีสาน	37677	41419	43910	1
ค่าเฉลี่ยประเทศ			**1,128**	

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

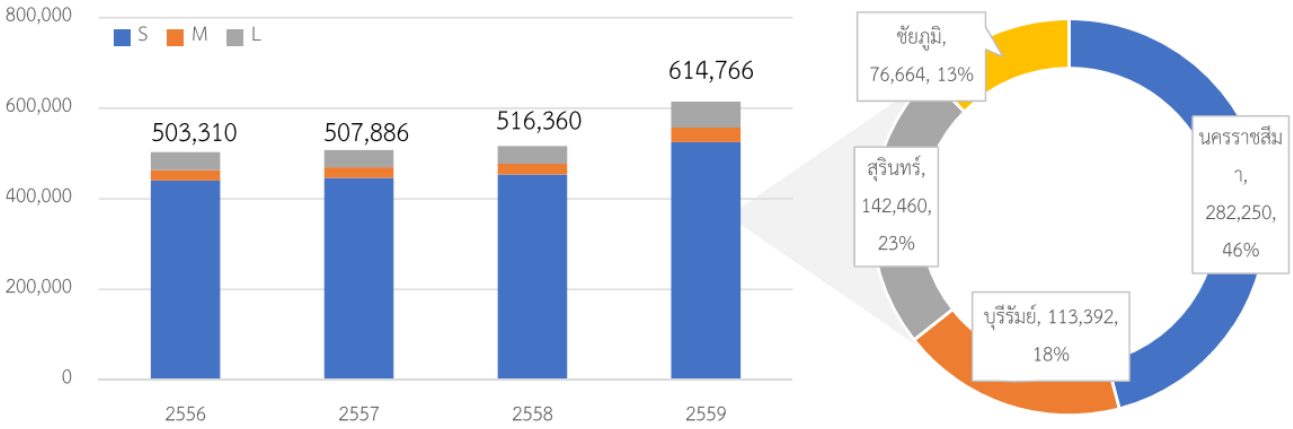
จำนวนการจ้างงานในวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2559 ที่มีการเติบโตถึงเกือบร้อยละ 20 ในวิสาหกิจทุกระดับ โดยจังหวัดนครราชสีมายังเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนการจ้างงานในวิสาหกิจสูงที่สุดของกลุ่มจังหวัด อยู่ที่ร้อยละ 46 ปรากฏตามตารางที่ 71 และกราฟที่ 20 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 71 : จำนวน และสถานการณ์การจ้างงานของวิสาหกิจ

วิสาหกิจ	2556	2557	2558	2559
S	440,483	446,301	454,020	525,180
M	22,868	23,179	23,345	32,185
L	39,959	38,406	38,995	57,401
รวม	503,310	507,886	516,360	614,766
อัตราการเติบโต %		0.9	1.7	19.1

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กราฟที่ 21 : แสดงจำนวนการจ้างงานวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เมื่อพิจารณาตามประเภทวิสาหกิจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ประเภทการการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และจักรยาน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาการผลิต และสัดส่วนแรงงานที่สาขาต่างๆ เป็นไปตามจำนวนวิสาหกิจ ยกเว้นสาขากิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ ที่มีสัดส่วนแรงงานน้อยกว่าจำนวนวิสาหกิจ ปรากฏตามตารางที่ 72 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 72 : ประเภทวิสาหกิจสำคัญในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2559)

ประเภทวิสาหกิจ	จำนวน	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนแรงงาน	สัดส่วน (ร้อยละ)
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยาน	97,382	43.1	229,596	37.3
การผลิต	57,072	25.2	160,822	26.2
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	21,569	9.5	56,725	9.2
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	15,926	7.0	20,955	3.4
การก่อสร้าง	8,306	3.7	54,909	8.9

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1.2.4 การค้า

(1) มูลค่าการส่งออกสินค้า และการค้าชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยว มีความโดดเด่นเกี่ยวกับอารยธรรมขอมที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากมีจังหวัดในกลุ่มจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยมีด่านชายแดนการค้า และความต้องการในการพัฒนา ดังนี้

จังหวัดบุรีรัมย์

มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ณ ช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และช่องจุ๊บโกกี อำเภอบันเตียอำปึล จังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา

ภาพรวม พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 เมื่อเริ่มเก็บข้อมูลด้านการค้าชายแดน ปี พ.ศ. 2555 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 30.76 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนเมื่อปี พ.ศ. 2559 เกิดการเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยมีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 602.47 ล้านบาท ขยายตัวจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ 548.67 แต่ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ. 2560 มูลค่าการค้ารวมอยู่ที่ 189.87 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนไปเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงมากกว่าปี พ.ศ. 2558

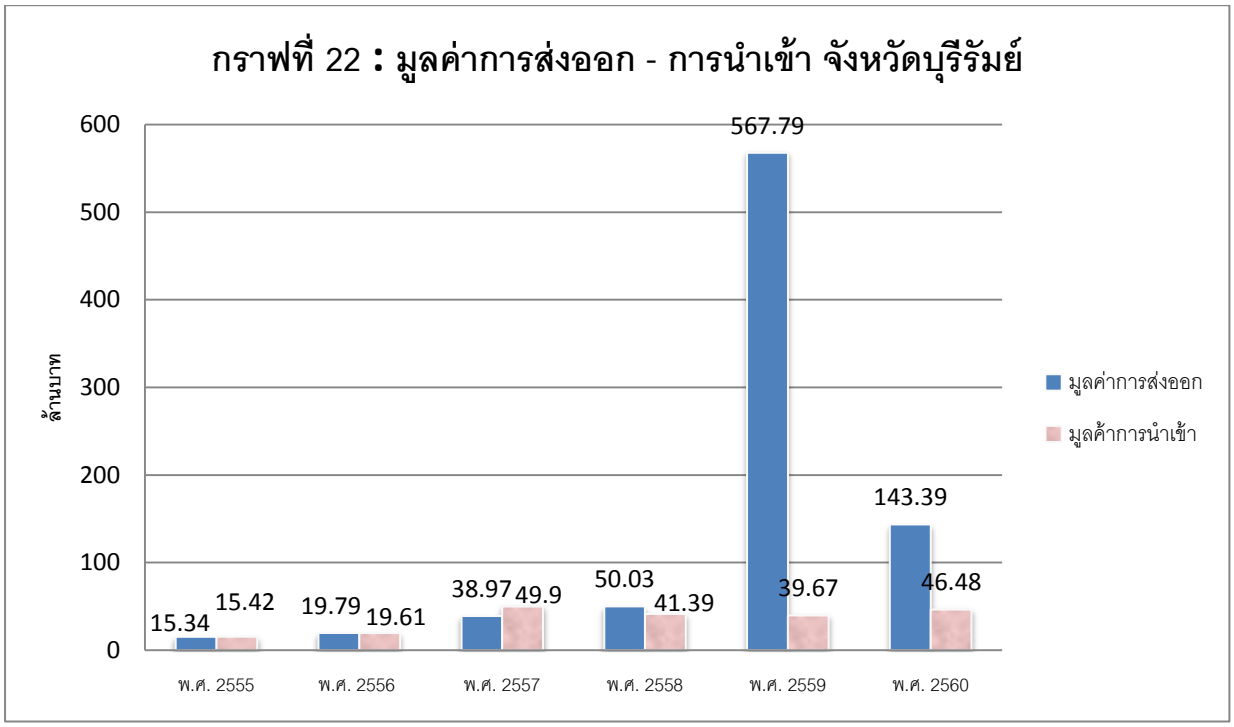
การส่งออก พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มีแนวโน้นเพิ่มขึ้น โดยปี พ.ศ. 2559 มีมูลค่าสูง ถึง 567.79 ล้านบาทเมื่อเทียบจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 50.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 517.763 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1,034.97 แต่ต่อมาเมื่อ ปี พ.ศ. 2560 มูลค่าการค้ารวมอยู่ที่ 143.39 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนไปเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงมากกว่าปี พ.ศ. 2558 โดยคาดการณ์ว่าช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2559 มีการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวจากการค้าชายแดนบริเวณช่องสายตะกู ทั้งงบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย และงบประมาณกลุ่มจังหวัด ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีโครงการพัฒนาด่านการค้าชายแดน เป็นการก่อสร้างรั้วบริเวณจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ความยาว 4.5 กิโลเมตร และซ่อมสร้างถนนลาดยางผิวทางแอสฟัลติกคอนกรีต สายบ้านสายโท 6 ใต้ ตำบลจันทบเพชร - บ้านสายโท 12 ใต้ ตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบกับได้มีกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาด ทำให้ช่วงปี พ.ศ. 2559 เกิดการกระตุ้นทางการค้าชายแดน

การนำเข้า พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 เริ่มมีการชะลอตัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 การนำเข้าเมื่อปี พ.ศ. 2559 ลดลงเหลือ 39.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -4.14 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าและปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 46.48 ล้านบาท **ส่งผลให้ได้เปรียบดุลการค้า** ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 73 และกราฟที่ 22 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 73 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ ปี 2555-2560

รายการ/ปี	2555	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)	
							2558/2559	2559/2560
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	15.336	19.79	38.97	50.03	567.79	143.39	1,034.97	-74.75
มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)	15.42	19.61	49.90	41.39	39.67	46.48	-4.14	17.16
ดุลการค้า (ล้านบาท)	-4.458	0.18	-10.93	8.64	528.12	96.91	6,014.61	-81.65
มูลค่าการค้ารวม (ล้านบาท)	30.76	46.71	88.87	92.88	602.47	189.87	548.67	-68.48

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์

- สินค้าส่งออกที่สำคัญ เช่น น้ำมันเบนซินธรรมดาไร้สารตะกั่ว/ปูนซีเมนต์ผงบรรจุแท็งก์ เครื่องปรุงครัวเรือน น้ำมันพืช ผงชูรส พริก น้ำปลา อาหารสด อาหารแห้ง อาหารตามสั่ง เสื้อผ้า สินค้าเบ็ดเตล็ด เป็นต้น
- สินค้านำเข้าที่สำคัญ เช่น บุหรี่ เบียร์ สุรา สินค้าตามฤดูกาล (กบ เขียด อึ่ง ผัก ผลไม้) เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิคส์ อุปกรณ์เดินป่า ด้ามจอบ เสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น
- ปัจจุบันด่านช่องสายตะกูมีการส่งออก ตามมาตรา 5 ทวิ ได้แก่ ปูนซีเมนต์ผง หินโม่ น้ำมันเบนซิน ตะแกรงไวร์เมช เป็นต้น

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความยาวตลอดชายแดนประมาณ 90 กิโลเมตร โดยติดกับจังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวร ช่องจอม-โอร์เสม็ด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้รับการยกฐานะจากจุดผ่อนปรนค้าชายแดนมาเป็นจุดผ่านแดนถาวร เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2554 เปิดทุกวัน ระหว่างเวลา 06.00 – 22.00 น. โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ดังนี้

ภาพรวม การค้าผ่านจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มูลค้าการค้ารวมเพิ่มขึ้น โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวม 3,301.75 ล้านบาท

การส่งออก พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 มีแนวโน้มลดลงนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 จนเมื่อปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าส่งออกอยู่ที่ 952.75 ล้านบาท

การนำเข้า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.11 ต่อมาเริ่มมีการชะลอตัว โดยในปี 2560 มีมูลค่า 2,349 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้า

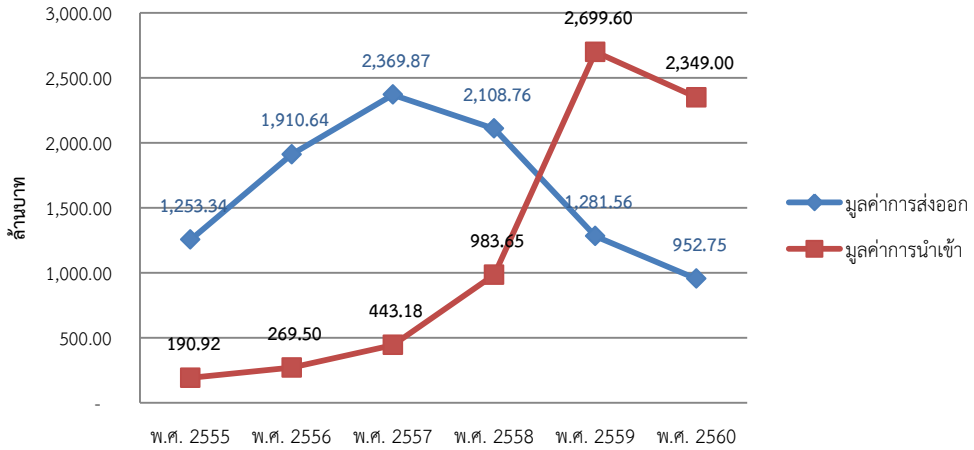
ดุลการค้า จังหวัดสุรินทร์มีดุลการค้าเกินดุลอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 จังหวัดสุรินทร์เริ่มขาดดุลการค้า โดยปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ -549.48 เนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ซึ่งมีการนำเข้าอย่างต่อเนื่อง และกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก จึงทำให้ทางประเทศไทยขาดดุลการค้า ปรากฏตารางที่ 74 และกราฟที่ 23 ข้างท้ายนี้

ตาราง 74 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม จังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ ปี 2555-2560

รายการ/ปี	2555	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
							2558/2559	2559/2560
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	1,253.34	1,910.64	2,369.87	2,108.76	1,281.56	952.75	-39.24	-25.66
มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)	190.92	269.5	443.18	983.65	2,699.60	2,349.00	52.11	-12.99
ดุลการค้า (ล้านบาท)	715.66	863.61	1,926.69	1,125.09	-1,418.04	-1,396.25	-119.11	-1.54
มูลค่าการค้ารวม (ล้านบาท)	1,061.69	1,273.06	2,813.05	3,092.40	3,981.16	3,301.75	-10.19	-17.07

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์

กราฟที่ 23 : มูลค่าการค่าส่งออก - นำเข้า จ.สุรินทร์

จากการรวบรวมข้อมูลของกรมศุลกากรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ พบว่าสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก น้ำมันเชื้อเพลิงส่งออกเป็นอันดับ 1 ในปี พ.ศ. 2559 ส่งออกเป็นมูลค่า 692.004 ล้านบาท แต่ปี พ.ศ. 2560 ไม่มีข้อมูลเรื่องการส่งออกน้ำมัน เนื่องจากทางกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก อันดับสองเป็นเม็ดพลาสติก เป็นมูลค่า 120.080 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 เป็นมูลค่า 147.778 ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 23.07 อันดับสามคือเครื่องดื่มผลไม้มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 38.38 ตามมาด้วยอันดับสี่คือพลังงานไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8.95 แต่สินค้าที่มีเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นสูงที่สุดคือเครื่องดื่มน้ำชาเขียวโออิชิ

ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 341.70 ตามมาด้วยยิปซั่มบุผนัง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 125.17 แสดงให้เห็นว่าประเทศกัมพูชามีความต้องการเครื่องดื่มสองประเภททั้งน้ำผลไม้ และชาเขียวโออิชิ รวมไปถึงยิปซั่มบุผนัง เป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 75 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 75 : มูลค่าสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2560

ลำดับ	สินค้าส่งออก	2559 (ล้านบาท)	2560 (ล้านบาท)	% YOY
1	น้ำมันเชื้อเพลิง	692,004,079.49	-	-
2	เม็ดพลาสติก	120,080,869.48	147,778,549.71	23.07
3	เครื่องดื่มน้ำผลไม้	83,390,544.16	115,394,183.70	38.38
4	พลังงานไฟฟ้า	69,099,013.75	75,284,628.22	8.95
5	กระเบื้องมุงหลังคา	37,449,199.82	32,774,001.57	-12.48
6	เครื่องดื่มน้ำชาเขียวโออิชิ	25,551,296.13	112,860,727.40	341.70
7	เครื่องดื่มน้ำอัดลม	24,772,108.00	8,239,168.00	-66.74
8	ปูนซีเมนต์บรรจุถุง	13,373,765.14	10,154,364.50	-24.07
9	ยิปซั่มบุผนัง	12,326,968.54	27,757,182.46	125.17
10	อื่นๆ	**203,513,226.88**	**422,507,194.44**	107.61
รวม		**1,281,561,071.39**	**952,750,000**	

ที่มา : ศุลกากรช่องจอม, ปี 2560

สินค้านำเข้า 10 อันดับแรก มันสำปะหลัง ประเภท มันเส้น และหัวมันสด ในปี พ.ศ. 2560 มันเส้นมีมูลค่า 2,006.746 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 63.17 และหัวมันสด มีมูลค่า 37.756 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 50.31 ตามมาด้วยถ่านไม้ และรถจักรยานสองล้อเก่าใช้แล้ว ช่วงเวลาดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดมาตรการการนำเข้า – ส่งออก เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาระดับราคามันสำปะหลัง เนื่องจากประเทศไทยมีเกษตรกรที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นจำนวนมาก และเกษตรกรมักประสบปัญหาราคามันสำปะหลังตกต่ำเป็นประจำ รัฐจึงต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือด้วยการเปิดโครงการรับจำนำในแต่ละปี แต่อีกด้านหนึ่งรัฐก็เปิดให้มีการนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยเหตุผลในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าที่นำเข้าให้เกิดรายได้เพิ่มภายในประเทศ และเพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า ประกอบกับเพื่อที่จะผลักดันให้มีการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมเอทานอลเพิ่มขึ้น จึงต้องนำเข้ามันสำปะหลังจากกัมพูชา นอกจากนี้ความนิยมการปั่นจักรยานในไทยมีมากขึ้น จึงทำให้สินค้าประเภทนี้มีความต้องการสูงด้วย ปรากฏตามตารางที่ 76 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 76 : มูลค่าสินค้านำเข้า 10 อันดับแรก ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2560

ลำดับ	สินค้านำเข้า	2559 (ล้านบาท)	2560 (ล้านบาท)	% YOY
1	มันสำปะหลัง (มันเส้น)	1,229,836,612.00	2,006,746,225.84	63.17
2	มันสำปะหลัง (หัวมันสด)	25,119,753.00	37,756,250.00	50.31
3	ถ่านไม้	16,727,366.00	13,208,600.90	-21.04
4	รถจักรยานสองล้อเก่าใช้แล้ว	11,399,150.00	5,164,600.00	-54.69
5	เศษพลาสติก	8,209,284.40	10,918,475.00	33
6	เสื้อผ้า, ผ้าเก่าใช้แล้ว	7,165,530.00	6,758,900.00	-5.67
7	เศษพลาสติกด้อยคุณภาพ	7,051,496.40	-	-
8	พริกสด	5,741,000.00	-	-
9	หัวมันเทศสด	3,577,227.00	18,363,351.60	413.34
10	อื่นๆ	**1,384,768,760.79**	**250,083,597.66**	-81.94
รวม		**2,699,596,179.59**	**2,349,000,001**	

ที่มา : ศุลกากรช่องจอม, ปี 2560

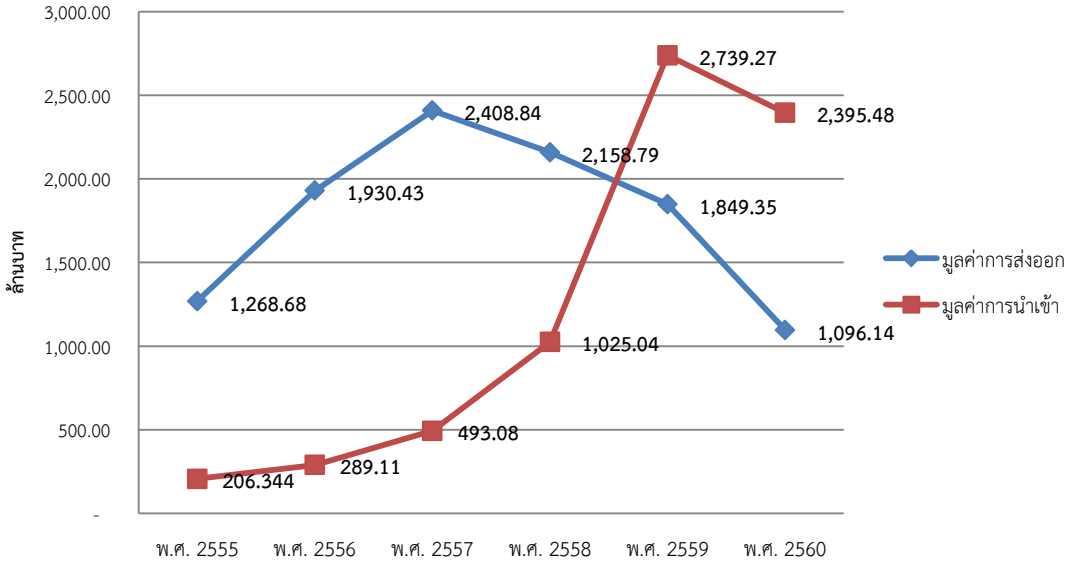
เมื่อจัดทำเป็นภาพรวมการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 พบว่า มูลค่าการส่งออกลดลง เนื่องมาตรการของทางกัมพูชาที่ไม่นำเข้าน้ำมันทางบก ส่งผลให้เสียดุลการค้า ซึ่งปกติทางไทยนำเข้ามันสำปะหลัง แล้วทางกัมพูชาจะนำเข้าน้ำมัน จะทำให้ได้ดุลการค้า ปรากฏตามตารางที่ 77 และกราฟที่ 24 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 77 : มูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้า และมูลค่าการค้ารวม กลุ่มจังหวัดฯ

รายการ/ปี	2555	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
							2558/2559	2559/2560
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	1,268.68	1,930.43	2,408.84	2,158.79	1,849.35	1,096.143	-10.38	-40.73
มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)	206.34	289.11	493.08	1,025.04	2,739.27	2395.48	107.89	-12.55
ดุลการค้า (ล้านบาท)	711.202	863.792	1,915.76	1,133.73	-889.92	-1,299.34	-40.82	- 46.01
มูลค่าการค้ารวม (ล้านบาท)	1,092.45	1,319.77	2,901.92	3,185.28	4,583.63	3,491.62	9.76	-23.82

ที่มา : จากการคำนวณข้อมูลของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดฯ

กราฟที่ 24 : มูลค่าการค้าส่งออก - นำเข้า กลุ่มจังหวัดฯ

(6) สินค้า OTOP

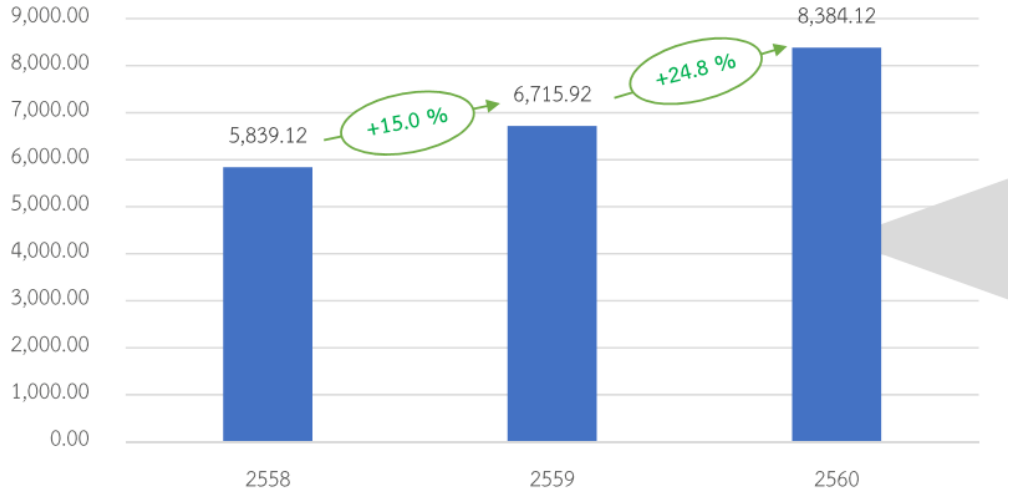
ผลิตภัณฑ์ OTOP แบ่งเป็น 5 ประเภท ในปี พ.ศ. 2560 ประเภทอาหารมากที่สุด มีจำนวน 3,075 ราย รองลงมาเป็นประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก จำนวน 3,035 ราย ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 2,421 ราย ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 760 ราย และสุดท้าย ประเภทเครื่องดื่ม 397 ราย จังหวัดบุรีรัมย์มีผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ มูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์ OTOP ของกลุ่มจังหวัดฯ เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 โตกว่าร้อยละ 25 หรือมูลค่า 8,384.12 ล้านบาท จังหวัดนครราชสีมามีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP มากที่สุดอยู่ที่ 3,806.75 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 46 ของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ในกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 78 และกราฟที่ 25 - 26 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 78 : ผลิตภัณฑ์ OTOP จำแนกตามประเภทและรายจังหวัด

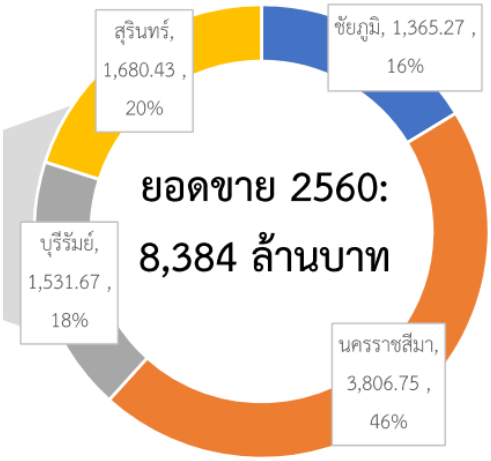
ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP	กลุ่มจังหวัด ฯ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ประเภทอาหาร	3,075	1,146	13	1,686	230
ประเภทเครื่องดื่ม	397	180	2	207	8
ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	2,421	558	12	1,547	304
ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก	3,035	1,039	1	1,829	166
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	760	425	3	273	59
รวม	9,688	3,348	31	5,542	767

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2560

กราฟที่ 25 : แสดงมูลค่าการจำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ล้านบาท)

กราฟที่ 26 : แสดงสัดส่วนการจำหน่ายสินค้า OTOP กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

หมายเหตุ : ข้อมูลเดือนตุลาคม – กันยายน ของแต่ละปีงบประมาณ

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการสำรวจและสรุปข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีศักยภาพของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 79 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 79 : ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	รายการ
นครราชสีมา	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ ข้าวตังข้าวกล้องหมูหยอง ขนมเปี๊ยะไส้ถั่วทองไข่แดง ผักไร้สารพิษ ไข่เค็มใบเตย ข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ หมี่โคราช หมูหยอง อุ่นสดไร้เมล็ดปลอดสาร น้ำอุ่น 100% ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าไหมหางกระรอก ผ้าไหมบาติก ผ้าพันคอ เสื้อผ้าสตรีสำเร็จรูป ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เสื่อบุฟองน้ำ ดอกไม้รังไหม

จังหวัด	รายการ
	พรมทอมือ มีด ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ลูกประคบสมุนไพรแห้ง น้ำมันเขียว สบู่หัวน้ำนมแพะผสมทองคำ
ชัยภูมิ	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ กระยาสารท กล้วยทอดกรอบ ขนมทองม้วน ข้าวกล้อง ข้าวกล้องเพาะงอก ปลาส้มไร้กาง ไส้กรอกอีสาน หม่ำเนื้อ-หมู มะขามหวาน ไข่เค็มพอกดินสอพอง น้ำมะเม่า ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าทอมือลายขัดพื้นฐาน ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าเกล็ดเต่า ผ้าขิต จี้สะเก็ดดาว ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ เต่าประหยัดฟืนประหยัดถ่าน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ภูขจีสบู่เนื้อทอง ยาหม่องหว่าน 108 ไพล แชมพูสมุนไพรเจียวกู้หลาน
บุรีรัมย์	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ ข้าวแตน ข้าวภูเขาไฟ กุ้งจ่อม หมูเส้น น้ำพริกตาแดง น้ำแร่ธรรมชาติ ชาใบหม่อน น้ำเสาวรสเข้มข้น ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ชุดสตรี ผ้าขาวม้าลายขิด ผ้ายกดอกพิกุล ผ้าคลุมไหมมัดหมี่ ผ้าสไบ ผ้าไหมมัดหมี่เขียนทอง รองเท้าผักตบสมุนไพรจากใยพืช ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ ไม้นวด เตาย่างปลอดควัน เสื่อกกยกลาย กล่องใส่จิวเวลรี่ ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ครีมบำรุงผิวจากโปรตีนไหมธรรมชาติ โคลนพอกตัวดินภูเขาไฟ สบู่โปรตีนไหม สบู่กวาวเครือผสมสมุนไพร แฮร์โทนิค ซีรั่ม
สุรินทร์	ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ กาละแมสด ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมะลิแดงอินทรีย์ ไข่เค็มไอโอดีน ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย อาทิ ผ้าโฮล ผ้าคลุมไหล่ไหม เครื่องประดับทองเหลืองลายไทย ผ้าพันคอไหม ผ้ายกลายโคมหลวง ผ้าทอมือลายขัด ผ้าสไบ ผ้าโสร่งหางกระรอก สร้อยงาช้าง ประคำสร้อยหินมณีหยดทิพย์ ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก อาทิ ตะกร้าหวาย โต๊ะชุด กระเป๋าอเนกประสงค์ ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร อาทิ ครีมอาบน้ำผสมขมิ้น-ไพล เซรั่มโปรตีนไหมทอง ยากษัยเส้น

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ได้จัดทำข้อมูลสินค้า OTOP ที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ แยกเป็นรายจังหวัด ปรากฏตามรางที่ 80 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 80 : สินค้า OTOP ที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศของแต่ละจังหวัด

จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
อาหาร	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หมูหยอง แคบหมู เฉาก๊วย ไก่จ้อ หมี่โคราช กระยาสารท ไส้กรอกปลา อุ่นสด หมูแผ่น กุนเชียง เป็นต้น	สปป.ลาว ฮ่องกง กัมพูชา มาเลเซีย ออสเตรเลีย ไต้หวัน จีน เวียดนาม เบลเยี่ยม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฝรั่งเศส และอังกฤษ

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เครื่องดื่ม	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น น้ำดอกอัญชัน น้ำอุ่น และวิลลาพญาเย็น	สปป.ลาว อังกฤษ และเยอรมนี
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 25 ชนิด เช่น สินค้าที่ส่งออก ผ้าทอมือลายขัดพื้นฐาน กระเป๋าผ้า สร้อยคอเครื่องปั้นดินเผาด่านเกียน เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรี ผ้าไหมหางกระรอก ชุดบุรุษ ผ้าไหมมัดหมี่ เนคไท เสท่อสตรี ชุดเสื้อผ้าไหมสุภาพบุรุษ (พระราชทาน) ผ้าพันคอ เป็นต้น	สปป.ลาว อังกฤษ สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย สิงคโปร์ ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย ฮ่องกง จีน เมียนมา กัมพูชา เกาหลีใต้ เยอรมนี และอินโดนีเซีย
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 8 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ดินกังหันไม้ไผ่ เครื่องปั้นดินเผา เป่าแก้ว ดอกไม้ประดิษฐ์ หัตถกรรมเขาควายและแกะสลัก และผลิตภัณฑ์เชือกมัดฟาง	สหรัฐอเมริกา เยอรมนี โปรแลนด์ อังกฤษ ฝรั่งเศส สิงคโปร์ ญี่ปุ่น อังกฤษ เกาหลีใต้ และสวีเดน
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 5 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หมอนหอม แฟนซี ยาหม่องสมุนไพร เกลือหอม น้ำมันเหลืองจิตสุภาพ และว่านเยลโลบาล์ม	เวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา ออสเตเลีย และสหรัฐอเมริกา

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดชัยภูมิ

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เครื่องดื่ม	จำนวน 1 ชนิด สินค้าที่ส่งออก กาแฟชนิดผง	สปป.ลาว สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 9 ชนิด เช่น ผ้ามัดหมี่ ผ้าพันคอ รัดเกล้าผ้าไหม เป็นต้น	ญี่ปุ่น อังกฤษ กัมพูชา เดนมาร์ค ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และอินเดีย
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ ตุ๊กตาช้าง เป็นต้น	จีน เวียดนาม เกาหลีใต้ ฝรั่งเศส เยอรมนี เดนมาร์ค ออสเตเลีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และอินเดีย
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ยาหม่องแชมพูสมุนไพร และสบู่สมุนไพร	สปป.ลาว เวียดนาม เนเธอร์แลนด์ และภูฏาน

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดบุรีรัมย์

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 11 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ผ้าสไบ สร้อยคอ กระเป๋า รองเท้าถักเปีย ผ้าทอมือ ผ้าลายขัด เป็นต้น	ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ ฮ่องกง ไต้หวัน จีน กัมพูชา นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สปป.ลาว โปรตุเกตุ เยอรมนี และอิตาลี
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 18 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หัวอัปสรา พร้อมเครื่องประดับครบชุด ตะเกียบ ไม้นวด เบาะรองนั่ง บายศรีขันหมากแต่งงาน จอนรองแก้ว กล่องใส่ยา กล่องใส่จิวเวอร์รี่ ทัพพี ตะหลิว สลักกะลา โคมไฟ เสื่อผักตบชวา	ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เกาหลี มาเลเซีย จีน เนเธอร์แลนด์ ฮังการี ฝรั่งเศส ออสเตเลีย และอิหร่าน

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

จังหวัดสุรินทร์

ประเภท	สินค้าที่ส่งออก	ประเทศที่ส่งออก
อาหาร	จำนวน 3 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น หัวผักกาดมักโรนี ข้าวหอมมะลิ	ฝรั่งเศส ฮ่องกง จีน และสิงคโปร์
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	จำนวน 74 ชนิด เช่น สินค้าที่ส่งออก เข็มขัดเงิน เครื่องประดับเงิน กำไลงาช้าง ผ้าโสร่ง ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้ายกดอก ผ้าสไบ สร้อยคอมุก หินหยก ดอกพิกุล เป็นต้น	สปป.ลาว สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส กัมพูชา เกาหลีใต้ จีน เยอรมนี แคนาดา เนเธอร์แลนด์ อิตาลี นอร์เวย์ และเนปาล
ของใช้ของตกแต่ง	จำนวน 9 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ตะกร้าหวาย รองเท้าผ้าไหม แก้วเพ้นท์ กระเป๋าอเนกประสงค์ พรมเช็ดเท้า ไม้นวดดูดเส้น บัวสุรินทร์ เป็นต้น	สหัรัฐอเมริกา สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา มาเลเซีย จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	จำนวน 4 ชนิด สินค้าที่ส่งออก เช่น ยากษัยเส้น ขมิ้น สคลับขัดผิว และเครื่องหอมหน้ากากแฟนซี เป็นต้น	สปป.ลาว กัมพูชา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) พ.ศ. 2557

1.2.5 ด้านท่องเที่ยว

(1) จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายต่อหัว

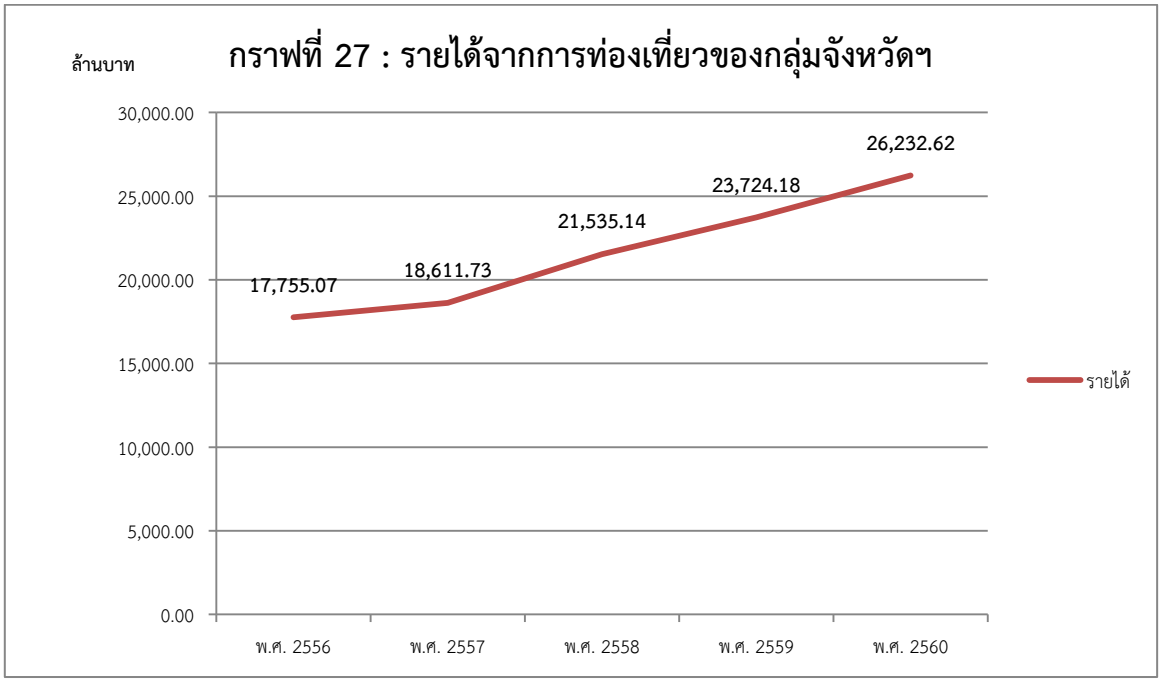
ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวม 13,313,180 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว รวม 12,572,619 คน คิดเป็นร้อยละ 4.81 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย 13,094,754 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 229,000 คน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงจากปีก่อน ลดลงร้อยละ – 31.23 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวรวมเพิ่มขึ้นถึง 26,232.62 ล้านบาท เมื่อเทียบจากปีก่อนที่มีรายได้รวม 23,724.18 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ

9.56 เนื่องจากค่าใช้จ่าย/คน/วัน เพิ่มขึ้น จาก 954 บาท/คน/วัน เป็น 1,161.82 บาท/คน/วัน เป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวอีสานใต้ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวให้มาก ปรากฏตามตารางที่ 81 และกราฟที่ 27 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 81 : แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ฯ

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1						
	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	จำนวนที่เพิ่ม/ลด 2559/2560	ร้อยละที่เพิ่ม/ลด 2559/2560
นักท่องเที่ยวรวม (คน)	17,130,226	17,760,638	11,844,838	12,572,619	13,313,180	640,561.00	4.81
- คนไทย (คน)	16,816,204	17,436,639	11,639,670	12,272,098	13,094,754	822,656.00	6.28
- คนต่างประเทศ (คน)	314,022	323,999	205,168	300,521	229,000	- 71,521.00	-31.23
โรงแรม/ที่พัก (แห่ง)	722	783	799	1,162	1,158	- 4.00	-0.35
ห้องพัก (ห้อง)	23,103	23,473	24,290	25,726	31,764	6,038.00	19.01
ค่าใช้จ่าย/คน/วัน (บาท)	905	993	930	954	1,161.82	207.89	17.89
รายได้ (ล้านบาท)	17,755.07	18,611.73	21,535.43	23,724.18	26,232.62	2,508.44	9.56

ที่มา : ข้อมูลจากการรายงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

ทั้งนี้ หากจำแนกจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ ในปี พ.ศ. 2559 จะพบว่า

- นักท่องเที่ยว (รวม) มากที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา มีนักท่องเที่ยวรวม 8,885,167 คน รองลงไป คือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ

- รายได้จากการท่องเที่ยว มากที่สุด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 19,250.88 ล้านบาท รองลงไป คือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 82 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 82 : แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด ฯ ปี 2560

จังหวัด	นักท่องเที่ยว (คน)			รายได้	
	คนไทย	คนต่างประเทศ	รวม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	รายได้ (ล้านบาท)
จังหวัดนครราชสีมา	8,697,203	157,964	8,855,167	1,432	19,250.88
จังหวัดชัยภูมิ	1,568,025	9,028	1,566,479	993.33	1,762.59
จังหวัดบุรีรัมย์	1,590,783	36,545	1,627,328	1,061.79	2,636.07
จังหวัดสุรินทร์	1,238,743	25,463	1,264,206	1,160.00	2,583.08
รวม	13,094,754	229,000	13,313,180	4,647.12	26,232.62

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

(2) ข้อมูลด้านบริการที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัด ฯ มีธุรกิจบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ฯ เช่น กลุ่มบริษัทนำเที่ยว กลุ่มที่พัก กลุ่มร้านอาหาร กลุ่มร้านสินค้าที่ระลึก กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 83 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 83 : เครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	บริษัทนำเที่ยว	ที่พัก	ร้านอาหาร	ร้านสินค้าที่ระลึก	แรงงานในภาคท่องเที่ยว	วันพักเฉลี่ย
นครราชสีมา	69	168	8070	82	N/A	2.12
ชัยภูมิ	3	105	61	20	222	1.98
บุรีรัมย์	12	169	177	104	N/A	2.16
สุรินทร์	3	105	61	20	222	1.98
กลุ่มจังหวัดฯ	**87**	**547**	**8,369**	**226**	**444**	**2.06**

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2559

++++++++++

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ด้านสังคมและความมั่นคง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

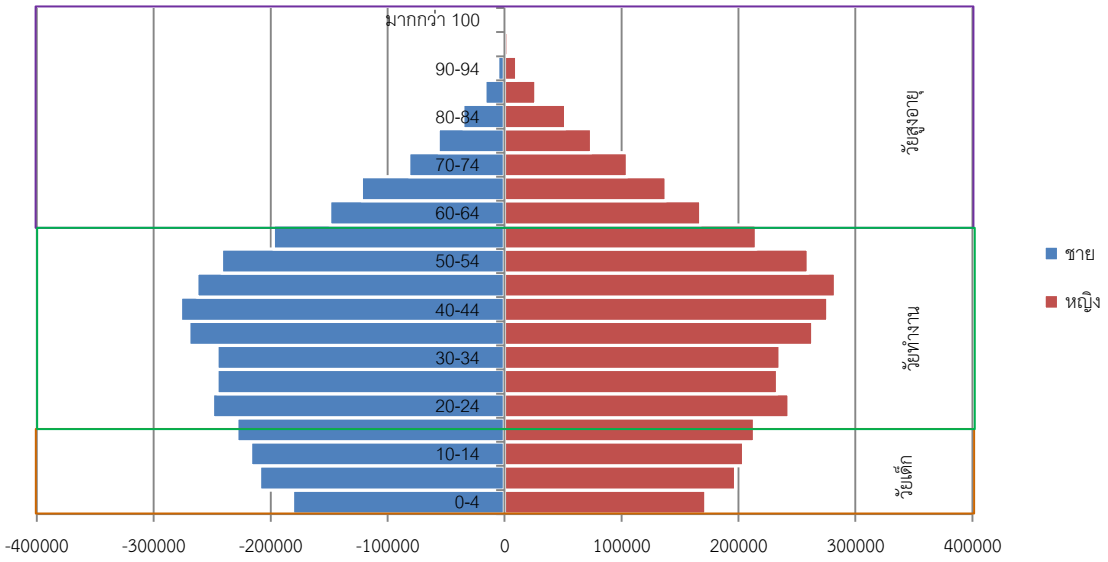
1.3 ด้านสังคมและความมั่นคง

1.3.1 ด้านสังคม

(1) โครงสร้างประชากร

ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดมีจำนวนประชากรรวม 6,767,667 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประชากรวัยแรงงาน โดยเป็นผู้มีอายุระหว่าง 35 – 50 ปี และมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปรากฏตามกราฟที่ 28 ข้างท้ายนี้

กราฟที่ 28 : โครงสร้างอายุประชากร พ.ศ. 2560

ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 ขึ้นลงไม่คงที่ อาจจะขึ้นอยู่กับสภาวะทางเศรษฐกิจ และการที่คนออกไปทำงานนอกพื้นที่ที่อยู่อาศัย จึงทำให้ผู้สูงอายุอยู่ตัวคนเดียว ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวสูงจากปีที่แล้วคิดเป็นร้อยละ 7.5 สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและค่ากลาง ซึ่งเมื่อมองย้อนกลับไปดูข้อมูลสัดส่วนคนยากจน ปี พ.ศ. 2559 ที่มีสัดส่วนลดลง จึงเป็นไปได้ว่าประชาชนออกไปทำงานนอกพื้นที่ ทำให้มีรายได้มากขึ้น สัดส่วนคนยากจนลดลง แต่ต้องปล่อยผู้สูงอายุไว้ตามลำพัง ปรากฏตามตารางที่ 84 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 84 : ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว (%)

จังหวัด	ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว(%)				
	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	4.0	4.6	5.1	3.6	5.5
ชัยภูมิ	5.5	5.6	4.3	6.1	8.4
บุรีรัมย์	5.0	5.6	8.8	4.3	8.8
สุรินทร์	6.4	2.2	4.7	5.9	7.2
กลุ่มจังหวัด	**5.2**	**4.5**	**5.7**	**5.0**	**7.5**
ภาคอีสาน	5.1	5.1	5.3	5.6	6.1

จังหวัด	ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว(%)				
	2555	2556	2557	2558	2559
ประเทศ	4.8	5.3	5.4	6.0	6.3

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) การทำงาน

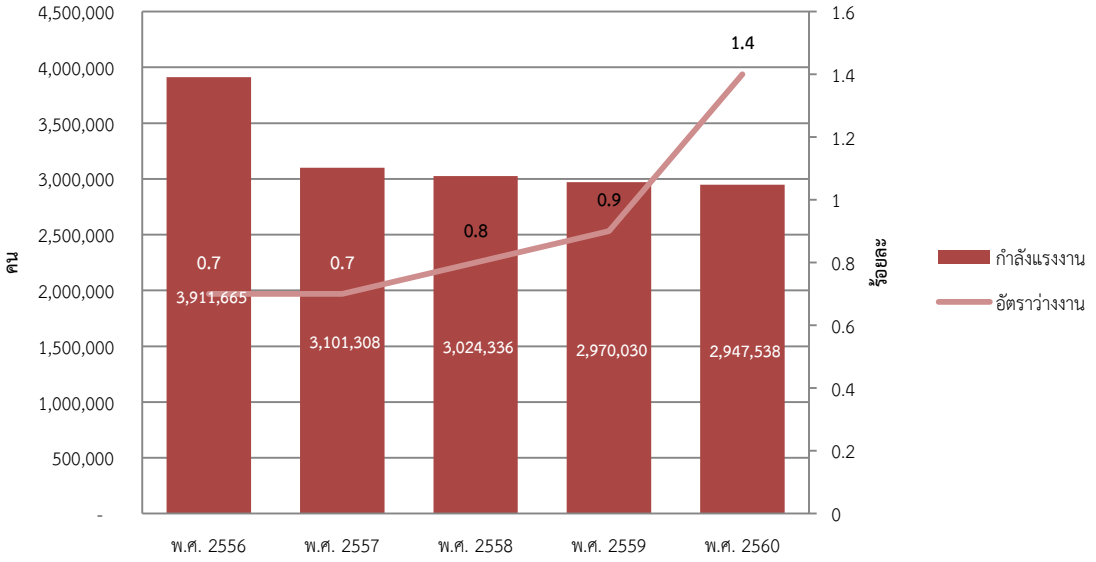
กำลังแรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 มีจำนวนลดลง โดยพบว่าผู้มีงานทำน้อยลงจากปีก่อนหน้า และจำนวนคนว่างงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้ที่รอฤดูกาลมีจำนวนมากขึ้น นั้นหมายถึงเป็นช่วงที่ขาดแคลนรายได้ ทำให้มีอัตราการว่างงานเพิ่มมกขึ้นจากปีก่อน โดยอยู่ที่ร้อยละ 1.4 ซึ่งมากกว่าค่ากลางของประเทศ ที่มีค่าคิดเป็นร้อยละ 1 ปรากฏตามตารางที่ 85 และกราฟที่ 29 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 85 : แสดงสถานภาพแรงงาน และอัตราการว่างงาน

สถานภาพแรงงาน	สถานภาพแรงงาน (คน)				
	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	5,676,990	4,587,018	4,608,368	4,627,695	4,644,963
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	3,911,665	3,101,308	3,024,336	2,970,030	2,947,538
- ผู้มีงานทำ	3,839,886	3,047,204	2,970,491	2,911,135	2,898,413
- ผู้ว่างงาน	29,152	29,531	31,423	33,872	49,125
ผู้ที่รอฤดูกาล	42,626	24,574	22,422	25,023	41,120
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	1,765,324	1,485,709	1,584,033	1,657,664	1,662,930
รวม	**15,265,643**	**12,275,344**	**12,241,073**	**12,225,419**	12,244,089
อัตราการว่างงานกลุ่มจังหวัด (ร้อยละ)	0.7	0.7	0.8	0.9	1.4
อัตราการว่างงานภาคอีสาน (ร้อยละ)	0.7	0.7	0.8	0.8	0.9
อัตราการว่างงานประเทศ (ร้อยละ)	0.7	0.7	0.8	0.9	1.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กราฟที่ 29 : กำลังแรงงานและอัตราว่างงานกลุ่มจังหวัด

จากการสำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศ ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.78 ของผู้สูงอายุที่ทำงานในประเทศ และเป็นชายมากกว่าหญิง ซึ่งอาจสะท้อนถึงก็การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่มีแนวโน้มของผู้สูงอายุมากขึ้น ประกอบกับผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้ว ไม่มีเงินออมมากพอ ขาดรายได้ในการเลี้ยงชีพ ขาดความมั่นคงทางการเงิน ปัญหาความเจ็บป่วยและค่ารักษาพยาบาล อีกทั้งผู้สู.วัยยังมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ที่หลายองค์กรยังต้องการรักษาไว้ จึงมีผู้สูงวัยที่ทำงานเป็นจำนวนมากขึ้น ปรากฏตามตารางที่ 86 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 86 : จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเพศ และภาค พ.ศ. 2556 – 2560

ภาค	2558			2559			2560		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	หน่วย : คน								
ทั่วราชอาณาจักร	3,778,222	2,227,162	1,551,060	4,016,984	2,336,719	1,680,265	4,063,076	2,365,606	1,697,470
กรุงเทพมหานคร	213,844	127,337	86,506	215,661	132,919	82,742	250,321	139,165	111,156
ภาคกลาง	919,803	516,372	403,430	951,250	518,526	432,724	908,232	516,632	391,600
ภาคเหนือ	858,803	503,552	355,251	929,674	547,033	382,641	920,019	543,530	376,489
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,285,802	790,270	495,532	1,391,510	839,308	552,202	1,453,784	864,095	589,689
ภาคใต้	499,970	289,630	210,341	528,889	298,933	229,956	530,720	302,184	228,536
	หน่วย : ร้อยละ								
ทั่วราชอาณาจักร	100.00	58.95	41.05	100.00	58.17	41.83	100.00	58.22	41.78
กรุงเทพมหานคร	5.66	3.37	2.29	5.37	3.31	2.06	6.16	3.43	2.74
ภาคกลาง	24.34	13.67	10.68	23.68	12.91	10.77	22.35	12.72	9.64
ภาคเหนือ	22.73	13.33	9.40	23.14	13.62	9.53	22.64	13.38	9.27
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34.03	20.92	13.12	34.64	20.89	13.75	35.78	21.27	14.51
ภาคใต้	13.23	7.67	5.57	13.17	7.44	5.72	13.06	7.44	5.62

ที่มา : การสำรวจการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(3) การศึกษา

จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 7.44 ปี แต่ยังต่ำกว่าค่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ที่ 7.52 ปี และระดับประเทศอยู่ที่ 7.92 ปี โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ที่การศึกษาเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 87 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 87 : จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป

จังหวัด	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป (ปี)				
	2556	2557	2558	2559	2560
นครราชสีมา	7.90	8.10	7.62	7.78	7.88
ชัยภูมิ	7.20	7.70	7.47	7.46	7.32
บุรีรัมย์	7.10	7.10	7.22	7.20	7.34
สุรินทร์	7.60	7.90	7.00	7.12	7.22
กลุ่มจังหวัด	7.45	7.70	7.33	7.39	7.44
ภาคอีสาน	7.50	7.60	7.40	7.50	7.52
ประเทศ	8.00	8.10	8.50	8.50	7.92

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 พบว่า มีแนวโน้มลดลง โดยต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 30.57 และจังหวัดชัยภูมิมีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net น้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัดฯ คิดเป็นร้อยละ 29.24 ปรากฏตามตารางที่ 88 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 88 : คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)					
	2555	2556	2557	2558	2559	2560
นครราชสีมา	35.50	36.10	36.30	33.50	33.00	31.31
ชัยภูมิ	33.50	34.70	34.50	31.30	31.50	29.24
บุรีรัมย์	34.40	35.30	35.30	32.90	32.20	30.43
สุรินทร์	34.80	35.80	36.00	33.00	32.90	31.29
กลุ่มจังหวัด	**34.55**	**35.48**	**35.53**	**32.68**	**32.40**	30.57
ภาคอีสาน	34.40	35.20	35.30	32.30	32.00	30.25
ประเทศ	36.70	37.40	37.60	34.80	34.50	32.22

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม

สศช. ปีการศึกษา 2555 - 2557 คะแนนเฉลี่ย 8 วิชา ปีการศึกษา 2558 - 2556 คะแนนเฉลี่ย 5 วิชา และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2559 คะแนน IQ เพิ่มขึ้น โดยจังหวัดบุรีรัมย์มี IQ มากที่สุด และมีค่ามากกว่าค่ากลางของประเทศ แต่เมื่อดูลำดับแล้วพบว่ากลุ่มจังหวัดเป็นลำดับท้ายๆ ของทั้งประเทศ อยู่ในลำดับที่ 14 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 89 และกราฟที่ 30 ข้างท้ายนี้

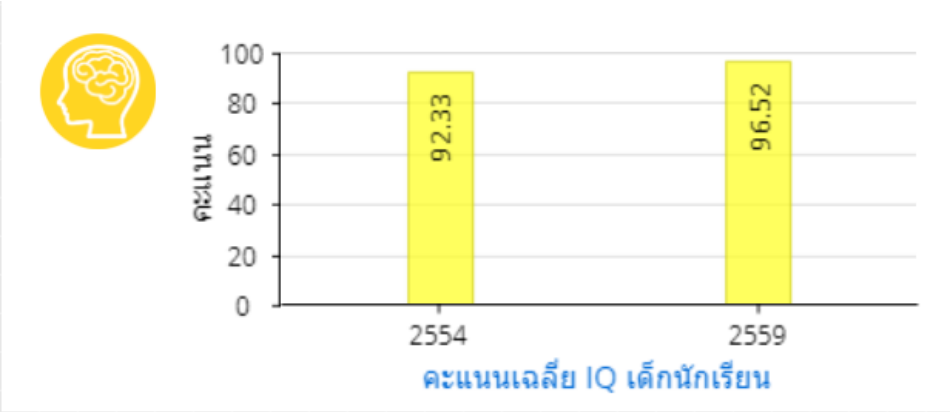
ตารางที่ 89 : คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทย ชั้น ป.1

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2554	2559	การปรับเปลี่ยน	2554	2559	การปรับเปลี่ยน
นครราชสีมา	92.6	96.25	เพิ่ม	52	50	ขึ้น 2 อันดับ
ชัยภูมิ	92.24	95.81	เพิ่ม	54	53	ขึ้น 1 อันดับ
บุรีรัมย์	93.71	98.6	เพิ่ม	38	36	ขึ้น 2 อันดับ
สุรินทร์	90.78	95.41	เพิ่ม	62	57	ขึ้น 5 อันดับ
กลุ่มจังหวัด	**92.33**	**96.52**	**เพิ่ม**	**13**	**14**	**ต่ำลง 1 อันดับ**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	93.11	94.64	เพิ่ม	4	5	ต่ำลง 1 อันดับ
ประเทศ	-	98.1	-	-	-	-

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

คะแนนระดับสติปัญญา (Intellectual Quotient; IQ) หมายถึง คะแนนความสามารถของบุคคลที่วัดโดยใช้แบบทดสอบ SPM parallel version ซึ่งบ่งบอกความสามารถด้านการรับรู้ความสัมพันธ์เชิงรูปทรง (form perceptual relation) ด้วยการใช้เหตุผลในเชิงเปรียบเทียบ (reason by analogy) แต่ไม่ได้วัดความสามารถทางด้านภาษา คะแนนสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย เป็นข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) จากการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างเด็กอายุ 6-15 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น สุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนทุกระดับชั้นด้วยวิธี stratified multi-stage cluster sampling จากโรงเรียน 76 จังหวัด ทั่วประเทศ ด้วยแบบทดสอบวัดสติปัญญา SPM parallel version วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 95% confidence interval ของค่าเฉลี่ย

กราฟที่ 30 : แสดงคะแนนเฉลี่ย IQ ของเด็กนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า มีจำนวนสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ของกลุ่มจังหวัดมีการเพิ่มโอกาสในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น มีจำนวนองค์ความรู้หรือมีจำนวนนักปราชญ์ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้รู้หรือเชี่ยวชาญที่สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชนในอัตราที่สูง

ตารางที่ 90 : จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน

จังหวัด	ค่าสถิติ (คนเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน)			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2556	2558	2560	2556	2558	2560
นครราชสีมา	31	30	64	45	42	12
ชัยภูมิ	65	59	60	7	9	16
บุรีรัมย์	53	38	51	21	31	24
สุรินทร์	48	56	46	29	10	28
กลุ่มจังหวัด	**45**	**42**	**56**			

ที่มา : แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทยhttp://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือปราชญ์ชาวบ้าน ในที่นี้หมายถึง ผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ผู้นำ หรือบุคคลตัวอย่าง ในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม การแพทย์แผนไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทุนและธุรกิจชุมชน ศิลปกรรม ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญา ศาสนาและประเพณี และด้านโภชนาการ เป็นต้น

(4) รายได้/รายจ่ายภาคครัวเรือน

ข้อมูลจำนวนครัวเรือนของกลุ่มจังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 มีจำนวนครัวเรือนลดลง ในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนครัวเรือนมากที่สุด จำนวน 745.26 พันครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ปรากฏตามตารางที่ 91 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 91 : จำนวนครัวเรือน

หน่วย: พันครัวเรือน

จังหวัด	2556	2557	2558	2559	2560
นครราชสีมา	792.91	753.08	740.87	776.06	745.26
ชัยภูมิ	352.92	289.70	301.06	302.40	293.50
บุรีรัมย์	458.79	348.48	352.90	362.65	368.23
สุรินทร์	423.46	341.99	340.84	333.98	332.63
กลุ่มจังหวัด	**2,028.07**	**1,733.25**	**1,735.67**	**1,775.08**	**1,739.62**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6,527.76	5,458.25	5,528.39	5,600.23	5,579.87
ประเทศ	20,167.52	20,601.04	21,326.00	21,480.64	21,387.16

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

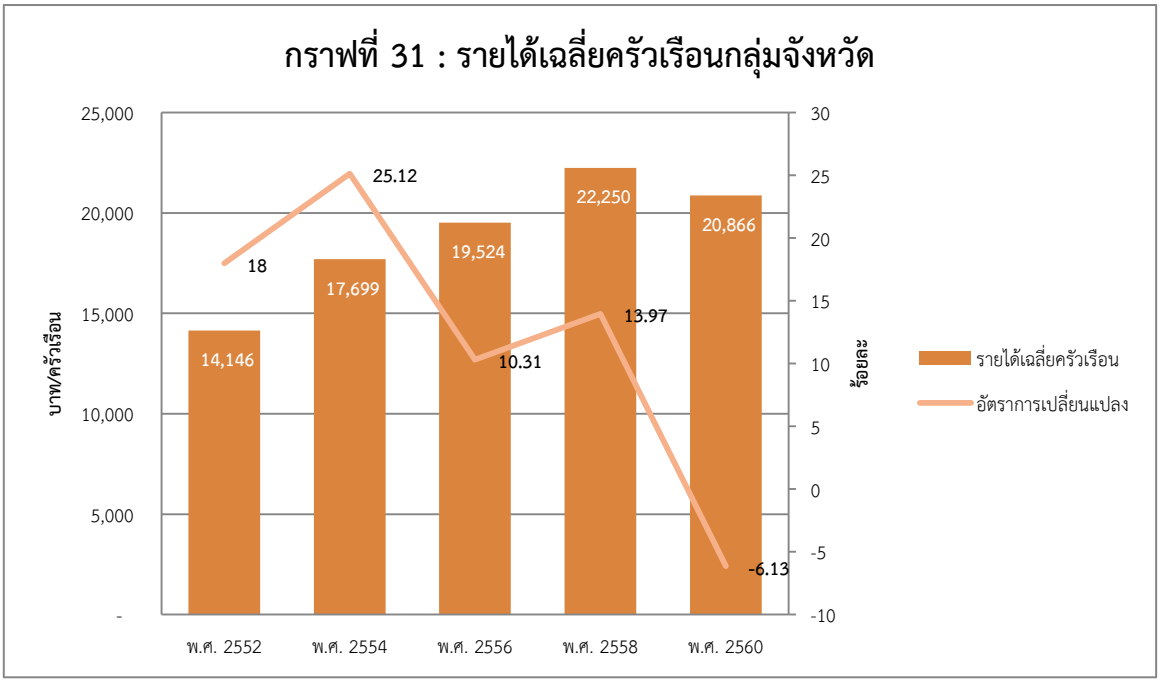
ระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงปี พ.ศ. 2558 แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของกลุ่มจังหวัดลดลง อยู่ที่ 20,886 บาท/ครัวเรือน/เดือน และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนอยู่ที่ 23,552 บาท/ครัวเรือน/เดือน และมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนลดลงเกือบทุกจังหวัดในกลุ่ม ยกเว้นจังหวัดชัยภูมิที่มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 25,544 บาท/ครัวเรือน/เดือน ปรากฏตามตารางที่ 92 และกราฟที่ 31 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 92 : แสดงรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน/อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ย

จังหวัด	รายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน (บาท/ครัวเรือน)				
	2552	2554	2556	2558	2560
นครราชสีมา	19,158	19,399	22,479	26,376	24,429
ชัยภูมิ	12,380	15,794	18,641	23,830	25,544
บุรีรัมย์	13,734	17,316	15,624	18,480	15,382
สุรินทร์	11,310	18,287	21,351	20,315	18,188
กลุ่มจังหวัด	14,146	17,699	19,524	22,250	20,886
ภาคอีสาน	15,358	18,217	19,181	21,094	19,802
ประเทศ	20,904	23,236	25,194	26,915	23,552
อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ย	18.00	25.12	10.31	13.97	- 6.13

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 31 : รายได้เฉลี่ยครัวเรือนกลุ่มจังหวัด

ระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนลดลง โดยปี 2560 อยู่ที่ประมาณ 16,018 บาท/ครัวเรือน/เดือน ปรากฏตามตารางที่ 93 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 93 : แสดงรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน

จังหวัด	รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน (บาท/ครัวเรือน)				
	2556	2557	2558	2559	2560
นครราชสีมา	15,618	17,771	18,645	18,489	17,841
ชัยภูมิ	15,022	17,163	16,332	17,705	17,238
บุรีรัมย์	14,343	13,952	16,087	13,054	12,686
สุรินทร์	18,584	17,069	18,537	16,289	16,307
กลุ่มจังหวัด	**15,892**	**16,489**	**17,400**	16,384	16,018
อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ย	6.91	3.62	5.24	- 6.20	- 2.29

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

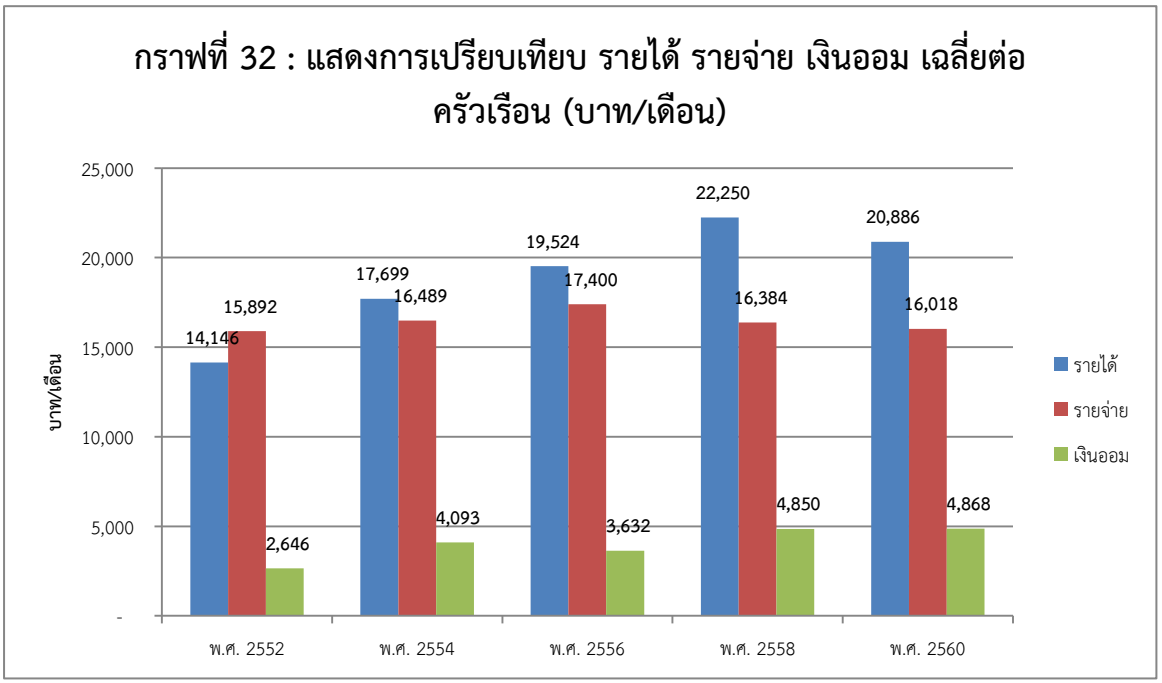
สถานการณ์การออมเงินของครัวเรือนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้นจากเมื่อปี พ.ศ. 2558 โดยออมอยู่ที่ 4,868 บาท/ครัวเรือน/เดือน และมีการออมมากกว่าภาคอีสาน ซึ่งอยู่ที่ 3,198 บาท/ครัวเรือน/เดือน มีสัดส่วนการออมต่อรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนการออมคิดเป็นร้อยละ 23.31 ของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ปรากฏตามตาราง ที่ 94 และกราฟที่ 32 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 94 : แสดงเงินออมเฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน

จังหวัด	เงินออมเฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน					
	2550	2552	2554	2556	2558	2560
นครราชสีมา	2,872	5,219	5,149	6,861	7,731	6,588
ชัยภูมิ	1,909	2,056	3,649	3,619	7,731	6,588
บุรีรัมย์	1,726	3,307	3,687	1,282	2,393	2,695
สุรินทร์	141	- 728	3,887	2,767	1,778	1,882
กลุ่มจังหวัด	1,662	2,646	4,093	3,632	4,850	4,868
ภาคอีสาน	N/A	N/A	N/A	N/A	3,583	3,198
ประเทศ	3,049	3,809	4,286	5,337	N/A	N/A
รายได้เฉลี่ยกลุ่มจังหวัด	11,988	14,146	17,699	19,524	22,250	20,886
สัดส่วนการออมต่อรายได้	13.86	18.70	23.13	18.60	21.80	23.31

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 32 : แสดงการเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย เงินออม เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท/เดือน)

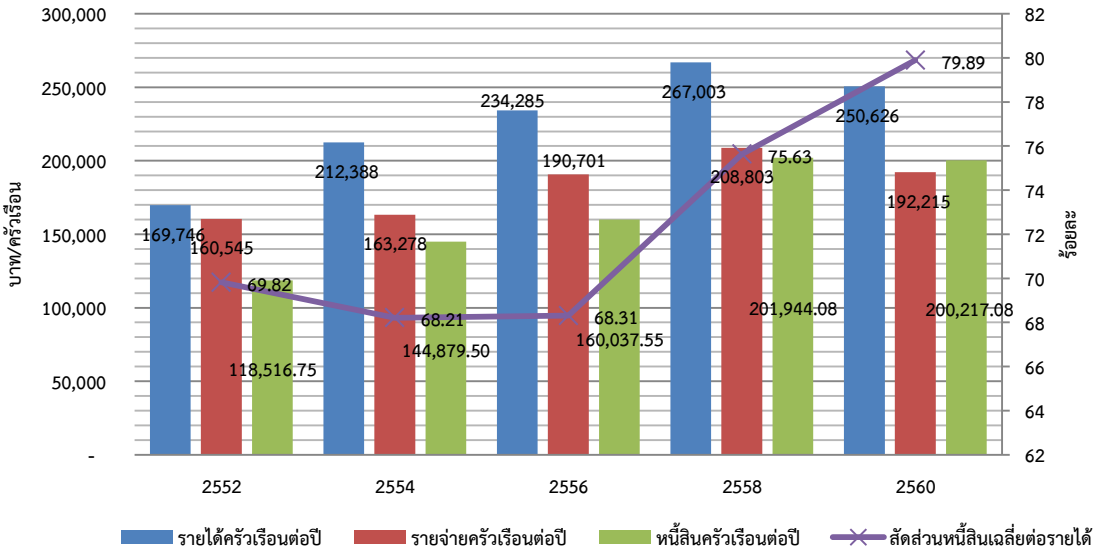
ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2560 หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนต่อปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนเมื่อ พ.ศ. 2560 มีหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนลดลงจากปีก่อนหน้า มีหนี้สินอยู่ที่ประมาณ 200,217.08 บาท/ครัวเรือน/ปี คิดเป็นร้อยละ 79.89 ต่อรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อปี ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 250,626 บาท/ครัวเรือน/ปี ปรากฏตามตารางที่ 95 และกราฟที่ 33 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 95 : แสดงหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนต่อปี

จังหวัด	หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนต่อปี (บาท/ครัวเรือน)				
	2552	2554	2556	2558	2560
นครราชสีมา	134,654.00	116,108.40	170,703.40	245,760.10	223,238.94
ชัยภูมิ	103,092.00	105,133.60	164,134.90	155,901.80	194,195.09
บุรีรัมย์	117,943.00	161,894.90	117,814.40	159,766.10	131,638.13
สุรินทร์	118,378.00	196,381.10	187,497.50	246,348.30	251,796.15
กลุ่มจังหวัด	118,516.75	144,879.50	160,037.55	201,944.08	200,217.08
รายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อปี	169,746	212,388	234,285	267,003	250,626
รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนต่อปี	160,545	163,278	190,701	208,803	192,215
สัดส่วนหนี้สินเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี) ต่อรายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี) (ร้อยละ)	69.82	68.21	68.31	75.63	79.89

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กราฟที่ 33 : หนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนกลุ่มจังหวัด

หากพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมพบว่า การกู้เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด รองลงมาเป็นการกู้ยืมเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน และเพื่อการเกษตร โดยในปี พ.ศ. 2560 มีหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนจากการกู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน ถึง 81,105.82 บาท/ปี จากหนี้สินทั้งหมดคือ 200,271.08 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ปรากฏตามตารางที่ 96 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 96 : หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนต่อปี (บาท/ครัวเรือน) ในปี พ.ศ.					
	ประเภทการกู้ใช้	2552	2554	2556	2558	2560
กลุ่มจังหวัด	**หนี้สินทั้งสิ้น**	**118,516.75**	**144,879.50**	**160,037.55**	**201,944.08**	**200,217.08**
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	46,721.25	64,751.65	62,489.03	97,673.90	81,105.82
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	10,215.00	12,045.58	8,432.85	12,669.23	22,669.17
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	24,348.75	27,104.10	33,308.30	54,566.45	40,912.13
	เพื่อใช้ในการศึกษา	4,118.00	3,827.78	4,039.28	1,792.53	2,221.13
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	30,210.00	35,098.15	46,033.65	32,680.78	52,683.87
	อื่น ๆ	2,903.75	2,052.30	5,734.43	2,561.20	624.97
นครราชสีมา	**หนี้สินทั้งสิ้น**	**134,654.00**	**116,108.40**	**170,703.40**	**245,760.10**	**223,238.94**
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	49,505.00	51,403.00	74,166.60	110,108.50	100,361.50
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	19,679.00	16,690.70	7,709.50	10,801.90	13,236.53
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	23,956.00	30,399.00	32,622.50	88,505.60	50,727.66
	เพื่อใช้ในการศึกษา	2,015.00	3,228.90	2,039.90	1,350.10	3,871.14
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	35,587.00	14,221.00	52,254.70	33,731.60	55,024.41
	อื่น ๆ	3,912.00	165.80	1,910.20	1,262.30	17.71
ชัยภูมิ	**หนี้สินทั้งสิ้น**	**103,092.00**	**105,133.60**	**164,134.90**	**155,901.80**	**194,195.09**
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	54,350.00	37,744.20	79,125.40	69,624.50	71,821.93
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	4,327.00	7,499.10	7,997.50	23,450.60	30,435.54
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	24,401.00	31,196.90	40,783.90	42,883.30	64,000.14
	เพื่อใช้ในการศึกษา	3,202.00	1,574.60	461.70	475.80	608.75
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	16,762.00	25,729.00	35,147.00	16,186.10	27,328.73
	อื่น ๆ	51.00	1,389.90	619.40	3,281.50	-
บุรีรัมย์	**หนี้สินทั้งสิ้น**	**117,943.00**	**161,894.90**	**117,814.40**	**159,766.10**	**131,638.13**
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	46,845.00	75,833.50	62,672.40	69,193.10	71,607.34
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	6,314.00	7,568.60	6,366.40	9,871.80	10,856.72

จังหวัด	หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนต่อปี (บาท/ครัวเรือน) ในปี พ.ศ.					
	ประเภทการกู้ใช้	2552	2554	2556	2558	2560
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	25,152.00	19,465.10	20,738.70	38,528.20	21,822.89
	เพื่อใช้ในการศึกษา	5,377.00	7,786.40	1,300.80	1,913.50	1,718.36
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	29,965.00	47,160.30	19,015.30	39,276.60	23,555.59
	อื่น ๆ	4,291.00	4,081.00	7,720.80	983.00	2,077.22
สุรินทร์	**หนี้สินทั้งสิ้น**	**118,378.00**	**196,381.10**	**187,497.50**	**246,348.30**	**251,796.15**
	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน	36,185.00	94,025.90	33,991.70	141,769.50	80,632.49
	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	10,540.00	16,423.90	11,658.00	6,552.60	36,147.88
	เพื่อใช้ทำการเกษตร	23,886.00	27,355.40	39,088.10	48,348.70	27,097.83
	เพื่อใช้ในการศึกษา	5,878.00	2,721.20	12,354.70	3,430.70	2,686.25
	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	38,526.00	53,282.30	77,717.60	41,528.80	104,826.75
	อื่น ๆ	3,361.00	2,572.50	12,687.30	4,718.00	404.94

หมายเหตุ: หนี้อื่นๆ ได้แก่ หนี้จากการค้ำประกันบุคคลอื่น หนี้ค่าปรับหรือจ่ายชดเชยค่าเสียหายเป็นต้น

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(5) ด้านความยากจน และความเหลื่อมล้ำ

(5.1) จำนวนคนจน

ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนคนจนลดลง เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2555 ที่มีจำนวนคนจนถึง 1,166,900 คน ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนคนจนเพียง 686,900 คน (คนจนคือประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน กล่าวคือ ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการซื้อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานในการครองชีพ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย) ปรากฏตามตารางที่ 97 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 97 : จำนวนคนจนในกลุ่มจังหวัด

หน่วย: พันคน

จังหวัด	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	403.2	437.2	427.0	288.8	223.8
ชัยภูมิ	157.0	152.0	90.9	54.0	54.8
บุรีรัมย์	400.5	320.2	492.8	292.8	304.3
สุรินทร์	206.2	121.0	160.6	109.0	104.0
กลุ่มจังหวัดฯ	**1,166.9**	**1,030.4**	**1,171.3**	**744.6**	**686.9**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,735.2	3,271.2	3,200.6	1,929.8	2,419.7
ทั่วราชอาณาจักร	8,402.1	7,305.1	7,057.4	4,847.2	5,810.1

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ,
ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(5.2) เส้นความยากจน

ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เส้นความยากจนมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยมา โดยอยู่ที่ 2,349 บาท/คน/เดือน ในปี พ.ศ. 2559 ปรากฏตามตารางที่ 98 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 98 : เส้นความยากจนกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)				
	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	2,174	2,214	2,306	2,276	2,353
ชัยภูมิ	2,145	2,250	2,313	2,341	2,344
บุรีรัมย์	2,143	2,228	2,303	2,342	2,381
สุรินทร์	2,099	2,192	2,317	2,286	2,318
กลุ่มจังหวัด	**2,140**	**2,221**	**2,310**	**2,311**	**2,349**
ภาคอีสาน	2,188	2,273	2,355	2,355.00	2,396
ประเทศ	2,492	2,572	2,647	2,644.00	2,667

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

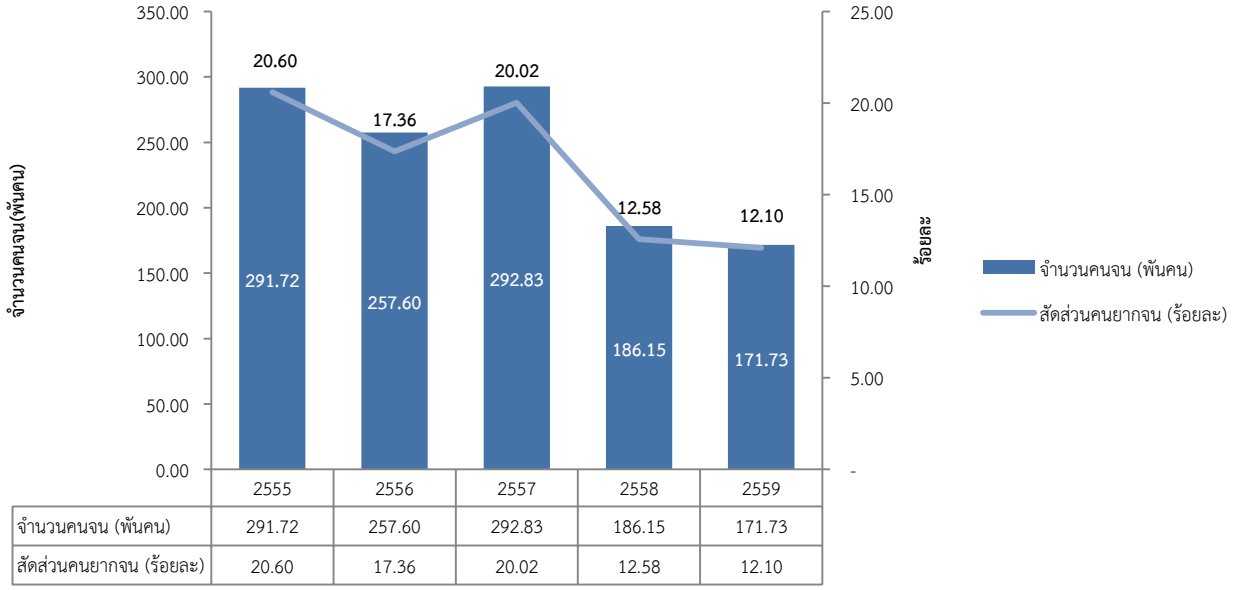
(5.3) ข้อมูลสัดส่วนคนยากจน ห้าปีย้อนหลัง จากปี พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2559 มีสัดส่วนคนยากจนลดลง ถึงแม้ว่า ปี พ.ศ. 2557 จะมีสัดส่วนคนยากจนเพิ่มขึ้นสูง เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนรัฐบาล ทำให้เกิดความไม่เสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ แต่เมื่อสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว เกิดความมั่งคงและมีเสถียรภาพทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้สัดส่วนคนยากจนลดลง ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดชัยภูมิมีสัดส่วนคนยากจนน้อยที่สุดในกลุ่มจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 5.7 ต่ำกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และค่ากลางของประเทศ ปรากฏตามตารางที่ 99 กราฟที่ 34 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 99 : แสดงสัดส่วนคนยากจน

จังหวัด	สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ)				
	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	16.0	17.4	17.1	11.6	9.0
ชัยภูมิ	16.3	15.8	9.5	5.6	5.7
บุรีรัมย์	31.6	25.4	39.1	23.3	24.3
สุรินทร์	18.4	10.8	14.4	9.8	9.4
กลุ่มจังหวัด	**20.6**	**17.4**	**20.0**	**12.6**	**12.1**
ภาคอีสาน	19.8	17.4	17.0	10.3	13.0
ประเทศ	12.6	10.9	10.5	7.2	8.6

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราฟที่ 34 : จำนวนคนจน เส้นความยากจน และสัดส่วนคนจน

	2555	2556	2557	2558	2559
จำนวนคนจน (พันคน)	291.72	257.60	292.83	186.15	171.73
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ)	20.60	17.36	20.02	12.58	12.10

(5.4) สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ยังมีความเหลื่อมล้ำหรือไม่เสมอภาคสูง โดยมีคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และอยู่ในลำดับที่ 16 จาก 18 กลุ่มจังหวัด ซึ่งเมื่อพิจารณาดูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีความเหลื่อมล้ำสูง เป็นลำดับหนึ่งในเรื่องการความไม่เสมอภาคด้านรายได้ โดยจังหวัดชัยภูมิมีความไม่เสมอภาคของรายได้มากที่สุดในกลุ่มจังหวัด รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏตามตารางที่ 100 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 100 : ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient)

จังหวัด	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้ หรือค่าสัมประสิทธิ์จีนี (คะแนน)			อันดับ		
	2556	2558	2560	2556	2558	2560
นครราชสีมา	0.44	0.41	0.44	55	41	48
ชัยภูมิ	0.47	0.51	0.48	63	73	69
บุรีรัมย์	0.42	0.45	0.41	46	66	30
สุรินทร์	0.42	0.42	0.42	45	51	38
กลุ่มจังหวัด	**0.44**	**0.44**	**0.45**	**16**	**16**	**16**
ภาคอีสาน	0.44	0.43	0.45	6	5	6
ประเทศ	N/A	N/A	0.42			

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : * ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) (ลดลง) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน

- ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้ (Gini coefficient) เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปของสัดส่วน (Gini ratio) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1
- ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้ คำนวณจากการใช้ค่าของพื้นที่ระหว่างเส้น Lorenz ของการกระจายรายได้กับเส้นการกระจายรายได้สมบูรณ์เป็นตัวตั้ง และค่าของพื้นที่ใต้เส้นการกระจายรายได้สมบูรณ์ทั้งหมดเป็นตัวหาร
- ตัวชี้วัดค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้ (Gini coefficient) เพื่อประเมินความเท่าเทียมในการกระจายรายได้ของประชากรในพื้นที่
- ค่าตัวชี้วัด มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 การอ่านค่าเป็นแบบผกผัน คือ
  1) ถ้าค่า Gini coefficient เข้าใกล้ 0 แสดงว่าความเท่าเทียมกันของรายได้มีมากขึ้น ถ้า Gini coefficient เท่ากับ 0 หมายความว่า มีการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกัน (perfect equality) นั่นคือ ทุกคนมีรายได้เท่ากันหมด
  2) ยิ่งค่า Gini coefficient เข้าใกล้ 1 มากเท่าไร แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ยิ่งมีมากขึ้น

(5.5) อัตราการพึ่งพิง

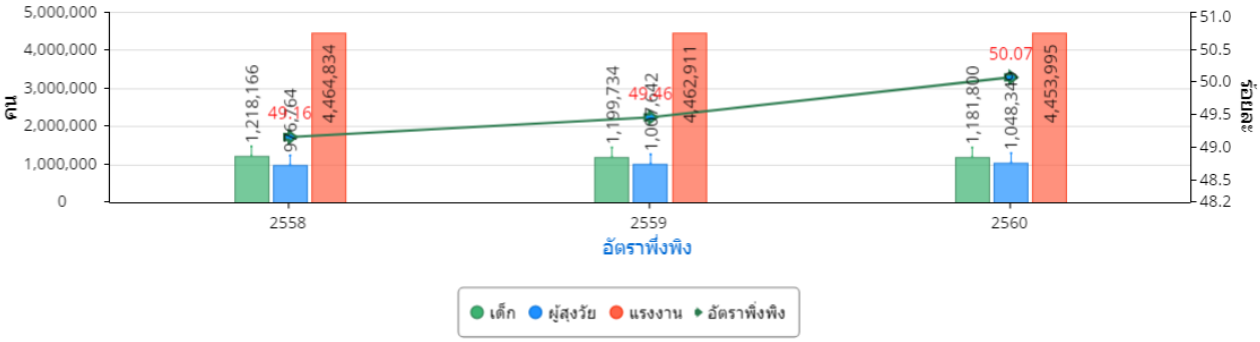
จากระบบฐานข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำเรื่องอัตราการพึ่งพิง โดยเปรียบเทียบ วัยแรงงาน และวัยนอกแรงงาน ซึ่งเป็นประชากรเด็กและผู้สูงอายุ พบว่าในปี พ.ศ. 2560 มีอัตราการพึงพิงสูงขึ้นร้อยละ 50.07 จากปีก่อนที่มีอัตราการพึงพิงร้อยละ 49.46 ปรากฏตามตารางที่ 101 และกราฟที่ 35 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 101 : แสดงการพึงพิงในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือล่าง 1

ปี พ.ศ.	เด็ก (คน)	ผู้สูงอายุ (คน)	แรงงาน (คน)	อัตราพึงพิง (ร้อยละ)
2558	1,218,166	976,764	4,464,834	49.16
2559	1,199,734	1,007,642	4,462,911	49.46
2560	1,181,800	1,048,349	4,453,995	50.07

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 35 : แสดงการพึงพิงในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือล่าง 1

(6) การสาธารณสุข

(6.1) อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร ระหว่างปี 2556 – 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีอัตราส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าจำนวนแพทย์มากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2560 แพทย์ 1 คน ต้องรับผิดชอบประชากรของกลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 2,980 คน โดยจังหวัดใน

กลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรดีที่สุด อยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา แพทย์ 1 คน ต่อประชากร จำนวน 2,337 คน ทั้งนี้ กลุ่มจังหวัดฯ ยังมีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรมากกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมีจำนวนอยู่ที่ 2,254 คน ปรากฏตามตารางที่ 102 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 102 : อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร

จังหวัด	อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร (คน)				
	2556	2557	2558	2559	2560
นครราชสีมา	3,261	3,166	2,814	2,978	2,337
ชัยภูมิ	5,507	5,213	4,425	4,819	3,831
บุรีรัมย์	4,673	4,453	3,756	4,106	3,491
สุรินทร์	4,640	4,317	3,785	4,041	3,596
กลุ่มจังหวัด	**4,520**	**4,287**	**3,695**	3,647	2,980
อีสาน	N/A	N/A	3,207	3,338	2,846
ประเทศ	3,262	2,980	2,035	2,065	2,254

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2552 - 2557) ทรัพยากรสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2558) ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th (พ.ศ. 2559 –2560)

(6.2) จำนวนสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน และจำนวนเตียง จำแนกเป็นรายภาค และจังหวัด ในปี พ.ศ.2559 มีจำนวนสถานพยาบาลลดลงจากปีก่อน โดยมีจำนวน 98 แห่ง โดยจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์ที่จำนวนสถานพยาบาลลดลง แต่มีจำนวนเตียงมากขึ้น 11,212 เตียง ปรากฏตามตารางที่ 103 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 103 : จำนวนสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน และจำนวนเตียง

จังหวัด	พ.ศ. 2555		พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2558		พ.ศ. 2559	
	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง
นครราชสีมา	46	3,887	44	4,849	43	4,933	45	4,616	36	4,617
ชัยภูมิ	17	1,359	18	1,488	18	1,488	18	1,389	18	1,578
บุรีรัมย์	25	2,146	25	2,403	25	2,415	26	2,243	24	2,605
สุรินทร์	20	1,918	20	2,371	20	2,379	20	2,250	20	2,412
กลุ่มจังหวัด ฯ	**108**	**9,310**	**107**	**11,111**	**106**	**11,215**	**109**	**10,498**	**98**	**11,212**
ภาค	371	31,414	379	35,886	365	35,718	383	35,096	360	34,426
ประเทศ	1,348	146,994	1,315	151,328	1,303	150,350	1,353	150,123	1,221	141,500

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

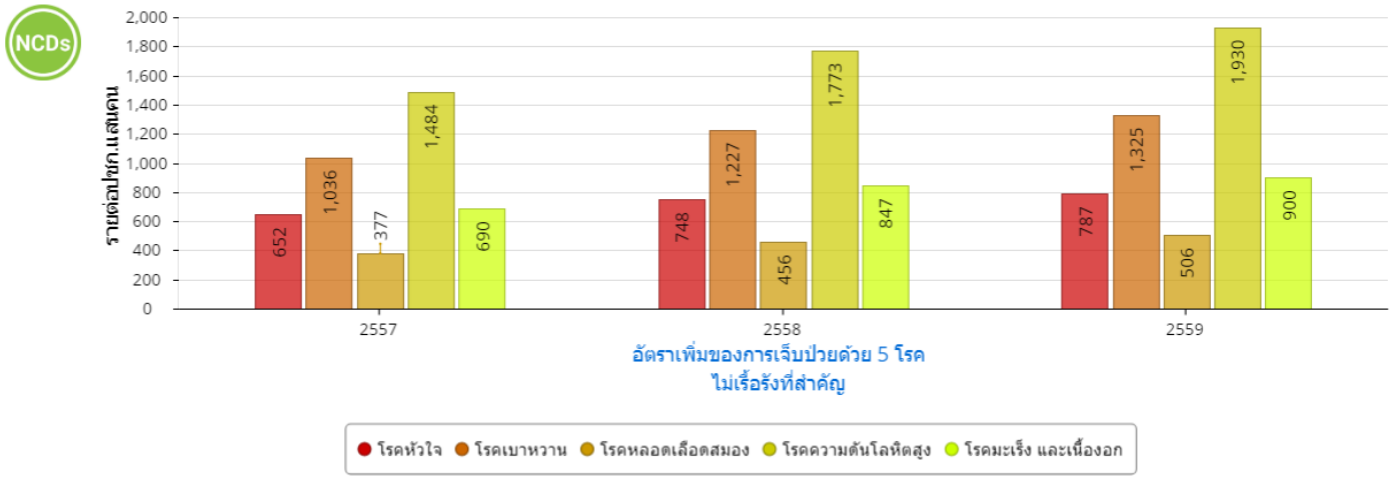
จำนวนผู้ป่วยโรคสำคัญ 5 โรค ได้แก่ โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคความดันโลหิตสูง และโรคมะเร็ง ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559 มีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยมีผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมาที่สุด รองลงมาคือเบาหวาน และโรคมะเร็ง ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 104 และกราฟที่ 36 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 104 : จำนวนผู้ป่วยโรคสำคัญ

โรค	จังหวัด	จำนวนผู้ป่วยโรคสำคัญ (ราย/ประชากรแสนคน)		
		พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
โรคหัวใจ	นครราชสีมา	743	873	917
	ชัยภูมิ	637	720	704
	บุรีรัมย์	553	611	682
	สุรินทร์	604	693	731
	กลุ่มจังหวัด	652	748	787
โรคเบาหวาน	นครราชสีมา	1,064	1,218	1,322
	ชัยภูมิ	1,130	1,386	1,457
	บุรีรัมย์	1,031	1,211	1,345
	สุรินทร์	910	1,131	1,200
	กลุ่มจังหวัด	1,036	1,227	1,325
โรคหลอดเลือดสมอง	นครราชสีมา	461	550	608
	ชัยภูมิ	328	383	397
	บุรีรัมย์	318	407	457
	สุรินทร์	326	393	458
	กลุ่มจังหวัด	377	456	506
โรคความดันโลหิตสูง	นครราชสีมา	1,636	1,868	2,055
	ชัยภูมิ	1,349	1,714	1,770
	บุรีรัมย์	1,481	1,781	2,009
	สุรินทร์	1,312	1,634	1,736
	กลุ่มจังหวัด	1,484	1,773	1,930
โรคมะเร็ง	นครราชสีมา	888	1,041	1,104
	ชัยภูมิ	449	454	455
	บุรีรัมย์	607	778	875
	สุรินทร์	611	882	979
	กลุ่มจังหวัด	690	847	900
รวม 5 โรค		**20,677**	**24,779**	**26,709**

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 36 : จำนวนผู้ป่วยโรคสำคัญ

ด้านสุขภาพจิต กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2558 คะแนนสุขภาพจิต (%) มีแนวโน้นต่ำลง โดยในปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ร้อยละ 70.21 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2555 มีคะแนนอยู่ที่ ร้อยละ 78.08 มีคะแนนต่ำกว่าเมื่อเทียบกับระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนอยู่ที่ ร้อยละ 70.21 แต่มีคะแนนสูงกว่าเมื่อเทียบกับค่ากลางของประเทศซึ่งมีคะแนนอยู่ที่ ร้อยละ 69.87 เมื่อดูเป็นรายจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ พบว่าจังหวัดบุรีรัมย์มีคะแนนน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 69.87 ปรากฏตามตารางที่ 105 ข้างท้ายนี้

ตางรางที่ 105 : ร้อยละของคะแนนสุขภาพจิต (%)

จังหวัด	ร้อยละของคะแนนสุขภาพจิต			
	2555	2556	2557	2558
นครราชสีมา	78.24	N/A	72.18	70.51
ชัยภูมิ	79.82	N/A	70.47	70.04
บุรีรัมย์	77.02	N/A	69.87	69.87
สุรินทร์	77.22	N/A	72.64	70.40
กลุ่มจังหวัด	78.08	N/A	71.29	70.21
ภาคอีสาน	76.02	N/A	71.25	70.47
ประเทศ	74.64	N/A	71.8	69.87

ที่มา : การสำรวจสุขภาพจิต(ความสุข)คนไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณะสุข และหนังสือดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีแนวโน้มว่ามีผู้ป่วยทางสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตมากที่สุด ปรากฏตามตารางที่ 106 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 106 : ผู้ป่วยทางสุขภาพจิต

จังหวัด	จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิต (คน)		
	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
นครราชสีมา	60,509	90,043	119,353
ชัยภูมิ	24,699	25,693	34,007
บุรีรัมย์	36,975	34,844	51,154
สุรินทร์	26,082	24,447	41,305
กลุ่มจังหวัด	**148,265**	**175,027**	**245,819**

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2561 มีอัตราลดลง ซึ่งเป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น แม้ว่าจะสูงกว่าค่ากลางของประเทศ เนื่องจากรัฐบาลมีการรณรงค์ในเรื่องการลดเหล้าเข้าพรรษา การไม่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และให้บริษัทผลิตยาสูบใส่ภาพอันตรายที่มีขึ้นทางสุขภาพของผู้สูบยาสูบบนซองยาสูบ ปรากฏตามตารางที่ 107 และกราฟที่ 37 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 107 : อัตราบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ

หน่วย : ร้อยละ

อัตราบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และยาสูบ	พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561	
	แอลกอฮอล์	ยาสูบ	แอลกอฮอล์	ยาสูบ	แอลกอฮอล์	ยาสูบ
จังหวัดนครราชสีมา	5.68	7.02	7.35	7.13	7.07	6.64
จังหวัดชัยภูมิ	6.17	7.7	8.35	8.71	7.34	7.28
จังหวัดบุรีรัมย์	6.82	7.39	8.21	7.68	7.34	6.46
จังหวัดสุรินทร์	5.66	6.57	7.76	7.15	8.05	7.35
กลุ่มจังหวัด ฯ	**6.13**	**7.14**	**7.82**	**7.55**	**7.38**	**6.85**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4.94	6.88	7.63	7.67	7.42	6.75
ประเทศ					6.41	6.49

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : *อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอลล์ (ตัวชี้วัด จปฐ.) (ลดลง)
*อัตราการบริโภคยาสูบ (ตัวชี้วัด จปฐ.) (ลดลง) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน

- อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในที่นี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ตัวชี้วัดที่ 25 คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา (ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราว) โดยอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พิจารณาจากจำนวนคนในครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การสำรวจเทียบต่อจำนวนคนที่สำรวจทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย

- คนในครัวเรือนนี้ไม่ดื่มสุรา หมายความว่า คนในครัวเรือนนี้ไม่ดื่มสุรา ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราวในงานเทศกาล งานประเพณีหรืองานเลี้ยงทางสังคม เฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง

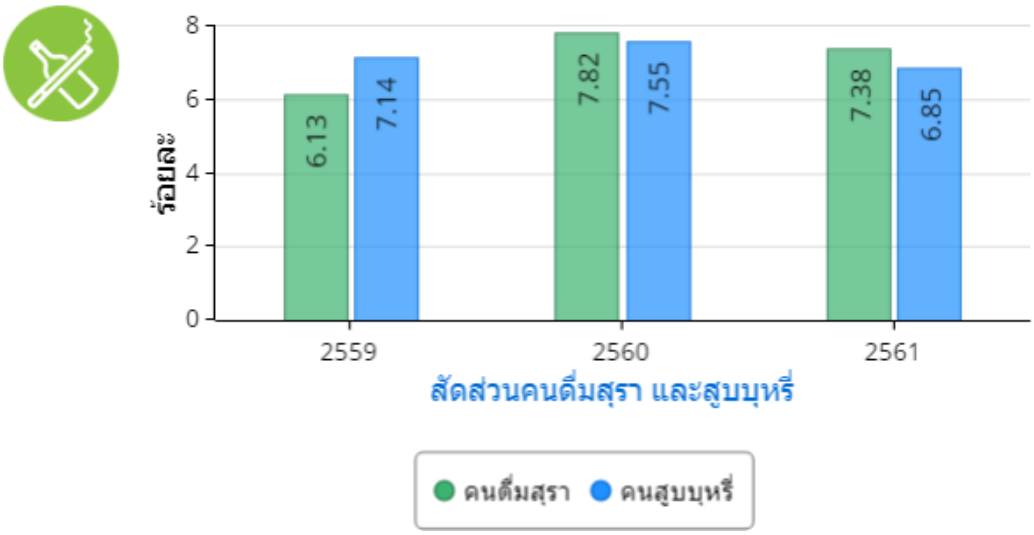
- ไม่ดื่มสุรา หมายถึง ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ เช่น สุรา เบียร์ ไวน์ ยาดอง กระแช่ สาโท หรือที่ผลิตจากผักหรือผลไม้ เช่น มันฝรั่ง ข้าว น้ำอุ่น โดยการนำวัตถุดิบดังกล่าวมาหมักและเติมยีสต์ลงไป ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราวในงานเทศกาล งานประเพณี หรืองานเลี้ยงทางสังคม เฉลี่ยไม่เกินเดือนละ 1 ครั้ง

- หากไม่ผ่านเงื่อนไขข้างต้น นับเป็นไม่ผ่านเกณฑ์

➢ อัตราการบริโภคยาสูบ ในที่นี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ตัวชี้วัดที่ 26 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่ โดยอัตราการบริโภคยาสูบ พิจารณาจากจำนวนคนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การสำรวจเทียบต่อจำนวนคนที่สำรวจทั้งหมดในพื้นที่

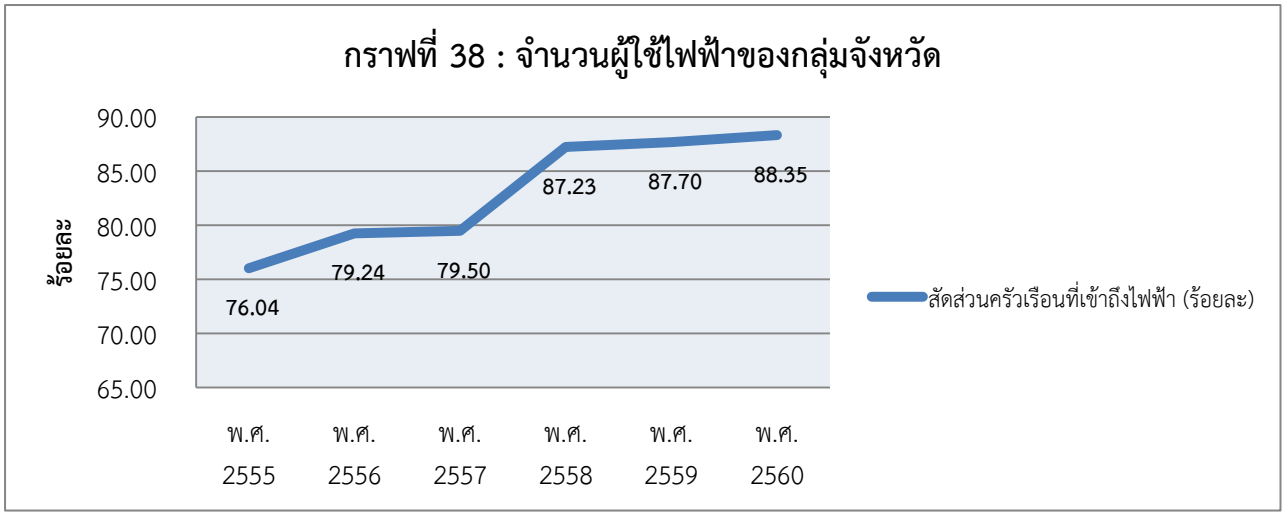
- คนในครัวเรือนนี้ไม่สูบบุหรี่ หมายความว่า คนในครัวเรือนนี้ไม่สูบบุหรี่ ยาสูบ หรือยามวน หากไม่ใช่นับเป็นไม่ผ่านเกณฑ์

กราฟที่ 37 : อัตราบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ

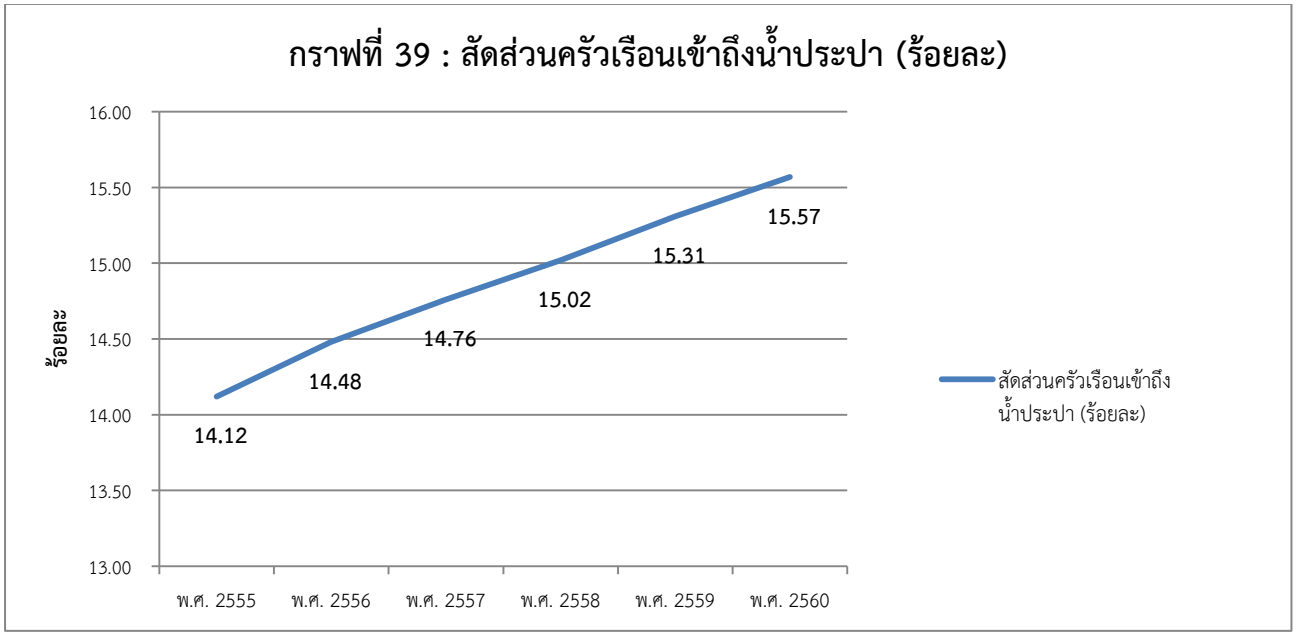

(7) การเข้าถึงบริการสาธารณะ และข่าวสารเทคโนโลยี

จำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้า/น้ำประปา ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ครัวเรือนเข้าถึงไฟฟ้าและน้ำประปามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ไฟฟ้ามีการเข้าถึงเกือบจะครอบคลุมทั้งกลุ่มจังหวัด ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 88.35 แต่การเข้าถึงน้ำประปายังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 15.57 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ปรากฏตามกราฟที่ 38 และกราฟที่ 39 ข้างท้ายนี้

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานสถิติแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร้อยละของประชากรที่เข้าถึงอินเตอร์เน็ตยังมีค่อนข้างน้อย แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 43 มากกว่าระดับของภาคอีสาน และมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากปี พ.ศ. 2559 ที่ยังมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 37.8 ปรากฏตามตารางที่ 109 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 109 : สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงอินเตอร์เน็ต

จังหวัด	สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงอินเตอร์เน็ต (%)		
	2558	2559	2560
นครราชสีมา	36.5	43.8	50.5
ชัยภูมิ	29.5	33.2	35.8
บุรีรัมย์	24.9	31.7	36.2
สุรินทร์	33.1	35.2	40.0
กลุ่มจังหวัด ฯ	32.2	37.8	43.0
ภาคอีสาน	30.2	36.0	42.5
ประเทศ	36.18	44.3	49.69

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

ประชากรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่มีโทรศัพท์มือถือ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 สูงถึงร้อยละ 72.8 ปรากฏตามตารางที่ 110 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 110 : ร้อยละของประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ

จังหวัด	ร้อยละของประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ (%)				
	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	68.2	71.5	75.3	77.4	76.8
ชัยภูมิ	60.0	68.5	68.7	74.1	76.4
บุรีรัมย์	59.7	63.7	64.1	65.3	69.6
สุรินทร์	59.5	64.0	64.6	64.9	68.3
กลุ่มจังหวัด ฯ	61.9	66.9	68.2	70.4	72.8
ภาคอีสาน	64.1	68.1	70.7	74.4	76.1
ประเทศ	70.1	73.3	77.2	79.3	81.4

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(8) บริการชุมชน

จากข้อมูลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 257 – 2559 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีจำนวนองค์กรชุมชน (ต่อประชากรแสนคน) ยังน้อยกว่าระดับประเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยเมื่อปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 76 แห่งต่อประชากรแสนคน ลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่มีจำนวน 98 แห่งต่อประชากรแสนคน โดยเฉพาะจังหวัดชัยภูมิและบุรีรัมย์ที่จำนวนองค์กรชุมชนลดลงจากปี พ.ศ. 2558 ไปเป็นจำนวนมาก ปรากฏตามตารางที่ 111 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 111 : จำนวนองค์กรชุมชน (ต่อประชากรแสนคน)

จังหวัด	จำนวนองค์กรชุมชน (ต่อประชากรแสนคน)		
	2557	2558	2559
นครราชสีมา	55	47	49
ชัยภูมิ	144	113	92
บุรีรัมย์	64	160	80
สุรินทร์	19	72	83
กลุ่มจังหวัด ฯ	**71**	**98**	**76**
ภาคอีสาน	90	99	90
ประเทศ	101	101	103

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

1.3.2 ความมั่นคง

(1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ ประกอบด้วย การโจรกรรมรถจักรยานยนต์ – รถยนต์ โจรกรรมโค – กระบือ โจรกรรมเครื่องมือเกษตร ปล้น – ชิงรถโดยสาร ปล้น – ชิงรถยนต์แท็กซี่ ข่มขืนและฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ ฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์ เกิดขึ้นและจับกุมได้ระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2559 ดังนี้

- คดีที่เกิดขึ้น ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2557 ลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี พ.ศ. 2558 กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเป็นคดียักยอกทรัพย์ถึง 919 คดี จากปีก่อนที่มีจำนวน 396 คดี รองลงมาคือคดี ฉ้อโกง และการโจรกรรมรถจักยานยนต์ อาจเป็นผลมาจากสัดส่วนหนี้สิ้นต่อรายได้ที่มากขึ้น (ข้อมูลหนี้สินต่อรายได้จากตารางที่ 53 และกราฟที่ 24) และจริยธรรมในจิตใจตกต่ำ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2559 คดีที่เกิดขึ้นลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่ที่จำนวน 1,109 คดี เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้ว พบว่าจังหวัดนครราชสีมามีจำนวนคดีที่รับแจ้งเพิ่มมากที่สุด

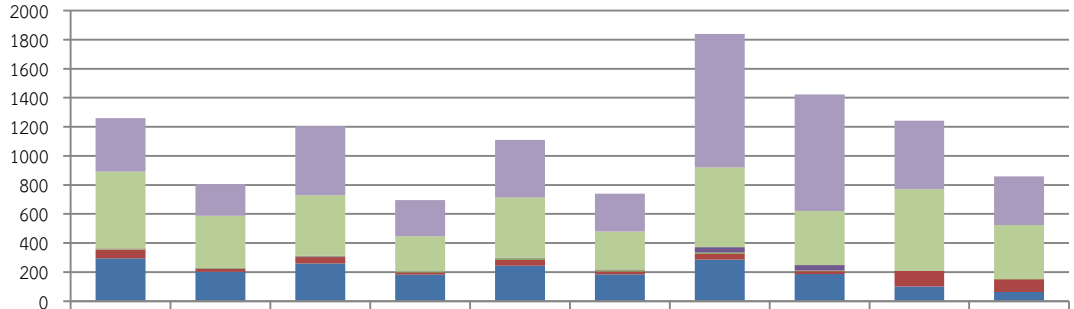
- คดีที่จับกุมได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 เมื่อเทียบกับการรับแจ้ง เฉลี่ยเกินกว่าร้อยละ 60 สามารถจับกุมได้ โดยเฉพาะปี พ.ศ. 2558 ได้รับแจ้ง 1,840 คดี สามารถจับกุมได้ 1,422 คดี คิดเป็นร้อยละ 77.28 สำหรับในปี พ.ศ. 2559 ได้รับแจ้ง 1,109 คดี แต่จับกุมได้ 615 คดี คิดเป็นร้อยละ 55.45 ปรากฏตามตารางที่ 112 และกราฟที่ 40 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 112 : สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ

จังหวัด	รวมคดีอาญาที่น่าสนใจ (สัดส่วนคดีต่อประชากร)									
	2555		2556		2557		2558		2559	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง
นครราชสีมา	766	505	676	350	413	766	505	676	350	413
ชัยภูมิ	154	79	149	95	156	154	79	149	95	156
บุรีรัมย์	183	120	207	144	243	183	120	207	144	243
สุรินทร์	157	103	173	106	193	157	103	173	106	193
กลุ่มจังหวัด	1,260	807	1,205	695	1,109	1,260	807	1,205	695	1,109

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กราฟที่ 40 : สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ (สัดส่วนคดีต่อประชากร)

	2555 รับแจ้ง	2555 จับกุม	2556 รับแจ้ง	2556 จับกุม	2557 รับแจ้ง	2557 จับกุม	2558 รับแจ้ง	2558 จับกุม	2559 รับแจ้ง	2559 จับกุม
ยักยอกทรัพย์	368	219	476	248	396	260	919	801	473	333
ฉ้อโกง	527	359	416	242	413	263	548	373	560	373
ลักพาเรียกค่าไถ่	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
ข่มขืนและฆ่า	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปล้น-ชิงรถยนต์แท็กซี่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
โจรกรรมเครื่องมือเกษตร	4	2	5	3	6	3	39	36	0	0
โจรกรรมโค-กระบือ	5	4	5	4	10	9	8	6	1	1
โจรกรรมรถยนต์	61	20	43	15	39	20	39	19	108	88
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	294	202	260	183	245	185	287	187	101	63

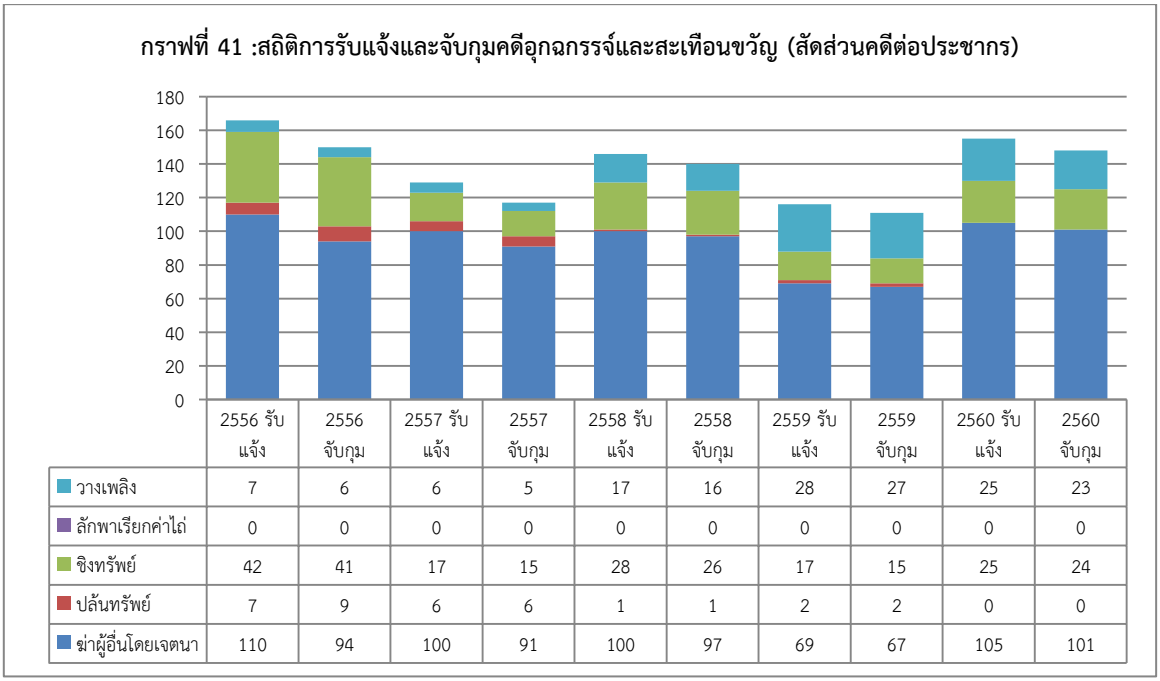
เมื่อมาพิจารณาคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 จำนวนคดีที่ได้รับแจ้งมีจำนวนมากน้อยสลับกันไปทุกปี ส่วนใหญ่เป็นคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา รองลงมาเป็นคดีวางเพลิง และชิงทรัพย์ แสดงให้เห็นถึงจริยธรรม และจิตใจของคนที่ตกต่ำ ซึ่งยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ช่วงปี 2559 คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาลดลงไปมาก แต่กลับเพิ่มขึ้นมาอีกในปีถัดมา เนื่องจากเป็นคดีที่สะเทือนขวัญและอยู่ในความสนใจของประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงให้ความสำคัญและเร่งรัดในการจับกุม ดังนั้นส่วนใหญ่จะสามารถจับกุมได้เกือบทั้งหมด ปรากฏตามตารางที่ 113 และกราฟที่ 41 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 113 : สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

จังหวัด	รวมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ (สัดส่วนคดีต่อประชากร)									
	2556		2557		2558		2559		2560	
	รับแจ้ง	รับแจ้ง	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
นครราชสีมา	66	66	52	48	57	53	54	54	64	59
ชัยภูมิ	33	33	27	23	29	28	49	49	29	29
บุรีรัมย์	38	38	23	21	35	34	39	38	32	31
สุรินทร์	29	29	27	25	25	25	28	24	30	29
กลุ่มจังหวัด	166	166	129	117	146	140	116	111	155	148

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กราฟที่ 41 :สถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ (สัดส่วนคดีต่อประชากร)

	2556 รับแจ้ง	2556 จับกุม	2557 รับแจ้ง	2557 จับกุม	2558 รับแจ้ง	2558 จับกุม	2559 รับแจ้ง	2559 จับกุม	2560 รับแจ้ง	2560 จับกุม
วางเพลิง	7	6	6	5	17	16	28	27	25	23
ลักพาเรียกค่าไถ่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ชิงทรัพย์	42	41	17	15	28	26	17	15	25	24
ปล้นทรัพย์	7	9	6	6	1	1	2	2	0	0
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	110	94	100	91	100	97	69	67	105	101

อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคน ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่าอัตราเกิดคดีอาชญากรรมมีน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มจังหวัดอื่น โดยกลุ่มจังหวัดเป็นลำดับที่ 2 จาก 18 กลุ่มจังหวัดเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าจังหวัดชัยภูมิมีอัตราการเกิดอาชญากรรมน้อยที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีอัตราการเกิดอาชญากรรมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ปรากฏตามตารางที่ 114 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 114 : อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคน

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2557	2558	2559			
นครราชสีมา	52	52	45	14	9	9
ชัยภูมิ	42	44	40	4	3	5
บุรีรัมย์	47	52	45	7	9	9
สุรินทร์	45	57	46	6	14	12
ค่าเฉลี่ยของประเทศ			107			
กลุ่มจังหวัด	**48**	**52**	**44**	**2**	**2**	**2**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	52	58	49	1	1	1

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ *จำนวนคดีรับแจ้งต่อประชากรแสนคน (ลดลง) * ตัวชี้วัดอ่านค่าแบบผกผัน
1) สถิติจำนวนคดีรับแจ้ง 3 กลุ่มคดีอาญาสำคัญ จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries13.html)
2) สถิติจำนวนประชากรของจังหวัด (ข้อมูล ณ ปลายปี) จากสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง รวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ
ข้อจำกัดของตัวชี้วัด : จน.ประชากรเป็นข้อมูลจากฐานทะเบียนราษฎร์ แต่สภาพความเป็นจริงบางพื้นที่มีประชากรแฝงอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้การคำนวณคดีจากประชากรแสนคนอาจมีการคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้างเนื่องจากในสภาวะปัจจุบันยังไม่ทราบจน.ประชากรแฝงที่แท้จริง

(2) ปัญหายาเสพติด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเกิดขึ้นเช่นเดียวกับกลุ่มจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย โดยในปี พ.ศ.2560 มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 12,750 คดี ลดลงจากปี พ.ศ.2559 ที่มีการจับกุม 17,629คดี โดยจังหวัดที่มีสถิติการจับกุมได้มากที่สุดในปี พ.ศ.2560 คือ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4,955 คดี รองลงไป คือ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ฯ ว่า ปัญหายาเสพติดยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เมื่อพิจารณาข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. 2555 – 2560 สถิติการจับกุมของกลุ่มจังหวัดแกว่งตัวขึ้นลงอยู่เสมอ ดังนั้น การรณรงค์ การเข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับยาเสพติด จึงต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 115 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 115 : แสดงสถิติการจับกุมคดียาเสพติด

จังหวัด	สถิติการจับกุมคดียาเสพติด					
	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
นครราชสีมา	6,276	10,046	2,329	10,136	10,291	4,955
ชัยภูมิ	2,293	3,282	6,561	3,168	2,302	3,156
บุรีรัมย์	2,162	4,690	3,078	3,828	3,208	2,434
สุรินทร์	1,640	1,991	2,198	1,968	1,827	2,205
กลุ่มจังหวัด	12,371	20,009	14,166	19,100	17,629	12,750
ประเทศ	213,648	245,555	203,302	149,805	169,448	264,935

ที่มา : จากหนังสือผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ
ข้อมูล ปี 60 จากตำรวจภูธรภาค 3

ข้อมูลสถิติยาเสพติดที่จับกุมได้ แบ่งตามประเภทใหญ่ๆ 6 ประเภท ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 จับกุมได้มากที่สุดคือยาบ้า รองลงมาคือกัญชา สาระเหย และยาไอซ์ ตามลำดับ ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 116 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 116 : แสดงสถิติการประเภทยาเสพติดที่จับกุม

ประเภทของยาเสพติดที่จับกุม	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560
ยาบ้า	16,274	19,640	14,317	17,918	15,973	17,918
กัญชา	399	600	726	910	974	910
เฮโรอีน	-	-	1	2	3	2
ยาไอซ์	282	221	241	228	203	228
สารระเหย	404	465	428	417	355	417
อื่นๆ	45	37	55	138	120	138

ที่มา : ตำรวจภูธรภาค 3 และรายงานผลการดำเนินงานของสำนักงาน ปปส. และข้อมูล ปี 60 จากตำรวจภูธรภาค 3

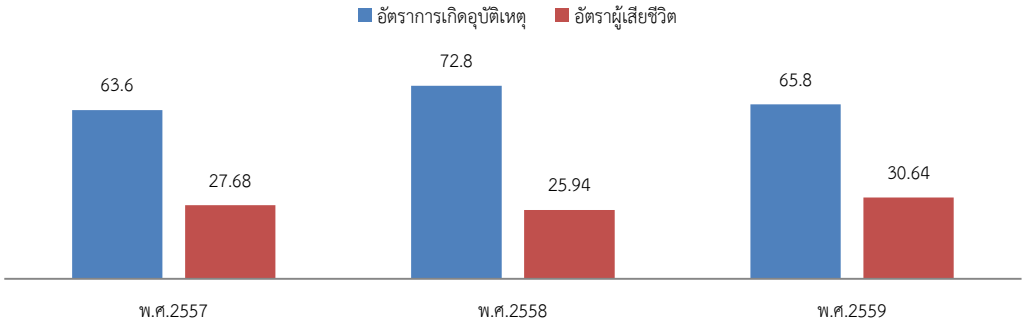
จากข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2559 อัตราการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) เทียบกับอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) แสดงให้เห็นว่าผู้เสียชีวิตมีจำนวนมากเกือบเท่ากับครึ่งหนึ่งของจำนวนอุบัติเหตุ และในปี พ.ศ. 2559 มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน) ในปี พ.ศ. 2559 ถึงเกือบ 90 ครั้ง มากกว่า มากกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีจำนวนประมาณ 30 ครั้ง เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมามีเส้นทางที่เชื่อมต่อไปยังจังหวัดต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจำนวนผู้เสียชีวิตก็สูงขึ้นตามจำนวนอุบัติเหตุ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายได้ร่วมมือ และแก้ไขปัญหาตามแนวทางของสากล ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 117 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 117 : อัตราการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนและอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน (ต่อประชากรแสนคน)

จังหวัด	2557		2558		2559	
	การเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	ผู้เสียชีวิต (ราย)	การเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	ผู้เสียชีวิต (ราย)	การเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	ผู้เสียชีวิต (ราย)
นครราชสีมา	143.70	34.68	133.80	35.52	89.80	38.64
ชัยภูมิ	28.70	20.59	30.70	17.07	31.10	24.09
บุรีรัมย์	58.10	28.61	83.00	23.47	70.70	28.84
สุรินทร์	23.90	26.84	43.60	27.70	71.40	30.98
กลุ่มจังหวัด ฯ	63.60	27.68	72.80	25.94	65.80	30.64
ภาคอีสาน	34.80	24.88	41.60	24.19	44.40	29.57

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 42 : อัตราการเกิดอุบัติเหตุ และอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน

++++++++++

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดช่วงปี พ.ศ. 2554 – 2560 พื้นที่เกษตรกรรม มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 22.025 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2554 เพิ่มขึ้นเป็น 22.304 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 โดยเฉพาะการทำพืชไร่ ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.12 ร้อยละ 12.74 และร้อยละ 23.15 ตามลำดับ ทั้งนี้ มีการปรับเปลี่ยนจากการทำนามาทำการเกษตรอื่น คือการทำไร่ การปลูกไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา มีการเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจคือการทำเกษตรผสมผสานที่มีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงมากในปี พ.ศ. 2558 แต่กลับลดลงไปมากในปี พ.ศ. 2560 และการทำเกษตรผสมผสาน นอกจากนี้มีการปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม โดยมีพื้นที่อุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2560 มีพื้นที่ **100,240** ไร่ จากเดิมมีพื้นที่ 73,117 ไร่ ในปี พ.ศ. 2554 คิดเป็นร้อยละ **37.10** พื้นที่ชุมชนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 6.18 และพบว่าพื้นที่แหล่งน้ำมีจำนวนมากขึ้น จากการขยายพื้นที่ชลประทาน และเกิดแหล่งน้ำธรรมชาติมากขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 คิดเป็นร้อยละ 8.87 ปรากฏตามตารางที่ 118 ข้างท้ายนี้

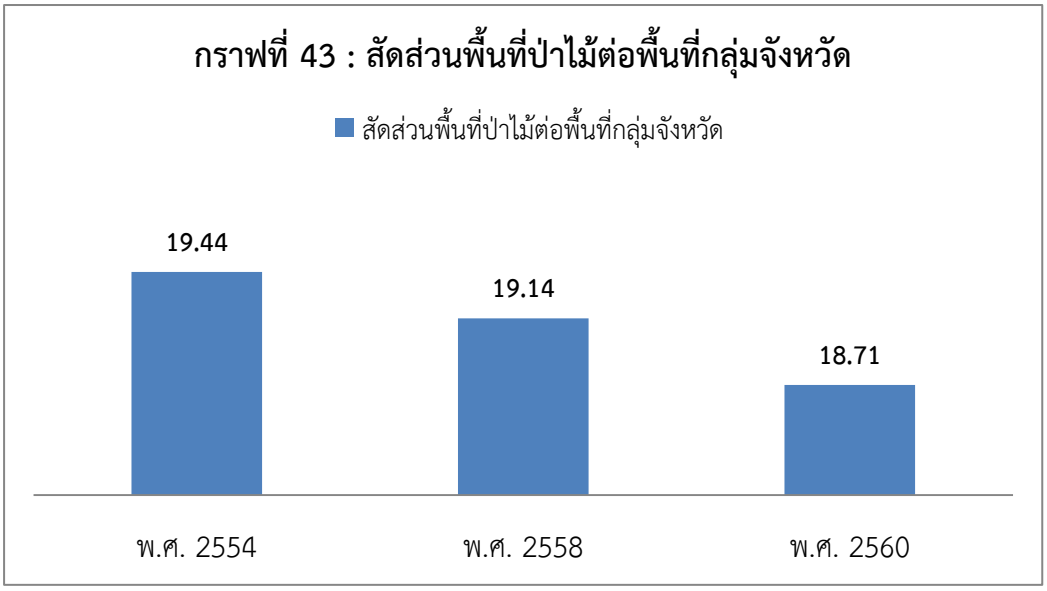
ตารางที่ 118 : แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ

การใช้ประโยชน์ ที่ดินประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)			การเปลี่ยนแปลง (54/60)	ร้อยละ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2554	(ไร่)	การเปลี่ยนแปลง
พื้นที่เกษตรกรรม	22,304,142	22,029,220	22,025,961	278,181	1.26
พื้นที่นา	12,439,524	12,689,651	13,429,465	**-989,941**	**-7.37**
พืชสวน/ไม้ผล	311,454	335,836	368,096	**-56,642**	**-15.39**
พืชไร่	7,752,532	7,117,904	6,563,315	**1,189,217**	**18.12**
ไม้ยืนต้น	1,600,924	1,632,769	1,420,071	**180,853**	**12.74**
พืชน้ำ	147	165	162	**-15**	**-9.26**
ปศุสัตว์	156,940	181,025	207,039	**-50,099**	**-24.20**
สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ	33,058	32,428	26,843	**6,215**	**23.15**
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	9,563	39,442	10,970	**-1,407**	**-12.83**
พื้นที่ป่าไม้	6,046,827	6,188,083	6,283,648	-236,821	-3.77
พื้นที่แหล่งน้ำ	942,430	894,971	865,648	76,782	8.87

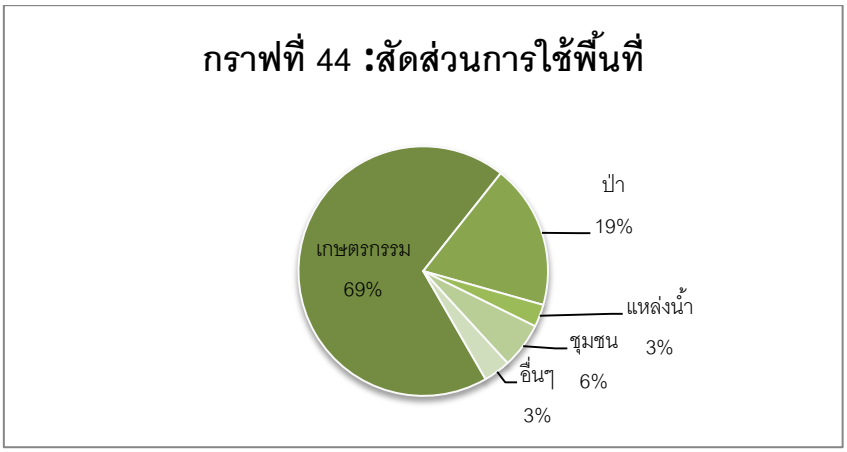
การใช้ประโยชน์ ที่ดินประเภทต่างๆ	พื้นที่ (ไร่)			การเปลี่ยนแปลง (54/60)	ร้อยละ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2554	(ไร่)	การเปลี่ยนแปลง
น้ำธรรมชาติ	480,714	421,935	410,523	**70,191**	**17.10**
น้ำที่สร้างขึ้น	461,716	473,036	455,125	**6,591**	**1.45**
พื้นที่ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	1,908,860	**1,845,937**	**1,797,831**	**111,029**	**6.18**
ตัวเมืองและย่านการค้า	148,124	142,455	140,827	**7,297**	**5.18**
สถานที่ราชการและสถาบัน	265,908	246,279	235,326	**30,582**	**13.00**
นันทการ	74,596	77,178	73,281	**1,315**	**1.79**
สิ่งก่อสร้าง	1,416,229	1,376,190	1,344,624	**71,605**	**5.33**
สุสาน ป่าช้า	4,003	3,835	3,773	**230**	**6.10**
พื้นที่อุตสาหกรรม	**100,240**	**95,340**	**73,117**	**27,123**	**37.10**
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	**1,004,393**	**1,130,689**	**1,193,037**	**-188,644**	**-15.81**
พื้นที่ร้าง	**16,978**	**139,630**	**84,628**	**-67,650**	**-79.94**
รวม	**32,323,870**	**32,323,870**	**32,323,870**	**0**	**0.00**

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการคำนวณของกลุ่มจังหวัดฯ

สำหรับพื้นที่ป่าไม้ ช่วงปี พ.ศ. 2554 – 2560 มีการเปลี่ยนแปลงจากปี พ.ศ. 2554 จำนวน 6,283,648 ไร่ ลดลงเหลือจำนวน 6,046,827 ไร่ ในปี พ.ศ. 2560 โดยลดลงไปจำนวน 236,821 ไร่ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 3.77 ปรากฏตามกราฟที่ 43 ข้างท้ายนี้

เมื่อเทียบสัดส่วนของพื้นที่กลุ่มจังหวัดแล้วพบว่า สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 19 ปรากฏตามกราฟที่ 44 ข้างท้ายนี้

แต่เมื่อ**สำรวจพื้นที่ป่าไม้จากการแปลภาพดาวเทียม** ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2559 พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปริมาณป่าไม้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย เพิ่มขึ้น 109,751.35 ไร่ เป็น 5,355,158.66 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.05 ซึ่งเริ่มเพิ่มขึ้นมากในช่วงปี พ.ศ. 2558 **โดยเฉพาะจังหวัดชัยภูมิมีป่าไม้เพิ่มขึ้นมากที่สุด** เพิ่มขึ้นจำนวน 48,633.76 ไร่ แต่จังหวัดสุรินทร์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 9.72 แต่เมื่อเทียบกับข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินแล้ว ข้อมูลจากการแปลภาพจากดาวเทียมมีจำนวนน้อยกว่า ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 6,046,827 ไร่ มีผลต่างอยู่ที่ 691,668.34 ไร่ ปรากฏตามตารางที่ 119 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 119 : พื้นที่ป่าไม้จากการแปลภาพดาวเทียม

จังหวัด	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	อัตราการเปลี่ยนแปลงระหว่างปี 56 -59	
	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	ร้อยละ
นครราชสีมา	1,919,128.50	1,920,525.40	1,929,491.88	1,938,927.78	19,799.28	1.02
ชัยภูมิ	2,362,467.93	2,381,816.57	2,403,094.97	2,411,101.69	48,633.76	2.02
บุรีรัมย์	551,081.76	538,563.45	543,013.07	547,972.75	- 3,109.01	- 0.57
สุรินทร์	412,729.12	393,689.97	455,313.87	457,156.44	44,427.32	9.72
กลุ่มจังหวัด	5,245,407.31	5,234,595.39	5,330,913.79	5,355,158.66	109,751.35	2.05
ภาคอีสาน	15,813,931.52	15,748,932.23	15,660,166.45	15,647,822.54	-166,108.98	- 1.06
ประเทศ	102,119,539.57	102,285,400.65	102,240,981.84	102,174,805.09	55,265.52	0.05

ที่มา : สำนักจัดการที่ดิน กรมป่าไม้

ปริมาณน้ำต้นทุนต่อความต้องการใช้น้ำของประชากร จากข้อมูลของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปริมาณน้ำต้นทุนต่อความต้องการใช้น้ำของประชากร เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน **1,009** ล้านลูกบาศก์เมตร จากปีก่อนที่มีความต้องการจำนวน 729 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 38.41 โดยจังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีความต้องการเพิ่มขึ้นทุกจังหวัด ปรากฏตามตารางที่ 120 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 120 : ปริมาณน้ำต้นทุนต่อความต้องการใช้น้ำของประชากร

หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

จังหวัด	ค่าสถิติ			ค่าอันดับใน 76 จังหวัด		
	2558	2559	2560	2558	2559	2560
นครราชสีมา	250	368	475	9	9	9
ชัยภูมิ	45	113	191	24	18	14
บุรีรัมย์	138	163	201	13	16	13
สุรินทร์	97	85	142	15	20	17
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด	-	-	231			
กลุ่มจังหวัด	**530**	**729**	**1,009**	**5**	**6**	**5**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,079	3,536	4,975	2	2	2

ที่มา : แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

หมายเหตุ : ปริมาณน้ำต้นทุน หมายถึงปริมาณน้ำในเขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ ทางระบายน้ำล้น หรือคันกั้นน้ำ ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ของประชากร ในที่นี้หมายถึง ความต้องการใช้น้ำในช่วงฤดูแล้งของพื้นที่นั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
1) การใช้น้ำด้านเกษตร
2) การใช้น้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภค
3) น้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศน์
4) น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม และ
5) อื่นๆ เช่นการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝนปีถัดไป
วิธีการวัด = ปริมาณน้ำต้นทุน – ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ช่วงฤดูแล้ง ในปีเพาะปลูกนั้นๆ ในพื้นที่จังหวัด/ กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

1.4.2 ภัยธรรมชาติ

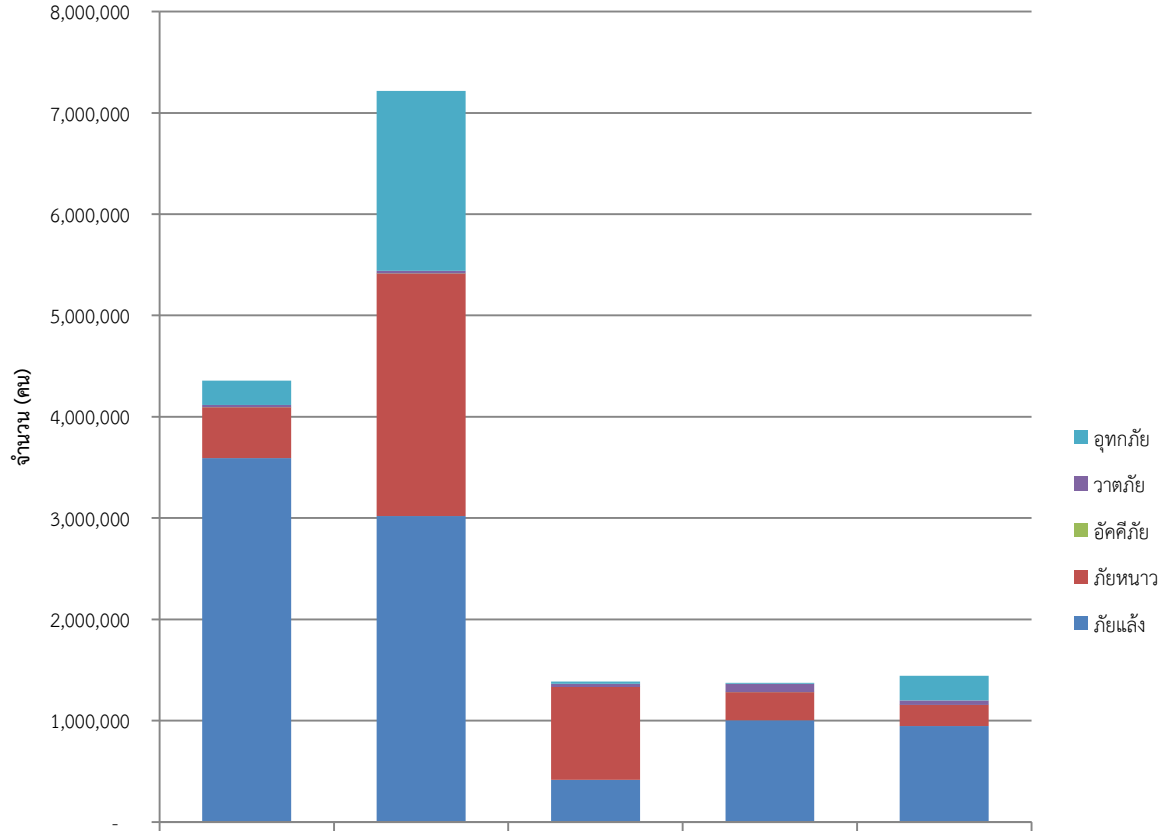
ข้อมูลภัยธรรมชาติของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 พบว่า ภัยแล้ง เป็นภัยธรรมชาติที่ประชาชนในกลุ่มจังหวัดต้องประสบมากที่สุดในทุกปี โดยมีจำนวนผู้ประสบภัยในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 946,779 คน รองลงมาคือ อุทกภัย 245,442 คน ปรากฏตามตารางที่ 121 และกราฟที่ 45 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 121 : ภัยธรรมชาติในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ประชากรที่ประสบภัยธรรมชาติ	พ.ศ. 2555 (คน)	พ.ศ. 2556 (คน)	พ.ศ. 2557 (คน)	พ.ศ. 2558 (คน)	พ.ศ. 2559 (คน)
ภัยแล้ง	3,592,825	3,021,252	415,716	1,005,064	946,779
ภัยหนาว	502,405	2,393,026	917,466	275,890	207,746
อัคคีภัย	483	932	202	380	213
วาตภัย	20,197	25,193	31,032	83,571	43,536
อุทกภัย	240,762	1,776,758	21,231	7,091	245,442
รวม	**4,356,672**	**7,217,161**	**1,385,647**	**1,371,996**	**1,443,716**

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

กราฟที่ 45 : ประชากรที่ประสบภัยธรรมชาติ (คน)

	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
อุทกภัย	240,762	1,776,758	21,231	7,091	245,442
วาตภัย	20,197	25,193	31,032	83,571	43,536
อัคคีภัย	483	932	202	380	213
ภัยหนาว	502,405	2,393,026	917,466	275,890	207,746
ภัยแล้ง	3,592,825	3,021,252	415,716	1,005,064	946,779

ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2557 – 2560 ซึ่งเก็บข้อมูลของอุทกภัย และภัยแล้ง พบว่าประชากรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประสบกับภัยแล้งมากในปี พ.ศ. 2558 โดยมีสัดส่วนคิดเป็นเป็นร้อยละ 9.77 สูงกว่าระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีมูลค่าความเสียหายมากถึง 567.61 ล้านบาท แต่เริ่มลดลงจนในปี พ.ศ. 2560 เป็นปีที่ไม่มีการประสบกับภัยแล้ง แต่ยังประสบกับอุทกภัยบ้าง ปรากฏตามตารางที่ 122 และ ตารางที่ 123 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 122 : สัดส่วนประชากรที่ประสบภัยธรรมชาติ (อุทกภัย, ภัยแล้ง)

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	พ.ศ. 2558		พ.ศ. 2559		พ.ศ. 2560	
	อุทกภัย	ภัยแล้ง	อุทกภัย	ภัยแล้ง	อุทกภัย	ภัยแล้ง
นครราชสีมา	0.42	20.74	0.63	4.77	0.01	-
ชัยภูมิ	-	5.19	-	-	0.96	-
บุรีรัมย์	0.03	2.93	1.08	0.14	-	-
สุรินทร์	-	0.60	0.20	9.24	0.24	-
กลุ่มจังหวัด	**0.17**	**9.77**	**0.54**	**3.80**	**0.22**	**-**
ภาคอีสาน	0.25	5.81	0.88	3.61	6.79	-

ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

ตารางที่ 123 : มูลค่าความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย, ภัยแล้ง)

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2558		พ.ศ. 2559	
	อุทกภัย	ภัยแล้ง	อุทกภัย	ภัยแล้ง	อุทกภัย	ภัยแล้ง
นครราชสีมา	-	-	0.05	200.80	-	104.85
ชัยภูมิ	-	0.30	-	-	-	-
บุรีรัมย์	0.08	0.20	-	40.52	-	1.00
สุรินทร์	-	-	-	-	-	-
กลุ่มจังหวัด	**0.08**	**0.50**	**0.05**	**567.61**	**-**	**105.85**
ภาคอีสาน	75.10	409.92	39.45	626.13	179.86	202.93

ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

1.4.3 สิ่งแวดล้อม

ขยะมูลฝอย กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ. 2560 เท่ากับ 2.29 ล้านตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณขยะมูลฝอย จำนวน 2.34 ล้านตัน และจำนวนที่นำขยะกลับไปใช้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 534,704.94 ตัน/ปี คิดเป็นร้อยละ 22.76 ของจำนวนขยะทั้งหมด ซึ่งปี พ.ศ. 2560 มีขยะที่นำไปใช้ จำนวน 1,028,570 ตัน/ปี คิดเป็นร้อยละ 44.77 ของจำนวนขยะทั้งหมด

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าจังหวัดนครราชสีมามีปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และชัยภูมิ ตามลำดับ แต่จังหวัดที่มีการนำขยะกลับมาใช้มากที่สุดคือ

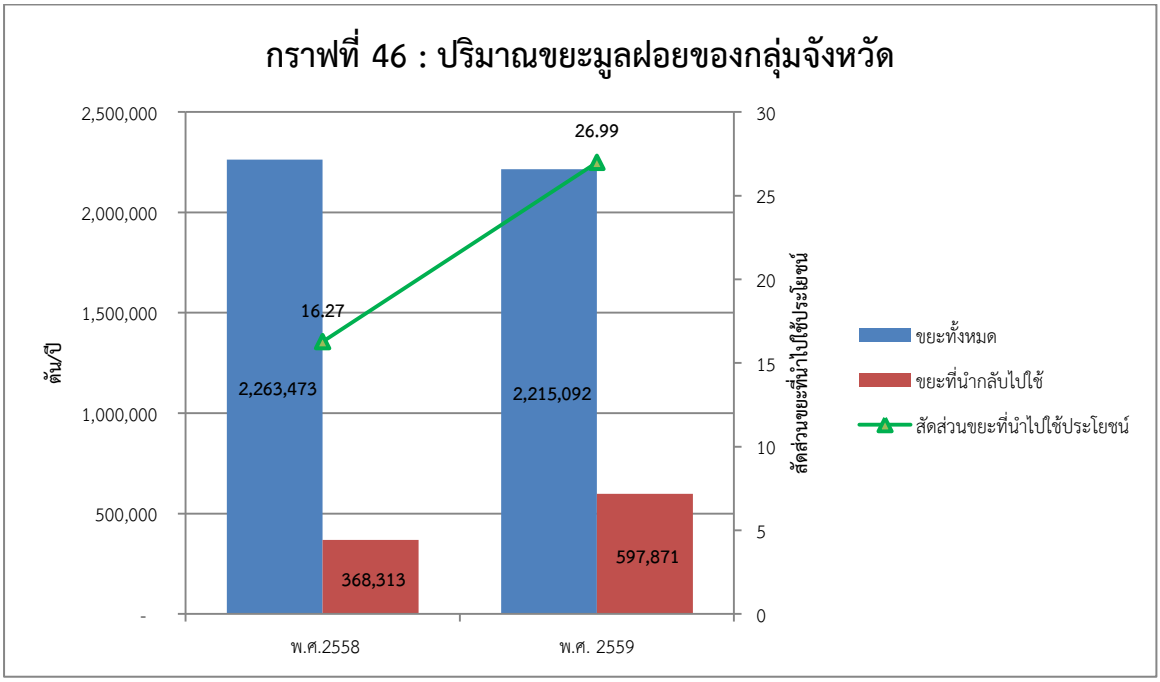
จังหวัดชัยภูมิ โดยมีสัดส่วนขยะที่นำกลับไปใช้มากถึงร้อยละ 77.08 ปรากฏตามตารางที่ 124 และกราฟที่ 46 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 124 : แสดงปริมาณขยะมูลฝอยแยกรายจังหวัด

ปริมาณขยะแยกรายจังหวัด	ปริมาณขยะมูลฝอย พ.ศ. 2559			ปริมาณขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560		
	ขยะทั้งหมด (ตัน/ปี)	ขยะที่นำไปใช้ประโยชน์(ตัน/ปี)	สัดส่วนขยะที่ถูกนำไปใช้ (ร้อยละ)	ขยะทั้งหมด (ตัน/ปี)	ขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ (ตัน/ปี)	สัดส่วนขยะที่ถูกนำไปใช้ (ร้อยละ)
จังหวัดนครราชสีมา	892,108.17	228,190.80	25.43	897,170	349,670	38.97
จังหวัดชัยภูมิ	392,108.17	136,438.79	34.8	386,900	298,205	77.08
จังหวัดบุรีรัมย์	583,123.98	96,239.50	16.5	547,865	212,430	38.77
จังหวัดสุรินทร์	481,612	73,835.85	15.33	465,740	168,265	36.13
กลุ่มจังหวัด ฯ	2,348,952	534,704.94	22.76	2,297,675	1,028,570	44.77

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 11 นครราชสีมา

กราฟที่ 46 : ปริมาณขยะมูลฝอยของกลุ่มจังหวัด

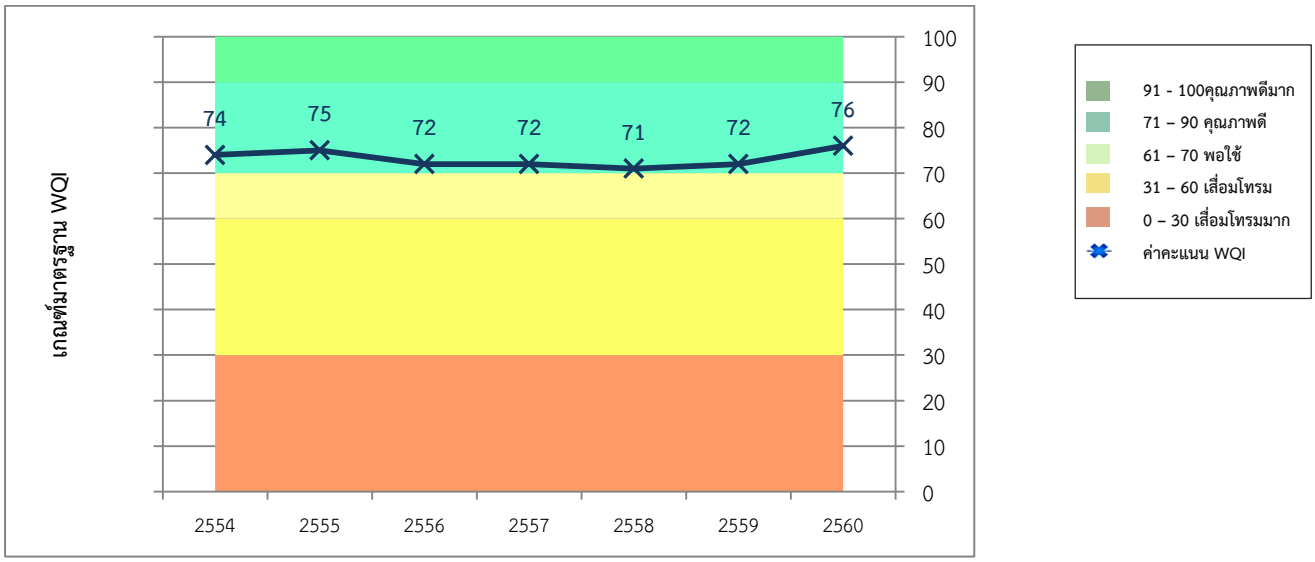
คุณภาพน้ำผิวดิน กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีคุณภาพน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์คุณภาพดี เมื่อพิจารณาแยกรายจังหวัดพบว่า จังหวัดบุรีรัมย์มีคุณภาพดี มีค่าสูงกว่าจังหวัด ตามมาด้วยจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ ส่วนจังหวัดสุรินทร์ มีคุณภาพพอใช้ ซึ่งจังหวัดสุรินทร์ที่คุณภาพน้ำลดลงจากปีก่อน ควรมีมาตรการเฝ้าระวังไม่ให้คุณภาพน้ำลดต่ำลงกว่าปัจจุบัน ปรากฏตารางที่ 125 และกราฟที่ 47 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 125 : แสดงคุณภาพน้ำผิวดินแยกรายจังหวัด

ปี พ.ศ.	เกณฑ์มาตรฐาน WQI				
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด
2554	69	65	81	81	74
2555	69	66	81	83	75
2556	65	68	74	80	72
2557	67	62	79	81	72
2558	61	63	87	63	71
2559	58	66	81	66	72
2560	75	80	85	60	76

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 47 : คุณภาพน้ำผิวดินของกลุ่มจังหวัด

การปล่อยก๊าซเรือนกระจก กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ. 2560 มีการปล่อยก๊าซฯ ประมาณ 6 ล้านตัน เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดแล้วพบว่า ช่วงปี พ.ศ. 2559 -2560 จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดสุรินทร์ ก๊าซฯ ลดน้อยลงไปเป็นจำนวนมาก แต่โดยรวมทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดมีการปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจกลดลง และมีแนวโน้มที่จะลดลงไปอีก ปรากฏตามตารางที่ 126 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 126 : แสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแยกรายจังหวัด

ปี พ.ศ.	ปริมาณ (พันตัน/ปี)				
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด
2554	7,933	4,389	1,790	869	**14,982**
2555	5,307	1,729	1,876	1,376	**10,288**
2556	6,620	1,547	1,650	1,109	**10,927**
2557	4,618	1,402	1,820	1,124	**8,965**
2558	4,712	1,608	1,996	1,186	9,503
2559	3,431	532	1,231	698	5,892
2560	3,561	569	1,314	692	6,136

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

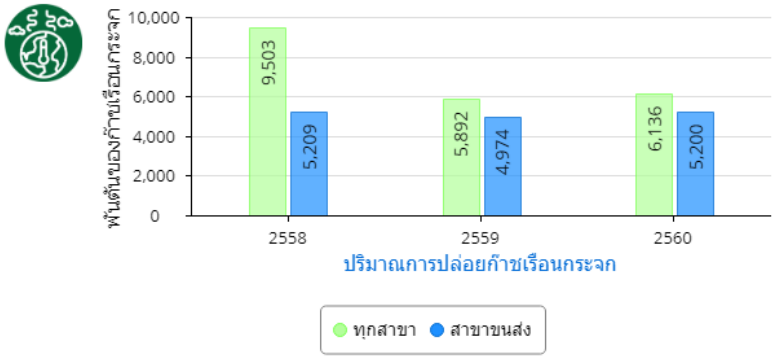
เมื่อพิจารณาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉพาะภาคการขนส่งแล้ว พบว่า ปริมาณ การปล่อยก๊าซฯ ภาคขนส่งค่อนข้างสูง มากกว่าภาคอื่นๆ ปรากฏตามตารางที่ 127 และกราฟที่ 48 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 127 : แสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเฉพาะสาขาขนส่ง

ปี พ.ศ.	ปริมาณ (พันตัน/ปี) เฉพาะสาขา ขนส่ง				
	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด
2558	2,957	415	1,281	556	5,209
2559	2,939	443	1,007	585	4,974
2560	3,561	477	1,091	580	5,200

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 48 แสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือยกระจก

(4) การใช้พลังงานไฟฟ้าและเชื้อเพลิง

ปริมาณการใช้ไฟฟ้า สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 381 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อคน ส่วนในภาคที่ไม่ใช่ครัวเรือนมีอัตราการใช้ไฟฟ้าต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดอยู่ที่ 11,819.00 กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 3.67 ปรากฏตามตารางที่ 128 – 129 กราฟที่ 49 – 50 ข้างท้ายนี้

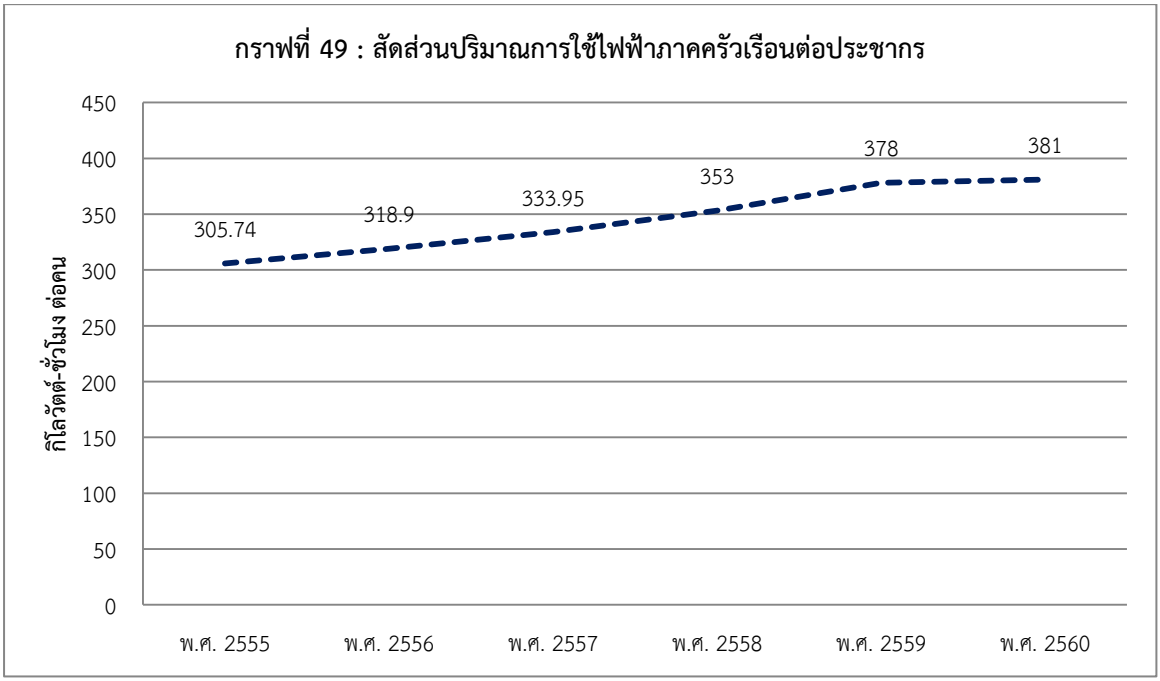
ตารางที่ 128 : แสดงสัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร

หน่วย : กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน

พ.ศ.	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด ฯ
2555	397.46	252.64	251.03	238.86	305.74
2556	416.45	261.88	260.75	248.02	318.9
2557	437.27	274.43	272.89	257.31	333.95
2558	462.00	288.00	282.00	274.00	353.00
2559	495.00	305.00	312.00	294.00	378.00
2560	497.00	309.00	315.00	295.00	381.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

กราฟที่ 49 : สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร

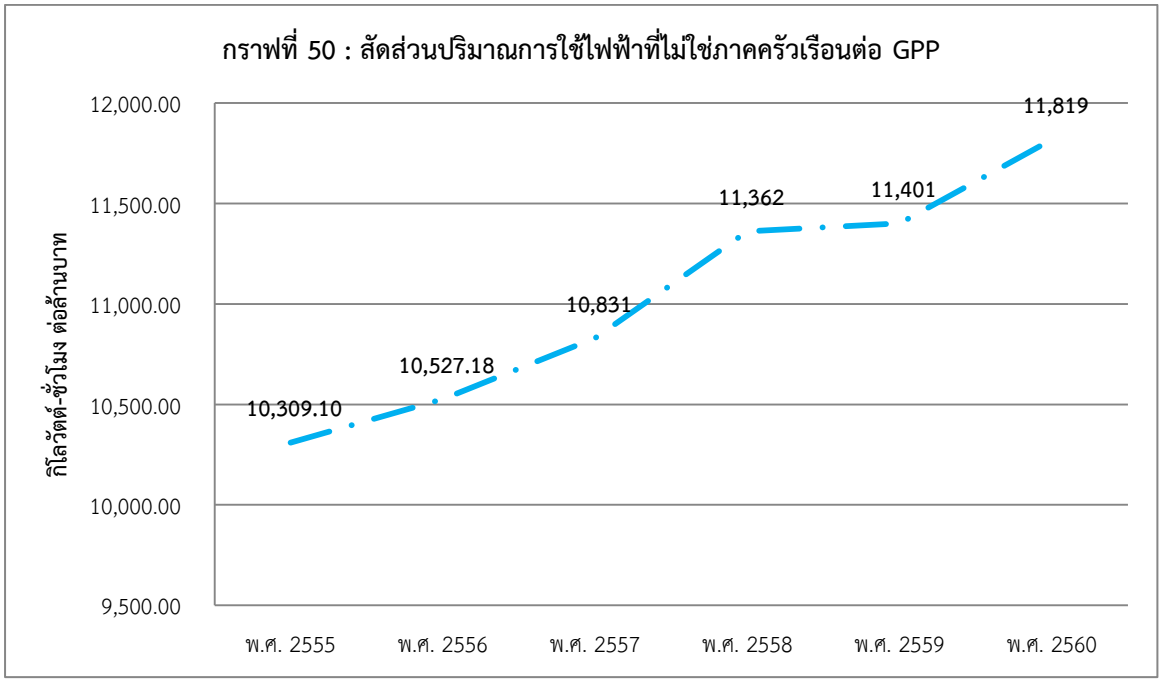

ตารางที่ 129 : แสดงสัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ไม่ใช่ภาคครัวเรือนต่อ GPP

หน่วย : กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ล้านบาท

พ.ศ.	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด ฯ
2555	10,309.10	6,188.06	4,957.28	5,011.34	10,309.10
2556	10,527.18	6,539.96	5,187.66	5,035.05	10,527.18
2557	10,830.97	6,772.79	5,543.12	5,378.52	10,830.97
2558	15,528.00	6,893.00	5,800.00	5,779.00	11,362.00
2559	15,692.00	6,675.00	5,929.00	5,885.00	11,401.00
2560	16,118.00	7,150.00	6,287.00	6,094.00	11,819.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

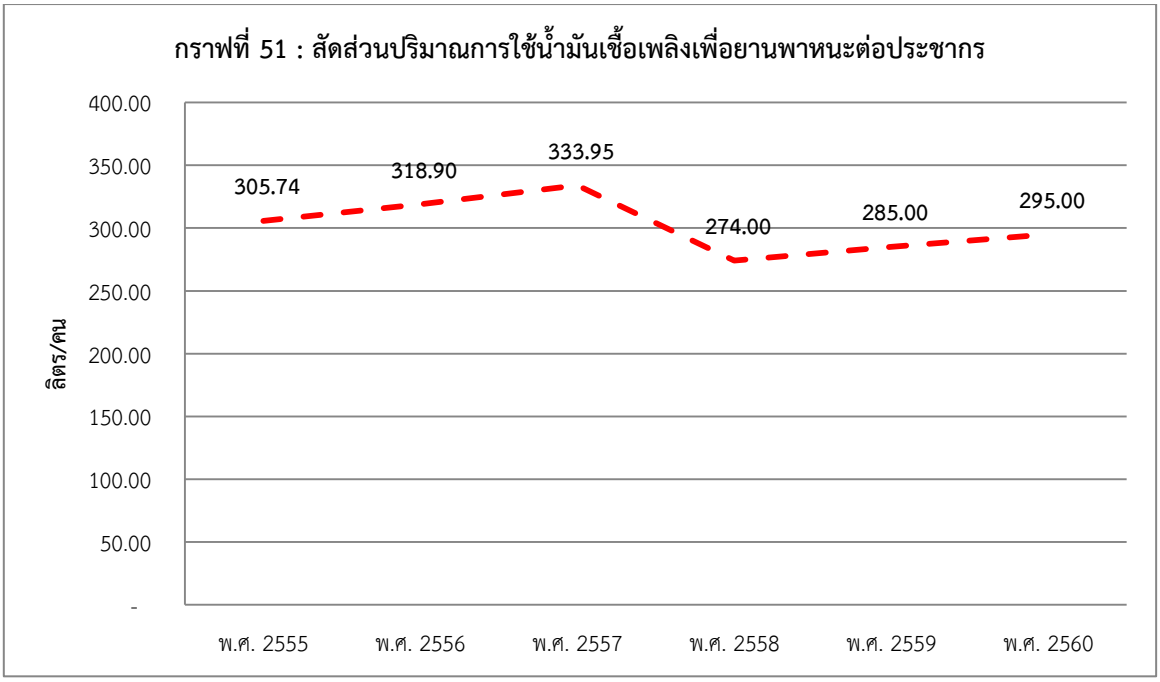
สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อยานพาหนะต่อประชากรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ขยับลดลงในปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ 274 ลิตรต่อคน และกลับมาเพิ่มขึ้น จนเมื่อปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ 295 ลิตรต่อคน ปรากฏตามตารางที่ 130 และกราฟที่ 51 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 130 : สัดส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อยานพาหนะต่อประชากร

หน่วย : ลิตร/คน

พ.ศ.	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	กลุ่มจังหวัด ฯ
2555	397.46	252.64	251.03	238.86	305.74
2556	416.45	261.88	260.75	248.02	318.90
2557	437.27	274.43	272.89	257.31	333.95
2558	404.00	152.00	235.00	152.00	274.00
2559	425.00	155.00	251.00	164.00	285.00
2560	441.00	166.00	262.00	164.00	295.00

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย http://benchmark.moi.go.th

++++++++++

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

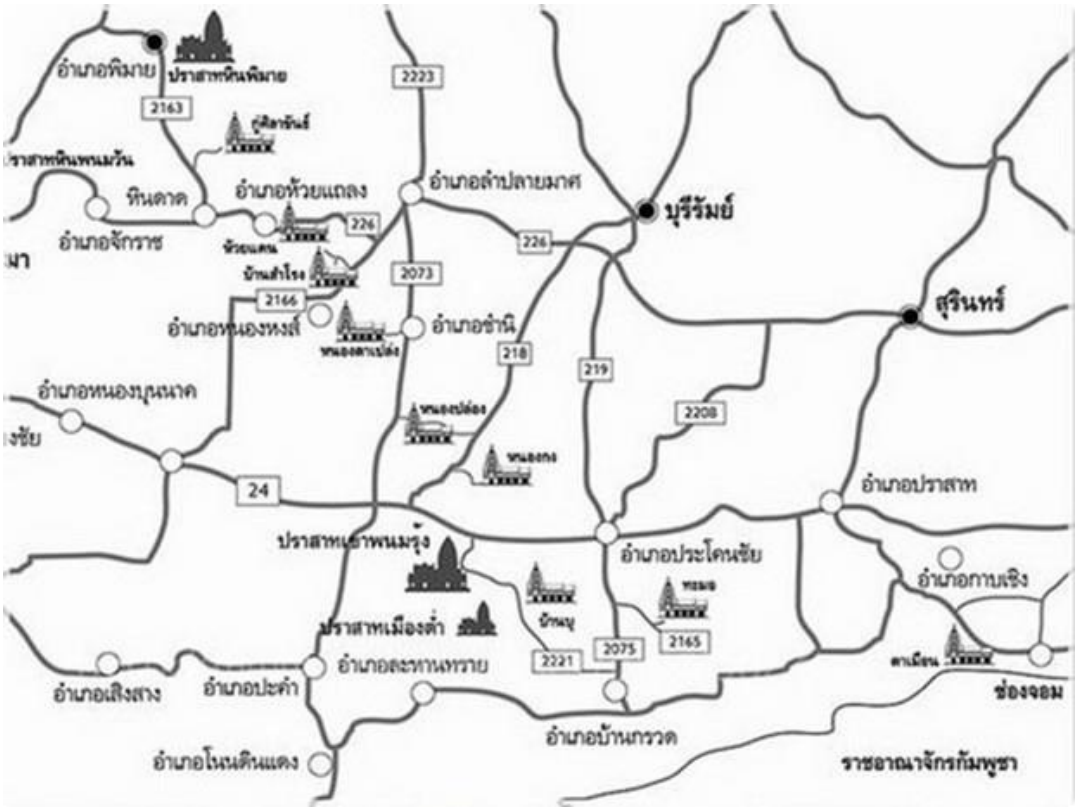
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

1.5 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

จากรายงานการสัมมนา การพัฒนาขีดความสามารถการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น) ประจำปี พ.ศ. 2558 ได้รวบรวมประเด็นความต้องการเชิงพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดในกลุ่มจังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์) โดยมีประเด็นความต้องการเชิงพื้นที่ (น.3-46) ดังนี้

1) ความต้องการเชิงพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1.1) การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวตามอารยธรรมขอมภายในกลุ่มจังหวัด เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ แหล่งท่องเที่ยวสันทนาการและบันเทิง แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรมและมรดกโลก โดยมีความโดดเด่นเกี่ยวกับอารยธรรมขอม ที่เป็นเอกลักษณ์ในกลุ่มจังหวัด สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัด

ภาพแสดงเส้นทางการท่องเที่ยวตามรอยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (เส้นทางราชมรรคา)

1.2 การเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด จากข้อมูลที่ผู้ประกอบการเข้าไปลงทุนในจังหวัดเสียมเรียบ กลุ่มจังหวัดควรมีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ระหว่าง 2 ประเทศ โดยเดินทางด้วยรถไฟตู้นอนที่สร้างปรับปรุงเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะระหว่างจังหวัด และเดินทางด้วยรถยนต์ไปจังหวัดเสียมเรียบ โดยนำจุดเด่นของจังหวัดสุรินทร์ คือ ช้าง เข้ามาประชาสัมพันธ์ และมีการใช้รถไฟโบราณชนิดเครื่องจักรไอน้ำ วิ่งจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ถึง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

1.3 การเชื่อมโยงเส้นทางตามรอยทัพ รัชกาลที่ 1 ในสมัยกรุงธนบุรี ที่กองทัพของพระยาอภัยรณฤทธิ์ และพระยาอนุชิตราชาในการสงครามกับล้านนาและประเทศกัมพูชา ในคราวสงครามตีเมืองเวียงจันทน์ มีการอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานที่กรุงรัตนโกสินทร์ และในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ยกให้เมืองนครราชสีมา มีฐานะเป็นเมืองชั้นเอกกำกับตรวจตราเมืองประเทศราช 3 เมือง คือ เวียงจันทน์ นครพนม จำปาสัก ให้รวมทั้งปกครองหัวเมืองเขมรได้ และมีการสร้างอนุสาวรีย์ยกย่องรัชกาลที่ 1 ณ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นเส้นทางประศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มจังหวัด

1.4 การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยววีรบุรุษและวีรสตรีในทุกจังหวัด พบว่ากลุ่มจังหวัดมีวีรบุรุษ และวีรสตรีที่สำคัญในแต่ละจังหวัด ที่ปกป้องการรุกรานจากข้าศึกรุกรานจากข้าศึกศัตรูจนได้รับชัยชนะ สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดได้ โดยแต่ละจังหวัดมีการสร้างอนุสาวรีย์เชิดชูเกียรติให้ ผู้กล้า ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล (แล) จังหวัดชัยภูมิ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จังหวัดบุรีรัมย์ และอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีณรงค์จางวาง (ปุม) จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งแต่ละจังหวัดมีการจัดงานเฉลิมฉลองเป็นประจำทุกปี

2) ความต้องการเชิงพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา

2.1 การส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์รวมข้าวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Rice Center) เพราะจังหวัดนครราชสีมา มีผลผลิตข้าวจำนวนมาก โดยผลผลิตข้าวนาปีจังหวัดนครราชสีมา ปี 2557 มีจำนวน 1.64 ล้านตัน (ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) และมีการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีเป็นจำนวนมาก จึงต้องการส่งเสริมอุตสาหกรรมข้าว เป็นศูนย์รวมข้าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 การสร้างถนนประวัติศาสตร์ของเมืองโคราช (นครราชสีมา) ช่วงกลางวันจังหวัดนครราชสีมาที่ถือเป็นเมืองใหญ่มีรถจำนวนมาก แต่กลางคืนเงียบสงบหากมีการสร้างถนนประวัติศาสตร์เมืองโคราช มีถนนคนเดินที่มีการเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ ร้านค้าเก่าๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งควรใช้สถานที่จัดตั้งบริเวณประตูชัย อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

3) ความต้องการเชิงพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ

3.1 โครงการศึกษาความเหมาะสมของการก่อสร้างทางรถไฟ 2 สายทาง (เส้นทางที่ 1 สายจตุรัส-ชัยภูมิ-หนองบัวลำภู-เลย และเส้นทางที่ 2 สายลำนารายณ์-เพชรบูรณ์-เลย-หนองบัวลำภู) โดยการรถไฟแห่งประเทศ (รฟท.) ได้ว่าจ้างที่ปรึกษา เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการก่อสร้างทางรถไฟ 2 สายทาง จากการประชุมภาคเอกชนในจังหวัดชัยภูมิ มีมติเห็นด้วยกับเส้นทางที่ 1 คือ โครงการก่อสร้างทางรถไฟสายจัตุรัส-ชัยภูมิ-หนองบัวลำภู-เลย ที่ผ่าน 4 จังหวัด 15 อำเภอ ระยะทาง 333 กิโลเมตร ประชาชนได้รับประโยชน์จำนวนประมาณ 26 ล้านคน เส้นทางที่ผ่านจังหวัดชัยภูมิ ในด้านการขนส่งอุตสาหกรรม มีสินค้าสำคัญที่สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ เช่น เหมืองแร่โปแตสที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ โรงงานแป้งมันขนาดใหญ่ที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอจุตรัส อำเภอเมืองชัยภูมิ ประมาณ 4 โรงงาน โรงงานน้ำตาลอย่างน้อย 3 โรงงาน เป็นต้น อีกทั้งเส้นทางดังกล่าวมีสภาพเป็นที่ราบ ไม่มีพื้นที่อุทยาน

3.2 โอกาสจากแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิเป็นแหล่งต้นน้ำหลายแห่ง ประมาณ 6 แห่ง ได้แก่ ต้นน้ำชี ลำน้ำพรม ลำห้วยชีลอง ลำปะทาว ลำต้นฉลู บึงละหาน ซึ่งบึงละหาน อำเภอจัตุรัส เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ สามารถใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรได้มากขึ้น

3.3 การเปิดเหมืองแร่โปแตส จังหวัดชัยภูมิ ในปี 2547 บริษัทเหมืองแร่โปแตสอาเซียน จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการยื่นคำขอประทานบัตรเหมืองแร่โปแตส พื้นที่รวมประมาณ 9,707 ไร่ ในเขตท้องถิ่นตำบลบ้านตาล ตำบลบ้านเพชร และตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เมื่อดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จสามารถผลิตปุ๋ยโปแตสออกจำหน่ายได้ในต้นปี 2561 ซึ่งการเปิดเหมืองแร่โปแตสช่วยให้เกิดประโยชน์หลายด้าน เช่น ลดการพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยจากต่างประเทศได้ถึงปีละ 9,000 ล้านบาท สามารถสร้างเสถียรภาพด้านราคาปุ๋ยให้ภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ

4) ความต้องการเชิงพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์

4.1 การยกระดับด่านการค้าชายแดนและจุดผ่อนปรนการค้าเป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อพัฒนาโครงข่ายศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และเปิดเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ภายในจังหวัดและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ระยะทางจากจุดผ่อนปรนช่องสายตะกูไปเสียมเรียบประมาณ 193 กิโลเมตร เป็นระยะทางที่ไกลกว่าด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ไปเสียมเรียบ ระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร และระยะทางจากด่านสะงำ จังหวัดสุรินทร์ ไปจังหวัดเสียมเรียบประมาณ 130 กิโลเมตร จุดเด่นของจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู คือ ถนนเรียบ ไม่มีภูเขา จึงเป็นความได้เปรียบด่านช่องจอมและด่านสะงำ

4.2 การยกระดับสนามบินบุรีรัมย์เป็นสนามบินศุลกากร จังหวัดบุรีรัมย์มีอาณาเขตติดต่อหลายจังหวัด เช่น สุรินทร์ มหาสารคาม นครราชสีมา ขอนแก่น และประเทศกัมพูชา ตั้งอยู่บน Gate way ระหว่างเขตประกอบการนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกและท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี สู่อินโดจีน (จังหวัดมุกดาหาร) จังหวัดบุรีรัมย์มีสนามบินพาณิชย์ 1 แห่ง ตั้งอยู่อำเภอสตึก ห่างจากอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ประมาณ 30 กิโลเมตร มีจำนวนเครื่องบินรองรับได้ 12 เที่ยวต่อวัน จำนวนผู้โดยสารองรับได้ 2,160 คนต่อวัน ปัจจุบันเปิดให้บริการทุกวันๆ ละ 2 เที่ยวบินขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลังและกรมศุลกากรในเรื่องเงื่อนไข องค์ประกอบต่างๆ เกี่ยวกับสนามบิน ตลอดจนศักยภาพและพื้นที่เหมาะสม

จังหวัดบุรีรัมย์มีความโดดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวด้านกีฬา ได้แก่ สนามฟุตบอลที่ได้มาตรฐานสากล และสนามแข่งรถยนต์สปอร์ตระดับมาตรฐานโลก (Chang International Circuit) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและนักแข่งรถมาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ และอำนวยความสะดวกให้นักกีฬาในการขนส่งอุปกรณ์ในการแข่งขัน โดยไม่ต้องผ่านพิธีศุลกากรที่สนามบินดอนเมือง หรือสุวรรณภูมิ ทำให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางรถยนต์ จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะยกระดับเป็นสนามบินศุลกากร เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวต่อไป

4.3 พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน 2 จังหวัด (จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์) ปัจจุบันมีการเพาะปลูกมันสำปะหลังจำนวนมาก และฝั่งกัมพูชาได้มีการนำเข้าเส้นมันจำนวนมากแบบทวีคูน ผ่านชายแดนไทย เพื่อส่งออกไปประเทศจีน

4.4 รถไฟระหว่างจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ เพื่อลดปัญหาจราจรติดขัด จึงต้องการให้ทีการส่งเสริมการใช้รถไฟมากขึ้น

5) ความต้องการเชิงพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์

5.1 มีความต้องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจแปรรูปสินค้าเกษตร โดยนำวัตถุดิบทางการเกษตรทั้งในพื้นที่จังหวัดและวัตถุดิบทางการเกษตรของประเทศกัมพูชา เช่น มันสำปะหลัง ยางพารา มาแปรรูปให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนสามารถสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร และองค์กรส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการตลาด

5.2 ควรมีการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จากวัสดุเหลือจากโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังเพื่อส่งออกไปประเทศกัมพูชา เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์ได้ชื่อว่ามีหมู่บ้านเลี้ยงช้างที่ใหญ่ที่สุดในโลกจึงต้องการนำมูลช้าง มาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อนำไปใส่ในนาข้าว แล้วส่งเสริมข้าวอินทรีย์จากมูลช้าง

5.3 ต้องการให้มีการส่งเสริมการแปรรูปยางพาราให้มากขึ้น การประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2558 ได้มีมติขอรับสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างถนน 4 ช่อง จราจร ทางหลวงหมายเลข 205 (นครราชสีมา-ชัยภูมิ) และทางหลวงหมายเลข 226 (นครราชสีมา-บุรีรัมย์) เพื่อลดปัญหาการจราจร เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และรองรับการเติบโตของการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่โปแตส

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้รวบรวมความปัญหาและต้องการของประชาชนเชิงพื้นที่ของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด จากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นทุกภาคส่วน เวทีจังหวัดเคลื่อนที่ของจังหวัด เวทีประชาคมของโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ของจังหวัด การวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีอยู่จริง รวมทั้งผลการศึกษาที่มีอยู่ของกลุ่มจังหวัด สามารถสรุปและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนของทั้ง 4 จังหวัดในกลุ่มที่ผ่านกระบวนมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาในทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด จนถึงกลุ่มจังหวัดสรุปได้ ดังนี้

1. การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ให้เพียงพอตลอดปี และการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดมีแหล่งน้ำธรรมที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำตะคอง โดยมีต้นน้ำอยู่ที่จังชัยภูมิ และนครราชสีมา ไหลผ่านจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ จนท้ายที่สุดลงไปบรรจบแม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี สภาพพื้นที่ที่แม่น้ำไหลผ่านเป็นพื้นที่ราบแบนทำให้ในช่วงฤดูฝนที่ฝนตกชุกจะทำให้มีน้ำล้นฝั่งก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเนื่องจากสภาพพื้นที่แบนราบ และการระบายไม่ทัน แต่ปัญหาน้ำท่วมขังไม่ยาวนานและก่อให้เกิดความเสียหายมากนักเมื่อเทียบกับปัญหาภัยแล้ง ที่มีมูลค่าความเสียหายในวงกว้างและมีมูลค่าสูง เนื่องจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งจังหวัดสุรินทร์มีความรุนแรงของปัญหามากที่สุด ถึงแม้ว่าจังหวัดชัยภูมิจะเป็นแหล่งต้นกำเนิดของแม่น้ำสายหลักของกลุ่มจังหวัดและภาค

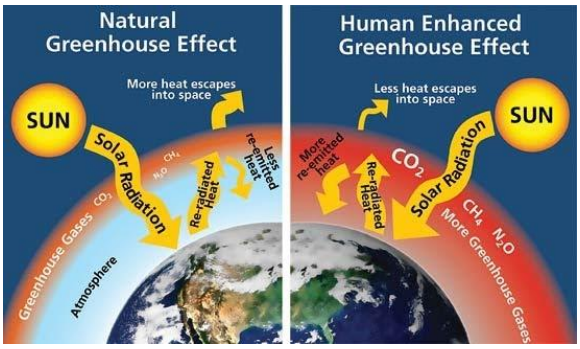
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ตาม แต่ยังคงประสบปัญหาภัยแล้งเช่นเดียวกับจังหวัดในกลุ่ม อันเนื่องมาจากไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ประกอบกับในช่วงหน้าแล้งทรัพยากรน้ำไม่ได้อยู่ในแหล่งน้ำเนื่องจากน้ำได้ไหลลงสู่แม่น้ำโขงตามลักษณะภูมิประเทศ จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องเพิ่มศักยภาพในการกักเก็บน้ำให้อยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการทำแก้มลิง อ่างกักเก็บน้ำขนาดเล็ก ประตูระบายน้ำ ฝาย ทำนบ บ่อน้ำขนาดเล็ก รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่ชลประทานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ การส่งน้ำเข้าไปในพื้นที่ เช่น ระบบรางเปิด หรือระบบท่อ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร และเพื่อการอุปโภคและบริโภคให้เพียงพอตลอดทั้งปี

2. ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก โดยการพัฒนาถนนสายรองที่เชื่อมไปยังถนนสายหลักจากเขตชนบทไปสู่เมือง เส้นทางคมนาคมในหมู่บ้าน ถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดต้องการปรับปรุงให้มีการขยายช่องจราจรจาก 2 ช่องจราจร เป็น 4 ช่องจราจร รวมทั้งถนนในเขตเมืองเพื่อสะดวกในการสัญจร เพื่อลดปัญหาการจราจรที่ติดขัด การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะทางรางเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเป็นเส้นทางรถไฟสายใหม่ เช่น สายจัตุรัส –หนองบัวลำภู –เลย สายลำนารายณ์ – เพชรบูรณ์ –เลย – หนองบัวลำภู และการพัฒนาสนามบินในจังหวัดบุรีรัมย์ให้ได้มาตรฐานและยกระดับเป็นสนามบินศุลกากร

3. ปัญหาและความต้องการด้านอาชีพและรายได้ ประชากรส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัดมีอาชีพทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา หรือการทำพืชไร่ เช่นมันสำปะหลัง เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเพาะปลูกจะเป็นช่องว่างในการไม่มีงานทำ เป็นการว่างงานนอกฤดูกาลเพาะปลูกทำให้ไม่มีอาชีพและรายได้มาจุนเจือครอบครัว ประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่ตกต่ำลงมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรวัยแรงงานต้องอพยพเข้าไปทำงานในเมือง ทิ้งครอบครัวซึ่งเป็นคนชราและเด็กให้อยู่กันตามลำพัง ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมหลายประการตามมา เพื่อให้มีรายได้หลังฤดูการผลิตควรมีการสร้างอาชีพ เช่น การเลี้ยงสัตว์ซึ่งเหมาะกับภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่งที่มีพื้นที่กว้าง แต่น้ำมีน้อย หรือการส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้าน เช่น อาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม หรืออาชีพอื่น ๆที่ใช้น้ำน้อย หรืออาชีพนอกภาคเกษตร เพื่อสร้างให้เกิดรายได้ภายในครัวเรือน ไม่ต้องอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานทำให้ครอบครัวอบอุ่นไม่เกิดปัญหาทางสังคม หรือปัญหายาเสพติด

4. ปัญหาและความต้องการด้านการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ก็เช่นเดียวกับหลาย ๆ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศได้น้อยกว่าจังหวัดในภาคเหนือ หรือจังหวัดชายทะเลภาคใต้ และภาคตะวันออก ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่มักจะแห้งแล้งจึงไม่เป็นที่นิยมนัก ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดจะมีความหลากหลาย โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เช่น จังหวัดนครราชสีมากลับพบว่ากลางคืนเงียบสงบหากมีการสร้างถนนประวัติศาสตร์เมืองโคราช มีถนนคนเดินที่มีการเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ ร้านค้าเก่าๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งควรใช้สถานที่จัดตั้งบริเวณประตูชัย อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี หรือแม้แต่จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีการท่องเที่ยวทางด้านกีฬา ซึ่งมีบางช่วงของปีเท่านั้น จึงมีความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ให้เกิดการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดตลอดทั้งปี และมีการเชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัดตามเส้นทางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวตามเส้นทางช้างจากอดีตจนถึงยุคปัจจุบัน การท่องเที่ยววิถีชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้ได้รับความนิยมเป็นที่รู้จักและใช้เวลาการพำนักในพื้นที่ให้ยาวนานขึ้น

5. ปัญหาและความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า ไฟป่า ภาวะโลกร้อน ปัญหาขยะสะสม น้ำเนาเสีย ซึ่งล้วนเกิดจากฝีมือของมนุษย์ ซึ่งจะต้องมีการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบของคนต่อสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับประเทศ

6. ปัญหาและความต้องการในด้านการถือครองที่ดินทำกิน เนื่องจากประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ขนาดครอบครัวมีการขยายตัว ประกอบกับที่ดินที่ประชาชนถือครองไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีเพียงเอกสารการถือครอง เช่น ภ.บท.5 หรือเป็นที่ ส.ป.ก. ประชาชนไม่สามารถนำไปแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุนในการประกอบอาชีพได้

+++++++++

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา : ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหากลุ่มจังหวัดที่ผ่านมา

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

1.6 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหากลุ่มจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

1.6.1 ตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2557 – 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) จำนวน 3 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูปอาหาร

2) การยกระดับการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม

3) การส่งเสริมและพัฒนาการค้า การค้าชายแดน ระบบโลจิสติกส์สู่ภูมิภาคและอาเซียน

สามารถจำแนกตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อดำเนินโครงการที่สนับสนุนในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ปรากฏตามตารางที่ 132 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 132 : ตารางแสดงงบประมาณที่ได้จัดสรรแยกตามประเด็นยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2557 - 2560

ประเด็นยุทธศาสตร์	ปีงบประมาณ				
	2557	2558	2559	2560	รวมร้อยละ
1. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูปอาหาร	80,950,000	74,730,000	198,696,400	128,241,300	482,617,700 (36.97)
2. การยกระดับการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม	208,050,000	212,697,000	61,260,800	31,731,000	513,738,800 (39.35)
3. การส่งเสริมและพัฒนาการค้า การค้าชายแดน ระบบโลจิสติกส์สู่ภูมิภาคและอาเซียน	-	-	123,577,300	185,300,800	308,878,100 (23.66)
รวม	289,000,000	287,427,000	383,534,500	345,273,100	1,305,234,600 (100)

ที่มา : จากการรวบรวมของสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดฯ

การดำเนินการตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2557 – 2560 ซึ่งได้รับสรรทั้งสิ้น 1,305,234,600 บาท ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว 4 ปี เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การเป็น “ศูนย์กลางเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม โลจิสติกส์ และการค้าชายแดน” สรุปการจัดสรรแยกตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูปอาหาร งบประมาณ 482.617 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.97 เป็นอันดับสองของงบประมาณทั้งหมด

2. ประเด็นยุทธศาสตร์การยกระดับการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม งบประมาณ 513.740 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.35 มากเป็นอันดับหนึ่ง

3. ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการค้า การค้าชายแดน ระบบโลจิสติกส์สู่ภูมิภาคและอาเซียน งบประมาณ 308.88 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.66

จากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการกลุ่มจังหวัด ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด ดังตารางที่ 133 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 133 : ผลการดำเนินโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนา ช่วงแผนพัฒนาระยะ 4 ปี พ.ศ. 2557 - 2560

ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงาน (ปีงบประมาณ)			
	2557	2558	2559	2560
1. จำนวนแปลงข้าวหอมมะลิที่ผ่านมาตรฐานการรับรอง (GAP) เป้าหมายปีละ 5,000 แปลง	3,422 (-1578)	2,261 (-2739)	2,241 (-2,759)	2,515 (-2,485)
2. ร้อยละที่เพิ่มผลผลิตเฉลี่ยมันสำปะหลัง/ไร่ เป้าหมายเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5 (Baseline ปี 2556 จำนวน 3,500 กก/ไร่)	3,681.75 (+145.75) ร้อยละ 4.09	3,804 (+122.5) ร้อยละ 3.3	3,805 (+ 1.25) ร้อยละ 0.03	4,024.83 (+219.83) ร้อยละ 5.77
3.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว จากปีก่อนร้อยละ 1(Baseline ปี 2556 จำนวน 17,755.07 ล้านบาท)	18,611.73 (+856.66) ร้อยละ 4.82	21,535.43 (+2,923.70) ร้อยละ 15.71	23,724.18 (+2,188.75) ร้อยละ 10.16	26,232.62 (+2,508.44) ร้อยละ 10.57
4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากปีก่อน ร้อยละ 0.1,2,2 (Baseline ปี 2556 จำนวน 4,961.77 ล้านบาท)	4,374.22 (-587.55)	5,592.74 (+1,218.52) ร้อยละ 27.85	6,504.80 (+912.06) ร้อยละ 16.31	6,975.58 (+470.78) ร้อยละ 5.70
5. จำนวนโคเนื้อที่เพิ่มขึ้น ปีละ 8,000 ตัว จากปีก่อน (Baseline ปี 2556 จำนวน 740,401 ตัว)	685,042 (-55,359)	684,957 (-85)	651,907 (-33,050)	758,975 (+107,068)
6. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นจากการค้าชายแดน ร้อยละ 5 จากปีก่อน (Baseline ปี 2556 จำนวน 1,273.06 ล้านบาท)	2,813.05 (+1,539.99) ร้อยละ 120.96	3,092.40 (+279.35) ร้อยละ 9.93	3,981.16 (+888.76) ร้อยละ 28.74	3,301.75 (-679.41)

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2557 -2560 มีผลการดำเนินงาน โดยจำแนกตามประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูปอาหาร ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอันดับสองของงบประมาณทั้งหมด โดยมีจุดเน้นการพัฒนา 3 เรื่อง คือ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง โคเนื้อ กระบือ และแพะ มีโครงการที่สำคัญ ได้แก่

1) โครงการข้าวหอมมะลิคุณภาพดีสู่สากล สืบเนื่องจากวิถีชีวิตของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และมีอาชีพทำนาเป็นหลัก โดยมีวิถีทำนาเพื่อเป็นอาหาร หรือที่เรียกว่า “ทำนาไว้เพื่อกิน เหลือแล้วจึงขาย” ไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อการค้าดังเช่นการทำนาในภาคกลาง ประกอบกับพื้นที่ภาคอีสาน โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิได้ดี มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในเรื่องของข้าวที่

มีความขาว หอม และนุ่ม เป็นที่นิยม และจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้นี้ด้วยเช่นกัน นอกจากพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) หรือข้าวที่การปลูกมีลักษณะเฉพาะพื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงภูมิปัญญาที่สร้างสมสืบทอดกันมาในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก ต่างจากสินค้าชนิดเดียวกันที่ผลิตในแหล่งอื่น ข้าวทุ่งสัมฤทธิ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ก็เป็นอีกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวหอมมะลิได้ดี และขึ้นทะเบียนข้าว GI ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 9,072,259ไร่ มีปริมาณผลผลิตรวม 3,561,797 ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 3,663,985 ตัน คิดเป็นร้อยละ– 2.79 เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกข้าวลดลง ประกอบกับราคาข้าวหอมมะลิ/ตันตกต่ำ เหลือเพียง 9,232 บาท/ตัน ทำให้มูลค่าของข้าวหอมมะลิลดลงเหลือเพียง 30,244 ล้านบาท โดยมีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง ได้แก่โรงสีขนาดใหญ่เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า จำนวน 194 โรง (ข้อมูลอ้างอิงจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2557) โดยมีการพัฒนาตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง กล่าวคือ

(1) **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** ได้แก่ การปรับปรุงแหล่งกักเก็บน้ำเดิมเพื่อการเกษตร ให้สามารถกักเก็บน้ำได้เพิ่มขึ้นเพื่อการเกษตร และการก่อสร้างระบบกระจายน้ำ เพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทานโดยการก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและส่งน้ำไปในพื้นที่การเกษตรด้วยระบบท่อและระบบรางเปิด แต่ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดก็ยังต้องการแหล่งกักเก็บน้ำแห่งใหม่และการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อให้ทั่วถึงแหล่งทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการซ่อมสร้างถนนเพื่อขนถ่ายสินค้าเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรที่จะเดินทางเข้า – ออก และนำผลผลิตทางการเกษตรออกไปจำหน่าย

(2) **การปรับปรุงบำรุงดิน** การรณรงค์ไถกลบตอซังข้าว การใช้พืชบำรุงดิน เช่น ปอเทือง พืชตระกูลถั่ว การทำปุ๋ยหมัก และการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี 2560 เป็นต้นไป

(3) การให้องค์ความรู้เพื่อ**เพิ่มผลผลิตต่อไร่**ให้มากขึ้นแก่เกษตรกร การปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ข้าว การป้องกันดูแล การกำจัดศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี การปลูกและเก็บเกี่ยวในช่วงเวลาที่เหมาะสม

(4) **การให้ความรู้ในด้านการแปรรูป** โดยเป็นการใช้องค์ความรู้ทางนวัตกรรมจากมหาวิยาลัยในพื้นที่ให้เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ทั้งผลิตภัณฑ์อาหาร และเครื่องสำอาง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นเพียงบางรายเท่านั้น ในการแปรรูปได้เน้นไปที่กลุ่มผู้ประกอบการ SMEs หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นหลัก เพื่อหล่อหลอมให้เกิดการรวมกลุ่ม มีพลังในการผลักดัน ช่วยเหลือและแบ่งปัน ซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

(5) **การส่งเสริมการตลาด** ได้มีการนำผู้แทนเกษตรกรไปงานแสดงสินค้า Road Show ภายในประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดทางภาคใต้ เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกการเป็นนักการขาย การขายตรง ซึ่งผลการดำเนินงานมีการตอบรับจากลูกค้าจังหวัดภาคใต้ และมีการติดต่อซื้อขายกับเกษตรกรผู้ผลิต หลังจาก Road Show และนอกจากนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับสหกรณ์การเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลานตากผลผลิต โรงอบลดความชื้อ โรงสีข้าว เครื่องชั่ง เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่สหกรณ์ในการเป็นผู้แปรรูปผลผลิตของสมาชิก และทำการตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศตามศักยภาพของสหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่ง

(6) นอกจากนั้นยังได้มีการพัฒนาการเกษตรให้เข้าสู่อาหารปลอดภัย โดยได้มีการยื่นเข้าตรวจรับรองมาตรฐาน GAPและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และปรับรูปแบบการเกษตรเป็นเกษตรแปลงใหญ่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาข้าว/ตัน ตกต่ำอย่างต่อเนื่องทำให้จำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนน้อยลง ส่งผลทำให้มีการปลูกข้าวน้อยลงและปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปทำเกษตรอื่นๆ เพื่อความเหมาะสมตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ให้ปรับเปลี่ยนที่นาไม่เหมาะสมไปทำเกษตรอื่นๆ สำหรับค่าเป้าหมายที่ต้องการวัดความสำเร็จของโครงการนี้ ได้แก่ จำนวนแปลงข้าวหอมมะลิที่ผ่านมาตรฐานการตรวจรับรอง GAP เมื่อสิ้นปี 2560 มีจำนวน 10,439 แปลง จากเป้าหมายที่ต้องการ 20,000 แปลง ผลการดำเนินการต่ำกว่าเป้าหมาย 9,561 แปลง ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุตามแผน สืบเนื่องจากสาเหตุหลัก 2 ประการ ได้แก่ การได้รับงบประมาณสนับสนุนดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบกับตัวเกษตรกรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีมาตรฐานข้าว GAP ว่าจะสามารถเพิ่มมูลค่าของการขายได้มากกว่าราคาที่ขายปกติ จึงขาด/ละเลยการบันทึกข้อมูล อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำการไม่ผ่านการประเมิน GAP ทั้ง ๆ ที่คุณภาพของข้าวได้มาตรฐานแล้วก็ตาม

และเนื่องจากอาชีพการปลูกข้าว อันเป็นวิถีชีวิตของชุมชนชาวอีสานที่มีมาแต่โบราณ และยังคงมีความเป็นเอกลักษณ์ของประเทศ และข้าวยังคงเป็นอาหารหลักของชาวไทยและชาวเอเชีย รวมทั้งชาวโลกและชาติต่างๆ ที่นับวันมีการแพร่ขยายไปยังหลายภูมิภาคทั่วโลก และได้ความนิยมอย่างแพร่หลายกว้างขวางมากขึ้น ถึงแม้ว่าในด้านราคา จะไม่มีความ จูงใจในการประกอบอาชีพนี้ แต่ชาวนายังคงประกอบอาชีพสืบต่อจากบรรพบุรุษ โดยการคาดหวังว่าอย่างน้อยก็ยังมีข้าวกินไม่อดอยาก ซึ่งทางกลุ่มจังหวัดได้มีความพยายามในการให้องค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิต การปลูกข้าวที่ปลอดภัย ทั้งผู้ปลูกและผู้บริโภค การแปรรูปข้าวในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนฝึกเกษตรกรให้เป็นนักการขาย ขายตรงให้ผู้บริโภค ซึ่งการพัฒนาการทำการเกษตรให้เป็นเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ Smart Framer ตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รอบใหม่นี้ (พ.ศ. 2561 - 2565) ได้มีการยกระดับเป็นมาตรฐานอินทรีย์ โดยมีจุดมุ่งหวังในเรื่องของความปลอดภัย และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับพืช และรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพิ่มเติม ได้มีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้สมัยใหม่เข้าช่วย เช่น เครื่องหยอด เครื่องเกี่ยวข้าว การดำเนินการตามนโยบายนาแปลงใหญ่ และยังได้มีการเพิ่มศักยภาพให้แก่สหกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสีข้าว เครื่องคัดแยกเมล็ดข้าว ลานตาก โรงอบความชื้นข้าว เครื่องชั่ง เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สหกรณ์การเกษตรสามารถทำการแปรรูปและการตลาดแทนเกษตรกร ทดแทนการพึ่งพาการส่งออกและช่วยให้ราคาพืชผลการเกษตรมีมาตรฐานและสูงกว่าที่จะขายให้ภาคเอกชน และท้ายที่สุดเกษตรกรที่เป็นสมาชิกยังได้รับการปันผลกำไรจากการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรอีกด้วย จึงยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานการเข้าสู่การเป็นเกษตรอินทรีย์ และสอดรับกับกรอบการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่กำหนดให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็น Cluster แปรรูปอาหาร Food Valley ซึ่งล้วนเป็นศักยภาพที่โดดเด่นของกลุ่มจังหวัด เพื่อการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้คงอยู่สืบไป ถึงแม้ว่ารายได้จากการจำหน่ายข้าวไม่สูงมากนัก อันเนื่องมาจากราคาที่ตกต่ำ แต่ก็ได้มีแนวทางในการส่งเสริมการใช้ที่นาไม่

เหมาะสมไปปลูกพืชอื่น เช่นการเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย หรือการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพได้อย่างยั่งยืนสืบไป ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และหลุดพ้นจากความยากจน และประการสำคัญประชากรส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัดที่ประกอบอาชีพนี้ และงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี มีจำนวนจำกัด การดำเนินงานจึงค่อยเป็นค่อยไป

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง มันสำปะหลังเป็นพืชที่มีมูลค่ารองจากข้าว ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีปริมาณผลผลิตรวม 10,907,871ตัน ลดลงจากปีก่อนที่มีปริมาณผลผลิตรวม 11,851,153 ตัน ถึงแม้ว่าผลผลิตจะลดลง แต่ราคาเฉลี่ยปรับตัวขึ้นเป็น 2,265.5 บาท/ตัน จากปีก่อนหน้าที่มีราคาเฉลี่ย 1,987.50 บาท/ตัน ส่งผลให้มูลค่าของมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยมีมูลค่าที่ 27,561.62 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 23,359.48 ล้านบาท (ข้อมูลอ้างอิงจากสำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ, 2559 - 2560) มีโรงงานแปรรูปจำนวน 374 แห่ง (ข้อมูลอ้างอิงจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2557) โรงงานเอทานอล จำนวน 2 แห่ง (ข้อมูลอ้างอิงจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2557) ในกลุ่มจังหวัดฯ มีผลผลิตมันสำปะหลังมากที่สุดในประเทศ นำรายได้มาสู่เกษตรกรและขณะนี้มีผลการพัฒนาที่สำคัญโดยมีแนวทางการพัฒนาตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ในแนวทางเดียวกันกับการพัฒนาโครงการข้าวฯ และได้มีการนำนวัตกรรมพลังงานทดแทนมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต คือการใช้ระบบโซล่าเซลล์ พลังงานแสงอาทิตย์สูบน้ำเป็นระบบน้ำหยดไปยังแปลงมันสำปะหลัง สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น โซล่าเซลล์ช่วยในการลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ยังได้มีการนำเครื่องจักรกลมาช่วย เช่น เครื่องปลูก เครื่องสับหัวมัน เพื่อทำเป็นมันเส้นสะอาด สามารถเก็บไว้ได้นาน ขายนอกฤดูกาล ทำให้ได้ราคาที่ดีกว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556– 2560 จะเห็นได้ว่ามันสำปะหลังยังเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมเพาะปลูก แม้ว่าราคาจะผันผวนอยู่ตลอดเนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังสามารถเข้าสู่กระบวนการแปรรูปได้ทั้งหมด โดยแปรรูปเป็น มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระดาษ สิ่งทอ เป็นต้น ประกอบกับนโยบายการปฏิรูปภาคการเกษตรที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรที่ไม่เหมาะสมไปทำการเกษตรอื่น ตลอดจนนโยบายของภาครัฐที่มีการนำเข้าสินค้าประเภทมันเส้น หัวมันสด ที่ส่งผลให้ราคาและผลผลิตลดต่ำลง เมื่อเทียบเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดการวัดผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 จากปีก่อน ถึงแม้ว่าผลผลิตมันสำปะหลังมีการเพิ่มผลผลิตไม่สม่ำเสมอและไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่ในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นปีท้ายสุดของแผน มีผลผลิตเฉลี่ย 4,024.83 กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.77 ซึ่งบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในกลุ่มจังหวัดมีผลผลิตมันสำปะหลังมากเป็นลำดับต้น ๆ ของประเทศ และยังมีโรงงานผลิตเอทานอลที่จะทำหน้าที่ผลิตพลังงานทดแทน ซึ่งมีมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ ประกอบกับได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นในพื้นที่และสามารถนำมันสำปะหลังไปผลิตเป็นอาหารสัตว์ หรืออื่น ๆ ได้ตามความต้องการ มันสำปะหลังจึงเป็นพืชที่มีอนาคตและสมควรให้การสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิต และนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่นๆ ต่อไป

3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อและกระบือคุณภาพ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 137,182 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน 125,620 คน ทำให้มีจำนวนโคเนื้อ 758,976ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีโคเนื้อ 651,907 ตัว เนื่องจากกลุ่มจังหวัดได้มีโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ ประกอบกับมีนโยบายปรับเปลี่ยนพื้นที่นาไม่เหมาะสมไปทำการเกษตรอื่น ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.11 อีกทั้งราคาเฉลี่ยโคมีชีวิตก็สูงขึ้นจากปีก่อน ส่งผลให้มูลค่ารวมเพิ่มขึ้นไปด้วย โดยมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 25,220.510 ล้านบาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละจะลดลงจากปีก่อนหน้าแล้วก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดได้มีกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปเนื้อสัตว์ การนำนวัตกรรมมาช่วย และการยกระดับโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 ราคาเฉลี่ยโคมีชีวิตปรับเพิ่มขึ้นทุกปี มูลค่ารวมขึ้นอยู่กับเกษตรกรเป็นหลัก หากมีจำนวนเกษตรกรมากขึ้น จำนวนโคมากขึ้น ทำให้มีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่จำนวนฟาร์มมาตรฐานมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น เมื่อเทียบค่าเป้าหมายที่ต้องการเพิ่มจำนวนโคเนื้อจากปีก่อนหน้า ปีละ 8,000 ตัว ในช่วง 3 ปี แรกของแผนมีค่าติดลบ แต่ในปีสุดท้ายของแผนคือปี พ.ศ. 2560 มีการเพิ่มจำนวนโคเนื้อเกินเป้าหมาย ถึง 107,068 ตัว สืบเนื่องจากได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นการเลี้ยงสัตว์ โดยจัดกิจกรรมมหกรรมปศุสัตว์ เผยแพร่ให้ความรู้ และการสร้างกลุ่ม ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากภาครัฐทำให้เกษตรกรเริ่มหันมาให้ความสนใจที่จะเลี้ยงสัตว์มากขึ้น ซึ่งการเลี้ยงสัตว์สามารถสร้างรายได้จากอาชีพรองให้เป็นรายได้หลักของเกษตรกร ประกอบกับในปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้านในแถบอาเซียน เช่น สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มีการสั่งซื้อกับจังหวัดตามแนวชายแดน ในขณะเดียวกันก็มีการส่งเสริมการเลี้ยงให้เพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่มีการถดถอย และการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจตัวอื่นด้วย การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์สามารถเชื่อมโยงกับผลผลิตทางการเกษตร ประกอบกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวอีสานที่มีการทำการเกษตรควบคู่กับการเลี้ยงสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น มูลยังก่อประโยชน์ในหลายอย่าง โดยการนำไปเป็นปุ๋ย หรือการทำพลังงานทดแทนได้ด้วย จึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในด้าน การเพิ่มผลผลิตให้ได้มาตรฐานและมีชื่อเสียง การนำนวัตกรรมมาช่วยในกระบวนการผลิต การแปรรูป และการตลาดให้กว้างขึ้น

กระบือ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือ จำนวน 50,427 คน ปริมาณกระบือ 234,588 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีกระบือ จำนวน 184,710 ตัว แต่ราคากระบือมีชีวิตจะปรับราคาขึ้นจากปีก่อนที่ 37,125บาท/ตัว เป็น 40,000 บาท/ตัว ทำให้มูลค่ากระบือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 6,364 ล้านบาท เป็น 6,788 ล้านบาท แม้ว่าราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้วตกต่ำจากปีก่อนที่มีราคา 303 บาท/กิโลกรัม คงเหลือเป็น293 บาท/กิโลกรัมก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า จำนวนกระบือปรับตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้เลี้ยงกระบือ ราคารับซื้อกระบือมีชีวิตมีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมีปรับตัวลงเล็กน้อยเมื่อปี พ.ศ. 2560 แต่มูลค่ารวมยังคงสูงขึ้นตามจำนวนกระบือ ดังนั้น ในอนาคตมีแนวโน้มว่า กระบือจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แต่ต้องทำให้ราคาเฉลี่ยเนื้อที่ชำแหละมีราคาสูงขึ้นซึ่งอาจจะมีผลมาจากที่กลุ่มจังหวัดฯ ยังไม่มีฟาร์มมาตรฐานรับรอง (ข้อมูลอ้างอิงจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ)

แพะ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแพะที่เลี้ยง 35,138 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 16,127 ตัว เนื่องจากจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 458 ราย เป็น 1,127 ราย ประกอบกับราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้วเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 332.5 บาท/กิโลกรัม เป็น 1,210 บาท/กิโลกรัม ทำให้มูลค่ารวม

เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีมูลค่า 48,217,640 บาท เป็น 147,609,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.33 โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ที่มีการเลี้ยงแพะมากที่สุดในกลุ่มจังหวัด ถึงจำนวน 27,923 ตัว คิดเป็นสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 79.47 และแพะได้ราคาดี อยู่ที่ 4,600 บาท/ตัว จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ปริมาณแพะ และจำนวนเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งราคาปรับตัวสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ทำให้มูลค่าแพะรวมเพิ่มขึ้นคาดว่ามีแนวโน้มเกษตรกรที่เลี้ยงจะเพิ่มขึ้นตามปัจจัยที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

แกะ ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัด ฯ มีจำนวนแกะที่เลี้ยง 1,387 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 772 ตัว แม้ว่าราคาเนื้อแกะที่ชำแหละแล้วกับราคาแกะมีชีวิตจะลดลง โดยราคาเฉลี่ยเนื้อที่ชำแหละแล้วมีราคา 315 บาท/กิโลกรัม จากปีก่อนที่มีราคา 335 บาท/กิโลกรัม และราคาเฉลี่ยของแกะ 1 ตัว อยู่ที่ 2,440 บาท จากปีก่อนที่อยู่ที่ 2,468 บาท/ตัว แต่เนื่องจากจำนวนแกะที่เลี้ยงมากขึ้น ทำให้มูลค่ารวมของปี 2560 อยู่ที่ 3,456,560บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าซึ่งมูลค่ารวมอยู่ที่ 1,822,320 บาท จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเฉลี่ยเนื้อแกะที่ชำแหละเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำอาชีพเลี้ยงแกะ เมื่อเกษตรกรเห็นว่าราคาดีขึ้นก็จะเลี้ยงมากขึ้น แต่เมื่อผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมีจำนวนมาก ก็จะทำให้ในปีถัดไปราคาลดลงเช่นกัน เป็นไปได้ว่าควรต้องศึกษาความต้องการของตลาดเพื่อไม่ให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินไปจนส่งผลต่อราคา

จากการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นคาดว่าแนวโน้มทั้งโคเนื้อ กระบือ แพะและแกะจะเพิ่มขึ้น โคเนื้อที่กลุ่มจังหวัดส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อโคราชวากิว โดยสนับสนุนน้ำเชื้อวากิว เวชภัณฑ์ โดยการอบรมการเลี้ยงให้แก่เกษตรกร การเลี้ยงโค กระบือ แพะ แกะ เป็นการปฏิรูปภาคการเกษตรที่เป็นการทำการเกษตรอีกรูปแบบหนึ่งที่กลุ่มจังหวัดให้การสนับสนุน เป็นการทำการเกษตรนอกฤดูกาลทำนา อาชีพการเลี้ยงสัตว์สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยง เป็นรายได้หลักจากอาชีพรอง ได้มีการตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงและอยู่ระหว่างการพัฒนาแปรรูป ปัจจุบันมีการสั่งซื้อจากประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก ซึ่งถือว่ามีอนาคตทางการค้าที่ดี และนำรายได้มาสู่เกษตรกรได้ดีกว่าการปลูกพืช และได้ผลผลิตที่เหลือใช้คือฟางข้าว สามารถนำมาเป็นอาหารสัตว์ ถือเป็นเกษตรครบวงจร มูลสัตว์สามารถนำไปทำปุ๋ยในการปลูกพืชได้อีกทางหนึ่ง เป็นอีกอาชีพที่มีอนาคตที่สมควรส่งเสริมและสนับสนุน เนื่องจากเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้เกษตรกรแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมอาชีพนอกฤดูกาลทำนา ลดพื้นที่การทำนาที่ไม่เหมาะสม ลดการใช้น้ำเป็นจำนวนมาก ที่กำลังเผชิญกับภาวะภัยแล้ง อาชีพเลี้ยงสัตว์สามารถทำรายได้ และเหมาะสมกับภูมิภาคนี้

2. ประเด็นยุทธศาสตร์การยกระดับการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม งบประมาณ 693.040 ล้านบาท มากเป็นอันดับหนึ่งมีจุดเน้นการพัฒนา 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหม ซึ่งสามารถเชื่อมต่อเป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถพัฒนาแหล่งผลิตไหม เช่น หมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมไหม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมในรูปแบบต่างๆ เป็นสินค้าที่ระลึกควบคู่การท่องเที่ยว มีโครงการที่สำคัญ ได้แก่

1) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง ตามเส้นทางอารยธรรมขอม มีกิจกรรมการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ของกลุ่มจังหวัดฯ พัฒนาเส้นทางคมนาคมในแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ ลานกางเต้นท์ โรงอาหาร ห้องน้ำ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและการรักษาความความปลอดภัยเพิ่มความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว โดยการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV งานด้านการท่องเที่ยวเป็นงานที่สร้างรายได้แก่ประเทศและประชาชนได้เร็วและมีจำนวนสูง ซึ่งขณะนี้ประเทศเข้าสู่ ASEAN จึงเห็นควรพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้ให้เป็นที่น่าสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้รายได้ การท่องเที่ยวกระจายไปยัง

พื้นที่ต่างๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยว มีผู้เกี่ยวข้องมากมาย หลายสาขาอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้กระจายไปยังกลุ่มต่างๆ ทั้งภาคธุรกิจเอกชน SMEs เกษตรกร ซึ่งในปัจจุบันได้ริเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มีการพัฒนา homestay ให้ได้มาตรฐาน พัฒนาหมู่บ้านไหมให้สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และ ท่องเที่ยววิถีชุมชนชนบท ซึ่งกำลังได้รับความนิยม มีนักท่องเที่ยวจากทั้งภายในและภายนอกประเทศนิยมเข้ามาท่องเที่ยวและพำนักใน homestay

นอกจากจะดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ในด้านการตลาดเชิงรุกและประชาสัมพันธ์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ โดยจัดทำ Application บนมือถือเพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหารในกลุ่มจังหวัดฯ และยังจัดกิจกรรมการตลาดหรือ Road Show และจัด Road Show ไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างตลาดการค้าจากแหล่งลูกค้าใหม่ๆ เช่น เวียดนาม จีน ให้นิยมหรือเดินทางมายังกลุ่มจังหวัดฯ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวนำ แล้วเดินทางไปยังการท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ นอกจากนี้ในปีงบประมาณ 2560 ได้มีการจัดกิจกรรมเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ถ่ายทำของกลุ่มจังหวัด การจัดทำแผนที่อัจฉริยะ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวคนสมัยใหม่ที่มักใช้มือถือเป็นอุปกรณ์หลักในการเดินทาง ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวม 13,313,180 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวรวม 12,572,619 คน คิดเป็นร้อยละ 4.81 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย 13,094,754 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 229,000คน ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงจากปีก่อน ลดลงร้อยละ – 31.23 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวรวมเพิ่มขึ้นถึง 26,232.62ล้านบาท เมื่อเทียบจากปีก่อนที่มีรายได้รวม 23,724.18 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.56 เนื่องจากค่าใช้จ่าย/คน/วัน เพิ่มขึ้น จาก 954 บาท/คน/วัน เป็น 1,161.82 บาท/คน/วัน เป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวอีสานใต้ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวให้มาก

ผลการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเป้าหมายทางด้านรายได้การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จากปีก่อน หรือจะร้อยละ 8 ตามมาตรฐานกระทรวงท่องเที่ยวก็ตาม จะเห็นว่ารายได้มากการท่องเทียวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงร้อยละ 10 โดยในช่วงสุดท้ายของแผนปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 10.57 บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวถือเป็นการตลาด ปลายทางของการทำยุทธศาสตร์ทุกเรื่องของกลุ่มจังหวัด และมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำรายได้เข้ามาสู่พื้นที่ ประกอบกับโอกาสทางการพัฒนาทางด้านโลจิสติกส์ที่ลงมายังพื้นที่ ทั้งทางบก ทางราง และในอนาคตรถไฟความเร็วสูงซึ่งจะมีการนำนักท่องเที่ยวจากจีน ลาว เวียดนาม เข้ามาในพื้นที่อีกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับศักยภาพการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดที่มีความหลากหลาย ทั้งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม ธรรมชาติ วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี และกีฬาที่มีชื่อเสียงระดับโลก และความมีอัตลักษณะเฉพาะถิ่น แหล่งผลิตเกษตรอาหารปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวชุมชนวิถีเกษตรอินทรีย์ การท่องเที่ยวหมู่บ้านไหม ท่องเที่ยวนวัตวิถี ที่ราชการกำลังส่งเสริม และการท่องเที่ยวอาหาร ซึ่งเป็น Trend ที่กำลังนิยม เช่น street food ประกอบกับรสชาติของอาหารอีสานเป็นที่นิยม จึงเห็นควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ไหมสู่สากล มีกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหม การจัดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมให้อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เนื่องจากผลิตภัณฑ์ไหมเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เชื่อมต่อกับการท่องเที่ยว โดยพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึก นอกจากนั้นหมู่บ้านไหมยังได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนได้อีกด้วย การเพิ่ม

ศักยภาพไหมดำเนินการตั้งแต่ต้นทาง การพัฒนาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จนถึงกลางทาง การคิดนวัตกรรมการออกแบบลายผ้า ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้สนองตอบตามความต้องการลูกค้าในแต่ละประเภท จนกระทั่งนำไปสู่การแปรรูปอื่นๆ เช่น การทำสบู่จากโปรตีนไหม สบู่จากสารสกัดจากรังไหม น้ำสกัดจากลูกหม่อน ไปสู่การพัฒนาช่วงปลายทาง โดยการ Road Show นำสินค้าผลิตภัณฑ์ไหมไปขายยังงานหรือเทศกาลต่างๆ รวมทั้งจากที่ส่วนกลางจัดในกรุงเทพมหานคร ทำให้แต่ละปีเกษตรกร(กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา) มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงสมควรที่จะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในการนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการผลิตเพื่อให้ผ้าไหมเป็นที่นิยมในทุกกลุ่มอายุ และให้เป็นที่นิยมแก่ชาวต่างประเทศ เพื่อขยายตลาด เพราะไหมไทยเป็นไหมที่มีคุณภาพ สวยงาม เป็นงานทอมือ (Handmade) แต่ยังไม่เป็นที่นิยมกว้างขวางมากนัก เพราะในเรื่องการดูแลรักษา การซักรีด ซึ่งต้องมีการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาภาคการผลิตให้การดูแลรักษาง่ายขึ้น ในปี พ.ศ.2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีจำนวน 37,828 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีจำนวน 32,350 ราย สอดคล้องกับพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีพื้นที่ ฯ จำนวน 20,956ไร่ เป็นจำนวน 16,780ไร่ และราคารับซื้อเส้นไหมปรับตัวลงจากปีก่อนที่มีราคา 1,550 บาท/กิโลกรัมเป็น 1,640 บาท/กิโลกรัมทำให้ผลผลิตเส้นไหมเพิ่มขึ้นปีก่อนที่มี 134,676 กิโลกรัม/ปี เป็น 141,586 กิโลกรัม/ปี จึงทำให้กลุ่มจังหวัด ฯ มีมูลค่าผลผลิตเส้นไหมลดลงจากปีก่อนที่มีมูลค่า 191,126,300 บาท เป็น 209,489,200 บาท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2556 – 2560 จะเห็นได้ว่า ราคาเส้นไหมเฉลี่ยมีผลต่อเกษตรกร เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2560 ที่เกษตรกรมีจำนวนมากขึ้น และเป็นไปตามจำนวนผู้ผลิตไหมหรือผลิตภัณฑ์ไหม หากมีจำนวนมากก็จะมีตลาดที่รองรับผลผลิตจากเส้นไหม มีความต้องการสูงก็จะส่งผลต่อมูลค่าผลผลิตเส้นไหมด้วย เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่วยผลิภัณฑ์ไหมจากปีก่อน ร้อยละ 0.1 – 2 ตามลำดับ จะเห็นว่ารายได้จากการจำหน่ายเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ซึ่งตัวเลขที่ได้เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากการจำหน่ายของเกษตรกรที่ขายตามงาน Road Show และ Event ที่หน่วยงานราชการจัดขึ้นสำหรับผู้ประกอบการที่มีการซื้อขายต่างประเทศ หรือมีร้านค้าจำหน่ายไม่ได้มีการเก็บตัวเลขข้อมูลจากการขาย เนื่องจากไม่ได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่พัฒนา ซึ่งถือว่าบรรลุผลสำเร็จ จึงสมควรที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำนวัตกรรมการออกแบบมาช่วยในขั้นตอนการผลิต เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เป็นที่นิยมในทุกกลุ่มอายุ และนานาชาติ รวมทั้งการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาช่วยในการแปรรูปเป็นเครื่องสำอาง อันจะช่วยให้เพิ่มมูลค่าสินค้าไหม และนอกจากนั้นการทอผ้าไหมที่เป็นของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหลังฤดูกาลทำนา เป็นอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรที่สร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชนและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคอีสานและมีอัตลักษณ์ของลายผ้าไหมที่แตกต่างกันไป สามารถเลือกได้หลากหลายรูปแบบ มีจุดเด่นและลวดลายแตกต่างกันไป จังหวัดนครราชสีมามี “ไหมหางกระรอก” เป็นผ้าไหมดั้งเดิมของโคราชที่มีชื่อเสียงเป็นเอกลักษณะโดดเด่น “ไหมหมี่คั้นขอนารี”ของจังหวัดชัยภูมิ เป็นลวดลายที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ไว้ มีความประณีต สวยงาม จังหวัดบุรีรัมย์ไหมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคือ “ชิ่นตีนแดง” และลวดลายที่ได้รับการพัฒนาใหม่คือ “ไหมหางกระรอกหมี่ภูภิรมย์” หรือ “LAVA SILK” มี

ลวดลายเฉพาะตัว และ “ไหมมัดหมี่ลายโฮล” จังหวัดสุรินทร์ที่ใช้เส้นไหมน้อยซึ่งเป็นส่วนในสุดของรังไหม มีลวดลายสีสันเป็นแบบฉบับสุรินทร์ และบ้านท่าสว่างมีโรงงานทอผ้าไหม ที่ทำผ้าให้ผู้นำ APAC ที่เดินทางมาร่วมประชุมที่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546 หากได้การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการสร้างโอกาสและรายได้แก่เกษตรกรโดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง แข็งแรง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย

3. ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการค้าชายแดน ระบบโลจิสติกส์สู่ภูมิภาคและอาเซียน งบประมาณ 129.577 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.92 ประเด็นยุทธศาสตร์นี้เริ่มในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กลุ่มจังหวัดมีพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศกัมพูชา 2 แห่ง ได้แก่ ด่านการค้าชายแดนถาวร ช่องจอม – โอร์เสม็ด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และช่องสายตะกู ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ยังมีฐานะเป็นจุดผ่อนปรน ติดต่อกับ ช่องจุ๊บโกกี อำเภอบันเตียอำปึล จังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชากิจกรรมที่ดำเนินการเป็นการพัฒนาโครงข่ายทางถนนเพื่อเชื่อมโยงไปยังจุดผ่อนปรนช่องสายตะกู ซึ่งมีแนวโน้มเติบโต มีการขนส่งสินค้าเข้า – ออก ผ่านแนวชายแดน รวมทั้งการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ซึ่งจุดผ่อนปรนช่องสายตะกูนี้กำลังยกฐานะเป็นด่านชายแดนถาวร

ต้องได้รับการพัฒนาอีกหลายด้าน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนตามแนวชายแดน กิจกรรม Road Show การจับคู่ธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ภาพรวมการค้าผ่านจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560 มูลค้าการค้ารวมเพิ่มขึ้น โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวม 3,301.75 ล้านบาท

การส่งออกพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 มีแนวโน้มลดลงนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 จนเมื่อปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าส่งออกอยู่ที่ 952.75 ล้านบาท

การนำเข้า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.11ต่อมาเริ่มมีการชะลอตัว โดยในปี 2560 มีมูลค่า 2,349 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้า

ดุลการค้า จังหวัดสุรินทร์มีดุลการค้าเกินดุลอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559จังหวัดสุรินทร์เริ่มขาดดุลการค้า โดยปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ -549.48 เนื่องจากมีการนำเข้าสินค้าเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ซึ่งมีการนำเข้าอย่างต่อเนื่อง และกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก จึงทำให้ทางประเทศไทยขาดดุลการค้า

เป้าประสงค์หลักของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คือยกระดับการค้าชายแดน โดยกำหนดร้อยละที่เพิ่มขึ้นจากการค้าชายแดน ร้อยละ 5 จากปีก่อน เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มูลค่าการการค้าชายแดนลดลง เนื่องจากกัมพูชาไม่ให้มีการนำเข้าน้ำมันทางบก จึงต้องมีการพัฒนาจุดผ่อนปรน ที่จังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อประโยชน์ในด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งจะสร้างฐานการค้าให้แก่กลุ่มจังหวัด เนื่องจากปัจจุบันได้มีการค้าขายร่วมกัน โดยเฉพาะสินค้าอุปโภค บริโภค ประเทศไทยส่งออกเป็นจำนวนมาก

และการสนับสนุน ให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการค้าชายแดนให้มากขึ้น โดยการสนับสนุนทั้งทางด้านนโยบาย และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อจูงใจ จึงสมควรต้องดำเนินการพัฒนาและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป

1.6.2 การวัดระดับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อมูลจากผลการศึกษาของที่ปรึกษาโครงการวัดระดับการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (Province & Cluster Benchmarking) ของกระทรวงมหาดไทยที่จัดทำเพื่อประโยชน์ในการประเมินระดับการพัฒนาในการบริหารยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ผลการพัฒนาเชิงเปรียบเทียบในภาพรวมตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ใน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีดัชนีการพัฒนา (Composite Index) ณ ปี 2557 เท่ากับ 3.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้คะแนนน้อยที่สุด เท่ากับ 2.58 ตัวชี้วัดที่ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา คือ ปริมาณขยะมูลฝอย

ในส่วนของแผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2557 - 2560 ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ พบว่ากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.37 ต่อปี โดยโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วยภาคเกษตรร้อยละ 26 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 21 และภาคบริการและอื่นๆ ร้อยละ 53 โดยมีพื้นที่เพื่อการเกษตร 20.3 ล้านไร่ มีสินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ด้านอุตสาหกรรมมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรวม 12,300 แห่ง รายได้เฉลี่ยของกลุ่มจังหวัดเท่ากับ 77,672 บาท/คน/ปี ด้านการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว โดยในปี 2557 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนรวม 10.7 ล้านคน มีรายได้รวม 18,612 ล้านบาท อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยมีสัดส่วนคนจนร้อยละ 17.62 เส้นความยากจนอยู่ที่ระดับ 2,219 บาท/คน/เดือน ด้านแรงงานยังมีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 0.95 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติมีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของกลุ่มจังหวัด ด้านสิ่งแวดล้อมมีปริมาณขยะลดลงร้อยละ 2.28 จากปี 2556 แต่มีสัดส่วนขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่เพียงร้อยละ 8.09 และมีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อมูลค่าเศรษฐกิจจังหวัดลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

จากข้อมูลการวัดระดับการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 **ควรให้ความสำคัญรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมให้เติบโตอย่างยั่งยืน** พร้อมทั้งควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านความเลื่อมล้ำที่มีเกิดขึ้นลดสัดส่วนคนจน และเพิ่มอัตราการนำขยะไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในกลุ่มจังหวัดก้าวหน้าควบคู่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

กลุ่มจังหวัด	ดัชนีรวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	3.11
ค่ากลาง 76 จังหวัด	3.21

ช่วงคะแนนการพัฒนา :

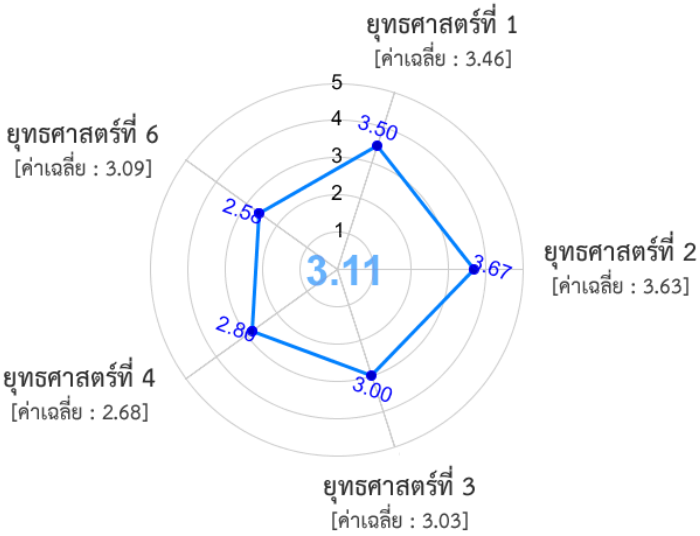
4.50 – 5.00 : ดีมาก

4.00 – 4.49 : ดี

3.00 – 3.99 : ปานกลาง

2.50 – 2.99 : ต้องพัฒนา

0 – 2.49 : ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน

1.6.3 ผลการเบิกจ่ายโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพิ่มเติม ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

งบประมาณรายจ่ายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ คงเหลืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 เพิ่มเติม ตามแผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจในประเทศ กลุ่มจังหวัดได้รับจัดสรร จำนวน 5 โครงการ งบประมาณ จำนวน 3,916,467,800 บาท สำนักงบประมาณปรับลดและไม่จัดสรร จำนวน 89,797,300 บาท คงเหลืองบประมาณที่ได้รับจำนวน 3,826,670,500 บาท ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561 มีผลการเบิกจ่าย 1,501,211,586.46 บาท (ร้อยละ 41.60) ยังไม่เบิกจ่ายและกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี 25,974,477.18 บาท งบประมาณเหลือจ่ายพับไป 40,258,258.60 บาท ปรากฏตามตารางที่ 134 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 134 :ตารางแสดผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพิ่มเติม ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561

หน่วย : บาท

จังหวัด	งบประมาณ	ผลเบิกจ่าย	ร้อยละ	กันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี	งบประมาณพับไป
นครราชสีมา	1,359,016,300	1,093,586,878.12	98.16	20,549,610.15	244,879,811.73
ชัยภูมิ	756,559,800	654,334,217.01	97.59	16,151,347.05	95,424,709.09
บุรีรัมย์	831,693,400	687,110,360.43	95.24	34,323,740.25	110,259,299.32
สุรินทร์	879,401,000	610,126,062.60	76.24	190,133,722.88	79,141,214.52
รวม	**3,826,670,500**	**1,093,586,878.12**	**98.16**	**20,549,610.15**	**244,879,811.73**

ที่มา : ข้อมูลจากการประมวลผลของกลุ่มจังหวัดฯ

1.6.4 ผลการเบิกจ่ายโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 3 โครงการ 11 กิจกรรมหลัก และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกลุ่มจังหวัด

แบบบูรณาการ จำนวน 5,000,000 บาท รวม 389,503,400 บาท ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561 มีผลการเบิกจ่าย 310,075,053.41 บาท ร้อยละ 83.66 ผลการเบิกจ่ายยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กรมบัญชีกลางกำหนด โดยเป้าหมายการเบิกจ่ายในภาพรวมของไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 96 เนื่องจากมีงบประมาณที่เป็นเงินเหลือจ่ายนำมาดำเนินโครงการใหม่ ยังไม่แล้วเสร็จ สัดส่วนของรายจ่ายลงทุนมีมากถึงร้อยละ 71.86ปรากฏตามตารางที่ 135 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 135 :ตารางแสดผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561

หน่วย : บาท

จังหวัด	งบฯ จัดสรร	ขอรับจัดสรรไม่เต็มวงเงิน	เหลือจ่ายพับไป	เบิกจ่าย	ร้อยละ	ยังไม่ได้เบิกจ่าย
นครราชสีมา	113,155,200	100	4,870,235.62	82,484,313.38	76.17	25,800,551
ชัยภูมิ	95,691,700	-	7,143,238.11	71,228,542.01	80.44	17,319,919.88
บุรีรัมย์	116,771,800	21,900	5,231,803.65	108,444,096.35	97.24	3,074,000
สุรินทร์	60,884,700	200	1,216,515.51	45,282,262.52	75.89	14,385,721.97
กลุ่มจังหวัดฯ	3,000,000	-	364,160.85	2,635,839.15	100	-
รวมทั้งสิ้น	**389,503,400**	**22,200**	**18,825,953.74**	**310,075,053.41**	**83.66**	**60,580,192.85**

ที่มา : ข้อมูลจากการประมวลผลของกลุ่มจังหวัดฯ

1.6.5 ผลการเบิกจ่ายโครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2561

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้รับจัดสรร จำนวน 6 โครงการ และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ จำนวน 5,000,000 บาท รวม 479,552,000 บาท ผลการเบิกจ่ายของกรมบัญชีกลาง ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2561 มีผลการเบิกจ่าย 1.39 ล้านบาท โดยเป้าหมายการเบิกจ่ายในภาพรวมของไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ร้อยละ 30 เนื่องจากยังอยู่ในช่วงของการเตรียมการประกาศจัดซื้อจัดจ้างและการก่อหนี้ผูกพันให้ทันในไตรมาสที่ 1 ได้ปรากฏตามตารางที่ 136 ข้างท้ายนี้

ตารางที่ 136 : ตารางแสดผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2561

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทรายจ่าย	จำนวน	ผลเบิกจ่าย	ร้อยละ
รายจ่ายประจำ	98.28	1.36	1.39
รายจ่ายลงทุน	381.24	0	0
รวม	**479.52**	**1.36**	**0.28**

ที่มา : กรมบัญชีกลาง

++++++++++

ส่วนที่ 2.1 ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

2.1 บทวิเคราะห์

กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปี กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้มีการนำยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงการทำงานเพื่อเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องหรือขานรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติและบริบทที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ระดับภาค และระดับโลก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ผ.ศ. 2560 – 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นโยบายรัฐบาล แผนแม่บทของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยุทธศาสตร์ของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่นหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยจะวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนากลุ่มจังหวัด กระแสโลกหรือแนวโน้มขนาดใหญ่ (ปัจจัยภายนอก) โดยทำการวิเคราะห์ตนเองด้วย SWOT Analysis วิเคราะห์จากระบบฐานข้อมูลผ่านเครื่องวัดระดับการพัฒนา Benchmark (ปัจจัยภายใน) การใช้ Strategy Map และการกำหนด Value chain ในแต่ละด้านเพื่อกำหนดทิศทางการจัดทำโครงการตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ดังนี้

2.1.1 แนวโน้มขนาดใหญ่ (Mega Trend) / กระแสโลก

1) Food Security อาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการดำรงสุขภาวะที่ดี นอกจากจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในทุกด้านแล้ว ยังส่งผลต่อการค้าและเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ความหมายคือ สภาวะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจ ในด้านอาหารให้เกิดชีวิตที่มีพลังและสุขภาพ รวมทั้งมีระบบที่เกื้อหนุน รักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติ การก่อการร้ายประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกข้าวและถือเป็นผู้ผลิตอาหารรายใหญ่ จากประชากรภายในประเทศส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จึงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ทั้งในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร หรือผลิตอาหารที่มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ ปลอดภัย ปราศจากสิ่งปนเปื้อน ไม่ว่าจะเป็นสารเคมี อันตรายจากชีวภาพและสิ่งแปลกปลอมอื่นๆ โดยเฉพาะที่ต้องส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าต่างๆ ทั้งในยุโรปและอเมริกา ที่มีมาตรการความปลอดภัยทางอาหารอย่างเข้มงวด

2) Water demand ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญเนื่องจากน้ำเป็นสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บ้านเรือน นันทนาการและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม แต่น้ำจืดในโลกเรามีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น และปริมาณ 2 ใน 3 ของน้ำจืดจำนวนนี้เป็นน้ำแข็งในรูปของธารน้ำแข็งและน้ำแข็งที่จับตัวกันอยู่ที่ขั้วโลกทั้งสองขั้ว ปัจจุบันความต้องการน้ำมีมากกว่าน้ำจืดที่มีอยู่ในหลายส่วนของโลก และในอีกหลายพื้นที่ในโลกกำลังจะประสบปัญหาความไม่สมดุลของ อุปสงค์และอุปทานของน้ำในอนาคตอันไม่ไกลนัก

3) Climate Change การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน เนื่องจากการดำรงชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศในภาพรวม ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและผลผลิตที่มีความล่อแหลมสูงต่อความแปรปรวนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ทรัพยากรน้ำ ผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนทรัพยากรชายฝั่ง ทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่สังเกตได้อย่างชัดเจนในปัจจุบันคือ ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาวะความรุนแรงของลมฟ้า

อากาศและสภาพภูมิอากาศ ในรูปแบบของภาวะภัยแล้งและน้ำท่วม ตลอดจนสภาวะความรุนแรงของอุณหภูมิและคลื่นความร้อน ที่นับวันจะทวีความรุนแรงและมีความถี่ของการเกิดบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี โดยพบว่าในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ได้เกิดภาวะภัยแล้งและอุทกภัยที่รุนแรงในประเทศไทยมากกว่า 50 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจมากถึงหลายพันล้านบาท ดังเช่นเมื่อเดือนสิงหาคม – ตุลาคม พ.ศ.2549 ประเทศไทยมีพื้นที่ประสบอุทกภัย 4,523,382 ไร่ ใน 52 จังหวัด เกษตรกรได้รับผลกระทบจำนวน 301,737 ราย พืชเศรษฐกิจที่สำคัญเช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย ถั่วเหลือง ได้รับความเสียหายคิดเป็นมูลค่าเบื้องต้นถึง 935,250,290.- บาท (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 30 ตุลาคม 2549) ความเสียหายที่เกิดขึ้นนับว่าเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาของประเทศ ภาวะภัยแล้งและอุทกภัยที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ระหว่างปี พ.ศ.2547-2549 เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของผลกระทบจากสภาวะความรุนแรงของสภาพภูมิอากาศต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม

4) Urbanization คนไทยกำลังอยู่ในวิถีคนเมือง ประเทศไทยมีการขยายตัวของความเป็นเมืองมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในรอบ 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ทว่าโมเดลการพัฒนาแบบเดิมเริ่มมาถึงทางตันด้วยข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ผลิตภาพการผลิตที่ต่ำ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในตลาดโลก ฯลฯ ไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมองหาโมเดลการพัฒนาแบบใหม่ที่ตั้งอยู่บนฐานของความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม การยกระดับเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รวมถึงต้องปรับตัวและมองหาโอกาสจากการขยายตัวของความเป็นเมืองเพื่อแข่งขันกับนานาชาติในอนาคตได้ เช่น การมีธุรกิจเกี่ยวข้องกับการเดินทางสัญจรในเมือง ธุรกิจที่เน้นความสะดวกสบาย และคุณภาพ ธุรกิจด้านแหล่งเรียนรู้ และสาธารณูปโภคทางปัญญา

5) Population ภาวะประชากรที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบตามมา ต้องขยายเขตที่อยู่อาศัยจากเมืองไปสู่ชนบท ไปทางแหล่งการเกษตร ทำให้พื้นที่เกษตรลดลง เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการปัจจัยสี่ก็มากขึ้นตาม ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตปัจจัยสี่สูง เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา

2.1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์หลักของแผน 20 ปี

- ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลุ่มจังหวัด	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	● การเกษตรสร้างมูลค่านำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าผ่านขั้นตอนต่างๆ ● สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ● พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างและความเสมอภาคทางสังคม	● สร้างความมั่นคง ความเป็นธรรมและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ● พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ ● มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย ● สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน ● เพิ่มขีดความสามรถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา และสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	● มุ่งเน้นพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรมบนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ● การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ ● มุ่งเน้นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ

2.1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยแบ่งตามประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดฯ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

- พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
- พัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้นให้สามารถเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น
- ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน
- ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ
- พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

- การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

- การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ
  - การพัฒนาภาคเกษตร
  - การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม
  - การพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว
  - การพัฒนาภาคการค้าและการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
- ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
มีเป้าหมาย “หลุดพ้นความยากจน สู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง”
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : พัฒนาให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง มาตรฐานปลอดภัยและอินทรีย์ และศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม วัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาระดับนานาชาติ
แนวทางการพัฒนา
1. เพิ่มศักยภาพการผลิตไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ศรีษะเกษ) ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง โดยการปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พร้อมทั้งยกระดับเกษตรอินทรีย์ และยกระดับการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ไทยให้เท่าเทียมและเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต โดยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพและการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในและต่างประเทศ
2. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง 2.1 พัฒนาให้นครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร โดยสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมอาหารของภาค สร้างเครือข่ายระหว่างภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคราชการ 2.2 ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหมในพื้นที่ขอนแก่น นครราชสีมา และสุรินทร์ กลุ่มผ้าฝ้ายย้อมครามในพื้นที่สกลนครสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค โดยการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบ และตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัยสร้างนวัตกรรมเพิ่มคุณค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ โดยยกระดับผู้ประกอบการและสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ 2.3 เพิ่มศักยภาพการผลิตพลังงานทดแทนในพื้นที่ขอนแก่น กาฬสินธุ์ นครราชสีมา ชัยภูมิ อุบลราชธานี และให้เกิดความสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน โดยการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชพลังงาน สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีที่ใช้งานง่าย พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพในภาคการผลิต ชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น
3. ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประเพณีวัฒนธรรมอารยธรรมขอม ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และกีฬาสู่นานาชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีษะเกษ นครราชสีมา ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงประเพณีวัฒนธรรม และอารยธรรมขอมในพื้นที่จังหวัด บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีษะเกษ นครราชสีมา โดยเพิ่มนวัตกรรมการบริการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

ให้หลากหลาย ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถท่องเที่ยวได้ทั้งปี รวมทั้งพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่ายเพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่เมืองรอง ชุมชนท้องถิ่น
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 4.1 พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บ โดยการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณเก็บกักในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 4.2 พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำเลย ชี มูล และสร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) ขนาดเล็กในพื้นที่ที่ เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร โดยพัฒนาระบบส่งน้ำและการกระจายน้ำให้นำไปใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม
5. ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำ

2.1.4 แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

เป้าหมาย "พัฒนาตะวันออกเฉียงเหนือสู่มิติใหม่ให้เป็น ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง"

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ตามแนวชายแดน และแนวระเบียงเศรษฐกิจ

- **ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง**

+ จัดทำแผนการบริหารน้ำในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อบรรเทาภัยแล้ง
+ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยสร้างความประทับใจผ่านทางการแสดงถึงอารยธรรมในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์
+ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์
+ แก้ไขปัญหาความยากจนในกลุ่มจังหวัด ให้จำนวนคนจนลดลง
+ ประชากรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ รองรับการจ้างงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
+ ปัญหาแรงงานต่างด้าวข้ามชาติ และการทำผิดกฎหมายต่างๆ บริเวณแนวชายแดน

2.1.5 นโยบายรัฐบาล

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาล ดังนี้

ข้อ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

ข้อ 3.4 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ข้อ 4 การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ข้อ 4.4 พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต

ข้อ 5 การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน

ข้อ 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ

ข้อ 6.4 ดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ลดต้นทุนการผลิต การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย

ข้อ 6.6 ชักจูงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย การสร้างสิ่งจูงใจและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อกูลต่อบรรยากาศการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวอันมีลักษณะโดดเด่นร่วมกันหรือจัดเป็นกลุ่มได้ เช่น กลุ่มธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสุขภาพ และเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากวิถีชุมชน เน้นให้ความรู้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การควบคุมสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม ตลอดจนการอำนวยความสะดวกต่างๆ

ข้อ 6.8 แก้ไขปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนทั้งที่ท่วมเป็นบริเวณกว้างและท่วมเฉพาะพื้นที่ การขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่และบางฤดูกาล การจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด

ข้อ 6.16 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ เช่น ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ตั้งแต่ต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยพัฒนาวัตถุดิบและกระบวนการผลิต

ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อาหารไทยบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา ส่งเสริมการวิจัยเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

ข้อ 7 การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

ข้อ 7.4 เร่งพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน

ข้อ 7.5 ต่อเชื่อมเส้นทางคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์จากฐานการผลิตในชุมชนสู่แหล่งแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงกับอาเซียน

2.1.6 แผนแม่บทเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

วิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

เป้าประสงค์ :

1) เกษตรกรมีความสามารถในอาชีพของตนเอง (Smart Farmers)
2) สถาบันเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Smart Agricultural Groups)
3) สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด (Smart Agricultural Products)
4) พื้นที่เกษตรและภาคการเกษตรมีศักยภาพ (Smart Area/Agriculture)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

2.1.7 แผนแม่บทการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 -2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทยและสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

☞ **ทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1**

- เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมตะวันออกเฉียงเหนือใต้

เป้าหมาย การท่องเที่ยวแห่งวิถีชีวิตอีสานใต้ร่วมสมัย เชื่อมโยง สสป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

- เมืองต้องห้ามพลาด : บุรีรัมย์
- เมืองต้องห้ามพลาด PLUS : สุรินทร์ ชัยภูมิ

2.1.8 นโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน

แผนแม่บทการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย 2558 – 2565

เป้าประสงค์

1. เสริมสร้างรากฐานความมั่นคงทางสังคม ด้วยการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง
2. เสริมสร้างรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยลดต้นทุนการขนส่ง เพิ่มความเร็วในการเดินทาง และการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคการผลิตและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
3. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในการเดินทางและการขนส่งและเกิดการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
4. สร้างโอกาสสำหรับการแข่งขันและให้ประเทศได้ประโยชน์สู.สุดจากการเป็นประชาคมอาเซียน

แผนงานการพัฒนา

แผนงานการพัฒนาโครงข่ายรถไฟระหว่างเมือง	แผนงานการพัฒนาโครงข่ายขนส่งสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	แผนงานการเพิ่มขีดความสามารถทางหลวงเพื่อเชื่อมโยงฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน	แผนงานการพัฒนาโครงข่ายการขนส่งทางน้ำ	แผนงานการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการขนส่งทาง

โครงการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัด

- รถไฟทางคู่ ชุมทางถนนจิระ – ขอนแก่น - รถไฟทางคู่ มาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ - รถไฟความเร็วสูงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา-หนองคาย-คุนหมิง	- มอเตอร์เวย์สายบางปะอิน-นครราชสีมา - จุดพักรถนครราชสีมา

2.1.9 แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปภาคอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปฏิรูปนิเวศอุตสาหกรรมรองรับอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เชื่อมโยงอุตสาหกรรมไทยกับเศรษฐกิจโลก

<u>ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจังหวัด</u>

+ สร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมที่มีนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งเชื่อมโยงเป็นห่วงโซ่คุณค่าและในต่างประเทศ

+ ยกระดับผลิตภาพ มาตรฐานและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

+ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรมนุษย์ทั้งในแง่คุณภาพ และปริมาณ ตลอดจนองค์ความรู้ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

+ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงจากผลกระทบของการประกอบอุตสาหกรรมฯ

2.1.10 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560 -2564

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างสังคมเข้มแข็งและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มศักยภาพการพัฒนาสภาพแวดล้อมสู่อนาคต	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การวางรากฐานการพัฒนาองค์กรอย่างสมดุล	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	ผลกระทบ
กลยุทธ์ - ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาผู้นำสัมมาชีพ - สนับสนุนการกระจายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก - เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ - กระจายการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นธรรม	กลยุทธ์ - พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ - เสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้กับประชาชน - บริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ - บริหารจัดการน้ำเสียอย่างเป็นระบบ - ปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน	กลยุทธ์ - ปกป้องและเชิดชูสถาบันหลักของชาติ - ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - เสริมสร้างวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - สร้างภูมิคุ้มกันและสนับสนุนการป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ - สร้างความสัมพันธ์และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาตามกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาคและนานาประเทศ	กลยุทธ์ - ปรับโครงสร้างและกลไกการดำเนินงานให้สนับสนุนการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ - เพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการภาครัฐและปรับปรุงการอำนวยความเป็นธรรมโดยเพิ่มบทบาทการแก้ไขปัญหาแทนการส่งต่อปัญหา - ป้องกันการทุจริตโดยส่งเสริมให้ประชาชนและภาคีมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและพัฒนา	กลยุทธ์ - พัฒนาผังเมืองที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน - พัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาของภูมิภาคและเมือง - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและเมือง - พัฒนาเมือง โครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่เฉพาะ - เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่	+ มอบบ้านให้แก่ประชาชนที่ขาดที่อยู่อาศัยในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ + ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด + ลดปริมาณขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่คงค้างในชุมชน + สร้างความมั่นคงในทุกภาคส่วนด้วยการยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยสถาบันชาติ + ระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อย่างสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ + สร้างความมั่นคงในจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์ซึ่งเป็นพรมแดนเชื่อมต่อ ทำให้เกิดผลดีต่อการลงทุนและการค้า

2.1.11 ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1. สนับสนุนให้เกิดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปทั้งด้านอาหารและพลังงานทดแทน
2. สนับสนุนหรือผลักดันให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตที่เอื้อต่อการลงทุนภาคอุตสาหกรรม
3. สนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมสีเขียว เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ดี

2.1.12 ยุทธศาสตร์ภาคของหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. การสร้างมาตรฐานและประสิทธิภาพของเกษตร และเกษตรปลอดภัย กรณี การเกษตรอินทรีย์ / ThaiGAP
2. การสร้างการค้าการลงทุนด้วยการรวมกลุ่ม (Cluster Development) กรณีเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. การสร้างบริการเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมอีสาน (Creative Service by Esan Cluture)
4. การเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ North South Corridor เลาะ ระเบียงอีสาน Esan Corridor
5. การพัฒนาเครือข่ายหอการค้าและเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยเฉพาะ SMEs
6. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
7. การส่งเสริมการศึกษา และการศึกษาแบบทวิภาคี
8. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำ Resource Management (water)

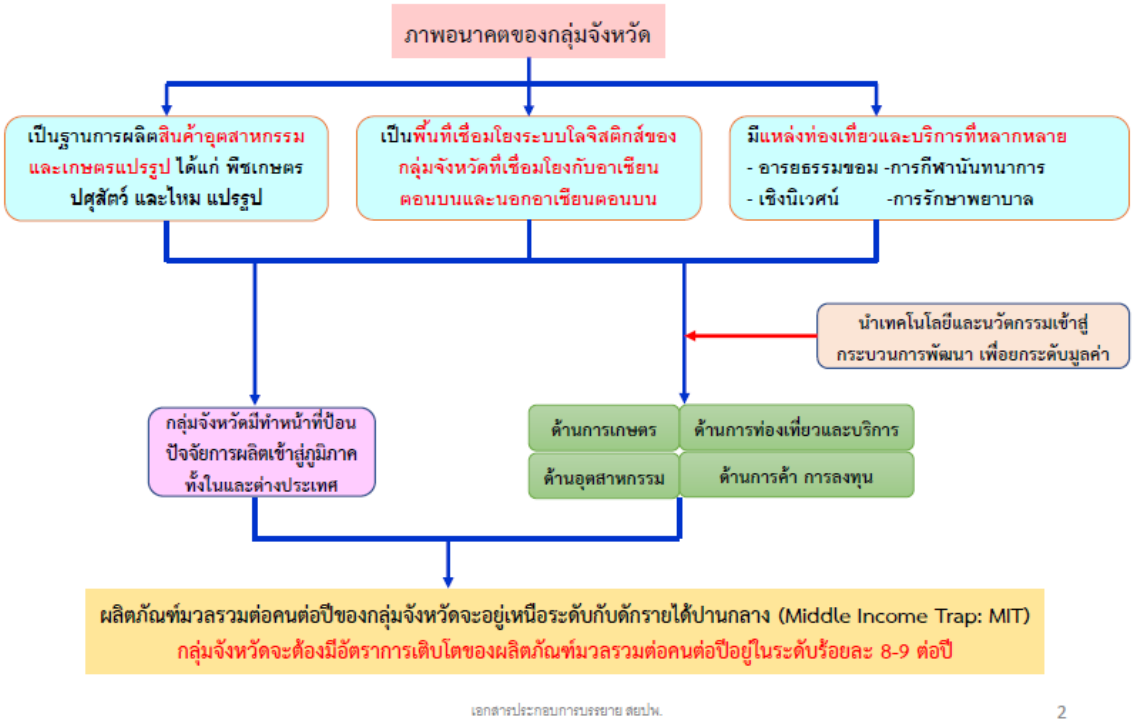
2.1.13 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์) ของหอการค้าไทย

1. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรประเภทข้าวหอมมะลิ ไหม และผลิตภัณฑ์จากไหม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน
2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลเกษตร (มันสำปะหลัง อ้อย สบู่ดำ) เป็นพลังงานทดแทน
3. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และอารยธรรมขอม
4. พัฒนา และปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์

2.1.14 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้จัดทำโครงการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) โดยมีมหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) เป็นที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้วิเคราะห์ และจัดทำภาพอนาคตของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ดังนี้

โดยมีร่างวิสัยทัศน์ คือ

“ศูนย์กลางโลจิสติกส์ การค้า การลงทุน เกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว และบริการในระดับสากล”

มีร่างประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนทั้งในภาค ประเทศ และต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและยกระดับนวัตกรรมแปรรูปการผลิตที่เอื้อต่อการตลาดด้านเกษตรและอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับการลงทุนการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม กีฬานันทนาการ และเชิงนิเวศน์สู่มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั่วถึงและมีภูมิคุ้มกันที่ดีอย่างยั่งยืนเพื่อสุขภาวะที่ดีของคนในกลุ่มจังหวัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.15 SWOT การวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่เก็บรวบรวมโดยหน่วยงานของภาครัฐ แนวโน้มทิศทางของโลก และฐานข้อมูลภาครัฐ เพื่อค้นหาจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ โอกาสที่จะดำเนินการได้ และข้อจำกัดหรืออุปสรรค ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกและภายในกลุ่มจังหวัด ดังนี้

	ปัจจัยที่เอื้อประโยชน์	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ
ปัจจัยภายใน	**จุดแข็ง (Strengths)** 1. มีศักยภาพด้านเกษตรกรรมที่สูง และเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสำคัญในพื้นที่ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง โคเนื้อ 2. มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเป็นแหล่งจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติที่ได้มาตรฐาน เช่น ฟุตบอล แข่งรถ วอลเลย์บอล 3. มีแหล่งข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทางด้านอารยธรรมขอม ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 4.ประชาชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตสาขาการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา (ด่านเกวียน) เครื่องจักสาน การถักทอผ้าไหม 5.เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญของภูมิภาค อาทิ ลุ่มน้ำลำตะคอง ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำลำมาศ ลุ่มน้ำลำ จักราช ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ลุ่มน้ำลำสะแทด ลุ่มน้ำชี ทำให้เข้าถึงประชาชนมีคุณภาพที่ดี 6. มีแร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น เกลือหินโปแตส ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้มาก เช่น ปุ๋ยเคมี เกลืออุตสาหกรรม และเคมีภัณฑ์อื่นๆ 7. มีจุดผ่านแดนถาวร (ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์) และจุดผ่อนปรน (ช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์)เพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน 8. มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานมาก 9. มีการดูแลผู้พิการ และมีการส่งเสริมการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคมที่ดี	**จุดอ่อน (Weaknesses)** 1.ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวต่ำ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกร มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน 2. ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อใช้ในการบริโภคยังผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้อย 3. ประชากรมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และด้านความเท่าเทียมเพศ 4. ขาดแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านกระบวนการทางด้านนวัตกรรม และวิจัย พร้อมการเชื่อมโยงการตลาดอย่างเป็นระบบ 5. สภาพเส้นทางผ่านสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทรุดโทรม 6. ส่วนงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ขาดความพร้อมในการปรับตัวให้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง 7. ภาคเกษตรยังไม่มีการนำระบบ Zoning เข้ามาปรับใช้อย่างจริงจัง 8. ขาดการพัฒนามาตรฐาน และการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ 9. ประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงการใช้น้ำได้ 10. คุณภาพและการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ยังต้องได้รับการพัฒนา 11. ประชาชนในทุกช่วงวัยยังคงมีปัญหาด้านสาธารณสุขที่ค่อนข้างสูง 12. บุคลากรทางการแพทย์ในพื้นที่ไม่เพียงพอ 13. มีปัญหาขยะ และมลพิษอยู่ค่อนข้างสูง 16. มีปัญหายาเสพติดในพื้นที่สูง

	ปัจจัยที่เอื้อประโยชน์	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ
ปัจจัยภายใน	**จุดแข็ง (Strengths)** 10. มีการบริหารจัดการพลังงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 11. ประชาชนในพื้นที่มีวินัยทางการเงินที่ดี และให้ความสำคัญกับการออมสูง	**จุดอ่อน (Weaknesses)**
ปัจจัยภายนอก	**โอกาส (Opportunities)** 1. การรวมกลุ่มกันของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) จะสร้างเอกภาพและอัตลักษณ์ของภูมิภาคส่งผลให้เกิดเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานอย่างเสรี และเพิ่มโอกาสทางการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น 2. มีเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) ส่งผลให้การค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสมากยิ่งขึ้น 3. มีโครงการพัฒนาภายในประเทศและระหว่างประเทศในด้านโลจิสติกส์ลงในกลุ่มจังหวัด (รถไฟทางคู่ สายมาบกะเบา-ชุมทางถนนจิระ สายถนนจิระ-ขอนแก่น รถไฟความเร็วสูงสายกรุงเทพฯ-นครราชสีมา โครงการก่อสร้างมอเตอร์เวย์สายบางปะอิน-โคราช ระยะทาง 196 กิโลเมตร) ทำให้การคมนาคม การขนส่งสะดวกยิ่งขึ้น 4. กระแสท่องเที่ยวในอนาคตได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อนุรักษ์ และประวัติศาสตร์ อารยธรรม สูงขึ้น ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในระดับสากลทั้ง 3 ประเภท 5. ยุคสังคมออนไลน์ที่ผู้บริโภค / นักท่องเที่ยว แบ่งปันข้อมูลได้ตลอดเวลา เน้นการใช้งานผ่านแอพพลิเคชั่น และเสาะหาข้อมูลการทางเว็บไซต์ ซึ่งช่วยเปิดโอกาสทางการสื่อสารและการตลาดได้มากขึ้น 6. พฤติกรรมการบริโภค ของคนยุคปัจจุบัน เน้นไปที่ความสะดวกสบาย เพื่อสุขภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลอดสารพิษ 7. แผนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการกำหนดให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสู. มาตรฐานปลอดภัย และอินทรีย์ และศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลของประเทศ 8. ทิศทางด้านการท่องเที่ยวกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอมวัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาระดับนานาชาติ	**อุปสรรค (Threats)** 1. ความผันผวนราคาสินค้าการเกษตร และสินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัดมีคู่แข่งทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก 2. การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของชาติตะวันตก เช่น มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าสำคัญประเภทสินค้าเกษตรแปรรูป 3. ผลกระทบจาก FTA , AEC ที่ทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนหรือค่าแรงงานต่ำกว่า 4. ปัญหาโลกร้อนทำให้เกิดภัยธรรมชาติ ปรากฏการณ์เอลนิโญ ลานินญา (น้ำท่วม ฝนแล้ง) มีผลต่อเสถียรภาพการผลิตภาคการเกษตร 6. ประเทศไทยมีความเสี่ยงสูงด้านไซเบอร์ โดยคอมพิวเตอร์ประมาณ 1 ใน 5 เครื่อง ถูกโจมตีโดยโปรแกรมที่ไม่พึงประสงค์ 7. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาความมั่นคงชายแดนมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

2.1.16 การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับปัจจัยภายในและภายนอก

จากการวิเคราะห์โดยยึดประเด็นที่เป็นศักยภาพและปัญหาสำคัญที่ปรากฏตามตัวชี้วัด และนำมาสนับสนุนการวิเคราะห์ SWOT เพื่อให้เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ ได้ ดังนี้

ประเด็นที่ต้องการการพัฒนาเชิงรุก Strength & Opportunity (SO)	ประเด็นที่ต้องการการแก้ไข Weakness & Opportunity (WO)
1) เป็นศูนย์กลางสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม สามารถเชื่อมโยงสินค้า การลงทุนไปสู่ประเทศอินโดจีน ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันตก-ตะวันออก : ถนน EWEC 2) แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งเชิงนิเวศน์ อารยธรรมขอมโบราณ วัฒนธรรมประเพณี ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถสนองต่อกระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบัน 3) จุดผ่านแดนถาวร (ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์) และจุดผ่อนปรน (ช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์) จะเป็นช่องทางในการ ส่งเสริมการค้าชายแดน และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านมายังกลุ่มจังหวัด 4) ยุทธศาสตร์ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 มีแนวทางจะพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง มาตรฐานปลอดภัยและอินทรีย์ และศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม วัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาระดับนานาชาติ ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีศักยภาพในการพัฒนาเป็น Food Valley ได้ถูกประกาศเป็นนโยบายระดับประเทศ	1) พฤติกรรมการบริโภค ของคนยุคปัจจุบัน เน้นอาหารเพื่อสุขภาพและปลอดสาร แต่ผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหรือปลอดสารยังมีน้อย 2) การรวมกลุ่มกันของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ส่งผลให้เกิดเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานอย่างเสรี ทำให้งานใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ เนื่องจากค่าแรงต่ำก่อให้เกิดปัญหาอัตราว่างงานภายในกลุ่มจังหวัดฯ สูงขึ้น 3) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) ส่งผลให้การค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสมากยิ่งขึ้น แต่ยังไม่มีระบบที่จะเชื่อมต่อ 4) ยุทธศาสตร์ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 มีแนวทางจะพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นฐานการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูง มาตรฐานปลอดภัยและอินทรีย์ และศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลของประเทศ แต่ปัญหาโลกร้อนทำให้เกิดภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ฝนแล้ง) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการผลิตสินค้าเกษตร 5) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East – West Economic Corridor) ส่งผลให้การค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสมากยิ่งขึ้น แต่สินค้าราคาถูกจากประเทศจีนจะเข้ามาสู่ตลาดอินโดจีนมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันสูง
ประเด็นที่ต้องการการปรับเปลี่ยน Strength & Threat (ST)	**ประเด็นที่มีแนวโน้มถดถอย Weakness & Threat (WT)**
1) แหล่งต้นน้ำที่สำคัญ ที่รองรับการผลิต ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม แต่ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการผลิต รวมทั้งการอุปโภค บริโภค ของประชาชน 2) เป็นกลุ่มจังหวัดที่ทำการเกษตร มีพืชเศรษฐกิจและสัตว์เศรษฐกิจที่ทำรายได้ค่อนข้างสูง แต่มาตรการที่กีดกันทางการค้า เช่น มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัย Food Safety ส่งผลต่อการส่งออกสินค้า	1) การแข่งขันด้านการตลาดสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สินค้าการเกษตร สินค้าสิ่งทอราคาถูกจากจีน เวียดนาม 2) ข้อจำกัดด้านนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ระหว่างประเทศที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่เอื้ออำนวย ต่อการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ต้องการการปรับเปลี่ยน Strength & Threat (ST)	ประเด็นที่มีแนวโน้มถดถอย Weakness & Threat (WT)
3) มีจุดผ่านแดนถาวร (ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์) และจุดผ่อนปรนเพื่อมนุษยธรรม (ช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์) จะเป็นช่องทางในการ ส่งเสริมการค้าชายแดน และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านมายังกลุ่มจังหวัด แต่โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกตามเมืองและด่านชายแดนยังไม่เอื้อต่อการค้า และประโยชน์ของการค้าชายแดนไม่ได้ส่งผลลัพธ์มายังเจ้าของพื้นที่ ด่านชายแดนจึงเสมือนช่องทางผ่านเข้าออก	3) มีปัญหาการลักลอบเข้าเมือง สินค้าหนีภาษี ของผิดกฎหมาย ยาเสพติด แรงงาน ต่างด้าว ตามแนวชายแดน 4) การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช้ภาษีของชาติตะวันตก เช่น มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าสำคัญประเภทสินค้าเกษตรแปรรูป

2.1.17 สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและแผนงาน ต่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้ ดังนี้

<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

- มุ่งสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ (การค้าชายแดน/ส่งออก)
- เศรษฐกิจเติบโตศักยภาพของพื้นที่ และสร้างห่วงโซ่คุณค่าเพื่อก่อให้เกิดเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง และยั่งยืน
- สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างเป็นธรรมให้กับผู้ประกอบการ และเกษตรกรรุ่นใหม่
- กระจายรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น

<u>ด้านอุตสาหกรรม</u>

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติกซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักในนครราชสีมา
- พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและยังสามารถเชื่อมโยงฐานการผลิตของท้องถิ่นได้
- เพิ่มมูลค่าการลงทุน ทั้งในด้านการค้นคว้า และจำนวนแรงงาน
- ขยายตัวอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายไปยังตลาดต่างประเทศ
- พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีสัดส่วนเป็นอันดับที่ 3 ของภาค

<u>ด้านเกษตร</u>

- ผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานสูง ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เช่น ผลิตสินค้าออร์แกนนิค ส่งให้กับร้านอาหารในกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตกร
- ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ พร้อมทั้งพัฒนามาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้อยู่ในเกณฑ์
- ตรวจวิเคราะห์คุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

<u>การค้า</u>

- เชื่อมโยงทางการค้าและการบริการภายในกลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- พัฒนาช่องทาการคมนาคมระหว่างประเทศเพื่อบ้าน เช่น ทางหลวงหมายเลข 2 ที่พาผ่านเกือบทั้งกลุ่มจังหวัด เป็นช่องทางการค้าที่สำคัญทั้งในและนอกประเทศ

- จังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อชายแดนและมีมูลค่าการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้นเป็นยุทธศาสตร์ด้านการค้า
- ปัญหาการค้าขายสิ่งของผิดกฎหมายข้ามแดนในจังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์

<u>การท่องเที่ยว</u>

- ปรับปรุงช่องทางการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว 4 จังหวัด
- จัดทำเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ เพื่อสร้างการรับรู้กับนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ
- ส่งเสริมผ้าไหม ผ้าฝ้าย สู่ศูนย์กลางแฟชั่น ในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์
- พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์)
- เปิดเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ (FAM Trip) นครชัยบุรินทร์ เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจในพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

<u>สิ่งแวดล้อม</u>

- การจัดการพื้นที่เมืองและชุมชนมุ่งสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา
- สร้างความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อสนับสนุนการผลิตและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- บริหารจัดการน้ำในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้น้ำยามเผชิญสภาวะแห้งแล้งแบบบูรณาการและยั่งยืน

<u>สังคม</u>

- ประชาชนในจังหวัดชัยภูมิไม่มีที่ดินทำกิน หรือที่อยู่อาศัย ได้รับการช่วยเหลือให้มีที่อยู่
- ประชากรได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะ รองรับการจ้างงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- ลดจำนวนคนจนในจังหวัดบุรีรัมย์ และนครราชสีมา โดยส่งเสริมความสำคัญของการออม
- ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์อย่างเสมอภาคและยั่งยืน

<u>ความมั่นคง</u>

- ภาครัฐและเอกชนจับมือบริหารความมั่นคงตามแนวชายแดนในจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์
- ลดปัญหาการทุจริตของภาครัฐโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ปัญหาลักลอบเข้าเมืองตามแนวชายแดน
- การก่อการร้ายหรือกระทำผิดกฎหมาย ในบริเวณชายแดน เช่น การเคลื่อนย้ายยาเสพติดหรือการค้ามนุษย์

กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสถาบันส่งเสริมการบริหารบ้านเมืองกิจการที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดประชุมระดมสมองในการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาภาค โดยได้ใช้ห่วงโซ่คุณค่า โดยหยิบยกแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2561 -2564) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำโครงการ ดังนี้

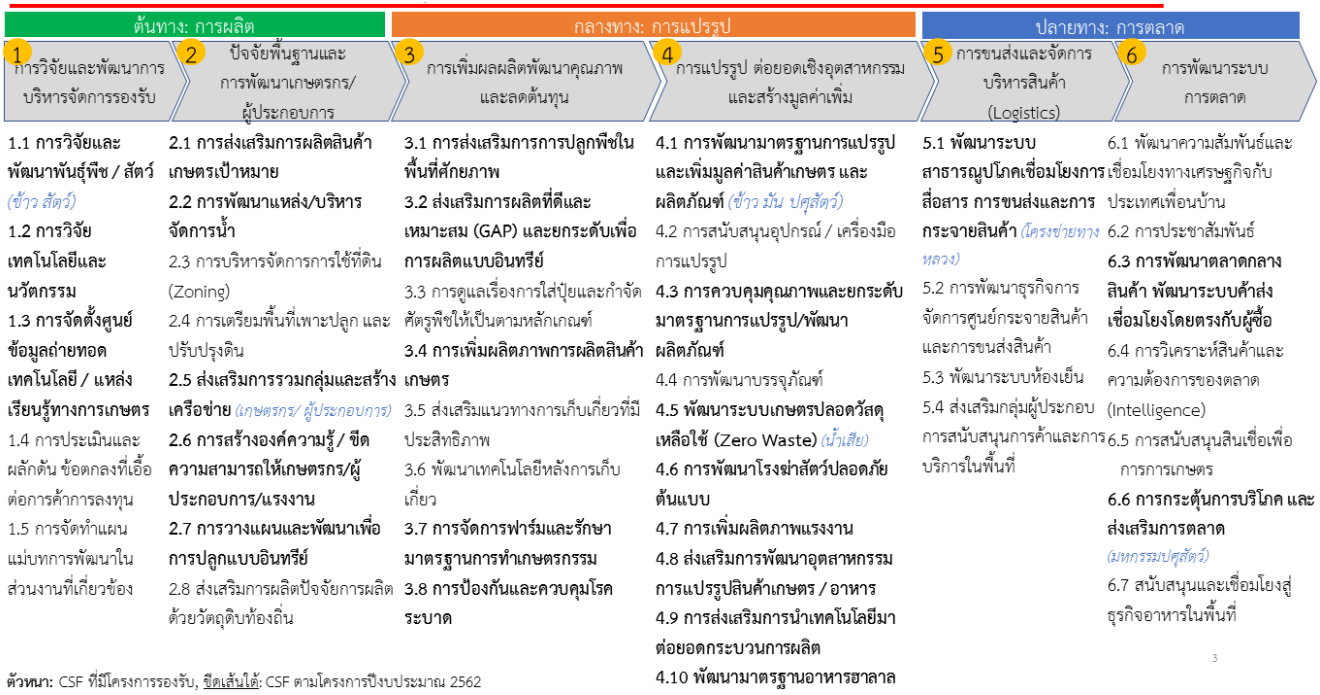
ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร การค้า การลงทุน

แผนแม่บทเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี มีเป้าประสงค์ให้เกษตรกรมีความสามารถในอาชีพตนเอง มีประสิทธิภาพการดำเนินงาน และสินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐาน ตามความต้องการของตลาด และใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และส่งเสริมเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดตามศักยภาพที่มีอยู่ให้ดีขึ้น จึงต้องสร้างกิจกรรมทั้งห่วงโซ่คุณค่าของผลผลิตเกษตร ให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าในกลุ่มจังหวัด จึงเกิดแนวคิด ดังนี้

ต้นทาง เน้นไปที่ด้านการผลิต โดยจัดวางเรื่องการวิจัยและพัฒนา การบริหารจัดการ ให้เป็นรากฐานที่สำคัญ และส่งต่อไปเรื่องการส่งเสริมปัจจัยพื้นฐาน และการพัฒนาเกษตรกร ให้เกิดความรู้

กลางทาง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับผลผลิตทางการเกษตร โดยการทำมาตรฐาน เช่น มาตรฐาน GAP เกษตรอินทรีย์ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสของโลกที่เน้นเรื่องอาหารปลอดภัย และรักษ์สุขภาพ นอกจากมาตรฐานอาหารปลอดภัยแล้ว การควบคุมคุณภาพการแปรรูป ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ปลายทาง โดยการพัฒนาระบบการขนส่ง ส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการต่อรองราคา รวมถึงการพัฒนาการตลาด ประชาสัมพันธ์สินค้า กระตุ้นการบริโภค เชื่อมโยงกับธุรกิจอาหารในพื้นที่ เช่น นำสินค้าเกษตรจัดทำบันทึกข้อตกลงกับสถาบันการศึกษา ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล เป็นต้น

ตัวหนา: CSF ที่มีโครงการรองรับ, ขีดเส้นใต้: CSF ตามโครงการปีงบประมาณ 2562

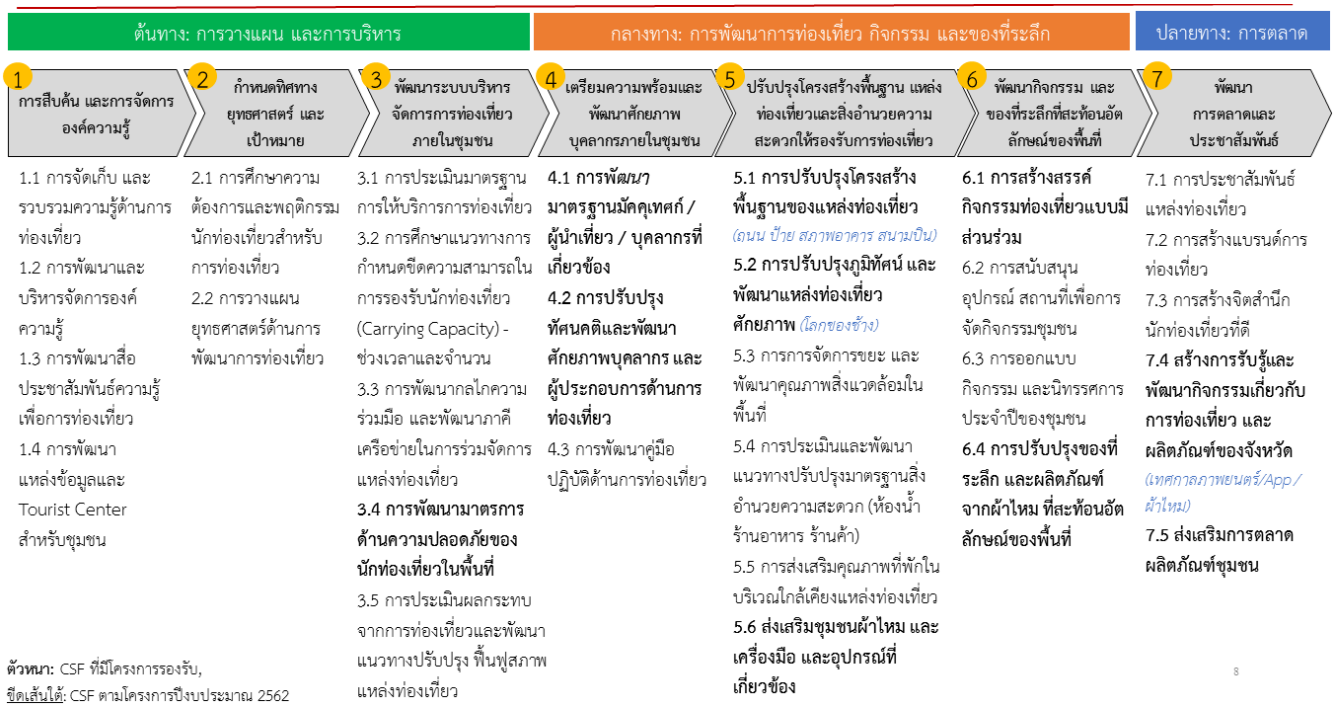
ประเด็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม

จากการเชื่อมโยงแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ และการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย จึงมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังคนในท้องถิ่น การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ที่เริ่มจะสูญหายหากหมดคนรุ่นหลัง เช่น การผลิตผ้าไหม และการประชาสัมพันธ์ไปยังนานาประเทศเพื่อสร้างกับรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดนอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ต่างชาติรู้จักกันดี ประกอบกับนโยบายรัฐบาล ข้อ 6.6 ที่ต้องการชักจูงให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย โดยการสร้างสิ่งจูงใจและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อกูลต่อบรรยากาศการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวอันมีลักษณะโดดเด่นร่วมกันหรือจัดเป็นกลุ่มได้ เช่น กลุ่มธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุขภาพ และเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากวิถีชุมชน เน้นให้ความรู้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การควบคุมสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม ตลอดจนการอำนวยความสะดวกต่างๆ จึงมีแนวคิด ดังนี้

ต้นทาง เริ่มจากการรวบรวมองค์ความรู้ ทั้งด้านการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม ภูมิปัญญาในท้องถิ่น นำมาสู่การวิเคราะห์ความต้องการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับสิ่งที่กลุ่มจังหวัด เพื่อวางแผนด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และพัฒนาความร่วมมือต่างๆ ควบคู่การการวางเรื่องความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหัวใจที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ

กลางทาง โดยการเตรียมความพร้อมบุคลากรภายในชุมชน การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมชุมชน/หมู่บ้านไหม การพัฒนาสร้างสรรค์กิจกรรม การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม นิทรรศการหรืองานประจำปีของชุมชน การปรับปรุงของที่ระลึก ที่สะท้อนอัตลักษณ์

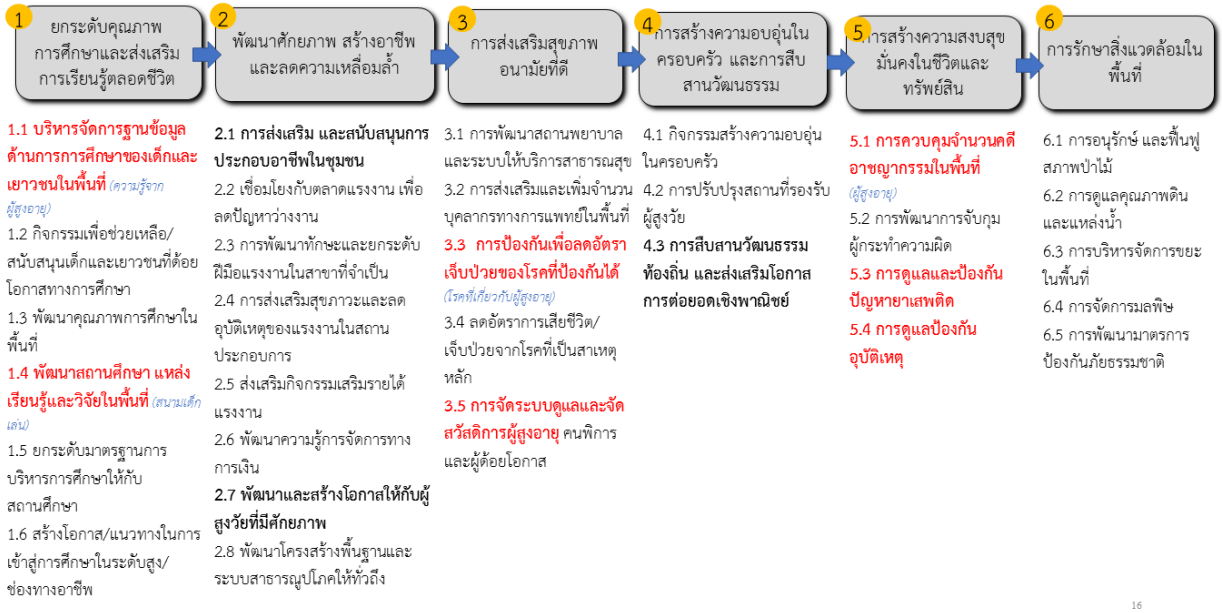
ปลายทาง สร้างการรับรู้ ให้เกิดแบรนด์การท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาดชุมชน

ประเด็นการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้สูงอายุเริ่มมีจำนวนมากขึ้น การดูแลให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย มีผู้ดูแล จากนโยบายรัฐบาล ข้อ 3.4 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูอายุ แต่ก็ยังต้องวางรากฐานทางสังคมให้ดี โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ นโยบายข้อ 4.4 พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต และ ข้อ 5 การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน ซึ่งกลุ่มจังหวัดมุ่งเน้นไปที่การยกระดับคุณภาพชีวิต หรือทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นฐานที่สำคัญส่งผลให้ด้านอื่นๆ ดีขึ้น แต่การจัดทำห่วงโซ่คุณค่าในเวทีนี้ ทางสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้จัดทำให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เห็นภาพที่กลุ่มจังหวัดยังต้องการเติมเต็ม ทั้งด้านความมั่งคงในชีวิตและทรัพย์สิน และการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นแนวทางให้กับจังหวัดภายในกลุ่มจังหวัด สามารถนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง เพราะเรื่องเหล่านี้ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ในพื้นที่มีความต้องการพัฒนา จึงกำหนดเป็นแนวทาง ดังนี้

1. เริ่มจากการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ พัฒนาแหล่งศึกษา สร้างโอกาสและแนวทางในการเข้าสู่การศึกษา
2. เมื่อมีการศึกษา ก็นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพเพื่อการสร้างอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม
3. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดี ป้องกันการเล็บป่วย ลดอัตราการเสียชีวิต พร้อมทั้งจัดระบบดูแลและจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ
4. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่สร้างความอบอุ่น การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นจากรุ่นหนึ่งสู่เด็กรุ่นใหม่นำไปสู่การต่อยอดทางพาณิชย์ด้วย
5. การสร้างความสงบสุขมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ด้วยการดูแลป้องกันการเกิดอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติด
6. การรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ทั้งเรื่องป่าไม้ ดิน แหล่งน้ำ การบริหารจัดการขยะ รวมทั้งการป้องกันภัยธรรมชาติ

ตัวหนา: CSF ที่มีโครงการรองรับ, ขีดเส้นใต้: CSF ตามโครงการปีงบประมาณ 2562

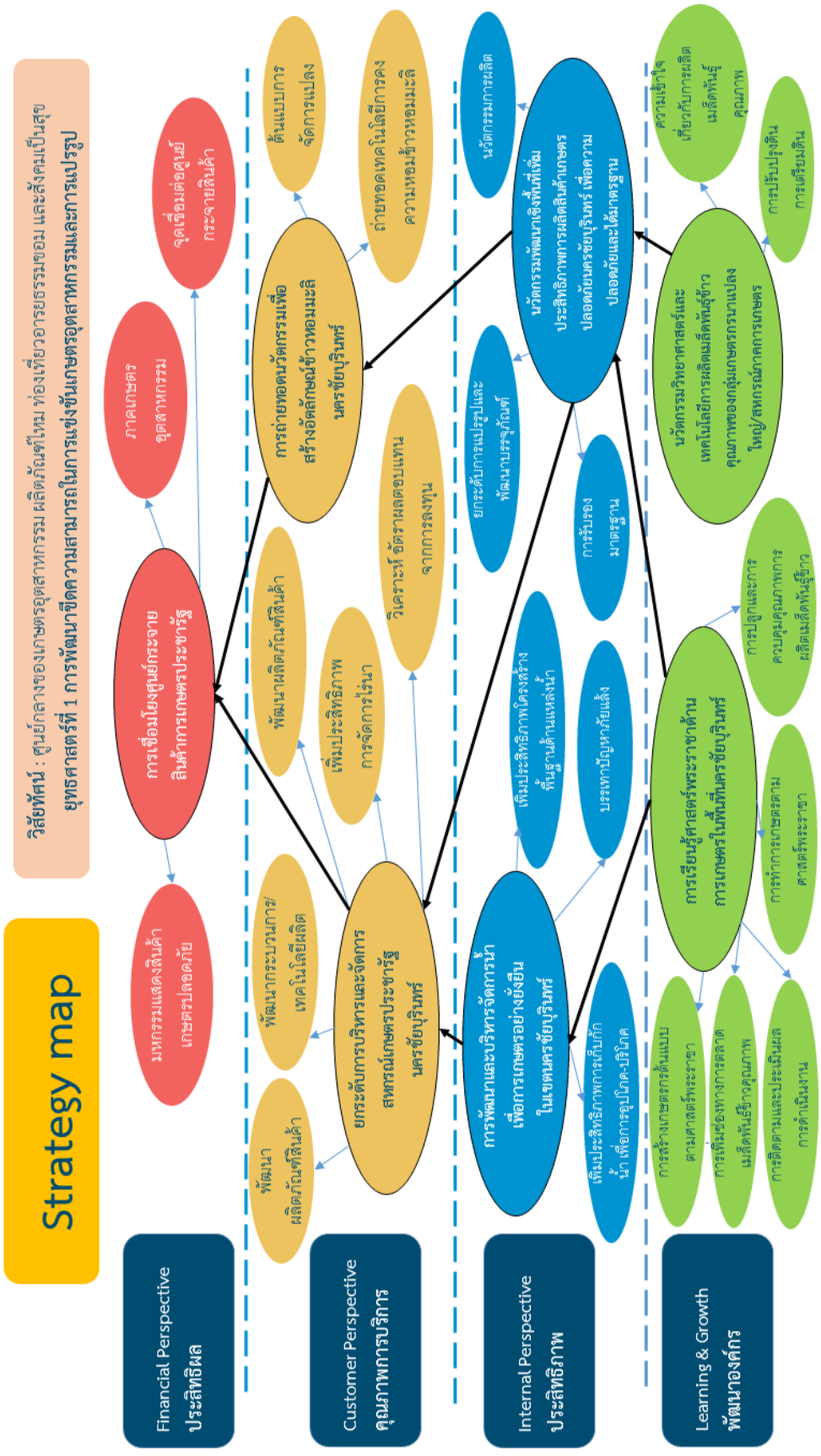
กลุ่มจังหวัดมีการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ของภาพรวมของกลุ่มจังหวัด โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นหรือศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ROC) ซึ่งมีเป้าหมายหรือประสิทธิพลที่ต้องการคือ กลุ่มจังหวัดหลุดพ้นจากความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และอัตราการขยายตัวเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ดังนี้

แผนที่ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
Strategy Map

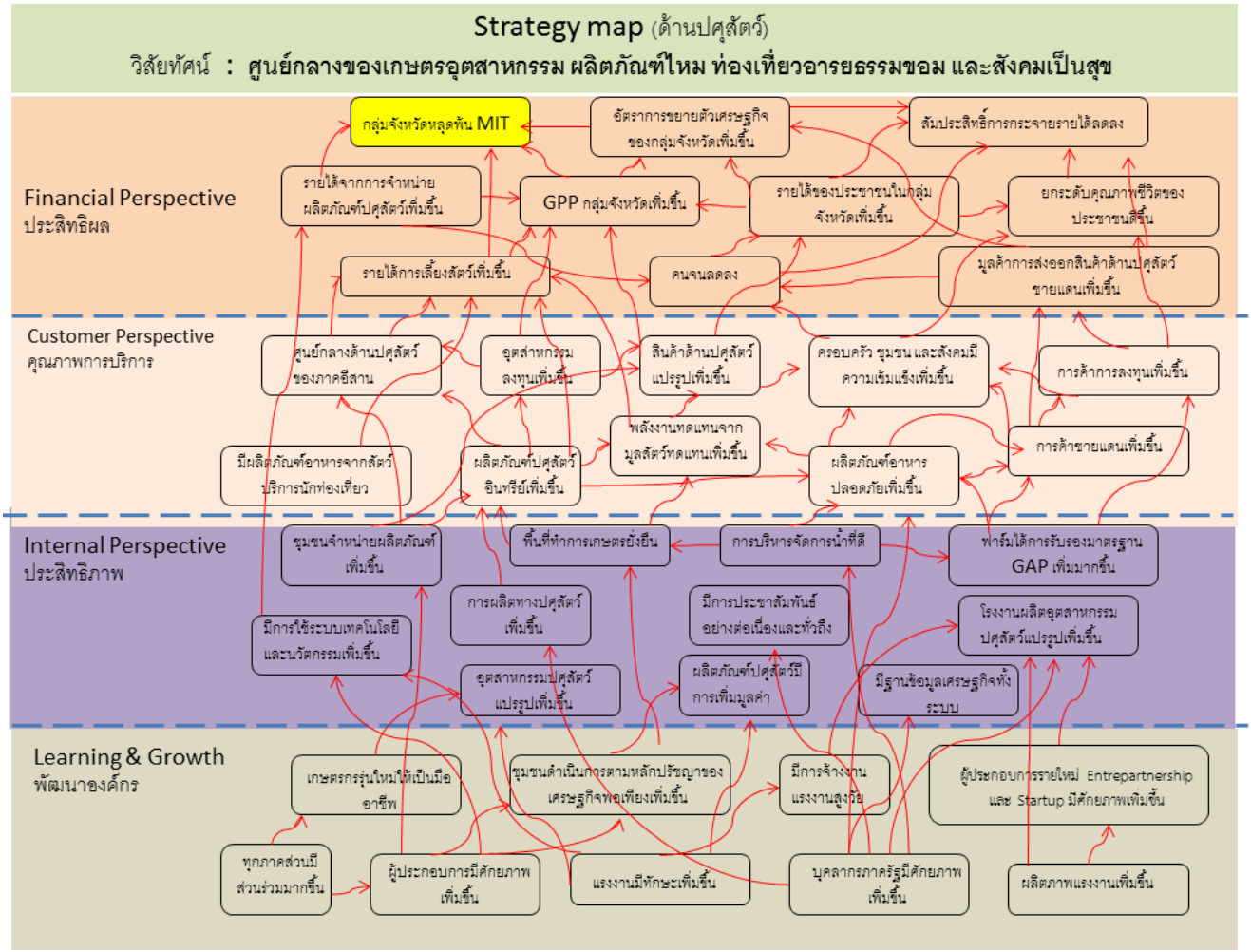

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยเชิญส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เข้ามาร่วมการจัดทำแผน โดยมีการระดมความคิดเห็น และมีการจัดทำ แผนที่ยุทธศาสตร์ Strategy Map ตามประเด็นแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการเกษตร

ด้านการปศุสัตว์

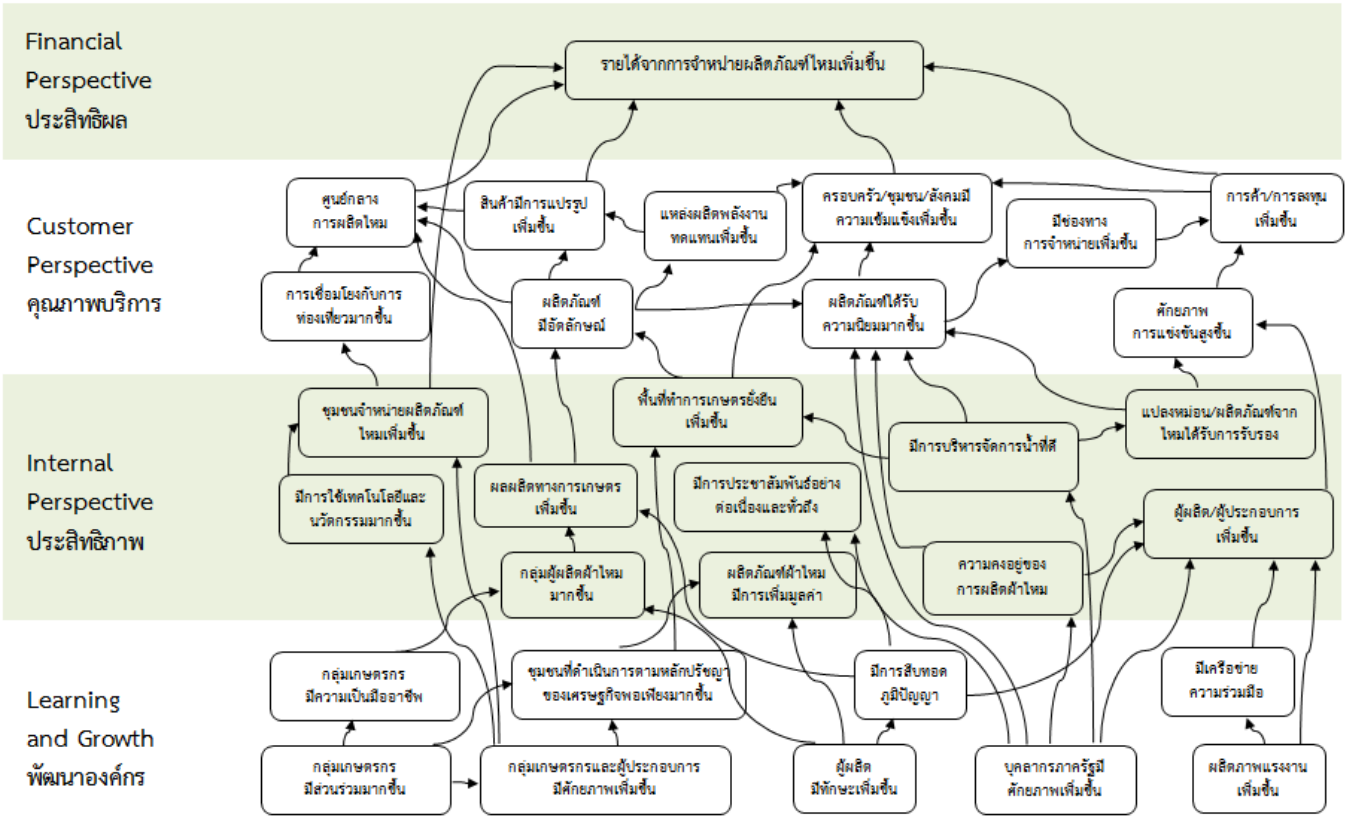

ด้านการท่องเที่ยว

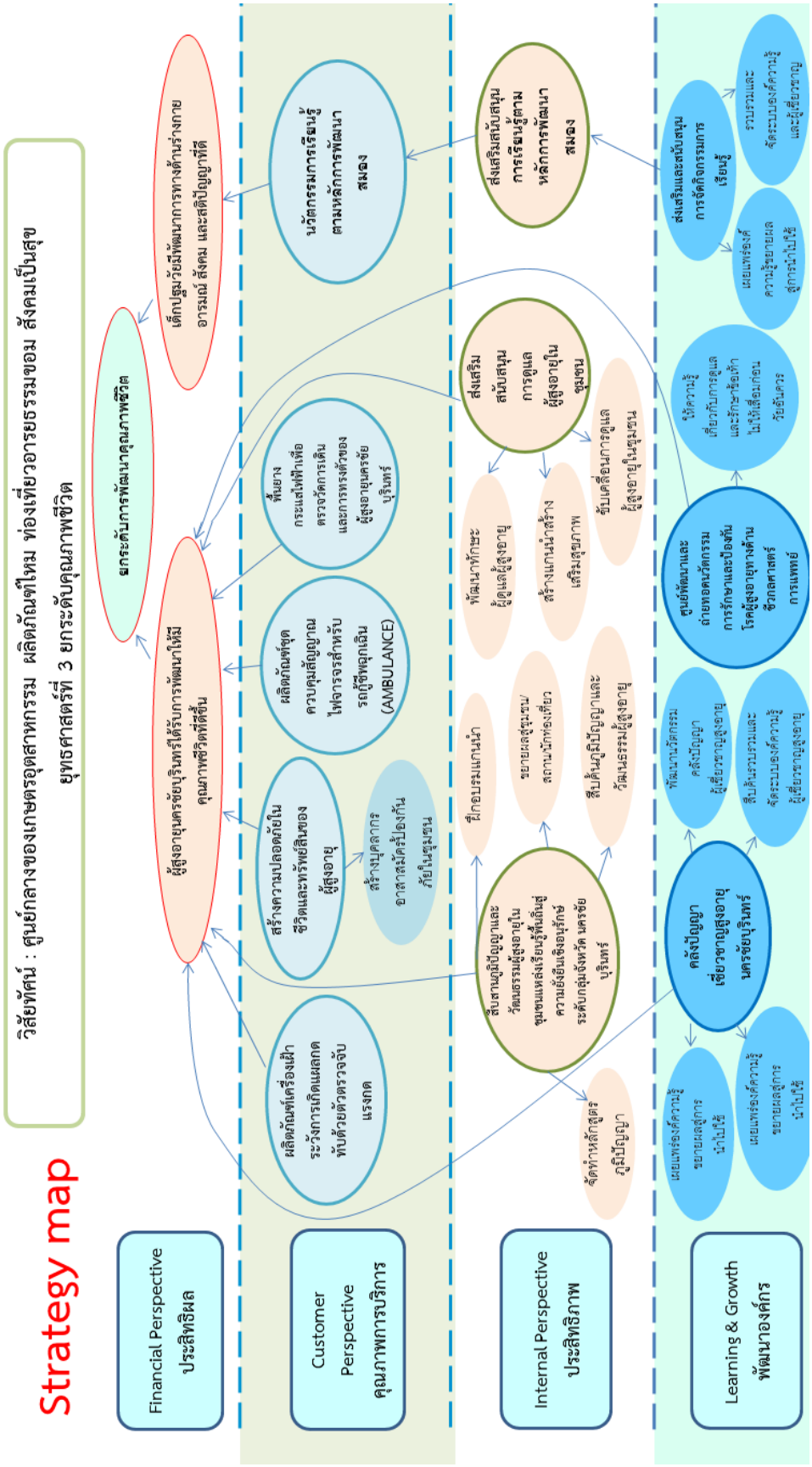

ด้านผลิตภัณฑ์ไหม

วิสัยทัศน์ : ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ไหม

ด้านสังคม

Strategy map
วิสัยทัศน์ : ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยวอารยธรรมของ สังคมเป็นสุข
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพชีวิต
Financial Perspective ประสิทธิผล
Customer Perspective คุณภาพการบริการ
Internal Perspective ประสิทธิภาพ
Learning & Growth พัฒนาองค์กร
ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุครัยบุรินทร์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และคิดปัญญาที่ดี
นวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง
ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง
ส่งเสริม สนับสนุน การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
ผลิตภัณฑ์ชุดควบคุมสัญญาณไฟจราจรสำหรับรถผู้ป่วยฉุกเฉิน (AMBULANCE)
พื้นยาง กระแสไฟฟ้าเพื่อตรวจวัดการเดินและการทรงตัวของผู้สูงอายุครัย บุรินทร์
ผลิตภัณฑ์เครื่องมือระวังการเกิดแผลกดทับด้วยตัวตรวจจับแรงกด
สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ
สร้างบุคลากรอาสาสมัครป้องกันภัยในชุมชน
ฝึกอบรมแกนนำ
ชมรมผู้สูงอายุ/สถานที่ท่องเที่ยว
สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
พัฒนาทักษะผู้ดูแลผู้สูงอายุ
สร้างแกนนำดูแลผู้สูงอายุ
เสริมสุขภาพ
ผู้ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดครัย บุรินทร์
ระดับภาคและจังหวัด
ศูนย์พัฒนาและถ่ายทอดนวัตกรรมการรักษาและป้องกันโรคผู้สูงอายุด้านชีวเวชศาสตร์การแพทย์
ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลและรักษาเบื้องต้นในชีวิตประจำวัน
รวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้และผู้เชี่ยวชาญ
เผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ
คลังปัญญาเชี่ยวชาญผู้สูงอายุ จังหวัดบุรินทร์
พัฒนานวัตกรรมคลังปัญญาผู้เชี่ยวชาญผู้สูงอายุ
สืบค้นรวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ผู้เชี่ยวชาญผู้สูงอายุ
เผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

<u>จุดเน้นการพัฒนาที่กลุ่มจังหวัดควรให้ความสำคัญ</u>

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตรให้ได้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 1,137,793 คน เทียบกับประชากรทั้งกลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 6,752,462 คน คิดเป็นร้อยละ 16.85 และมีพื้นที่เกษตรมากถึงร้อยละ 68.15 ของพื้นที่ทั้งหมดของกลุ่มจังหวัด ประกอบกับศักยภาพที่โดดเด่นในพืชและสัตว์เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดฯ ที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย โคเนื้อ ไก่ แพะ จึงเป็นจุดเน้นที่ควรส่งเสริมในด้านเกษตร
- ส่งเสริมการแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมอาหารแบบครบวงจร โดยพัฒนาอุตสาหกรรมกลางทางและปลายทางให้มากขึ้น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ กำหนดให้กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ พัฒนาให้นครราชสีมาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร
- การบริหารจัดการน้ำ โดยจัดหาแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอ
- ส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อสร้างโอกาสในการหารายได้จากภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร รวมทั้งผลิตภัณฑ์ไหม โดยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประวัติศาสตร์และสินค้าชุมชน
- การสร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของกลุ่มได้แก่ ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ อารยธรรมขอม ประเพณี ศาสนา หมู่บ้านท่องเที่ยวไหม แหล่งท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาด สะดวกและความปลอดภัยได้มาตรฐานและเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการใช้ประโยชน์จากระบบ Logistic

****

ส่วนที่ 2.2 สรุปข้อมูลแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)

Unique Position

กำหนดโดยกระทรวงมหาดไทย และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

“นวัตกรรมภาคอีสานด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การค้า และการสร้างพลังงานทดแทน”
หรือ “Innovation for FASTTT”

FASTTT มาจากคำว่า

F = FUN ความสนุก เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ผจญภัย ที่ทำให้ลดวัยหรือกระชุ่มกระชวย การกีฬา

A = Agriculture การเกษตร เน้นที่เป็นเศรษฐกิจหลักของกลุ่มจังหวัดฯ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง โคเนื้อ/โควากิว

S = SILK ผลิตภัณฑ์ไหม ทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ มีวัฒนธรรมสิ่งทอ ผ้าไหมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะแต่ละจังหวัด จังหวัดนครราชสีมามี “ไหมหางกระรอก” เป็นผ้าไหมโคราชที่มีชื่อเสียง เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น “ไหมหมี่คั้นขอนารี” ของจังหวัดชัยภูมิ เป็นลวดลายที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ไว้ มีความประณีต สวยงาม จังหวัดบุรีรัมย์ ลายไหมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคือ “ชิ่นตีนแดง”และลายที่ได้รับการพัฒนาใหม่คือ “ไหมหางกระรอกหมี่ภูภิรมย์” หรือ “LAVA SILK” มีลวดลายเฉพาะตัว และ “ผ้าไหมมัดหมี่ลายโฮล” จังหวัดสุรินทร์ อยู่ที่เส้นไหมน้อยซึ่งเป็นส่วนในสุดของรังไหม มีลวดลายสีสันเป็นแบบฉบับทางสุรินทร์ และบ้านท่าสว่างมีโรงงานทอผ้าไหม ที่ทอผ้าให้ผู้นำ APAC ที่เดินทางมาร่วมประชุมที่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546

T = Tourism การท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดมีการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งด้านวัฒนธรรม ขอมโบราณ วัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

T = Trade การค้า ภาคค้าปลีกค้าส่งสร้างรายได้ 56,673 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.48 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม อยู่ในลำดับที่ 3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม นอกจากนี้ยังมีด่านค้าชายแดน ทั้งจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์ และจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

T = Transform หรือการสร้างขยะให้มีคุณค่าเป็นพลังงานทดแทน เกิดจากปริมาณขยะมูลฝอยที่มีจำนวนมากและการนำกลับไปใช้น้อย โดยนวัตกรรมการสร้างเชื้อเพลิงจากขยะมูลฝอย (Refuse Derived Fuel: RDF)

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategies Position)

			
แหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย	แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เชิงนิเวศน์ การกีฬาที่มีชื่อเสียง	แหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ไหมระดับประเทศ	ประตูสู่อีสาน และเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ระยะ 5 ปี

จากโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเศรษฐกิจที่สำคัญ 3 ลำดับแรก โดยมีภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 21 รองลงมาเป็นภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 20 และภาคการค้าร้อยละ 13 มีพื้นที่การเกษตรร้อยละ 68.15 ของพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ร้อยละ 16.85 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีศักยภาพทางการเกษตรที่โดดเด่น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย โคเนื้อ โคนม ไก่ แพะ แกะ มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งท่องเที่ยวธรรมชาติ นิเวศ อารยธรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และกีฬา มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก เป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ไหม และในขณะเดียวกันก็มีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ สัดส่วนคนยากจน ร้อยละ 12.1 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน/ปี 250,626 บาท หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือน/ปี 200,217.08 บาท มีความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gino coefficient) สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ จึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในการเป็น

ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข

โดยมีแนวคิดการพัฒนา ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิตให้เป็นมาตรฐานปลอดภัย และพัฒนาจนถึงขั้นมาตรฐานอินทรีย์ในภาคการเกษตรทั้งพืชและสัตว์ โดยมีการนำนวัตกรรมในพื้นที่มาช่วยให้เกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer) ให้มีการสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมให้คงอยู่ด้วยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
2. พัฒนาการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอ ทั้งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอตลอดปี โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำให้อยู่ในพื้นที่ หรือการขยายพื้นที่รับน้ำ การกระจายน้ำไปยังพื้นที่
3. ส่งเสริมการแปรรูปของสินค้าให้มากขึ้นในพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแบบครบวงจรในพื้นที่ โดยพัฒนาช่วงกลางทางและปลายทางให้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ที่กำหนดให้กลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมาให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร
4. ส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มทักษะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างโอกาสในการสร้างรายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยเชื่อมโยงสินค้าชุมชนกับการท่องเที่ยว
5. สร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์จากระบบ Logistic ที่รัฐบาลไว้วางรากฐานไว้ให้ การสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างการตลาดให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างและเป็นที่นิยมเดินทางมายังกลุ่มจังหวัด

6. การพัฒนาสังคมให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแล มีศักยภาพ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามศักยภาพ รวมทั้งการรักษาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเพื่อให้สืบทอดไปยังรุ่นลูกหลาน และการเพิ่มศักยภาพของเด็ก เพื่อให้สังคมมีคุณภาพและสามารถดูแลตนเองได้ในอนาคต

พันธกิจ (Mission)

1) ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปข้าวหอมมะลิ
2) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตมันสำปะหลังเพื่ออุตสาหกรรมอาหารและพลังงานทดแทน
3) ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ กระบือ และแพะ และแปรรูปเชิงคุณภาพ
4) ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5) ส่งเสริมศักยภาพการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ไหม
6) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ได้รับความนิยม และบริหารจัดการให้มีศักยภาพ
7) ส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และค้าชายแดน
8) ส่งเสริมการพัฒนาด้านสังคม

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของการพัฒนากลุ่มจังหวัด

ที่	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ค่าเป้าหมาย ปี 65
1.	ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้น (ฐานข้อมูลปัจจุบัน ปี 59 อยู่ที่ 81,750 บาท/คน/ปี ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ปี 60 เพิ่มร้อยละ 1 : 82,567.50 บาท/คน/ปี ปี 61 เพิ่มร้อยละ 1 : 83,393.18 บาท/คน/ปี ปี 62 เพิ่มร้อยละ 2 : 85,061.04 บาท/คน/ปี ปี 63 เพิ่มร้อยละ 3 : 87,612.87 บาท/คน/ปี ปี 64 เพิ่มร้อยละ 4 : 91,117.38 บาท/คน/ปี	ร้อยละ 4 (94,762.07 บาท/คน/ปี)
2.	ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (ฐานข้อมูลปัจจุบัน ปี 59 อยู่ที่ 93,860 ล้านบาท ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ปี 60 เพิ่มร้อยละ 1 : 94,798.60 ล้านบาท ปี 61 เพิ่มร้อยละ 1 : 95,746.59 ล้านบาท ปี 62 เพิ่มร้อยละ 2 : 97,661.52 ล้านบาท ปี 63 เพิ่มร้อยละ 3 : 100,591.37 ล้านบาท ปี 64 เพิ่มร้อยละ 4 : 104,615.02 ล้านบาท	ร้อยละ 4 (108,799.62 ล้านบาท)

ที่	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ค่าเป้าหมาย ปี 65
3.	รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (ฐานข้อมูลปัจจุบัน ปี 60 อยู่ที่ 26,232.62 ล้านบาท ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด) ปี 61 เพิ่มร้อยละ 8 : 28,331.23 ล้านบาท ปี 62 เพิ่มร้อยละ 8 : 30,597.73 ล้านบาท ปี 63 เพิ่มร้อยละ 9 : 33,351.53 ล้านบาท ปี 64 เพิ่มร้อยละ 10 : 36,686.68 ล้านบาท	ร้อยละ 10 (40,355.35 ล้านบาท)
4	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (ฐานข้อมูลปัจจุบัน ปี 60 อยู่ที่ 26,232.62 ล้านบาท ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด) ปี 2558 = 5,592.74 ล้านบาท ปี 2559 = 6,504.80 ล้านบาท ปี 2560 = 6,975.58 ล้านบาท เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง = 6,357.71 ล้านบาท) ปี 61 เพิ่มร้อยละ 3 : 6,548.44 ล้านบาท ปี 62 เพิ่มร้อยละ 3 : 6,744.89 ล้านบาท ปี 63 เพิ่มร้อยละ 3 : 7,155.66 ล้านบาท ปี 64 เพิ่มร้อยละ 3 : 7,155.66 ล้านบาท	ร้อยละ 3 (7,370.33 ล้านบาท)
5.	สัดส่วนคนยากจนลดลง (ฐานปีข้อมูลปัจจุบัน ปี 59 อยู่ที่ ร้อยละ 12.1 ค่าเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ 8.6 ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	ร้อยละ 8.6

ประเด็นการพัฒนา

1) การพัฒนาขีดความสามารถเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านเกษตรปลอดภัย และอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1.1 พัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

1.2 ส่งเสริมและพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าในภูมิภาค

1.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้เหมาะสม

1.4 ยกระดับสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน

1.5 ส่งเสริมการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและพลังงานทดแทน

1.7 ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.8 สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่าย
1.9 ยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดสินค้าเกษตร
1.10 ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์คุณภาพสูง

ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนาที่ 1	**ค่าเป้าหมาย**					
	พ.ศ. 2561	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2565**	**พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565**
1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ GPP ภาคเกษตร (ฐานข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2559 = 93,860 ล้านบาท ปี 2560 ประมาณการเพิ่มขึ้น 1 % =94,798.60 ล้านบาท)	*1 (95,746.59 ล้านบาท)*	*2 (97,661.52 ล้านบาท)*	*3 (100,591.37 ล้านบาท)*	*4 (104,615.02 ล้านบาท)*	*4 (108,799.62 ล้านบาท)*	*4 (108,799.62 ล้านบาท)*
2. พื้นที่รับประโยชน์ทางด้านการเกษตร จากการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น (ไร่)	*12,500*	*13,000*	*13,500*	*13,500*	*13,500*	*66,000*
3. จำนวนฟาร์มมาตรฐานที่เพิ่มขึ้น (ฟาร์ม)	*20*	*20*	*20*	*20*	*20*	*100*

2) การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีความสะดวก และปลอดภัย
2. เพื่อให้กลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการไหมมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

2.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
2.2 พัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว
2.3 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
2.4 สร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว
2.5 พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

2.6 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา
2.7 ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยช้าง
2.8 ส่งเสริมพัฒนา การค้า การลงทุน การค้าชายแดน
2.9 ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน
2.10 ส่งเสริมนวัตกรรมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ และการตลาด
2.11 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตไหมให้มีคุณภาพ
2.12 ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ไหม
2.13 พัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนาที่ 2	**ค่าเป้าหมาย**					
	พ.ศ. 2561	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2565**	**พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565**
1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ฐานข้อมูลจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด รายได้การท่องเที่ยวปี 2560 = 26,232.62 ล้านบาท)	*8 (28,331.23 ล้านบาท)*	*8 (30,597.73 ล้านบาท)*	*9 (33,351.53 ล้านบาท)*	*10 (36,686.68 ล้านบาท)*	*10 (40,355.35 ล้านบาท)*	*10 (40,355.35 ล้านบาท)*
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหม ฐานข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี 2558 = 5,592.74 ล้านบาท ปี 2559 = 6,504.80 ล้านบาท ปี 2560 = 6,975.58 ล้านบาท เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง = 6,357.71 ล้านบาท)	*3 (6,548.44 ล้านบาท)*	*3 (6,744.89 ล้านบาท)*	*3 (6,947.24 ล้านบาท)*	*3 (7,155.66 ล้านบาท)*	*3 (7,370.33 ล้านบาท)*	*3 (7,370.33 ล้านบาท)*

3) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาดีขึ้น
2. เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ แข็งแรง มีความสุข

แนวทางการพัฒนา

3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ

3.2 พัฒนา สนับสนุน กิจกรรมการลงทุนพัฒนาด้านสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

3.3 ส่งเสริมอาชีพ ทักษะชีวิต และส่งเสริมสร้างศักยภาพการพึ่งพาตนเอง

3.4 ส่งเสริมและพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนาที่ 3	**ค่าเป้าหมาย**					
	พ.ศ. 2561	**พ.ศ. 2562**	**พ.ศ. 2563**	**พ.ศ. 2564**	**พ.ศ. 2565**	**พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565**
1.คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทยของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ชั้น ป.1 (ฐานข้อมูลจาก กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปี 2559 = 96.52 ค่าเฉลี่ยของประเทศ = 98.1)	96.52	-	-	-	98.1	98.1
2.ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	-	-	-	*80*	*85*	*90*

++++++++++

ส่วนที่ 3

แบบ กจ. 1 และบัญชีชุดโครงการ

แบบฟอร์มการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

แบบ กจ. 1

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร	*เพิ่มมูลค่าและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร*	*1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ GPP ภาคเกษตร (ฐานข้อมูลจาก สศช. ปี 2559 = 93,860 ล้านบาท ปี 2560 ประมาณการเพิ่มขึ้น 1 % =94,798.60 ล้านบาท)*	*1 (95,746.59 ล้านบาท)*	*2 (97,661.52 ล้านบาท)*	*3 (100,591.37 ล้านบาท)*	*4 (104,615.02 ล้านบาท)*	*4 (108,799.62 ล้านบาท)*	*4 108,799.62 ล้านบาท*	
		2. พื้นที่รับประโยชน์ทางด้านการเกษตร จากการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น (ไร่)	*12,500*	*13,000*	*13,500*	*13,500*	*13,500*	*66,000*	*แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร* *แนวทางการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าในภูมิภาค* *แนวทางการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้เหมาะสม*

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
									แนวทางการพัฒนาที่ 4 ยกระดับสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน *แนวทางการพัฒนาที่ 5 ส่งเสริมการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง* *แนวทางการพัฒนาที่ 6 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและพลังงานทดแทน* *แนวทางการพัฒนาที่ 7 ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม* *แนวทางการพัฒนาที่ 8 สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่าย* *แนวทางการพัฒนาที่ 9 ยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดสินค้าเกษตร*

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
	พัฒนาการเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รองรับตลาดระดับสูง	*1. จำนวนฟาร์มมาตรฐานที่เพิ่มขึ้น (ฟาร์ม)*	*20*	*20*	*20*	*20*	*20*	*100*	*แนวทางการพัฒนาที่ 10 ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์คุณภาพสูง*
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม	*ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้ได้รับความนิยม*	*1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (ฐานข้อมูลรายได้การท่องเที่ยวปี 2560 = 26,232.62 ล้านบาท)*	*8 (28,331.23 ล้านบาท)*	*8 (30,597.73 ล้านบาท)*	*9 (33,351.53 ล้านบาท)*	*10 (36,686.68 ล้านบาท)*	*10 (40,355.35 ล้านบาท)*	*10 (40,355.35 ล้านบาท)*	*แนวทางการพัฒนาที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก* *แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว* *แนวทางการพัฒนาที่ 3 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว* *แนวทางการพัฒนาที่ 4 สร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว* *แนวทางการพัฒนาที่ 5 พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว*

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
									แนวทางการพัฒนาที่ 6 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา *แนวทางการพัฒนาที่ 7 ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามรอยช้าง* *แนวทางการพัฒนาที่ 8 ส่งเสริมพัฒนา การค้า การลงทุน การค้าชายแดน* *แนวทางการพัฒนาที่ 9 ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน* *แนวทางการพัฒนาที่ 10 ส่งเสริมนวัตกรรมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์และการตลาด*

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
	ส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้เป็นที่ต้องการของตลาดภายในและต่างประเทศ	*1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหม ฐานข้อมูล ปี 2558 = 5,592.74 ล้านบาท ปี 2559 = 6,504.80 ล้านบาท ปี 2560 = 6,975.58 ล้านบาท เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง = 6,357.71 ล้านบาท)*	*3 (6,548.44 ล้านบาท)*	*3 (6,744.89 ล้านบาท)*	*3 (6,947.24 ล้านบาท)*	*3 (7,155.66 ล้านบาท)*	*3 (7,370.33 ล้านบาท)*	*3 (7,370.33 ล้านบาท)*	*แนวทางการพัฒนาที่ 11 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตไหมให้มีคุณภาพ* *แนวทางการพัฒนาที่ 12 ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ไหม* *แนวทางการพัฒนาที่ 13 พัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมให้มีคุณภาพและมาตรฐาน*

ประเด็นการพัฒนา (2)	แผนงาน	ตัวชี้วัดของแผนงาน	ค่าเป้าหมาย						แนวทางการพัฒนา
			พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565	
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ยกระดับคุณภาพชีวิต	*ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์*	*คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทยของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ชั้น ป.1 (ฐานข้อมูลปี 2559 = 96.52 ค่าเฉลี่ยของประเทศ = 98.1)*	*96.52*	*-*	*-*	*-*	*98.1*	*98.1*	*แนวทางการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ*
	ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น	*ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80*	*-*	*-*	*-*	*80*	*85*	*90*	*แนวทางการพัฒนาที่ 2 พัฒนา สนับสนุน กิจกรรมการลงทุนพัฒนาด้านสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต* *แนวทางการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมอาชีพ ทักษะชีวิต และส่งเสริมสร้างศักยภาพการพึ่งพาตนเอง* *แนวทางการพัฒนาที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

เป้าหมายการพัฒนา : ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมครบวงจร				**161,541,800**	**133,000,000**	**655,028,800**	**436,780,000**	**436,780,000**	**1,823,130,600**
โครงการที่ 1 การพัฒนานวัตกรรมเกษตรและอาหารปลอดภัย กลุ่มนครชัยบุรินทร์				**161,541,800**	**133,000,000**	**655,028,800**	**436,780,000**	**436,780,000**	**1,823,130,600**
แผนงานที่ 1 เพิ่มมูลค่าและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร				**158,760,000**	**118,800,000**	**567,728,800**	**347,780,000**	**347,780,000**	**1,540,848,800**
- กิจกรรมหลักที่ 1.1 พัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตนครชัยบุรินทร์	1	3	โครงการชลประทานจังหวัดในกลุ่มจังหวัด และหน่วยงานด้านชลทานที่เกี่ยวข้อง	158,760,000	118,800,000	360,500,000	300,000,000	300,000,000	1,238,060,000
- กิจกรรมหลัก 1.2 การเรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนตามศาสตร์พระราชากลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า	1	1	สำนักงานเกษตรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	28,928,800	31,180,000	31,180,000	91,288,800
- กิจกรรมหลัก 1.3 การพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการสหกรณ์เกษตรประชารัฐนครชัยบุรินทร์	1	1	- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด - มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	-	-	11,800,000	10,100,000	10,100,000	32,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมหลัก 1.4 ห่วงโซ่คุณค่าของการพัฒนาเพื่อคงความหอมข้าวหอมมะลิกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	-	-	6,500,000	6,500,000	6,500,000	19,500,000
- กิจกรรมหลัก 1.5 เพิ่มพื้นที่ชลประทานสนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ตามนโยบายของรัฐบาลเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ				-	-	114,000,000	-	-	114,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.1 ก่อสร้างระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านศรีสวรรค์ บ้านศรีสวรรค์ ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	12,000,000	-	-	12,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.2 ก่อสร้างระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านลาดใหญ่ บ้านลาดใหญ่ ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	10,000,000	-	-	10,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.3 ปรับปรุงระบบส่งน้ำบ้านดงใต้ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพรม-เชิญ บ้านดงใต้ ตำบลดงกลาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	12,000,000	-	-	12,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.4 ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายกุดธาตุพร้อมอาคารประกอบ ระยะที่ 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพรม-เชิญ บ้านธาตุสามหมื่น ตำบลบ้านแก้ง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	30,000,000	-	-	30,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.5 ก่อสร้างระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านกุดเวียง บ้านกุดเวียง ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	10,000,000	-	-	10,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมย่อยที่ 1.5.6 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านหนองเบน หมู่ที่ 5 บ้านหนองเบน ตำบลหนองคอนไทย อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	40,000,000	-	-	40,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 1.6 ระบบระบายน้ำบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซากจังหวัดชัยภูมิเร่งด่วน				-	-	46,000,000	-	-	46,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.6.1 อาคารบังคับน้ำลำห้วยไผ่ 3 แห่ง บ้านหนองผักหลอด ตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	13,000,000	-	-	13,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.6.2 เพิ่มประสิทธิภาพลำห้วยยางพร้อมอาคารประกอบ บ้านห้วยแย้ ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	15,000,000	-	-	15,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.6.3 เพิ่มประสิทธิภาพลำห้วยโปร่ง บ้านกุดเวียง ตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	10,000,000	-	-	10,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.6.4 อาคารบังคับน้ำห้วยซันโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพรม-เชิญ ตำบลโนนคูณ อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	4,000,000	-	-	4,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.6.5 อาคารบังคับน้ำห้วยบุ่งขี้มอด โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพรม-เชิญ หมู่ 6 บ้านสีปาด ตำบลหนองคอนไทย อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ	2	3	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	4,000,000	-	-	4,000,000
แผนงานที่ 2 พัฒนาการเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รองรับตลาดระดับสูง				**2,781,800**	**14,200,000**	**87,300,000**	**89,000,000**	**89,000,000**	**282,281,800**
- กิจกรรมหลักที่ 2.1 พัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อสู่มาตรฐาน GFM	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	15,224,000	16,000,000	16,000,000	47,224,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมหลักที่ 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พืชอาหารสัตว์	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	2,781,800	9,200,000	10,140,000	12,000,000	12,000,000	46,121,800
- กิจกรรมหลักที่ 2.3 ขยายฐานการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแพะเนื้อ	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	10,000,000	10,000,000	10,000,000	30,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.4 พัฒนาโรงฆ่าสัตว์	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	3,600,000	-	-	3,600,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.5 พัฒนาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	1,336,000	2,000,000	2,000,000	5,336,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.6 มหกรรมปศุสัตว์นครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	5,000,000	3,000,000	5,000,000	5,000,000	18,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.7 ส่งเสริมการตลาดสินค้าปศุสัตว์	1	1	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	4,000,000	4,000,000	4,000,000	12,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.8 พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงโคคุณภาพกลางน้ำ กลุ่มนครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	-	-	20,000,000	20,000,000	20,000,000	60,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 2.9 ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม (น้ำเสีย)	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ร่วมกับภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่	-	-	20,000,000	20,000,000	20,000,000	60,000,000
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม				**-**	**48,700,000**	**986,262,000**	**777,350,000**	**778,600,000**	**2,590,912,000**
1. โครงการที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ไหม นครชัยบุรินทร์				**-**	**48,700,000**	**986,262,000**	**777,350,000**	**778,600,000**	**2,590,912,000**
แผนงานที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้ได้รับความนิยม				**-**	**48,700,000**	**951,262,000**	**737,250,000**	**735,850,000**	**2,473,062,000**

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมหลัก 1.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว				-	-	836,612,000	620,600,000	619,200,000	2,076,412,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	1	1	โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์	-	-	14,500,000	20,600,000	19,200,000	54,300,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.2 พัฒนาเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว	1	1	แขวงทางหลวงชนบท ๔ จังหวัดและแขวงทางหลวงบุรีรัมย์	-	-	392,812,000	300,000,000	300,000,000	992,812,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.3 ติดตั้งระบบป้ายข้อมูลอัจฉริยะ และระบบตรวจวัดสภาพจราจรและตรวจจับอุบัติการณ์ในพื้นที่	1	1	แขวงทางหลวงนครราชสีมา ที่ 1 และที่2	-	-	80,000,000	-	-	80,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.4 ศึกษาออกแบบการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนช่องสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์	2	1	กรมโยธาธิการและผังเมือง	-	-	15,000,000	-	-	15,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.5 ก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ช้างดึกดำบรรพ์เฉลิมพระเกียรติ นครราชสีมา	2	1	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	-	-	82,000,000	-	-	82,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.6 ก่อสร้างทางหลวงชนบทเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว	2	1	กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	209,000,000	300,000,000	300,000,000	809,000,000
- 1) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บร.4013แยกทางหลวงหมายเลข 2117 - บ้านละหานทราย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 2.000กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	25,000,000	-	-	25,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- 2) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บร.5053 แยกทางหลวงชนบทหมายเลข 4013 - บ้านบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 2.000 กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	25,000,000	-	-	25,000,000
- 3) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บร.4054 แยกทางหลวงหมายเลข 2445 - บ้านโคกเมือง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 2.000 กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	25,000,000	-	-	25,000,000
- 4) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บร.3070 แยกทางหลวงหมายเลข 218 - อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 2.000 กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	25,000,000	-	-	25,000,000
- 5) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บ้านโอทะลัน ตำบลจรัส อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ระยะทาง 4.000 กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	26,000,000	-	-	26,000,000
- 6) ก่อสร้างถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สาย บ้านภูมิโปน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ระยะทาง 4.000กิโลเมตร	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	26,000,000	-	-	26,000,000
- 7) ขยายช่องผิวจราจรพร้อมก่อสร้างโครงสร้างระบายน้ำข้างทางและงานไฟฟ้าส่องสว่าง ถนนสายแยกทางหลวงหมายเลข 2354 - ป่าหินงาม อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	32,000,000	-	-	32,000,000
- 8) บูรณะลาดยางแอสฟัลติคคอนกรีตพร้อมก่อสร้างโครงสร้างระบายน้ำข้างทางและงานไฟฟ้าส่องสว่าง ถนนสายแยกทางหลวงชนบท ชย.2006 - บ้านซับสะเลเต อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ	2	1	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	-	-	25,000,000	-	-	25,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.1.7 ปรับปรุงถนนเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	43,300,000	-	-	43,300,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
-1) บูรณะลาดยางผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต สายบ้านโนนจาน - บ้านหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	12,000,000	-	-	12,000,000
-2) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต (โดยวิธี pavement in-place recycling) สายบ้านวังอ้ายโพธิ์ - บ้านวังใหม่พัฒนา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	9,800,000	-	-	9,800,000
-3) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต (โดยวิธี pavement in-place recycling) สายบ้านจอก - บ้านสำราญ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	9,500,000	-	-	9,500,000
- 4) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต (โดยวิธี pavement in-place recycling) สายบ้านยางหวาย - บ้านจอก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	7,000,000	-	-	7,000,000
- 5) ซ่อมสร้างผิวทางลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีต (โดยวิธี pavement in-place recycling) สายบ้านเมืองน้อย - บ้านยางบ่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	3	1	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (อบจ.ชัยภูมิ)	-	-	5,000,000	-	-	5,000,000
- กิจกรรมหลัก 1.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว				-	7,200,000	27,650,000	27,650,000	27,650,000	90,150,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.1 สร้างความเข้าใจด้านกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ ให้กับผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท ห้องพัก ร้านอาหาร	1	1	ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.2 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ กลุ่มนครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์	-	7,200,000	8,000,000	8,000,000	8,000,000	31,200,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.3 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนชายแดนกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์	-	-	650,000	650,000	650,000	1,950,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.4 สร้างเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1	1	ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ ชย.,บร. และตำรวจท่องเที่ยวนครราชสีมา	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.5 บูรณาการเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในสถานที่ท่องเที่ยวและภัยคุกคาม	1	1	ตำรวจภูธรจังหวัดนม.,ชย.,บร. สนง.การท่องเที่ยวและกีฬาจ.สุรินทร์	-	-	4,000,000	4,000,000	4,000,000	12,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.2.6 อบรมเชิงปฏิบัติการเยาวชนคนสร้างศิลปะร่วมสมัยนครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000
- กิจกรรมหลักที่ 1.3 การพัฒนาท่องเที่ยวชุมชน				-	-	9,000,000	9,000,000	10,000,000	28,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.3.1 ยกระดับการท่องเที่ยววิถีชุมชนนครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา บุยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์	-	-	5,000,000	5,000,000	6,000,000	16,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.3.2 ต้นแบบการท่องเที่ยววิถีชุมชนเกษตรอินทรีย์นครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (สุรินทร์)	-	-	4,000,000	4,000,000	4,000,000	12,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมหลักที่ 1.4 การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์				-	41,500,000	78,000,000	80,000,000	79,000,000	278,500,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.1 พัฒนามัคคุเทศก์อัจฉริยะนำเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (นครราชสีมา)	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.2 เทศกาลภาพยนตร์นานาชาตินครชัยบุรินทร์ (ครั้งที่ ๓)	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (นครราชสีมา)	-	10,500,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	25,500,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.3 เทศกาลท่องเที่ยว นครชัยบุรินทร์สู่ AEC (ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว Low Season)	1	1	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา	-	31,000,000	32,000,000	33,000,000	34,000,000	130,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.4 การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนครชัยบุรินทร์ - เฉินตู	1	1	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา	-	-	5,000,000	5,000,000	6,000,000	16,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.5 การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ ในการส่งเสริมธุรกิจการจัดทัวร์ เพื่อเป็นรางวัล (Incentive) และธุรกิจการจัดกิจกรรม (Event Business)	1	1	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	-	-	4,000,000	5,000,000	2,000,000	11,000,000
- กิจกรรมย่อยที่ 1.4.6 การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยนานาชาติ Korat Art Olympic (Thailand biennale, Korat)	1	1	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา	-	-	27,000,000	27,000,000	27,000,000	81,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
แผนงานที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้เป็นที่ต้องการของตลาดภายในและต่างประเทศ				**-**	**-**	**35,000,000**	**40,100,000**	**42,750,000**	**117,850,000**
- กิจกรรมหลักที่ 2.1 การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม				-	-	1,700,000	1,400,000	3,000,000	6,100,000
- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.1 การส่งเสริมการเลี้ยงไหมพันธุ์ดี	1	1	ศูนย์หม่อนไหม ฯ เฉลิมพระเกียรติ ชัยภูมิ (เจ้าภาพ) นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์	-	-	1,300,000	1,100,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.2 การบริหารจัดการแปลงหม่อน	1	1	ศูนย์หม่อนไหม ฯ เฉลิมพระเกียรติ ชัยภูมิ (เจ้าภาพ) นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์	-	-	400,000	300,000		
- กิจกรรมหลักที่ 2.2 นวัตกรรมการผลิตผ้าไหมครบวงจร				-	-	23,400,000	23,800,000	26,000,000	73,200,000
- กิจกรรมย่อยที่ 2.2.1เผยแพร่นวัตกรรมกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ไหมนครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (นครราชสีมา)	-	-	10,000,000	10,000,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.2.2 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟอกย้อมสีธรรมชาติ	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ (เจ้าภาพ)	-	-	500,000	900,000		

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
- กิจกรรมย่อยที่ 2.2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการสาวไหมด้วยเครื่องสาวไหมปรับปรุงชนิดเข้าเหล่ง	1	1	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดชัยภูมิ, ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดนครราชสีมา	-	-	900,000	900,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.2.4 การเพิ่มทักษะเพื่อเพิ่มมูลค่าผ้าไหม	1	1	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดบุรีรัมย์ (เจ้าภาพ)	-	-	4,000,000	4,000,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.2.5 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม บรรจุภัณฑ์ เชิงสร้างสรรค์ที่มีอัตลักษณ์ของภูมิภาคสู่สากล	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	-	-	8,000,000	8,000,000		
กิจกรรมหลักที่ 2.3 เพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มนครชัยบุรินทร์				-	-	9,900,000	14,900,000	13,750,000	38,550,000
- กิจกรรมย่อยที่ 2.3.1 การสืบสานภูมิปัญญาผ้าไหม	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา (เจ้าภาพ)	-	-	2,400,000	2,400,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.3.2 มหกรรมไหมนครชัยบุรินทร์	1	1	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา	-	-	7,500,000	7,500,000		
- กิจกรรมย่อยที่ 2.3.3 การพัฒนานวัตกรรมสืบสานเผยแพร่ภูมิปัญญาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมนครชัยบุรินทร์	1	1	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	-	-	-	5,000,000		

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต				**-**	**-**	**28,699,000**	**38,699,000**	**37,199,000**	**104,597,000**
1. โครงการที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์				**-**	**-**	**28,699,000**	**38,699,000**	**37,199,000**	**104,597,000**
แผนงานที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์				**-**	**-**	**7,000,000**	**7,000,000**	**7,000,000**	**21,000,000**
กิจกรรมหลักที่ 1.1 การพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain Based Learning : BBL)	1	2	- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา - สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4 จังหวัด	-	-	7,000,000	7,000,000	7,000,000	21,000,000
แผนงานที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น				**-**	**-**	**21,699,000**	**31,699,000**	**30,199,000**	**83,597,000**
กิจกรรมหลัก 2.1 การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน	1	2	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	3,249,000	3,249,000	3,249,000	9,747,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
กิจกรรมหลักที่ 2.2 คลังปัญญาผู้เชี่ยวชาญสูงอายุนครชัยบุรินทร์สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต	1	2	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000
กิจกรรมหลักที่ 2.3 ผลิตภัณฑ์เครื่องเฝ้าระวังการเกิดแผลกดทับด้วยตัวตรวจจับแรงกด	1	2	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	-	-	2,950,000	2,950,000	2,950,000	8,850,000
กิจกรรมหลักที่ 2.4 พื้นยางผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อตรวจวัดการเดินและการทรงตัวของผู้สูงอายุในเขตจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1	2	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	-	-	4,000,000	4,000,000	4,000,000	12,000,000
กิจกรรมหลักที่ 2.5 การผลิตภัณฑ์ชุดควบคุมสัญญาณไฟจารจรสำหรับรถกู้ชีพฉุกเฉิน (AMBULANCE)	1	2	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	5,000,000	5,000,000	10,000,000
กิจกรรมหลัก 2.6 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน	1	2	ตำรวจภูธรจังหวัดในกลุ่มจังหวัด	-	-	5,000,000	5,000,000	5,000,000	15,000,000
กิจกรรมหลัก 2.7 การสร้างศูนย์พัฒนาถ่ายทอดนวัตกรรมการรักษาและป้องกันโรคผู้สูงอายุทางด้านชีวกลศาสตร์การแพทย์	1	2	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา	-	-	1,500,000	1,500,000	-	3,000,000
กิจกรรมหลัก 2.8 การสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมผู้สูงอายุในชุมชนแหล่งเรียนรู้พื้นถิ่นสู่ความยั่งยืนเชิงอนุรักษ์ระดับกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”	1	2	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	5,000,000	5,000,000	10,000,000

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (11)					
ประเด็นการพัฒนา/แผนงาน/โครงการ (7)	แหล่ง งปม. (8)	ผลผลิต (9)	หน่วยดำเนินการ (10)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2565
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ	1	5	กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1	5,000,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	25,000,000
รวมทั้งสิ้น				**166,541,800**	**186,700,000**	**1,674,989,800**	**1,257,829,000**	**1,257,579,000**	**4,543,639,600**

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ หมายถึง แหล่งงบประมาณของโครงการ โดยกำหนดไว้ ๔ แหล่ง โดยให้ระบุหมายเลขของแหล่งงบประมาณ ดังนี้

๑ หมายถึง งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒ หมายถึง งบประมาณของกระทรวง/กรม

๓ หมายถึง งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔ หมายถึง งบประมาณของภาคเอกชน/ชุมชน (ถ้ามี)

ผลผลิต

๑ หมายถึง การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๒ หมายถึง การพัฒนาด้านสังคม

๓ หมายถึง การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔ หมายถึง การรักษาความมั่นคงและความสงบ

๕ หมายถึง การบริหารจัดการภาครัฐ

ส่วนที่ 4

แบบ กจ. 1-1

Project - Idea

แบบ จ.1-1/กจ.1-1
(Project Brief รายโครงการ)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการภายใต้งบประมาณของกลุ่มจังหวัด
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ประเด็นการพัฒนา การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและการแปรรูป
แผนงานที่ 1 เพิ่มมูลค่าและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร
แผนงานที่ 2 พัฒนาการเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รองรับตลาดระดับสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	**โครงการพัฒนานวัตกรรมเกษตรและอาหารปลอดภัย กลุ่มนครชัยบุรินทร์**
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	2.1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ มีพื้นที่การเกษตร 20.30 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.81 ของเนื้อที่กลุ่มจังหวัดฯ มีพื้นที่ชลประทาน 1.45 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.61 ของพื้นที่การเกษตรกลุ่มจังหวัดฯ พืชเศรษฐกิจหลักมี 4 ชนิดโดยเรียงตามมูลค่าสินค้า ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยและยางพารา โคเนื้อ แพะ และมีประกอบอาชีพการเกษตร 3.30 ล้านคน หรือร้อยละ 48 ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันมีพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ(พื้นที่เขตชลประทาน)ทั้ง 4 จังหวัด มีประมาณ 1,705,529 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.7 ของพื้นที่การเกษตรทั้งกลุ่มจังหวัด ลุ่มน้ำที่สำคัญในกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบด้วย ลุ่มน้ำชีมีลุ่มน้ำสาขา จำนวน 13 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำมูลมีลุ่มน้ำสาขา 17 ลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำเฉพาะในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ) ปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ทั้ง 2 ลุ่มน้ำต่อปี (ฝนตกปกติ) ประมาณ 12,036 ล้านลูกบาศก์เมตร แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ที่ได้รับการพัฒนาสามารถกักเก็บน้ำได้แล้ว อาทิเช่น เขื่อนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ลำห้วย หนอง คลอง บึง ฝาย อ่างเก็บน้ำประเภทต่างๆ สามารถกักเก็บน้ำได้ประมาณ 2,500 ล้านลูกบาศก์เมตร มีน้ำไหลทิ้งไม่สามารถกักเก็บได้ ประมาณ 10,536 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 12.46 ของปริมาณน้ำทั้งปี นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดมีโรงงานอุตสาหกรรมการแปรรูปการเกษตรมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรมากขึ้น ได้แก่ โรงสีข้าวมากที่สุด จำนวน 192 โรงงาน รองลงมาเป็นการผลิตผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลัง จำนวน 43 โรงงาน และอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาลทราย จำนวน 7 โรงงาน ซึ่งถือเป็นโอกาสของกลุ่มจังหวัดในการพัฒนาให้กลุ่มจังหวัดได้มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะการแปรรูปสินค้าเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
	2.2 ปัญหาภาคการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปัจจุบันคือ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ ผลผลิตล้นตลาด สินค้าไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน เกษตรกรเริ่มมีอายุมากขึ้นและเน้นการจ้างทำการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งยังขาดความประณีตในการดำเนินการในแต่ละกระบวนการ เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็ง ขาดอำนาจการต่อรองด้านราคา ขาดการใช้นวัตกรรมภาคการผลิต การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การเพิ่มช่องทางด้านการตลาดขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ด้านการชลประทาน กลุ่มจังหวัดฯ ได้ประสบปัญหา 2 ด้านตลอดมาทุกปี คือ ในฤดูฝนประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่การเกษตร ได้รับความเสียหายตลอดแนว 2 ฝั่งลำน้ำ ในฤดูแล้งประสบปัญหาภัยแล้ง ทำการเกษตรไม่ได้ไม่มีน้ำต้นทุน ในฤดูแล้งประชาชนในพื้นที่บางส่วนต้องอพยพโยกย้ายถิ่นไปหางานทำต่างพื้นที่ ส่วนภาคการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรและการคมนาคมของเกษตรกรนั้น สภาพทางปัจจุบันสองข้างทางสูงกว่าระดับถนน ไม่มีทางระบายน้ำ คันทางแคบ เกษตรกรผู้ใช้ทางได้รับความเดือดร้อนจากน้ำท่วมขังและการจราจรที่ไม่สะดวก ในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยประสบภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง การส่งออกสินค้าหดตัว กำลังซื้อของประชาชนลดลง การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนชะลอตัว ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ได้รับผลกระทบและประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจอย่างรุนแรงและขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจ จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ SMEs ประคองตัวให้อยู่รอด สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจและเติบโตต่อไปได้ 2.3 หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข จะส่งผลกระทบต่อรายได้ภาคการเกษตรของเกษตรกรและสืบเนื่องถึงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการทำงาน ส่งผลถึงการอพยพแรงงานภาคการเกษตรไหลเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม สังคมภาคการเกษตรคงเหลือเพียงเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีศักยภาพในการพัฒนา
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	3.1 เพื่อพัฒนาด้านแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อการเกษตรอาทิเช่น ระบบส่งน้ำ แก้มลิง ฝายหินทิ้งกั้นลำน้ำ ฯลฯ ในเขตกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ 3.2 เพื่อส่งเสริมสถาบันเกษตรกรโดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรให้มีศักยภาพและบทบาทหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของเกษตรกรสมาชิกในแต่ละพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยผ่านกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ 3.3 เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการทำการเกษตรโดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นพืชเชิงเดี่ยวเป็นการทำการเกษตรผสมผสาน โดยน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่มาเป็นหลักในการผลิตสินค้าเกษตรผ่านระบบการปฏิรูประบบเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

หัวข้อ	รายละเอียด
	3.4 เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ในการผลิตเมล็ดพันธ์ข้าวคุณภาพและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และการเพิ่มช่องทางการตลาด 3.5 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเชื่อมโยงการตลาด การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรตามความต้องการของผู้บริโภคทั้งตลาดท้องถิ่นตลาดสากล 3.6 เพื่อพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถแข่งขันได้ทั้งในและต่างประเทศ 3.7 เพื่อยกระดับและสนับสนุนให้เกิดความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และความปลอดภัย 3.8 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปศุสัตว์ครบวงจร 3.9 เพื่อสร้างการรับรู้ ถ่ายทอดนวัตกรรม และพัฒนาเครือข่ายการตลาด 3.10 เพื่อเพิ่มมูลค่าด้านปศุสัตว์ของกลุ่มจังหวัด
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	1. GPP ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 2. จำนวนฟาร์มมาตรฐานที่เพิ่มขึ้น
5. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์	**ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี** - ข้อ 2.2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) (2.2) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม **ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)** <u>ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร</u> 1.1 ขยายผลการทาการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 1.3 ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ 1.4 พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ 1.5 สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร <u>ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน</u> 2.1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด 2.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร 2.3 เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 2.5 เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงานอย่างยั่งยืน 2.6 สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

หัวข้อ	รายละเอียด
	ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร 3.2 พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ 3.3 ส่งเสริมการนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ **สอดคล้องกับโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ในการพัฒนา 2 เรื่อง ได้แก่** 1. เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2. เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี **มิติที่ 2 ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม :** เปลี่ยนเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จำนวน 20,000 ครัวเรือน ภายใน 5 ปี และ 100,000 ครัวเรือน ภายใน 10 ปี เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เป็น 60,000 บาทต่อครัวเรือน ภายใน 5 ปี และเป็น 100,000 บาทต่อครัวเรือนภายใน 10 ปี **ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1** **นวัตกรรมของภาคอีสานด้านการเกษตร :** (ไหม ข้าว โควากิว) การท่องเที่ยว การค้า และพลังงานทดแทน (Innovation for FASTTT) - FUN - AGRICULTURE - SILK - TOURISM - TRADE - TRANSFORM สร้างขยะให้มีคุณค่า สร้างเป็นพลังงาน
6. ระยะเวลา	เดือนตุลาคม 2561 – กันยายน 2565
7.กิจกรรมหลักของโครงการ	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม
7.1 กิจกรรมหลักที่ 1 การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตนครชัยบุรินทร์ **งบประมาณ ปี พ.ศ.2561** จำนวน 158,760,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2562** จำนวน 118,800,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2563** จำนวน 360,500,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2564**	**1.**เพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำต่าง ๆ อาทิเช่น ระบบส่งน้ำ แก้มลิง ฝายหินทิ้งกั้นลำน้ำ ฯลฯ ในเขตกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ จำนวน 24 แห่ง (ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563) และมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น **2.** บรรเทาปัญหาภัยแล้งให้แก่ราษฎรทั้ง 4 จังหวัด มีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มขึ้น ราษฎรได้รับประโยชน์สูงสุด **3.** บรรเทาปัญหาภัยแล้งให้แก่ราษฎร มีแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น สามารถทำการเกษตรได้ มีรายได้เพิ่มขึ้นและยังมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวเพิ่มขึ้น โดยเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการทำการเกษตรของราษฎร พร้อมทั้งเป็นการก่อสร้างระบบกระจายน้ำผ่านคลองส่งน้ำดาดคอนกรีตและท่อส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เพาะปลูก และใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภค ได้ด้วย

หัวข้อ	รายละเอียด
จำนวน 300,000,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2565** จำนวน 300,000,000 บาท **รวม 1,238,060,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบโครงการ**โครงการชลประทานจังหวัด และหน่วยงานด้านชลประทานในพื้นที่ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	
7.2 กิจกรรมหลักที่ 2 การเรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนตามศาสตร์พระราชากลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า **ปีงบประมาณ 2563 จำนวนเงิน 28,928,800 บาท** ปีงบประมาณ 2564 จำนวนเงิน 31,180,000 บาท ปีงบประมาณ 2565 จำนวนเงิน 31,160,000 บาท **รวม** 91,288,800 บาท **ผู้รับผิดชอบโครงการ** สำนักงานเกษตรจังหวัด	1. การสร้างการรับรู้ให้แก่เกษตรกรของจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ รวม 800 คน (จังหวัดละ 200 คน) ให้ทราบและเข้าใจถึงการทำการเกษตรตามศาสตร์พระราชา เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 รวมทั้งการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมโลกทั้งในระดับภูมิภาค และในระดับโลก โดยน้อมนำพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ของการพัฒนา มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการพัฒนาอย่าง แท้จริง ให้มีความ อยู่ดี กินดีและได้เชื่อมโยง “ศาสตร์พระราชา”ในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs-Sustainable Development Goals) 2. การสร้างเกษตรกรต้นแบบตามศาสตร์พระราชา (ดำเนินการที่ศูนย์กสิกรรมไร้สารพิษ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา) ให้แก่เกษตรกรของจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ รวม 200 คน (จังหวัดละ 50 คน) ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลต่อเกษตรกรในพื้นที่ และพัฒนาความสามารถของเกษตรกรในพื้นที่ให้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาด้านการเกษตรนครชัยบุรินทร์ 3. การส่งเสริมนวัตกรรมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีกระบวนการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สินค้าเกษตรปลอดภัยนครชัยบุรินทร์ที่เข้าสู่ระบบการปฏิรูปการเกษตรผสมผสานตามหลัก

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน(สุรินทร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่า สำหรับเกษตรกรจำนวน 200 ราย (จังหวัดละ 50 ราย) ในพื้นที่นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์. 4. การยกระดับระบบการรับรอง PGS (การสร้างระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของนครชัยบุรินทร์) และยกระดับ สู่มาตรฐานสากล ของสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่มาตรฐานสากลระบบอินทรีย์ ด้วยเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 ล้านไร่ ภายในปี พ.ศ. 2564ตามนโยบายของรัฐบาล ระบบการรับรองเดิมที่เป็นระบบการรับรองที่เรียกว่า การรับรองโดยบุคคลที่ 3 (Third party) ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการที่มีผลต่อการเพิ่มพื้นที่ การนำระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) จะช่วยขยายพื้นที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งระบบการรับรอง PGS ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเกษตรกร ให้เรียนรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจต่อระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แล้ว ก็จะสามารถพัฒนายกระดับให้ก้าวสู่มาตรฐานระดับสากล 5.การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน SME และสถานประกอบการ จำนวน 200 ราย ดำเนินการ 1) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า 2) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าประเภทเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัย และตรงตามความต้องของตลาดและผู้บริโภคทั้งภายในและภาคนอกประเทศ 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต และมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี
7.3 กิจกรรมหลักที่ 3 การพัฒนาศักยภาพการบริหารและจัดการสหกรณ์เกษตรประชารัฐนครชัยบุรินทร์ **ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 11,800,000 บาท** ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 10,100,000 บาท ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 10,100,000 บาท รวม 32,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	การยกระดับขีดความสามารถในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่จะช่วยในการบริหารจัดการ การผลิต การแปรรูป การบริการและการตลาด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยอาศัยระบบและกลไกความร่วมมือที่ของภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ (Area Based Collaborative Research) โดยมีเป้าหมายสหกรณ์ที่มีศักยภาพจำนวน 4 แห่ง(จังหวัดละ 1 แห่ง) เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวน 4,000 คน (จังหวัดละ 1,000 คน) โดยมีกระบวนการ ดังนี้ ดำเนินการผ่านกลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนร่วมกับสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ประกอบไปด้วย 1.การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า การศึกษาข้อมูลเรื่องเครื่องมือต้นทุนและผลตอบแทน การทำ Niche Market 2. การพัฒนากระบวนการ/เทคโนโลยีผลิต อาทิ การพัฒนาโลจิสติกส์การผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาเทคโนโลยีในการสีข้าวเพื่อลดการสูญเสีย 3. วิเคราะห์ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ปริมาณความต้องการ ผลตอบแทน การ

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	วางแผนธุรกิจ การบริหารจัดการการตลาด วิเคราะห์ ปัญหา โอกาส ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 4. การเชื่อมโยงธุรกิจ Business Matchaingits; ระหว่างสหกรณ์การเกษตร กับภาคธุรกิจในพื้นที่นครชัยบุรินทร์เช่น โรงแรม ร้านอาหาร โรงพยาบาล โรงเรียน เรือนจำ เป็นต้น 5. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเม็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพภายใต้การพัฒนาโครงการเมล็ดพันธุ์ข้าวสหกรณ์การเกษตร 6. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการไร่นาเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพการผลิตของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก โดยการวิเคราะห์เชิงระบบจากปลายทาง กลางทาง สู่ต้นทางเพื่อการพัฒนาที่เชื่อมโยงเป็นระบบตามห่วงโซ่อุปทาน ในระบบผลิตสินค้าเกษตรของพื้นที่แต่ละจังหวัดเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
7.4 กิจกรรมหลักที่ 4 ห่วงโซ่คุณค่าของการพัฒนาเพื่อคงความหอมข้าวหอมมะลิกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ **งบประมาณ ปี พ.ศ.2563** จำนวน 6,500,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2564** จำนวน 6,500,000 บาท **งบประมาณ ปี พ.ศ.2565** จำนวน 6,500,000 บาท รวม 19,500,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	1. กิจกรรมการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีร่วมกับการคงความหอมข้าวหอมมะลิในกระบวนการผลิตกับเกษตรกรที่ผลิตในระบบปลอดภัยและอินทรีย์จำนวน 1,200 คนๆละ 2 ไร่ พื้นที่ 2,400 ไร่ ในพื้นที่นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ เพื่อให้ได้ต้นแบบการจัดการแปลงที่สามารถเพิ่มค่าความหอมและคงความหอมได้ตั้งแต่ในระบบแปลงปลูก ที่ทำให้ข้าวหอมมะลิกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่อื่น 2.กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการคงความหอมข้าวหอมมะลิในกระบวนการแปรรูปให้กับกลุ่มวิสาหกิจหรือสหกรณ์การเกษตรจำนวน 40กลุ่ม/แห่งในพื้นที่นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ เพื่อใช้นวัตกรรมการคงความหอมในกระบวนการแปรรูปในกลางทางและปลายทางของข้าวหอมมะลิของกลุ่มนครชัยบุรินทร์

หัวข้อ	รายละเอียด
สถาบันการศึกษา หรือ มหาวิทยาลัยอื่นๆในพื้นที่	
7.5 กิจกรรมหลักที่ 5 พัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อสู่มาตรฐาน GFM **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 15,224,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 16,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน16,000,000 บาท **รวม 47,224,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 3 และศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา	- เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิต องค์ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนามาตรฐานฟาร์ม GFM เพื่อนำไปใช้เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ในฟาร์มของตนเอง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 1,280 ราย จังหวัดชัยภูมิ 640 ราย จังหวัดบุรีรัมย์ 920 ราย จังหวัดสุรินทร์ 680 ราย รวม 352 กลุ่ม เกษตรกร 3,520 ราย - เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรจิตอาสาด้านปศุสัตว์ ตำบลละ 2 คน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายอื่นในชุมชน เช่น ให้คำแนะนำด้านการเลี้ยงสัตว์ การปรับระบบการเลี้ยง การทำวัคซีนป้องกันโรค การปลูกพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 578 ราย จังหวัดชัยภูมิ 248 ราย จังหวัดบุรีรัมย์ 378 ราย จังหวัดสุรินทร์ 316 ราย รวมเกษตรกรจิตอาสา 1,520 ราย
7.6 กิจกรรมหลักที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พืชอาหารสัตว์ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 2,781,800 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 9,200,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 10,140,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 12,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 12,000,000 บาท	- เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิต องค์ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตอาหาร TMR การถนอมพืชอาหารสัตว์ การปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ เพื่อนำไปใช้เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ในฟาร์มของตนเอง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 640 ราย จังหวัดชัยภูมิ 320 ราย จังหวัดบุรีรัมย์ 460 ราย จังหวัดสุรินทร์ 340 ราย รวม 176 กลุ่ม เกษตรกร 1,760 ราย - ศูนย์สาธิตการผลิตอาหารสัตว์ชุมชน (Feed Center) จำนวน 3 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ 1 แห่ง จังหวัดบุรีรัมย์ 1 แห่ง จังหวัดสุรินทร์ 1 แห่ง สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตอาหารสัตว์ ของเกษตรกรได้เพราะปัจจุบันยังไม่มีศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ และยังสามารถใช้เป็นแหล่งผลิต สำรอง และกระจายอาหารสัตว์ กรณีเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย ในพื้นที่ได้อีกด้วย

หัวข้อ	รายละเอียด
รวม 46,121,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 3 และศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา	
7.7 กิจกรรมหลักที่ 7 ขยายฐานการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแพะเนื้อ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 10,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 10,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 10,000,000 บาท **รวม 30,000,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 3	พัฒนาทักษะประสบการณ์และสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตแพะเนื้อให้กับเกษตรกร จำนวน 120 ราย
7.8 กิจกรรมหลักที่ 8 พัฒนาโรงฆ่าสัตว์ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน3,600,000 บาท **รวม 3,600,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์สุรินทร์	- ดำเนินการต่อเติมขยายห้องบ่มซากโคเนื้อ โรงฆ่าสัตว์(โค,กระบือ) องค์การบริหารส่วนตำบลสลักได อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานปศุสัตว์เขต 3 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และบุรีรัมย์	
7.9 กิจกรรมหลักที่ 9 พัฒนาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 1,336,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 2,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2,000,000 บาท **รวม 5,336,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 3	- พัฒนาศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยการฝึกอบรมเกษตรกรพัฒนาทักษะการตัดแต่งและแปรรูปเนื้อโค หลักสูตร “การตัดแต่งเนื้อโคและการปรุงสเต็กเพื่อสร้างอาชีพ” จำนวน 160 ราย
7.10 กิจกรรมหลักที่ 10 มหกรรมปศุสัตว์นครชัยบุรินทร์ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 3,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม 18,000,000 บาท**	- จัดงานมหกรรมปศุสัตว์นครชัยบุรินทร์ประกอบด้วยกิจกรรมเสวนาทางวิชาการ ประกวดสัตว์ แสดงพันธุ์สัตว์ จำหน่ายสินค้าปศุสัตว์-เกษตร และจัดนิทรรศการ/นวัตกรรมด้านการผลิตปศุสัตว์ โดยบูรณาการทั้ง 4 จังหวัด

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ หน่วยงานสังกัดกรมปศุสัตว์ในพื้นที่และใกล้เคียง	
7.11 กิจกรรมหลักที่ 11 ส่งเสริมการตลาดสินค้าปศุสัตว์ **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 4,000,000 บาท **รวม 12,000,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 3	ส่งเสริมการตลาดสินค้าปศุสัตว์ โดยจัดแสดงสินค้าปศุสัตว์ของกลุ่มจังหวัดฯ ที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดเชียงใหม่
7.12 กิจกรรมหลักที่ 12 การพัฒนาเครือข่ายผู้เลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ **งบประมาณ** ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 20,000,000 บาท ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 20,000,000 บาท ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 20,000,000 บาท **รวม 60,000,000 บาท**	เพื่อพัฒนาเครือข่ายผู้เลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) มีสมาชิกในเครือข่ายฯ รับซื้อและเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) เพิ่มขึ้น ปีละ 5 ราย เฉลี่ยรับซื้อและเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) รายละ 120 ตัวต่อปี รวมปีที่ 1 จำนวน 600 ตัว ปีที่ 2 จำนวน 1,200 ตัว และปีที่ 3 จำนวน 1,800 ตัว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกที่มีศักยภาพในการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) ในแต่ละกลุ่มวิสาหกิจ ให้คำปรึกษาแนะนำ การออกแบบโรงเรือนเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) การรับซื้อลูกโคเนื้อคุณภาพหย่านมจากสมาชิก ให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการฟาร์มโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) การจัดการอาหารโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) รวมถึงการเชื่อมโยงตลาดผู้รับซื้อโคเนื้อคุณภาพ (กลางน้ำ) เพื่อนำไปขุนเป็นโคปลายน้ำ ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมั่นคง

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ เทคโนธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคเนื้อ	
7.13 กิจกรรมหลักที่ 13 การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์เพื่อลดปัญหาสภาพแวดล้อม (น้ำเสีย) รอบบริเวณโรงงานแป้งมันสำปะหลัง กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ **งบประมาณ** ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 20 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 20 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 20 ล้านบาท **รวม 60,000,000 บาท** **ผู้รับผิดชอบ** เทคโนธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคเนื้อ กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ ภาคเอกชน (โรงงาน)	เพื่อส่งเสริมให้พื้นที่รอบบริเวณโรงงานแป้งมันสำปะหลังปลูกหญ้าอาหารสัตว์ขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 120 ไร่ต่อ 1 โรงงาน จำนวนปีละ 5 โรงงาน พื้นที่ 600 ไร่/ปี รวม 3 ปี 1,800 ไร่ โดยรับสมัครโรงงานแป้งมันสำปะหลังจากข้อมูลทุติยภูมิ (อุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์)ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ออกแบบและวางผังแปลงหญ้าของแต่ละพื้นที่เป้าหมายให้เหมาะกับการผลิตพืชอาหารสัตว์หมุนเวียนให้มีหญ้าหั่นสดจำหน่ายวันละ 20 ตัน/โรงงาน และสนับสนุนท่อนพันธุ์หญ้า ปุ๋ยมูลสัตว์ หินฝุ่น และปัจจัยที่จำเป็นในการปลูกแปลงหญ้าขยายพันธุ์ ให้คำปรึกษาแนะนำการปลูกหญ้า การบริหารจัดการแปลงหญ้าเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและผลผลิตสูงสุด รวมถึงแนะนำหรือจัดหาตลาดรองรับผลผลิตหญ้าที่ผลิตได้
8.ระยะเวลาดำเนินการ	ตุลาคม 2561 ถึง กันยายน 2565
9.หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ โครงการชลประทาน และหน่วยงานด้านชลประทานในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานปศุสัตว์เขต 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน(สุรินทร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
10.งบประมาณ	1,663,130,600 บาท
11.ผลผลิต (Output)	**4.1 ด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อพัฒนาระบบเกษตร** แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรได้รับการพัฒนาให้สามารถกักเก็บน้ำและส่งน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 24 แห่ง **4.2 การเรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนตามศาสตร์พระราชาพื้นที่นครชัยบุรินทร์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า** 4.2.1 สร้างการรับรู้เกษตรกรรมยั่งยืนให้แก่เกษตรกรด้วยหลัก เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ตามศาสตร์พระราชา -สร้างเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่นครชัยบุรินทร์ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน 1,200 ราย 4.2.2 พื้นที่เกษตรกรต้นแบบได้ปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรกรรมยั่งยืนและได้รับรองมาตรฐาน PGS หรือมาตรฐานอื่นๆ 2,400 ไร่ 4.2.3 สร้างเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่นครชัยบุรินทร์ ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกษตรกรรมยั่งยืน จำนวน 200 ราย 4.2.4 ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรปลอดภัย พร้อมได้รับการรับรองมาตรฐาน ของสินค้าเกษตรปลอดภัย/มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 40 ผลิตภัณฑ์ **4.3 การพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการสหกรณ์เกษตรประชารัฐนครชัยบุรินทร์** 4.3.1 สหกรณ์การเกษตรที่มีศักยภาพและบทบาทหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการยกระดับเป็นสหกรณ์การเกษตรประชารัฐจำนวน 4 แห่ง 4.3.2 จำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรผลิตสินค้าเกษตรโดยการปฏิรูประบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรสมัยใหม่ จำนวน 4,000 คน 4.3.3 จำนวนมูลค่ารายได้ในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 4.3.4 ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวสหกรณ์การเกษตรประชารัฐนครชัยบุรินทร์ 4 แห่ง **4.4 ห่วงโซ่คุณค่าใหม่ของการพัฒนาเพื่อคงความหอมข้าวหอมมะลิกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์** 4.4.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับการคงความหอมข้าวหอมมะลิกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์.ในระดับแปลงปลูก เช่น เมล็ดพันธุ์ ดิน การจัดการน้ำ ภูมิประเทศภูมิอากาศ การจัดการดูแลแปลง การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา เป็นต้น จำนวน 2,400 ไร่

หัวข้อ	รายละเอียด
	4.4.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการข้าวหอมมะลินครชัยบุรินทร์ ตลอดห่วงโซ่คุณค่าการผลิตกระบวนการเก็บรักษา การสี และการแปรรูป การขนส่ง เป็นต้น จำนวน 1,200 ราย **4.5 ด้านปศุสัตว์** 4.5.1 ศูนย์สาธิตการผลิตอาหารสัตว์ชุมชน (Feed Center) จำนวน 3 แห่ง 4.5.2 ต่อเติมขยายห้องบ่มซากโคเนื้อ โรงฆ่าสัตว์ (โค,กระบือ) 1 แห่ง 4.5.3 จำนวนเกษตรกรผ่านการฝึกอบรมพัฒนาสู่ฟาร์มมาตรฐาน GFM จำนวน 3,520 ราย 4.5.4 จำนวนเกษตรกรจิตอาสาด้านปศุสัตว์ได้รับการพัฒนา จำนวน 1,520 ราย 4.5.5 เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ได้รับการพัฒนาทักษะการตัดแต่งและแปรรูปเนื้อโคคุณภาพ จำนวน 160 ราย 4.5.6 งานมหกรรมปศุสัตว์ระดับประเทศปีละ 1 ครั้ง 4.5.7 เครือข่ายการตลาดที่เพิ่มขึ้นในเมืองท่องเที่ยว 2 จังหวัด 4.5.8 มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการเพิ่มศักยภาพการผลิตแพะเนื้อ
12.ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	1. บรรเทาปัญหาภัยแล้งให้แก่เกษตรกรทั้ง 4 จังหวัด มีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มขึ้น เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด 2. เกิด สหกรณ์การเกษตรประชารัฐนครชัยบุรินทร์ ที่มีศักยภาพพร้อมหนุนเสริมการพัฒนาพื้นที่และช่วยยกระดับเศรษฐกิจฐานราก พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรม 3. เกษตรกรสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร จำนวน 4,000 คน เกิดการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย และน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่มาเป็นหลักในการดำเนินงานในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่เหมาะสม 4. ผู้ประกอบการและบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปปลอดภัยและได้มาตรฐานที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ร้อยละ 80 5. สถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัยมีผลิตภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 3, 6 และ 9 (ลดการสูญเสีย ร้อยละ 3 หรือ กำลังการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6 หรือ ยอดขายเพิ่มขึ้น หรือ ยอดการส่งออกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 6. ผู้ประกอบการและบุคลากรในธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 7. สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรแปรรูปในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 8. มีการปรับใช้ผลงานวิจัยและพัฒนาตามความต้องการในการแก้ปัญหาของพื้นที่ด้านนวัตกรรมการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์การผลิตอาหารสัตว์จากพืชและสัตว์และการสร้างมาตรฐานที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดนำไปสู่การเชื่อมต่อเชิงพาณิชย์ภาคเกษตร ธุรกิจ เอกชน และอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงตอนล่าง 1 ต่อไป

หัวข้อ	รายละเอียด
	9. เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในการสร้างโอกาสในการต่อยอดเพื่อขยายผลทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผ่านเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาควิชาการกับผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภายใต้หลักคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจะต้องสามารถตอบสนองการขับเคลื่อนเชิงเศรษฐศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เต็มเม็ดเต็มหน่วย และคุ้มค่ามากที่สุด นำไปสู่การสร้างโอกาสในการขยายผลเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากจากวัตถุดิบทางการเกษตรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและการแปรรูปอาหารของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในภาพรวมต่อไป

แบบ จ.1-1/กจ.1-1
(Project Brief รายโครงการ)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการภายใต้งบประมาณของกลุ่มจังหวัด
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ไหม
แผนงาน 1. ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้ได้รับความนิยม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ให้เป็นที่ต้องการของตลาดภายในและต่างประเทศ

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	**ยกระดับขีดความสามารถการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม นครชัยบุรินทร์**
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับชาติ 20 ปี กับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 นโยบายของรัฐบาล เรื่อง การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ ผลจากการท่องเที่ยวที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ก่อให้เกิดการจับจ่ายซื้อของที่ระลึกตามแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องจำเป็นที่จะเข้ามาบริหารจัดการควบคู่กับการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เน้นความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล “ไทยแลนด์ 4.0” โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล เพื่อปรับแก้ระบบ/จัดระบบเศรษฐกิจ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางการพัฒนาประเทศให้เจริญขึ้น สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกตามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างเร็ว รุนแรง ในศตวรรษที่ 21 ได้ เป็นเศรษฐกิจใหม่ มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน 5-6 ปี ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value Based Economy หรือ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม ปรับเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น เปลี่ยนจาก Traditional Services ไปสู่ High Value Services ซึ่งมีส่วนสำคัญในด้านการท่องเที่ยวที่จะนำเทคโนโลยีการท่องเที่ยวมาเพิ่มประสิทธิภาพการบริการและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างแผนที่นำเที่ยวอัจฉริยะที่เกิดขึ้นนำมาสู่การพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง ที่จะแนะนำเส้นทางการท่องเที่ยว รวมถึงสถานบริการอื่น ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ และ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้วยภาพยนตร์และสร้างกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ให้มากขึ้นด้วยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดสร้างถนนเพื่ออำนวยความสะดวกและรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดฯ จำนวนมากขึ้นในอนาคตต่อไป และเพื่อให้มีการพัฒนาไปได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดมีความปลอดภัย สุขสบาย และ

หัวข้อ	รายละเอียด

สะอาด มีผลต่อเนื่องถึงภาพลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดและความยั่งยืนตามแนวทางวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ทั้งนี้ ทรัพยากรต้นทุนทางการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรินทร์) มีข้อได้เปรียบในเรื่องของความหลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติภูแลนคา อุทยานแห่งชาติตาดโตน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อันมีชื่อเสียงเรื่องทรัพยากรธรรมชาติอันสวยงาม การท่องเที่ยวเชิงอารยธรรมขอม เช่น ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทตาเมือนธม การท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน เช่น ท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไหมที่กระจายไปทั้ง 4 จังหวัด การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง นอกจากนี้ ยังมีการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สนามฟุตบอลช้างอารีน่า และสนามแข่งรถ Chang International Circuit ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา จากข้อมูลทางสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2560 มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2560 มีรายได้ 26,232.62 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.56 จำนวนนักท่องเที่ยว 17,760,638 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 4.81 ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1					
	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	ร้อยละที่เพิ่ม/ลด 2559/2560
นักท่องเที่ยวรวม (คน)	17,130,226	17,760,638	11,844,838	12,572,619	13,313,180	4.81
- คนไทย (คน)	16,816,204	17,436,639	11,639,670	12,272,098	13,094,754	6.28
- คนต่างประเทศ (คน)	314,022	323,999	205,168	300,521	229,000	-31.23
โรงแรม/ที่พัก (แห่ง)	722	783	799	1,162	1,158	-0.35
ห้องพัก (ห้อง)	23,103	23,473	24,290	25,726	31,764	19.01
ค่าใช้จ่าย/คน/วัน (บาท)	905	993	930	954	1,161.82	17.89
รายได้ (ล้านบาท)	17,755.07	18,611.73	21,535.43	23,724.18	26,232.62	9.56

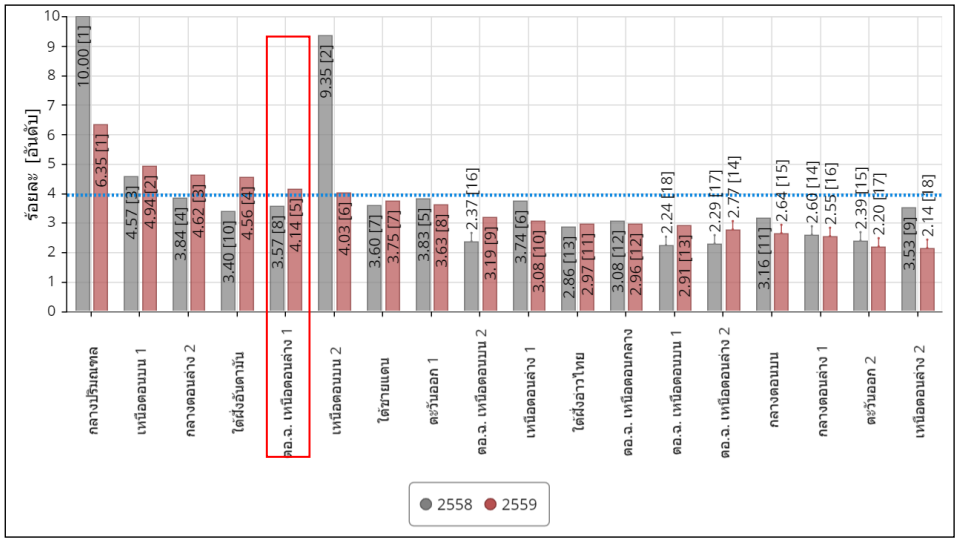
ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

หัวข้อ	รายละเอียด
	เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด นครชัยบุรินทร์ เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นและกระจายไปยังชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยตอบสนอง กระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ มีความสำคัญจำเป็นที่ช่วยประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ และแหล่งท่องเที่ยวเดิมในกลุ่มจังหวัดฯ การปรับปรุง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวที่เริ่มมีความนิยม ให้พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาให้ได้รับความพึงพอใจในมาตรฐาน การสัญจร ทั้งทางบก และทางอากาศ การบริการเพื่อสร้างมาตรฐานให้กับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ธุรกิจบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของ กลุ่มจังหวัด ฯ เช่น กลุ่มที่พัก กลุ่มร้านอาหาร กลุ่มร้านสินค้าที่ระลึก OTOP กระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด ได้ผลประโยชน์เชื่อมโยงกัน โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต กลไกขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ถือเป็นการปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่งคั่งอย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง นอกจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ยังต้องพัฒนาเกี่ยวกับของที่ระลึกควบคู่กันไป ปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจรากฐานของประเทศ จากการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 นั้น ทำให้เกิดคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มขึ้น ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมไทยต้องปรับตัวอีกครั้ง เนื่องจากสินค้าที่มีคุณภาพต่ำต้นทุนต่ำหรือสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ง่ายจะรุกเข้ามาวางจำหน่ายในประเทศได้มากขึ้น ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเป็นธุรกิจชุมชนขนาดเล็กที่ยังขาดความเข้มแข็งในการต่อสู้กับธุรกิจขนาดใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวรับการแข่งขันที่รุนแรง (ธันยมัย เจียรกุล. 2557: 178) ดังนั้นประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นฐานรากของธุรกิจ แนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การเพิ่มศักยภาพ โดยการใช้จุดแข็งของชุมชนทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตและบริการ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนเองและขยายโอกาสทางการตลาดมากยิ่งขึ้น การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันนั้นจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถการใช้ทุนมนุษย์ ทุนกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับสินค้าและบริการ (Value Creation) และการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ซึ่งรวมกันเรียกว่าผลิตภาพการผลิตถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการแข่งขัน (Porter M. E. 1990) ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี กล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “ขับเคลื่อน Thailand 4.0 ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม : Thailand 4.0 in the Making” เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2561 รัฐบาลต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศใน 2 ประการ คือ ต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับรายได้ของประชาชน

หัวข้อ	รายละเอียด

การทำสองสิ่งได้นี้หัวใจอยู่ที่การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งทั้งสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ได้พัฒนามาด้วยสิ่งนี้ ขณะที่ไทยต้องตอบคำถามให้ได้ว่ามีทั้งทรัพยากรและคน แต่ยังสู้ประเทศเหล่านั้นไม่ได้ ยังผลิตสินค้าเกษตรที่ราคาตกต่ำ รายได้เกษตรกร 20-30 ล้านคน อยู่ได้ด้วยการขายสินค้าเกษตรที่ไม่มีมูลค่า ไม่เพิ่มมูลค่า ดังนั้นรัฐบาลได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาประเทศ พาชาติก้าวข้ามกับดักกลุ่มประเทศรายได้ปานกลางสู่ประเทศรายได้สูง โดยใช้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ เพื่อนำไทยสู่ประเทศพัฒนาแล้ว นอกจากการสร้างความสามารถในการแข่งขันแล้ว วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นต้องช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกระดับและทุกพื้นที่ในประเทศ ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งกลุ่มเกษตรกรและคนทั่วไปในสังคม โดยต้องนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีลงไปช่วยเหลือคนในทุกระดับ และทำให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในชีวิตประจำวันและสร้างประโยชน์ของประชาชนได้ เช่น เกษตรกรต้องนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต คาดการณ์ราคาผลผลิตทางการเกษตรและลดต้นทุนการผลิตได้ (ที่มา : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)

จากข้อมูลกำไรสุทธิของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดแบบปริมาณลูกโซ่ (รายกลุ่มจังหวัด) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า กำไรสุทธิของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด อยู่ในลำดับที่ 4 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 คิดเป็นร้อยละ 15.97 ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กำไรสุทธิของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดแบบปริมาณลูกโซ่ (รายกลุ่มจังหวัด)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย

หัวข้อ	รายละเอียด
	ผ้าไหมเป็นหนึ่งในสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ปี พ.ศ. 2559 ตลาดผ้าไหมไทยมีมูลค่าซื้อขายประมาณ 6,000 ล้านบาทต่อปี และมีมูลค่าการส่งออกถึง 496,499,291 บาท ถึงแม้ว่าผ้าไหมจะมีราคาสูงแต่ยังเป็นที่นิยมเพราะมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ ดังนั้นผู้ผลิตควรดำรงรักษาลวดลายเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับการพัฒนาลวดลายใหม่ๆ ที่ทันสมัยเพื่อขยายกลุ่มของผู้บริโภคให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกซื้อผ้าไหมคือ คุณภาพของผ้าไหม ซึ่งประเภทของเส้นไหมที่นิยมมากที่สุดคือ เส้นไหมพันธุ์พื้นเมือง (อรทัย สายสะอาด และคณะ. 2557: 63) และแม้ว่าอาชีพทอผ้าไหมจะมีกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย แต่ผ้าไหมที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศิริพร บุญชู และนันทวรรณ รักพงษ์. 2555: 6) เนื่องจากชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสามารถด้านการสร้างสรรค์การทอผ้าไหม ภูมิปัญญาอีสานเหล่านี้นับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ผ่านการสั่งสมการถ่ายทอดและการสืบทอดมาหลายชั่วอายุคนทำให้ชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือแห่งยังคงมีการทอผ้าไหมเป็นวิถีชีวิตและวิถีวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดมีผลิตภัณฑ์ไหมที่มีอัตลักษณ์และลวดลายแตกต่างกันตามแต่วัฒนธรรมท้องถิ่นไปทั้ง 4 จังหวัด ไม่ว่าจะเป็น จังหวัดนครราชสีมามี “ไหมหางกระรอก” เป็นผ้าไหมโคราชที่มีชื่อเสียง เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น “ไหมหมี่คั้นขอนารี” ของจังหวัดชัยภูมิเป็นลวดลายที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ไว้ มีความประณีตสวยงาม จังหวัดบุรีรัมย์ ลายไหมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคือ “ชิ่นตีนแดง”และลายที่ได้รับการพัฒนาใหม่คือ “ไหมหางกระรอกหมี่ภูภิรมย์” หรือ “LAVA SILK” มีลวดลายเฉพาะตัว และ “ผ้าไหมมัดหมี่ลายโฮล” จังหวัดสุรินทร์ อยู่ที่เส้นไหมน้อยซึ่งเป็นส่วนในสุดของรังไหม มีลวดลายสีสันเป็นแบบฉบับทางสุรินทร์ และบ้านท่าสว่างมีโรงงานทอผ้าไหม ที่ทอผ้าให้ผู้นำ APAC ที่เดินทางมาร่วมประชุมที่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546 ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีจำนวน 37,828 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 16.93 โดยมีพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 7.94 มีผู้ผลิตผ้าไหมและหรือผลิตภัณฑ์ไหม มีจำนวน 20,872 ราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 8.82 มีมูลค่าผลผลิตเส้นไหมรวม มีจำนวน 209,489,200 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 9.61 ดังตารางที่ 2

หัวข้อ	รายละเอียด

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและรายได้จากเส้นไหม

รายการ	ปี งบประมาณ พ.ศ.				
	2556	2557	2558	2559	2560
พื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ไร่)	23,567.20	20,517.20	16,780	19,414	20,956
เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ราย)	31,672	30,249	64,817	32,350	37,828
ผู้ผลิตผ้าไหมและหรือผลิตภัณฑ์ไหม (ราย)	28,848	25,391	25,381	19,181	20,872
ผลผลิตเส้นไหม (กก./ปี)	261,848	203,848	208,029	134,676	141,586
ราคาเส้นไหมเฉลี่ย (บาท/กก.)	1,250	1,250	1,600	1,550	1,640
มูลค่าผลผลิตเส้นไหมรวม (บาท)	355,992,400	288,218,600	256,368,800	191,126,300	209,489,200

ที่มา : ข้อมูลจากการรายงานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ฯ

เมื่อพิจารณา**จุดแข็ง (Strengths)** ของกลุ่มผู้ทอผ้าไหมทอมือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า ผลิตภัณฑ์ทำจากไหมพื้นเมือง ส่วนใหญ่ผ้าย้อมสีธรรมชาติ สีไม่ตก วัตถุดิบสำหรับการผลิตบางส่วนสามารถหาได้จากท้องถิ่น สินค้ามีชื่อเสียงด้านคุณภาพ ผู้ผลิตมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การผลิตผ้า **ด้านจุดอ่อน (Weaknesses)** ของจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 คือ ขาดการนำด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาใช้ในกระบวนการผลิตในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. **ระดับต้นทาง** หมายถึง การบริหารจัดการการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหมซึ่งพบว่า ขาดการบริหารจัดการน้ำสำหรับการปลูกหม่อนส่งผลให้ผลิตเส้นไหมได้เฉลี่ย 800-1,000 กิโลกรัมต่อไร่และส่วนใหญ่ผลิตใบหม่อนได้เฉพาะฤดูฝน รวมทั้งขาดบริหารจัดการการส่งเสริมการปลูกหม่อนและการเลี้ยงไหม ซึ่งส่งผลให้ใบหม่อนมีคุณภาพต่ำส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของหนอนไหมและรังไหม

2. **ระดับกลางทาง** หมายถึง การผลิตเส้นไหม ผ้าไหม และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเส้นไหมและผ้าไหม ซึ่งพบว่า การขาดการพัฒนานวัตกรรมการผลิตผ้าไหม เมื่อพิจารณาภาพรวมปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจชุมชน พบว่าเกิดจากความไม่จริงจังในการพัฒนาของคนในกลุ่ม OTOP (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณะวิทยาการจัดการ. 2552) สินค้าหรือบริการที่มีความเป็นนวัตกรรมมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เกิดจากการลอก เลียนแบบกัน ปัญหาที่สำคัญที่ส่งผล

หัวข้อ	รายละเอียด

ต่อประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการแข่งขัน คือปัญหาด้านการผลิต ปัญหาการขาดเทคโนโลยีการผลิต และ ไม่มีทักษะการผลิต (ชิโนรส ละอองวรรณ. 2549; ศศิเพ็ญ พวงสายใจ. 2551: 46-55; มานพ ชุ่มอุ่น. 2555: 164; ศิริพร เบญจมาศ. 2553: 49; และ ศิริวรรณ ศิริรักวงษา. 2551: 54-56) จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปปัญหาสำคัญของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ทอผ้าไหมทอมือ คือ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ซึ่งมีสาเหตุมาจากขาดการพัฒนากระบวนการผลิตผ้าไหมทอมือ และเมื่อโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากการผลิตผ้าเพื่อใช้สอยในครัวเรือนสู่การผลิตผ้าเพื่อการค้า จำเป็นต้องมีกระบวนการผลิตอย่างครบวงจร มีระบบการบริหารจัดการ โดยการเพิ่มศักยภาพการผลิตให้ได้ทั้งปริมาณ คุณภาพและราคาที่ได้มาตรฐาน มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่หลากหลาย (วีระพันธ์สุวรรณ. 2553: 417) ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม การเพิ่มประสิทธิภาพการฟอกย้อมสีธรรมชาติ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ของภูมิภาคและการเพิ่มทักษะเพื่อเพิ่มมูลค่าผ้าไหม

3. ระดับปลายทาง หมายถึง ด้านการสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าไหมและตลาด ซึ่งพบว่า ขาดการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหม เมื่อพิจารณารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมในภาพรวมของกลุ่มจังหวัด ฯ ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่า 6,975.58 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 5.6 แต่พบว่าจังหวัดชัยภูมิมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมลดลง และจังหวัดบุรีรัมย์มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลค่าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ข้อมูลพื้นฐานประกอบตัวชี้วัด	ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. (ล้านบาท)					ร้อยละที่เพิ่มขึ้น	
	2556	2557	2558	2559	2560	2559	2560
กลุ่มจังหวัดฯ	**4,961.77**	**4,374.22**	**5,592.74**	**6,504.80**	**6,975.58**	**16.31**	**5.7**
นครราชสีมา	3,535.55	2,853.91	3,624.99	4,291.53	4,424.02	18.39	3.09
ชัยภูมิ	506.98	597.52	758.32	769.93	770.34	1.53	0.05
บุรีรัมย์	416.16	404.27	506.97	576.77	577.00	13.77	0.04
สุรินทร์	503.08	518.52	702.46	866.57	1,104.22	23.36	27.42

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ พ.ศ.2560

เมื่อพิจารณาตารางที่ 2 ข้อมูลค่าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมมีมูลค่าเพิ่มขึ้นแต่มีแนวโน้มลดลง เมื่อพิจารณาโครงการที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมการตลาด เช่น โครงการแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ ดังนั้น

หัวข้อ	รายละเอียด
	หากต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับรายได้ของประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งต้องนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากไหมบนพื้นฐานของการรักษาอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น การสืบสานภูมิปัญญาผ้าไหม และการพัฒนานวัตกรรมสืบสานเผยแพร่ภูมิปัญญาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมนครชัยบุรินทร์ควบคู่ไปกับการแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ การพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมา พบว่ารายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรของประเทศไทยและภูมิภาคยังคงมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจนโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมซึ่งไม่สามารถผลิตและการแปรรูปผลผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตรงตามที่ลูกค้าต้องการ นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของรายได้จากคนในภาคการเกษตรและภาคผลิตอื่นค่อนข้างมาก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การขาดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การอพยพย้ายถิ่น ความยุ่งยากและซับซ้อนในกระบวนการผลิต รวมทั้งการขาดการจัดการที่ดี การขาดเครื่องมือ เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทาง รวมทั้งขาดความเข้าใจด้านการพัฒนารูปแบบของผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม และขาดการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ไหม ซึ่งความยุ่งยากและซับซ้อนเหล่านี้ส่งผลให้ปริมาณและคุณภาพการผลิตผ้าไหมต่ำลงและไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ปัญหาสำคัญของกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ คือ ปริมาณ คุณภาพการผลิตผ้าไหมต่ำลง และผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต้องเร่งศึกษา หาแนวทาง และพัฒนา เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหม เป็นกลุ่มชุมชนที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ คือ ช่วยการสร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างเงินตราต่างประเทศ ช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศ โดยการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ เป็นจุดเริ่มต้นในการลงทุน และสร้างเสริมประสบการณ์ ช่วยเชื่อมโยงกับกิจกรรมขนาดใหญ่ และภาคการผลิตอื่น ๆ รวมทั้งเป็นแหล่งพัฒนาทักษะฝีมือของคนในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้วิถีการผลิตผ้าไหมของชุมชน
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อเป็นการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ โดยวางรากฐานแนวทางการขับเคลื่อนกลุ่มจังหวัดให้ยั่งยืน 2. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกมิติของกลุ่มจังหวัด 3. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่กลุ่มจังหวัดฯ 4. เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่กลุ่มจังหวัดฯ 5. เพื่อส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 6. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการผลิตผ้าไหมครบวงจร 7. เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มนครชัยบุรินทร์ 8. เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานในทุกภาคส่วน

หัวข้อ	รายละเอียด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มมากขึ้น 10 % 2. รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มมากขึ้น 10 % 3. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี เพิ่มขึ้น 3 %
5. พื้นที่เป้าหมาย	4 จังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์)
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ 1,127,112,000 บาท	**การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว** พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ที่มีกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย กระจายอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมแล้วและกำลังดำเนินการพัฒนาแหล่งให้ดีมีมาตรฐาน ซึ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความประทับใจและความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยว ทั้งนี้ หากนักท่องเที่ยวมีความประทับใจได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยว จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดได้รับความนิยมมีนักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวและเยี่ยมชมบ่อยขึ้นมากขึ้น
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 14,500,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 20,600,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 19,200,000 บาท **รวม** 54,300,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** โครงการชลประทานจ.บุรีรัมย์	**กิจกรรมย่อยที่ 1.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์** เป็นกิจกรรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อคราวประชุม ครม.นอกสถานที่ ณ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2561 ด้านการท่องเที่ยว มีมติให้ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย รับข้อเสนอไปพิจารณา แต่เนื่องจากพื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่ของกรมชลประทาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ รวมทั้งการขออนุญาตใช้พื้นที่ จึงมีความเห็นว่าควรให้หน่วยงานของกรมชลประทานเป็นผู้รับผิดชอบ จึงขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณของกลุ่มจังหวัด - ปรับปรุงทำนบดินอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก งบประมาณ 14,500,000.- บาท (ขอตั้งงบประมาณปี 2563) - ปรับปรุงอาคารเอนกประสงค์และลานกิจกรรมสันทนาการ อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ต.บ้านบัว อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ งบประมาณ 20,600,000.- บาท (ขอตั้งงบประมาณ ปี 2564) - ปรับปรุงระบบแสงสว่างและความปลอดภัยเส้นทางจักรยานอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ต.บ้านบัว อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ งบประมาณ 19,200,000.- บาท - (ขอตั้งงบประมาณปี 2565)

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 392,812,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 300,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 300,000,000 บาท **รวม** 992,812,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** แขวงทางหลวงชนบท 4 จังหวัด และแขวงทางหลวงบุรีรัมย์	**กิจกรรมย่อยที่ 1.2 พัฒนาเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว** องค์ประกอบพื้นฐานที่รองรับการท่องเที่ยว สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยดี และทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเส้นทางการท่องเที่ยว หากเดินทางได้สะดวก เร็วรวด สร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ที่สัญจรไปมา โดยกลุ่มจังหวัด สนับสนุน การขยายเส้นทาง การปรับปรุงผิวจราจร การขยายช่องการจราจร และเครื่องหมายอำนวยความสะดวกและปลอดภัย ดังนี้ **ปี พ.ศ. 2563** ดำเนินการในเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว อาทิ บริเวณเส้นทางจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด อุทยานประวัติศาสตร์ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง จุดชมวิวผามะนาว อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอคอนสวรรค์ (แหล่งดูนกบึงแวง พระใหญ่สมัย ทวาราวดี แหล่งผลิตผักปลอดสารโครงการที่กลุ่มจังหวัดฯให้การสนับสนุน) กับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลช่องสามหมอ , ท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูแลนคาและตาดโตน (แหล่งจำหน่ายอาหารแปรรูปพื้นถิ่น วัดป่าสุคะโต ป่าปรงพันปี อ่างเก็บน้ำลำปะทาว พระธาตุชัยภูมิ แหล่งผลิตไม้ผล 4 ตำบล ปรางค์กู่ มอหินขาว น้ำตกตาดโตน) โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา แหล่งท้องทุ่งทะเลสาบทุ่งกุลา จังหวัดสุรินทร์ เส้นสายสูงเนิน - วัดธรรมจักรเสมาราม อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญแห่กระธูปออกพรรษาหนองบัวแดง) เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านโหล่นและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวด้านทิศใต้ เดินทางท่องเที่ยวการค้าชายแดนช่องสายตะกู เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติน้ำตกวังเณร จังหวัดนครราชสีมา เส้นทางท่องเที่ยวปราสาทคุ้มดิน จังหวัดสุรินทร์ แหล่งผลิตส้มโอหวานและล่องแพน้ำพรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติภูคิ้ง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ บริเวณเส้นทางท่องเที่ยวด้านกีฬาสนามช้างอารีน่า/สนามช้างอินเตอร์เนชั่นเนล
งบประมาณ 80,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 1 แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2	**กิจกรรมย่อยที่ 1.3 ติดตั้งระบบป้ายข้อมูลจราจรอัจฉริยะ และระบบตรวจวัดสภาพจราจรและตรวจจับอุบัติการณ์** 1) ดำเนินการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 1 2) ดำเนินการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรินทร์) มีจังหวัดนครราชสีมาเป็นเสมือนประตูสู่ภาคอีสาน หรือศูนย์กลางคมนาคม ทำให้มีปริมาณการจราจรหนาแน่น เพื่อให้ความสะดวกในการสัญจรบนถนนสายหลัก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาสู่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ รวมทั้งผู้สัญจรรายอื่นๆ และเป็นการป้องกันอุบัติภัยบนท้องถนน กรมทางหลวงได้มีการศึกษาระบบป้ายข้อมูลจราจรอัจฉริยะ

หัวข้อ	รายละเอียด
	และระบบตรวจวัดสภาพจราจรและตรวจจับอุบัติการณ์ จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการจราจรและอุบัติเหตุบนทางหลวง เพื่อการนำไปสู่การบริหารจัดการจราจรบนโครงข่ายและบริเวณทางแยกให้มีประสิทธิภาพ การให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนในการเลือกใช้เส้นทางที่เหมาะสม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุบนทางหลวง ตอบสนองและจัดการสถานการณ์ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุได้อย่างทันท่วงที และมีเชื่อมต่อการทำงานของระบบงานบนทางหลวงเข้าสู่ระบบงานกลางที่พัฒนาและติดตั้งที่ศูนย์บริหารจัดการจราจรและอุบัติเหตุ (ชั่วคราว)
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 **งบประมาณ** **90,150,000 บาท**	**การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว**
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม** 15,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** : ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** : ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์	**กิจกรรมย่อยที่ 2.1 สร้างความเข้าใจด้านกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ ให้กับผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท ห้องพัก ร้านอาหาร** -ให้ความรู้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับที่พัก เพื่อขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งให้ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ - จัดฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการหรือตัวแทนในพื้นที่ "นครชัยบุรินทร์" จำนวน 4 รุ่นๆ ละ 1,000 ราย รวมเป็น 4,000 ราย
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 7,200,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563	**กิจกรรมย่อยที่ 2.2 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกีฬา และนันทนาการ กลุ่มนครชัยบุรินทร์** มีรายละเอียด ดังนี้ **ปี 2563 เป็นเงิน 8,000,000 บาท มีรายละเอียด ดังนี้** - อบรมหลักสูตรการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน)

หัวข้อ	รายละเอียด
จำนวน 8,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 8,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 8,000,000 บาท **รวม** 31,200,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา 4 จังหวัด	- อบรมหลักสูตรภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยว ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด ให้กับประกอบการด้านการท่องเที่ยว นครชัยบุรินทร์ จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว วิถีชุมชน นครชัยบุรินทร์ ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) **ปี 2564 เป็นเงิน 8,000,000 บาท มีรายละเอียด ดังนี้** - อบรมหลักสูตรการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยว ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด ให้กับประกอบการด้านการท่องเที่ยว นครชัยบุรินทร์ จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้าน การท่องเที่ยว วิถีชุมชน นครชัยบุรินทร์ ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) **ปี 2565 เป็นเงิน 8,000,000 บาท มีรายละเอียด ดังนี้** - อบรมหลักสูตรการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยว ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด ให้กับประกอบการด้านการท่องเที่ยว นครชัยบุรินทร์ จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน) - อบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการด้าน การท่องเที่ยว วิถีชุมชน นครชัยบุรินทร์ ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 100 คน)
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 650,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 650,000 บาท	**กิจกรรมย่อยที่ 2.3 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนชายแดนกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์** - อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการค้า การลงทุน กฎระเบียบการนำเข้าส่งออกและที่เกี่ยวข้อง จำนวน 100 คน - ศึกษาดูงานลู่ทางการค้าชายแดน และพิธีการส่งออก นำเข้าสินค้า ณ ด่านการค้าในจังหวัด หรือต่างจังหวัดที่มีชายแดนติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 100 คน

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 650,000 บาท **รวม** 1,950,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์	
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม** 15,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** ตำรวจภูธรจังหวัด นครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** : - ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ - ตำรวจท่องเที่ยวนครราชสีมา	**กิจกรรมย่อยที่ 2.4 สร้างเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์** นับวันจะมีสถิติการก่ออาชญากรมในรูปแบบต่างๆเพิ่มมากขึ้น จนทำให้เหล่ามิจฉาชีพทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีกลุ่มเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมที่หลากหลาย ด้วยการที่กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อภารกิจดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างบุคลากรเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อสอดส่องช่วยเหลืองานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อป้องกันปัญหาการอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ในการนี้ตำรวจภูธรในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์จึงจัดทำโครงการอบรมอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์ ให้ความรู้ ความสามารถทักษะการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และการเป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยเฉพาะการเพิ่มเติมความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และความสามารถอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพ้อมเพื่อจะเป็นศูนย์กลางแห่งการคมนาคมและการท่องเที่ยว สร้างศักยภาพในการเป็นแกนนำในด้านเศรษฐกิจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม โดยจะมุ่งเน้นเรื่องการศึกษาและการฝึกอบรมบุคคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นปฐมบท โดยเพราะการศึกษาอบรมเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในปี 2561 - 2564 ประเทศไทยได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันจักรยานยนต์ทางเรียบ ระดับโลก ซุปเปอร์จีที ณ สนามแข่งช้างอินเตอร์เนชั่นแนล บุรีรัมย์ ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จะเข้ามารับชมการแข่งขันประมาณ 500,000 – 600,000 คน จังหวัดนครราชสีมา เป็นรอยต่อจังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นสนามแข่งขันต่อพันธะสัญญา ย่อมต้องมีความการเตรียมพร้อมด้านบุคลากรเพื่อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการ ดังนี้ -ผู้เข้าอบรมมีจิตอาสาในการปฏิบัติงานและมีความรู้ด้านภาษามากขึ้น พร้อมด้วยการต้อนรับและการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้กับนักท่องเที่ยว - จัดฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ "นครชัยบุรินทร์" จำนวน 4 รุ่น ๆ ละ 200 ราย รวมเป็น 800 ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 4,000,000 บาท **รวม** 12,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** : ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** : - ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 4 จังหวัด	**กิจกรรมย่อยที่ 2.5 บูรณาการเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในสถานที่ท่องเที่ยวและภัยคุกคาม** กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ เป็นพื้นที่กำลังมีความเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทั้งนี้เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดเปรียบเสมือนประตูสู่อีสาน เป็นเส้นทางผ่านติดต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภายตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศ นอกจากนั้นยังเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อของทั้ง 3 ภาค สภาพภูมิศาสตร์ดังกล่าวเป็นผลให้มีประชาชน ผ่านไปมาเข้าออก ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์เป็นจำนวนมาก สังคมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์จึงมีความหลากหลาย ท่ามกลางความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ดังกล่าว ปัญหาของสังคมต่าง ๆ ก็ทวีความรุนแรงมาขึ้นตามไปด้วย อาชญากรจึงเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายในการก่อเหตุจากกลุ่มประชาชนทั่วไปเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แก่บุคลากรและการท่องเที่ยว ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาและสถานีตำรวจท่องเที่ยว 2 กองกำกับการ 1 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 2 จึงได้สร้างบุคลากรเครือข่ายอาสาสมัครตำรวจท่องเที่ยวให้สามารถบริการและดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการ ดังนี้ - ให้ความรู้และความเข้าใจและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวขณะประสบภัยในด้านต่างๆ - จัดฝึกอบรมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวกลุ่มนครชัยบุรินทร์ จำนวน 4 รุ่นๆ ละ 100 ราย รวมเป็น 400 ราย
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม** 15,000,000 บาท	**กิจกรรมย่อยที่ 2.6 อบรมเชิงปฏิบัติการเยาวชนสร้างศิลปะร่วมสมัยนครชัยบุรินทร์** 1. การบริหารโครงการ ประชุมคณะทำงาน เตรียมการ วางแผนการทำงาน 2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง หลักสูตร 4 วัน 3 คืน กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนคนรักษ์ศิลป์ 60 คน (4 จังหวัดๆ ละ 15 คน)/ ศิลปินที่มีชื่อเสียง 30 คน/ เจ้าหน้าที่ 10 คน รวม 100 คน 3. จัดแสดงผลงานของผู้อบรมเชิงปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 60 ชิ้นงาน

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา	
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ 28,000,000 บาท	**การพัฒนาท่องเที่ยวชุมชน**
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 6,000,000 บาท **รวม** 16,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** -สำนักงานวัฒนธรรม 4 จังหวัด	**กิจกรรมย่อยที่ 3.1 ยกระดับการท่องเที่ยววิถีชุมชนนครชัยบุรินทร์** - กิจกรรม การบริหารโครงการ - อบรมเชิงปฏิบัติการสร้างรุกขกรอาสารักษ์รุกขมรดกของแผ่นดิน - อบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มขีดความสามารถศิลปินพื้นบ้านท่องเที่ยว วิถีชุมชนนครชัยบุรินทร์ - การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม - ยกระดับตลาดวัฒนธรรมวิถีชุมชน นครชัยบุรินทร์
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565	**กิจกรรมย่อยที่ 3.2 ต้นแบบการท่องเที่ยววิถีชุมชนเกษตรอินทรีย์นครชัยบุรินทร์** **1) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์** คัดเลือกพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้านที่มีความโดดเด่นในการทำเกษตรอินทรีย์ โดยคัดเลือกจังหวัดละ1 พื้นที่ แล้วมีการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำฐานเรียนรู้ด้านการเกษตรให้มีความชัดเจน กำหนดกิจกรรมในพื้นที่เรียนรู้ และกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ ที่สำคัญ ในแต่ละพื้นที่มีการสร้าง **“มัคคุเทศก์ด้านเกษตรอินทรีย์”** พื้นที่ละ 10 คน แต่ละพื้นที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนเกษตรอินทรีย์

หัวข้อ	รายละเอียด
จำนวน 4,000,000 บาท **รวม** 12,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (สุรินทร์)	**2) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์** มีกิจกรรมการเชื่อมโยงเครือข่ายที่ทำเกษตรอินทรีย์กลุ่มต่าง ๆในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ และมีการเชื่อมเครือข่ายการท่องเที่ยววิถีชุมชนเกษตรอินทรีย์ในแต่ละจังหวัดของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ อีกทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการท่องเที่ยวที่เป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ เช่น กลุ่มสามพรานโมเดล อ.สามพราน จ.นครปฐม **3) การปรับกระบวนทัศน์ด้านเกษตรอินทรีย์ของนักท่องเที่ยว** สร้างกระบวนการรับรู้ และสร้างความตระหนักให้ผู้บริโภคในรูปแบบนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าของการทำเกษตรอินทรีย์ ผ่านรูปแบบการอบรม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนจากเกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์ด้านเกษตรอินทรีย์ และผู้ที่อยู่ในวงการเกษตรอินทรีย์ก่อนไปเยี่ยมชมพื้นที่ชุมชนเกษตรอินทรีย์ **4) การสร้างต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์** หลังจากแต่ละชุมชนเกษตรอินทรีย์ ทั้ง 4 จังหวัด ได้พัฒนาเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ในลักษณะแหล่งเรียนรู้ มีการทดลองจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ ด้วยการนำนักท่องเที่ยวที่ได้ปรับกระบวนทัศน์ด้านเกษตรอินทรีย์แล้ว ไปท่องเที่ยวชุมชนเกษตรอินทรีย์ ต่อเนื่องกันเป็นเวลาประมาณ 4 เดือน หลังจากนั้นแต่ละพื้นที่จะมีการถอดบทเรียน และมีการประเมินผล เพื่อค้นหาพื้นที่ต้นแบบที่ดี (Best practice) ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอินทรีย์ ในการนำไปขยายไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 **งบประมาณ** **278,500,000 บาท**	**การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์**
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม** 15,000,000 บาท	**กิจกรรมย่อยที่ 4.1 พัฒนามัคคุเทศก์อัจฉริยะนำเที่ยวกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์** เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่มีความสนใจจะเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์เป็นจำนวนมาก แต่ด้วยเหตุที่พื้นที่กว้างขวางมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาชุดสื่อนำเที่ยวอัจฉริยะขึ้นมา เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำหรับนักท่องเที่ยวในการค้นหาสถานที่ที่ต้องการในระหว่างการเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่สำคัญๆ และสามารถเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่ตนสนใจได้อย่างทั่วถึง และช่วยกระตุ้นให้มีการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่และยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ให้มากขึ้น โดยพัฒนาสื่อนำเที่ยว ดังนี้ - พัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเส้นทางอารยธรรมขอม - พัฒนาเรื่องราวแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม - พัฒนาแอบพลิเคชั่นนำเที่ยวอัจฉริยะอารยธรรมขอม

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ มทร.อีสาน **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** - บ.ประชารัฐฯ 4 จังหวัด	
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 10,500,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 5,000,000 บาท **รวม** 25,500,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** มทร.อีสาน **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** - บ.ประชารัฐฯ 4 จังหวัด	**กิจกรรมย่อยที่ 4.2 เทศกาลภาพยนตร์นานาชาตินครชัยบุรินทร์ (ครั้งที่ 3)** ปัญหาสำคัญของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ (นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์) คือ มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวน้อยเนื่องจากยังไม่มีกิจกรรมและสื่อภาพยนตร์ที่จะช่วยสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติน้อย และไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและกระตุ้นการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา จึงกำหนดให้มี “เทศกาลภาพยนตร์นานาชาตินครชัยบุรินทร์” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ให้เจริญรุดหน้าต่อไป โดยกำหนดกิจกรรม ดังนี้ - อบรมเยาวชนนักพัฒนาภาพยนตร์ ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว 4 จังหวัด - จัดเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 31,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 32,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564	**กิจกรรมย่อยที่ 4.3 เทศกาลท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์สู่ AEC (ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว Low Season)** - เทศกาลเที่ยวนครชัยบุรินทร์ (10 ล้านบาท) การจัดกิจกรรมสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว กำหนดให้มีการจัด 2 ครั้ง ครั้งละ 4 วัน 3 คืน (1) จัดกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ หรือ สวนลุมพินี เป็นต้นจำนวน 1 ครั้ง (2) จัดกิจกรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอื่น จำนวน 1 ครั้ง เช่น ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ หรือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันวันออก โดยมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนี้ 1.นำเสนอ สร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ในด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นของนครชัยบุรินทร์แก่นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น

หัวข้อ	รายละเอียด
จำนวน 33,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 34,000,000 บาท **รวม** 130,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา 4 จังหวัด./ททท./กกท.	2. นำเสนอสินค้าท่องเที่ยว อาทิ เทศกาล ประเพณี กลุ่มผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวเด่นที่มีคุณภาพและน่าดึงดูดให้เป็นทางเลือกใหม่สำหรับตลาดท่องเที่ยวในและนอกประเทศ <u>กิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย</u> 1.การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวผ่านทางสื่อต่างๆ อาทิ สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อประชาสัมพันธ์ (รถแห่) แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ 2. การจัดงานแถลงข่าวและสกู๊ปประชาสัมพันธ์ข่าวผ่านรายการโทรทัศน์ 3. ภายในงาน ประกอบด้วย 3.1 การแนะนำโปรแกรมและสินค้าท่องเที่ยวทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินการภายในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ ตลอดปี 2563 (ปฏิทินท่องเที่ยวประจำปี) 3.2 จัดตกแต่งพื้นที่เพื่อสร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ นำเสนอเพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ในทุกฤดู 3.3 นำเสนอ ชุดการแสดง/อาหาร สินค้าพื้นถิ่น/ สถานที่ท่องเที่ยวจำลอง/ กิจกรรมท่องเที่ยวจำลอง/การแสดงแสง สี เสียง ฯลฯ 3.4 การประกวดภาพถ่ายของนักท่องเที่ยวในงานหรือการเช็คอินเที่ยวงานผ่านทางโซเชียล - FAM TRIP นครชัยบุรินทร์ (4 จังหวัด จังหวัดละ 3 วัน 2 คืน : คณะจากต่างประเทศ/สื่อและบล็อกเกอร์ในและต่างประเทศ) (6 ล้านบาท) - นครชัยบุรินทร์ มาราธอน (4 สนามเชื่อมโยง 4 จังหวัด) (๘ ล้านบาท) - จัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและปั่นจักรยาน “Tour of Nakornchaiburin” (จังหวัดละ 1 ครั้ง) (8 ล้านบาท)
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 6,000,000 บาท **รวม** 16,000,000 บาท	**กิจกรรมย่อยที่ 4.4 การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนครชัยบุรินทร์-เฉินตู** 1. การบริหารโครงการ ประชุมคณะทำงาน เตรียมการ วางแผนการทำงาน 2. จัดงานแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม 1 ครั้ง - จัดการแสดงแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรมของคณะนักแสดงจากจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ กับ เมืองเฉินตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน 2 วัน - จัดแสดงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปะการแสดงไทย-จีน ในสถานศึกษา 1 วัน - การแสดงสัญจรในแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน 1 วัน โดยดำเนินการภายในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** สำนักงานวัฒนธรรม 4 จังหวัด	
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 4,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 5,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2,000,000 บาท **รวม** 11,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	**กิจกรรมย่อยที่ 4.5 การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ในการส่งเสริมธุรกิจการจัดทัวร์เพื่อเป็นรางวัล (Incentive) และธุรกิจการจัดกิจกรรม (Event Business)** -กิจกรรมการศึกษาและพัฒนาภาพลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด นครชัยบุรินทร์ ในการส่งเสริมธุรกิจการจัดทัวร์เพื่อเป็นรางวัล (Incentive) และธุรกิจการจัดกิจกรรม (Event Business) -กิจกรรมการจัดทำแผนส่งเสริมภาพลักษณ์และกิจกรรมการสื่อสารภาพลักษณ์ ได้แก่ การศึกษาข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เพื่อสื่อสารภาพลักษณ์)
งบประมาณ ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 27,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 27,000,000 บาท **งบประมาณ** ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 27,000,000 บาท	**กิจกรรมย่อยที่ 4.6 การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยนานาชาติ (Korat Art Olympic (Thailand biennale,Korat))** 1. การบริหารโครงการ - ประชุมคณะทำงาน เตรียมการ วางแผนการทำงาน - ศิลปินและคณะทำงานลงพื้นที่จังหวัด ศึกษาข้อมูลในการเตรียมความพร้อมสร้างสรรค์ผลงาน ลักษณะของการติดตั้งผลงาน ทำแบบร่างผลงาน 2. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการจัดงานและเปิดตัวโครงการ - การผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง - จัดแถลงข่าว จำนวน 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 แถลงข่าวเปิดตัวศิลปินโครงการ ครั้งที่ 2 แถลงข่าวการลงพื้นที่เตรียมความพร้อมถนนประติมากรรม

หัวข้อ	รายละเอียด
รวม 81,000,000 บาท **ผู้รับผิดชอบ** สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา	ครั้งที่ 3 แถลงข่าวเปิดงาน Thailand biennale, Korat - จัดกิจกรรม Press Visit นำสื่อมวลชนติดตามกิจกรรมในประเด็นต่างๆ - กิจกรรมแชร์ภาพถ่ายสถานที่จัดงานพร้อมเขียนข้อความเรื่องราว Thailand biennale, Korat - การแสดงนิทรรศการในหอศิลป์ - ประชุมเสวนาทางวิชาการพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปะวัฒนธรรมร่วมสมัย ภัณฑารักษ์ ศิลปินในประเทศและต่างประเทศ - จัดกิจกรรมศิลปิน / นักแสดงกับงานศิลปะ โดยเชิญศิลปิน/นักแสดง ที่สนใจงานศิลปะสร้างสรรค์ผลงานตามที่สนใจ (วาดภาพและจัดแสดงผลงาน) 3. การประกวดผลงานศิลปกรรมระดับนานาชาติ โดยเปิดรับสมัคร Open call จากศิลปินไทยและ ศิลปินต่างประเทศ 4. การเตรียมความพร้อมของสถานที่ จัดตกแต่งแต่สถานที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ วัสดุอุปกรณ์พื้นที่การจัดแสดงผลงานของศิลปิน 5. การจัดส่งผลงานของศิลปินมายังประเทศไทย เพื่อเตรียมการประกอบชิ้นส่วน และติดตั้งนิทรรศการผลงานของศิลปิน ณ จังหวัดนครราชสีมา 6. การจัดงาน Press Preview และ Professional Preview 7. การจัดงานแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยนานาชาติ (Korat Art Olympic (Thailand biennale,Korat) - การแสดงนิทรรศการผลงานทางศิลปกรรม - การตัดสินเพื่อคัดเลือกผลงานดีเด่น - การจัดกิจกรรมทางการศึกษาแหล่งเรียนรู้ระหว่างเส้นทางการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางศิลปกรรม - การอบรมเชิงปฏิบัติการ workshop กับศิลปินแห่งชาติ - การเสวนาระหว่างศิลปินไทย ศิลปินท้องถิ่น และศิลปินต่างชาติ - ถนนศิลปะ - ตลาดนัดวัฒนธรรม 8. จัดทำบทความและสรุปผลสำเร็จของการจัดงาน
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม **งบประมาณ** **ปี พ.ศ. 2563** จำนวน 1,700,000 บาท **ปี พ.ศ. 2564** จำนวน 1,400,000 บาท	**การส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม** **กิจกรรมย่อย 5.1** การส่งเสริมการลี้ยงไหมพันธุ์ดี **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชัยภูมิ **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : เพื่อพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงไหมเพื่อการจำหน่ายรัง และผลิตเส้นไหม

หัวข้อ	รายละเอียด
ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 3,000,000 บาท **รวม 6,100,000 บาท** **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชัยภูมิ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :** ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ บุรีรัมย์ สุรินทร์	**วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) ดำเนินการอบรมเพิ่มศักยภาพการเลี้ยงไหม เช่น การจัดการโรงเรือนเลี้ยงไหมการเพื่อผลิตรังไหมจำหน่าย 4) การดำเนินการเลี้ยงไหมพันธุ์ดี 5) การติดตาม การให้คำปรึกษา และประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** 1. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 300 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้ ทักษะการเลี้ยงไหมพันธุ์ดี 2. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 100 ราย สามารถบริหารจัดการการเลี้ยงไหมพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มผลผลิตการเลี้ยงไหมได้มาตรฐาน **ผลผลิต** : เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 400 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้และทักษะการลี้ยงไหมพันธุ์ดี พร้อมทั้งมีนวัตกรรมความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาวัตถุดิบ รังไหม เส้นไหม ให้มีคุณภาพ **ผลลัพธ์** : เกษตร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 300 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้และทักษะการเลี้ยงไหมพันธุ์ดี พร้อมทั้งมีนวัตกรรมความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาการเลี้ยงไหมพันธุ์ดีที่มีมาตรฐานรองรับ **กิจกรรมย่อย 5.2** การบริหารจัดการแปลงหม่อน **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชัยภูมิ **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดชัยภูมิและบุรีรัมย์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการแปลงหม่อนเพื่อเพิ่มผลผลิตใบหม่อนสำหรับเลี้ยงไหม **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) ดำเนินการอบรมการบริหารจัดการน้ำในแปลงหม่อนและการบริหารจัดการแปลงหม่อนเพื่อเพิ่มผลผลิต 4) การดำเนินการบริหารจัดการแปลงหม่อน 5) การติดตาม การให้คำปรึกษา และประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** 1. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 300 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้ ทักษะ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 2. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 100 ราย สามารถบริหารจัดการแปลงหม่อนเพื่อเพิ่มผลผลิตใบหม่อนสำหรับเลี้ยงไหมได้ไม่น้อยกว่า 3,500-4,000 กิโลกรัมต่อไร่

หัวข้อ	รายละเอียด
	ผลผลิต : เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 400 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้และทักษะการปลูกหม่อนการเลี้ยงไหม พร้อมทั้งมีนวัตกรรมความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาวัตถุดิบ รังไหม เส้นไหม ให้มีคุณภาพ **ผลลัพธ์ :** เกษตร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 300 ราย ได้รับการเพิ่มความรู้และทักษะ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พร้อมทั้งมีนวัตกรรมความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาวัตถุดิบ ใบหม่อน รังไหม เส้นไหม ที่มีมาตรฐานรองรับกลุ่มเป้าหมาย : 200 ราย
6.6 กิจกรรมหลักที่ 6 นวัตกรรมการผลิตผ้าไหมครบวงจร **งบประมาณ** **ปี พ.ศ. 2563** จำนวน 23,400,000 บาท **ปี พ.ศ. 2564** จำนวน 23,800,000 บาท **ปี พ.ศ. 2565** จำนวน 26,000,000 บาท **รวม 73,200,000 บาท** **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรตินครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :** สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด 4 จังหวัด ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ	**นวัตกรรมการผลิตผ้าไหมครบวงจร** **กิจกรรมย่อยที่ 6.1** การเผยแพร่นวัตกรรมกระบวนการผลิตผ้าไหมนครชัยบุรินทร์ **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : 1) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหมอย่างครบวงจร และ 2) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเส้นไหมและผ้าไหมอย่างครบวงจร **กลุ่มเป้าหมาย** : อย่างน้อย 11 กลุ่ม ในงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการในนามของกิจกรรมหลัก การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมนครชัยบุรินทร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ทอผ้าไหม จำนวน 25 กลุ่ม และจัดทำนวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม จำนวน 8 เครื่องต่อ 1 กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งยังมีกลุ่มผู้ทอผ้าไหมเป็นจำนวนมากที่ต้องการนวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้ขยายการทำนวัตกรรมไปยังกลุ่มผู้ทอผ้าไหม เพิ่มจากกลุ่มเดิม ในนามของกิจกรรมหลัก การพัฒนานวัตกรรมการผลิตผ้าไหม **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม 4) การพัฒนานวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม 5) การศึกษาประสิทธิภาพนวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม 6) การอบรมความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการผลิตเส้นไหมและผ้าไหม 7) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด :** ประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตผ้าไหมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 **ผลผลิต :** 1. ได้เส้นไหมที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพ 2. ได้นวัตกรรมการผลิตผ้าไหม 1) เครื่องสาวไหม 2) เครื่องค้นหูกเส้นไหม

หัวข้อ	รายละเอียด
นครราชสีมา สุรินทร์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 4 จังหวัด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า ผู้ประกอบการไหม	3) เครื่องตีเกลียวเส้นไหม 4) เครื่องเตรียมเส้นไหมเพื่อมัดหมี่เส้นไหม 5) เครื่องมือสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการทอผ้าไหม 6) เครื่องช่วยย้อมสีเส้นไหม **ผลลัพธ์** : ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 30 **กิจกรรมย่อยที่ 6.2** การเพิ่มประสิทธิภาพการฟอกย้อมสีธรรมชาติ **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก** : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : ๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการฟอกย้อมสีธรรมชาติให้กับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบในพื้นที่ และ 2) เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายการฟอกย้อมสีธรรมชาติระหว่างกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การอบรมเทคนิคการฟอกย้อมสีธรรมชาติ 4) การประยุกต์ใช้การฟอกย้อมสีธรรมชาติในกระบวนการผลิตจริง 5) การเชื่อมโยงเครือข่ายการฟอกย้อมสีธรรมชาติระหว่างกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 6) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** : กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการไหม และฝ่ายได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนฟอกย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 20 กลุ่ม **ผลผลิต** : คุณภาพเส้นไหมที่ผ้าการฟอกย้อมสีธรรมชาติได้คุณภาพตามมาตรฐาน **ผลลัพธ์** : กลุ่มผู้ผลิตสามารถจำหน่ายผ้าไหมในราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 **กิจกรรมย่อย 6.3** การเพิ่มประสิทธิภาพการสาวไหมด้วยเครื่องสาวไหมปรับปรุงชนิดเข้าเหล่ง **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก** : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดชัยภูมิ **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมจังหวัดชัยภูมิ และนครราชสีมา **จุดประสงค์ของโครงการ** : 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเส้นไหมตามมาตรฐาน มกษ. 8000 ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ 2) เพื่อพัฒนาวัตถุดิบเส้นไหม ให้ได้คุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และ 3) เพื่อพัฒนาเส้นไหมเหลืองให้สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิตผ้าไหมได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น

หัวข้อ	รายละเอียด
	วิธีการดำเนินงาน : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเส้นไหมตามมาตรฐาน มกษ. 8000 ให้กับเกษตรกร 4) การพัฒนาวัตถุดิบเส้นไหมให้ได้มาตรฐาน 5) การพัฒนาเส้นไหมเหลืองให้สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิตผ้าไหมได้อย่างมีคุณภาพ 6) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด :** 1. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ การพัฒนาวัตถุดิบรังไหม เส้นไหม ให้มีคุณภาพ จำนวน 120 คน 2. เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสามารถผลิตเส้นไหมคุณภาพดีเข้าสู่กระบวนการผลิตผ้าไหม เพิ่มขึ้นจากเดิมผลิตได้ 1 - 1.5 กิโลกรัม เป็น 2 - 3 กิโลกรัมต่อคน **ผลผลิต** : เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 120 คน ได้รับการเพิ่มความรู้และทักษะการพัฒนาวัตถุดิบการผลิตเส้นไหม พร้อมทั้งมีนวัตกรรมความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาวัตถุดิบ เส้นไหม ให้มีคุณภาพ **ผลลัพธ์** : เกษตร กลุ่มเกษตรกร จำนวน 120 คน สามารถผลิตเส้นไหมคุณภาพดีเข้าสู่กระบวนการผลิตผ้าไหม เพิ่มขึ้นจากเดิมผลิตได้ 1 - 1.5 กิโลกรัม เป็น 2 - 3 กิโลกรัมต่อคน **กิจกรรมย่อย 6.4** การเพิ่มทักษะเพื่อเพิ่มมูลค่าผ้าไหม **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ บุรีรัมย์ **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเส้นไหมตามมาตรฐาน มกษ. 8000 ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การเพิ่มทักษะให้กับกลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมไหมในด้านการเพิ่มความเงางาม การเพิ่มความหอม และการเพิ่มความนุ่มของเส้นไหมและผ้าไหม 4) การประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตจริง 5) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด :** เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมมีรายได้จากการจำหน่ายผ้าไหมเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี

หัวข้อ	รายละเอียด
	ผลผลิต : เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรสามารถผลิตเส้นไหมตามมาตรฐาน มกษ.8000 **ผลลัพธ์** : กลุ่มผู้ผลิตสามารถจำหน่ายผ้าไหมในราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 **กลุ่มเป้าหมาย** : 20 กลุ่ม **กิจกรรมย่อย 6.5** การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม บรรจุภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ที่มีอัตลักษณ์ของภูมิภาคสู่สากล **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : 1) เพื่อยกระดับการออกแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมและบรรจุภัณฑ์ผ้าไหมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และสร้างเอกลักษณ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของภูมิภาค และ 2) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าไหมบรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพอันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม และบรรจุภัณฑ์ของผ้าไหมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค 4) การประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตจริง 5) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับไหมมีศักยภาพทางการผลิต และมีความพร้อมในการพัฒนาในเชิงการตลาดจำนวน 40 ผลิตภัณฑ์ **ผลผลิต** : 1. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาในด้านการนำอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้จำนวน 40 ผลิตภัณฑ์ 2. ผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการ ของตลาด จำนวน 40 ราย **ผลลัพธ์** : ร้อยละ 65 ของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมการให้คำปรึกษาแนะนำด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมและบรรจุภัณฑ์ (เป้าหมาย 40 ราย) ได้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
6.7 กิจกรรมหลักที่ 7 เพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มนครชัยบุรินทร์	**เพิ่มศักยภาพด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มนครชัยบุรินทร์** **กิจกรรมย่อย 7.1** การสืบสานภูมิปัญญาผ้าไหม **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา **สถานที่ดำเนินการ** : กลุ่มผู้ผลิตเส้นไหมและผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ **ปี พ.ศ. 2563** จำนวน 9,900,000 บาท **ปี พ.ศ. 2564** จำนวน 14,900,000 บาท **ปี พ.ศ. 2565** จำนวน 13,750,000 บาท **รวม 38,550,000 บาท** **หน่วยงานที่รับผิดชอบ** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :** ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกหม่อเลี้ยงไหม ทอผ้า	**จุดประสงค์ของโครงการ** : 1) เพื่ออนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาผ้าไหม อันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้และภูมิปัญญาผ้าไหมให้รู้จักแพร่หลาย และ 2) เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทอผ้าไหมให้เป็น แหล่งเรียนรู้อนุรักษ์และการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาไหม ที่เป็นเอกลักษณ์ให้เกิดความยั่งยืน **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูล และจัดทำนิทรรศการเกี่ยวกับผ้าไหมและขบวนการผลิตผ้าไหมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ 3) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** : ภูมิปัญญาผ้าไหมได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาต่อยอด **ผลผลิต** : ภูมิปัญญาผ้าไหมได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาต่อยอด จำนวน 12 หมู่บ้าน **ผลลัพธ์** : 1. ภูมิปัญญาผ้าไหม อันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ได้รับการสืบทอดและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ความรู้และภูมิปัญญาผ้าไหมให้รู้จักแพร่หลาย 2. หมู่บ้านที่มีภูมิปัญญาผ้าไหม ได้รับการพัฒนาภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทอผ้าไหมให้เป็นแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์และการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาไหม ที่เป็นเอกลักษณ์ให้เกิดความยั่งยืน **กิจกรรมย่อย 7.2** มหกรรมไหมนครชัยบุรินทร์ **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ** : เพื่อประชาสัมพันธ์ศูนย์กลางการผลิตและการตลาดผ้าไหมของอาเซียน ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) การประชาสัมพันธ์ศูนย์กลางการผลิตและการตลาดผ้าไหมของอาเซียน ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย 3) การจัดมหกรรมไหมนครชัยบุรินทร์ 4) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** : มูลค่าการจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ไหม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ **ผลผลิต** : มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมเพิ่มขึ้น **ผลลัพธ์** : สร้างรายได้และมีช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการไหม **กลุ่มเป้าหมาย** : ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เข้าร่วมโครงการ 150 ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรมย่อย 7.3 การพัฒนานวัตกรรมสืบสานเผยแพร่ภูมิปัญญาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมนครชัยบุรินทร์ **(งบประมาณปี พ.ศ. 2564)** **หน่วยดำเนินการเจ้าภาพหลัก :** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน **สถานที่ดำเนินการ :** กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ **จุดประสงค์ของโครงการ :** เพื่อพัฒนานวัตกรรมสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ **วิธีการดำเนินงาน** : 1) การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย 2) สำรวจ รวบรวม จัดทำข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 3) การพัฒนานวัตกรรมสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ 4) การอบรมนวัตกรรมสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ 5) การส่งมอบนวัตกรรมสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไหมกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ 6) การติดตาม การให้คำปรึกษาและประเมินผลการดำเนินโครงการ **ตัวชี้วัด** : มูลค่าการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ไหมโดยรวม เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ **ผลผลิต** : มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมเพิ่มขึ้น **ผลลัพธ์** : สร้างรายได้และมีช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการไหม **กลุ่มเป้าหมาย :** กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์
7. หน่วยงานดำเนินงาน	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 2. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด 3. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 4. ตำรวจภูธรจังหวัด 5. แขวงทางหลวงชนบท 6. แขวงการทาง 7. โครงการชลประทาน 8. ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ 9. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด 10. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด 11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน 12. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 13. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 14. กระทรวงคมนาคม 15. กระทรวงมหาดไทย
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565)

หัวข้อ	รายละเอียด
9. งบประมาณ	**1,641,612,000 บาท**
10. ผลผลิต (output)	1. อัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 การท่องเที่ยว 2. ได้เส้นไหมที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพ 3. ได้นวัตกรรมการผลิตผ้าไหม 4. นวัตกรรมสนับสนุนการขายผลิตภัณฑ์ไหม 5. ได้ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม
11.ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	- เกิดการประชาสัมพันธ์ การขยายตลาดการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริม ภาคการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้น และมูลค่าเพิ่มด้าน - ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 3

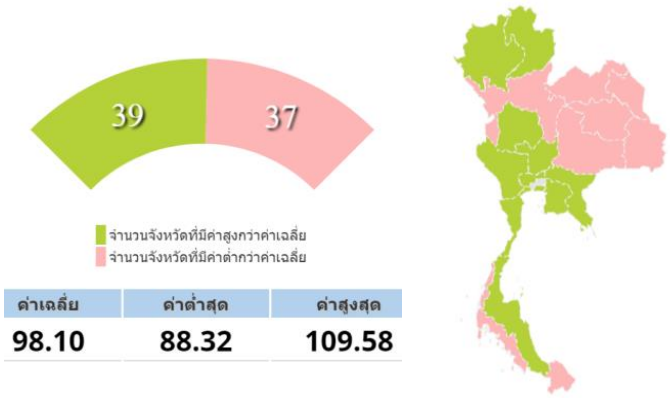
แบบ จ.1-1/กจ.1-1
(Project Brief รายโครงการ)

การจัดทำแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการภายใต้งบประมาณของกลุ่มจังหวัด
แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

ประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัด ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
แผนงานที่ 1 *การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์*
แผนงานที่ 2 *การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น*

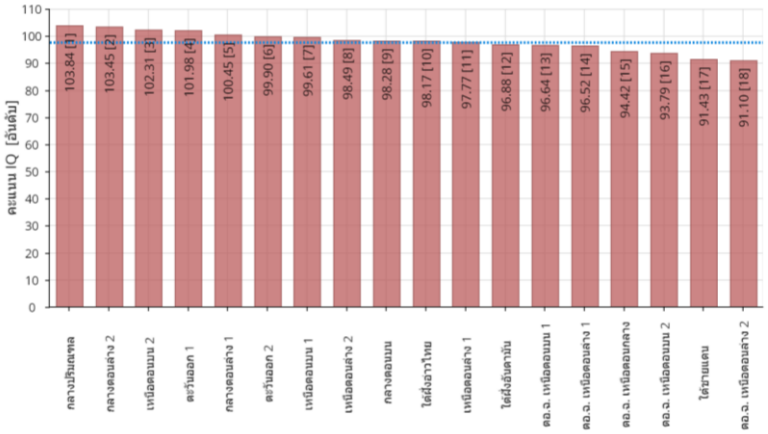
หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	ยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากสถานการณ์ทางด้านสังคม กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคแรงงานถึงร้อยละ 70 ของประชากรกลุ่มจังหวัด แต่มีน้อยโน้มว่าผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเด็กที่เติบโตมาท่ามกลางโลกไร้พรมแดน หรือเด็กที่เกิดประมาณปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา (Generation Alpha) เกิดมาในครอบครัวที่พ่อแม่มีฐานะสัมผัสเทคโนโลยีตั้งแต่เด็ก อาจทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อง่าย ไม่อดทนและสมาธิสั้น กลุ่มจังหวัดจึงให้ความสำคัญกับทรัพยากรเด็กและผู้สูงอายุ เด็กเป็นทรัพยากรที่จะกลายเป็นกำลังสำคัญของชาติ และผู้สูงอายุแม้ว่าจะเป็นวัยที่เกษียณตัวเองจากการทำงานแล้ว แต่องค์ความรู้และประสบการณ์เป็นเสมือนสมบัติที่ล้ำค่า ยังสามารถถ่ายทอดให้กับชนรุ่นหลังได้ ดังนั้น สำหรับเด็กการพัฒนาเชาว์ปัญญาควบคู่กับการพัฒนาด้านอารมณ์เป็นเรื่องสำคัญ เชาวน์ปัญญา หรือ ไอคิว (Intelligent Quotient : IQ) คือ ความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้ เข้าใจ จดจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์และคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งกรมสุขภาพจิตมีเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเด็กไทยให้มีระดับคะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) ไม่ต่ำกว่า 100 จุดเทียบเท่าเด็กสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์และเตรียมความพร้อมการแข่งขันระดับประเทศ จากการสำรวจคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559 โดยกระทรวงมหาดไทย พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญานักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 98.10 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของจุดเทียบเท่าเด็กสากล และจังหวัดที่มีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของประเทศ มีจำนวน 37 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังรูปที่ 1

หัวข้อ	รายละเอียด

รูปที่ 1 คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รายกลุ่มจังหวัด ใน ปี 2559 พบว่า กลุ่มจังหวัดที่ค่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาสูงที่สุดของประเทศ คือ กลุ่มจังหวัดภาคกลางและปริมณฑล ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาเด็กสากล เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เท่ากับ 96.52 ซึ่งอยู่ลำดับที่ 14 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาเด็กสากล คิดเป็นร้อยละ 3.48 และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 1.61 ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (รายกลุ่มจังหวัด)

หัวข้อ	รายละเอียด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รายจังหวัด ใน ปี 2559 พบว่า จังหวัดสมุทรสงครามมีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาสูงที่สุด เท่ากับ 109.58 และจังหวัดปัตตานี มีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาต่ำที่สุด เท่ากับ 88.32 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาของนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาสูงที่สุด เท่ากับ 98.60 และจังหวัดสุรินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาต่ำที่สุด เท่ากับ 95.41 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและระบบฐานข้อมูลกระทรวงมหาดไทย)

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยสติปัญญานักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รายจังหวัด

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ)		ลำดับที่ของประเทศ
	ปี 2554	ปี 2559	
บุรีรัมย์	93.71	98.60	36
นครราชสีมา	92.60	96.25	50
ชัยภูมิ	92.24	□5.81	53
สุรินทร์	90.78	95.41	57

จากข้อมูลของ นาวาอากาศตรีนายแพทย์บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต กล่าวว่า จากการสำรวจระดับไอคิวครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 23,641 คนทั่วประเทศ โดยในภาพรวมของประเทศยังมีนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสติปัญญาต่ำกว่าค่าปกติคือต่ำกว่า 90 จุด คิดเป็นร้อยละ 37.61 หรือคาดว่ามีประมาณ 300,000 คนทั่วประเทศ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดให้เด็กที่มีไอคิวต่ำกว่า 90 จุด ไม่ควรเกินร้อยละ 25 และจากการสำรวจข้อมูลต่อไปพบว่า ยังมีเด็กที่มีไอคิวต่ำกว่า 70 จุด ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์เข้าข่ายสติปัญญาบกพร่องที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือทันที คิดเป็นร้อยละ 5.8 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) และยูนิเซฟ ประเทศไทย เรื่อง การพัฒนาและดูแลเด็กปฐมวัยกับการคุ้มครองทางสังคม พบว่า

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในรอบ 15 ปีที่ผ่านมาเด็กปฐมวัยของไทย (อายุตั้งแต่ 0-5 ปี) ประมาณร้อยละ 30 หรือ 1 ใน 3 ของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้า ซึ่งถือว่ามีจำนวนสูงมาก เมื่อจำแนกลักษณะของพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่าพัฒนาการทางภาษาล่าช้า คิดเป็นร้อยละ 20 ตามด้วยพัฒนาการทางปฏิภาณไหวพริบและการเข้ากับสังคม เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้าคิดเป็นร้อยละ 5 และทักษะการอ่าน เขียนและคำนวณ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้า คิดเป็นร้อยละ 5 ดังนั้นการดูแลเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งรีบดำเนินการ ซึ่ง ศ.นพ.ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย คณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กล่าวว่า การดูแลเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) นับเป็นยุคทองของพัฒนาการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สมองมีการพัฒนาการสูงสุดที่ส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ สอดคล้องกับข้อมูลของ นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า การดูแลเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ต้องเริ่มจาก 3 ส่วนที่ต้องทำงานร่วมกัน คือ 1. การเสริมพลังครอบครัว ซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ เด็กปฐมวัยควรเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและจำกัดการใช้เทคโนโลยี 2. การพัฒนาระบบบริหารจัดการคลินิกสุขภาพเด็กที่มีการคัดกรองเด็กและจัดการในกรณีที่พบภาวะบกพร่องอย่างรวดเร็ว (early detection & early intervention) 3. การพัฒนาระบบส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีคุณภาพ ดังนั้นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่เด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด จากผลการศึกษาของ James Heckman นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล (2542) พบว่า การลงทุนในเด็กปฐมวัยจะได้ผลตอบแทนกลับคืนในอนาคตถึง 7 เท่า นั่นคือ หากลงทุน 1 บาท จะได้ผลประโยชน์คืนกลับสู่สังคมถึง 7 บาท ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ดีทั้งสารอาหารและการดูแลสุขภาพที่ดีในช่วงแรกของชีวิตจะมีทักษะทางกายภาพ IQ และ EQ ที่ดีกว่า มีโอกาสเข้าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาสูงกว่า สามารถลดโอกาสการซ้ำชั้นหรือออกกลางคันและมีโอกาสเป็นกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีรายได้ให้กับครอบครัวในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาระบบ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลให้มีคุณภาพเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพสูงขึ้น จากข้อมูลของ พญ.ยุพยง แห่งเชาวานิช ประธานมูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย กล่าวว่า ช่องว่างของการดูแลเด็กปฐมวัยที่เกิดปัญหาทั้งในเขตเมืองและชนบทในขณะนี้ คือ กลุ่มผู้หญิงวัยทำงานในเมืองมากกว่าร้อยละ 50 ขาดสถานรับเลี้ยงเด็ก (Day care) ที่มีคุณภาพ ซึ่งพบว่า ในกรุงเทพมหานครมีเพียง 18 แห่งเท่านั้น ขณะที่เด็กในชนบทส่วนใหญ่อยู่ในการเลี้ยงดูของปู่ย่าตายายและเครือญาติ เนื่องจากพ่อแม่ทำงานในเมืองทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า พรพิไล เลิศวิชา นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับการทำงานของสมอง กล่าวว่า สมองเป็นศูนย์รวมของร่างกายมนุษย์ มีการทำงานที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ดังนั้นของเล่นที่มีหลักการพัฒนาสมองจึงสามารถสร้างเสริมพัฒนาการไปด้วยกันทั้งเรื่องภาษา ความจำ ร่างกาย สังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรคำนึงถึงที่สุดคือ หัวใจของการเล่น คือ ต้องสนุก เพราะเมื่อเกิดความสนุกสมองจะเปิดรับสำหรับข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ตลอดเวลา แต่ปัจจุบันเด็กไทยในสถานศึกษามีโอกาสน้อยมากในการได้สัมผัสและเล่นกับของเล่นที่ผ่านการออกแบบให้สอดคล้องกับวิธีทำงานของสมองของเด็กอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย แม้โรงเรียนอนุบาลโดยทั่วไปจะมีของเล่นให้เด็กเล่นแต่มีจำนวนน้อยและไม่ครอบคลุมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ดังนั้น เคนและเคน (Caine and Caine) เสนอแนะให้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบสัมผัสโดยตรงซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งการเรียนรู้ของสมองมีองค์ประกอบ 3 ลักษณะ ดังนี้ 1. การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เป็นการเรียนรู้เนื้อหา ข้อมูล ขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ 2. การเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงประโยชน์และคุณค่า เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และมีความศรัทธาต่อสิ่งที่เรียนรู้ 3. การเรียนรู้แบบสัมผัสโดยตรง เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเข้ากับการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ตรงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

หัวข้อ	รายละเอียด
	"ของเล่นที่มีอยู่อย่างจำกัดและของเล่นที่ไม่ช่วยเสริมพัฒนาของเด็ก" เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ของไทยมีพัฒนาการโดยรวมล่าช้า โดยเฉพาะพัฒนาการด้านภาษา ส่งผลให้โอกาสในการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวน้อยลง ซึ่งผลที่ตามมาคือโอกาสที่สมองจะพัฒนาลดลงตามไปด้วย ดังนั้น "การเล่น" เปรียบเสมือนชีวิตจิตใจของเด็ก "ของเล่น" จึงต้องเป็นมากกว่าเครื่องมือสร้างความสนุก แต่ช่วยเพิ่มพลังสมองไปพร้อมกัน ดังนั้นการเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยกลายเป็นโจทย์ยากสำหรับคุณพ่อคุณแม่ เพราะบางครั้งของเล่นราคาแพงและคิดว่าดีที่สุดสำหรับลูกอาจไม่สร้างความประทับใจให้กับเด็กอย่างที่ตั้งใจ Brain-Based Learning: BBL คือ การเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง เป็นศาสตร์ทางด้านประสาทวิทยาศาสตร์ (neuroscience) ซึ่งอธิบายถึงพัฒนาการของสมองอย่างลึกซึ้ง สมองเป็นศูนย์รวมของร่างกายมนุษย์ มีการทำงานที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ดังนั้นของเล่นจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมองซึ่งสามารถสร้างเสริมพัฒนาการไปด้วยกันทั้งเรื่องภาษา ความจำ ร่างกาย สังคม และสิ่งแวดล้อม สนามเด็กเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง (Brain-Based Learning: BBL) เป็นของเล่นบนพื้นฐานของการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองสำหรับเด็กระดับปฐมวัยและประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านสำหรับเด็ก ให้เด็กได้ค้นพบตนเองและเติบโตไปเป็นคนที่ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ พัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของสมอง ประกอบด้วยพื้นที่ 3 ส่วน ได้แก่ 1. พื้นที่พัฒนาระบบผิวสัมผัส ประกอบด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมที่เด็กมีโอกาสสัมผัสรับรู้วัสดุที่มีผิวสัมผัสต่างกันในระหว่างทำกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ/กิจกรรมกลางแจ้ง 2. พื้นที่พัฒนาระบบสร้างสมดุล ประกอบด้วยกิจกรรมที่ฝึกการเคลื่อนไหวของร่างกายทั้งแนวดิ่งและแนวราบ กิจกรรมการแกว่ง การเล่นกระดานลื่น การปีนเครื่องเล่นสนาม การเดินบนพื้นผิวที่ขรุขระ ไม่ราบเรียบ และกิจกรรมการโยก การทรงตัว การวิ่งจ๊อกกิ้ง และการตีลังกา 3. พื้นที่พัฒนาระบบสัมพันธภาพของร่างกาย เช่น การโหนบาร์ การชักเย่อ การโยนบอล การผลักกล่องที่มีน้ำหนักในทิศทางต่าง ๆ การชก หรือดันหมอนขนาดใหญ่ และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก

หัวข้อ	รายละเอียด
	ตัวอย่างสนามเด็กเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง (Brain-Based Learning: BBL) ดังรูปที่ 3 The winner ไต่ราว โหนบาร์คู่ วิ่งต่างระดับ **ดังรูปที่ 3** ตัวอย่างสนามเด็กเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง (Brain-Based Learning: BBL) ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.ประเสริฐ บุญเกิด กล่าวว่า สนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมองเริ่มต้นจากสนามเด็กเล่นง่าย ๆ ที่มีบ่อทราย เครื่องปีนป่าย ซึ่งสามารถทำให้เด็กชาวเขาสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ สนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง ทำให้ความเครียดของเด็กสลายไป เด็กได้ค้นพบตนเอง ช่วยเพิ่มสมาธิของเด็ก หากในประเทศไทยมีสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมองทั่วประเทศ อนาคตเด็กไทยจะเข็มแข็ง แข็งแรง ประเทศไทยจะมีนักกีฬาเกิดขึ้นอีกมากมาย สอดคล้องกับข้อมูลของอาจารย์รุ่ง อุดมศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านมะเกลือ โรงเรียนนำร่องโครงการพัฒนาสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง พบว่า เด็กทุกคนต้องการเล่น เพราะการเล่นทำให้เด็กได้ลองผิดลองถูก เด็กจะเกิดการเรียนรู้ และเกิดการจำเป็นบทเรียน ถอดบทเรียนให้เป็นความรู้ติดตัวไป เมื่อเกิดความสำเร็จจะทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความสุข และ

<table>
<tr><th>หัวข้อ</th><th>รายละเอียด</th></tr>
<tr><td></td><td>
ความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลของครูดวงพร นามพลกรัง โรงเรียนบ้านบึงตะโก ตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในประจำปีการศึกษา 2560 ก่อนและหลังเล่นของเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมองมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้เล่นของเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง พบว่ามีพัฒนาการดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังเล่นของเล่นตามหลักการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากสมอง
<table>
<tr><th rowspan="2">รายการประเมิน</th><th colspan="2">ค่าร้อยละการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง</th><th rowspan="2">ค่าร้อยละความแตกต่าง</th></tr>
<tr><th>ก่อนเล่น</th><th>หลังเล่น</th></tr>
<tr><td>1. ผลการพัฒนาการด้านร่างกายของนักเรียน</td><td>74.07</td><td>97.22</td><td>เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.26</td></tr>
<tr><td>2. ผลการพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ</td><td>78.78</td><td>98.99</td><td>เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.65</td></tr>
<tr><td>3. ผลการพัฒนาการด้านสังคม</td><td>87.25</td><td>98.69</td><td>เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.11</td></tr>
<tr><td>4. ผลการพัฒนาการด้านสติปัญญา</td><td>62.34</td><td>93.20</td><td>เพิ่มขึ้นร้อยละ 49.50</td></tr>
</table>

เมื่อพิจารณาสถานการณ์สังคมที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทย โดยประชากรสูงอายุในวัยปลายหรือที่มีอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป มีการเพิ่มขนาดและสัดส่วนเร็วกว่าประชากรสูงอายุกลุ่มอื่น แสดงถึงอายุขัยของผู้สูงอายุซึ่งเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่สวนทางกับการเปลี่ยนแปลง ของครอบครัวที่มีภาวะเจริญพันธุ์ (เด็กเกิดใหม่) ลดลง ครอบครัวมีขนาดเล็กลง สภาพความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้มีผู้สูงอายุที่ต้องอยู่คนเดียวหรือที่อยู่ตามลำพัง จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 -2559 มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 มีผู้สูงอายุอยู่ลำพังคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 7.5 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว ร้อยละ 6.3 ตามตารางที่ 3 ดังนี้
</td></tr>
</table>

หัวข้อ	รายละเอียด

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว

จังหวัด	ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว(%)				
	2555	2556	2557	2558	2559
นครราชสีมา	4.0	4.6	5.1	3.6	5.5
ชัยภูมิ	5.5	5.6	4.3	6.1	8.4
บุรีรัมย์	5.0	5.6	8.8	4.3	8.8
สุรินทร์	6.4	2.2	4.7	5.9	7.2
กลุ่มจังหวัด	**5.2**	**4.5**	**5.7**	**5.0**	**7.5**
ภาคอีสาน	5.1	5.1	5.3	5.6	6.1
ประเทศ	4.8	5.3	5.4	6.0	6.3

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

และพบว่าจำนวนผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นต้องพึ่งพาการดูแลและที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนภายในชุมชนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น จึงต้องมีกลไกทำหน้าที่ให้การดูแลและให้บริการผู้สูงอายุเหล่านี้การก้าวสู่สังคมสูงอายุ เป็นปรากฏการณ์ที่ชัดเจนของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 จากข้อมูลจะพบว่าประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ มาตั้งแต่ปี 2548 อันเป็นผลจากการที่อัตราการเกิดของคนไทยลดลง อย่างมากและชีวิตคนไทยที่ยืนยาวขึ้น สังคมไทยได้รับรู้และตระหนักถึงสถานการณ์สังคมผู้สูงอายุพอสมควรแล้ว แต่สิ่งที่สังคมยังไม่ตระหนักชัดและยังได้รับข้อมูลไม่มากนักคือ ภาพสังคมผู้สูงอายุไทยนับจากนี้เป็นต้นไป โดยโครงสร้างของประชากรจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว คลื่นประชากรรุ่นที่เกิดในช่วงปี 2506-2526 หรือที่เรียกว่า “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” ซึ่งมีอายุ 30-50 ปี กำลังเคลื่อนตัวกลายเป็นประชากรสูงอายุกลุ่มใหญ่ในอีก 20-30 ปีข้างหน้านี้ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็น “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” และคาดการณ์ว่าในปี 2573 จะมีประชากรสูงอายุสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ

สถานการณ์ทางสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมาย กฎระเบียบและการจัดสวัสดิการสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์สังคมในปัจจุบันตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ได้นำเสนอกรอบทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมที่ยั่งยืนอย่างบูรณาการร่วมกับภาคีภาคส่วน เพื่อให้เกิดสังคม

หัวข้อ	รายละเอียด
	สวัสดิการ โดยต้องการให้คนไทยมีสวัสดิการพื้นฐานในเรื่องที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและระบบสวัสดิการหรือสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ ครอบคลุมทั่วถึงเป็นธรรมเพื่อปูทางสู่สังคมสวัสดิการ (Welfare Society) ที่มีสวัสดิการถ้วนหน้า (Welfare for All) สำหรับคนไทยภายในปี 2560 ไม่ให้มีคนไทยตกหล่นไปจากการดูแล ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้นำประเด็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์กระทรวงภายในปี 2560–2564 ภายใต้ยุทธศาสตร์ผลักดันให้เกิดสังคมสวัสดิการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม เพศ วัย สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง อันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลปัจจุบันในด้านสังคมและคุณภาพชีวิตที่มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการแก่ทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและร่วมเป็นพลังชีวิต เพื่อร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม เสริมสร้างความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดการเหลื่อมล้ำ การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ อันเป็นสิทธิพื้นฐานและเครื่องหมายแสดงความเท่าเทียมของสังคม
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. การพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ อาชีพรายได้ นันทนาการ สวัสดิการสังคมสิทธิตามกฎหมาย 3. เพื่อส่งเสริมแหล่งเรียนชุมชมสู่การอนุรักษ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4. เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินผู้สูงอายุ
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	**ตัวชี้วัดความสำเร็จการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย** 1. พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 2. พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 **ตัวชี้วัดความสำเร็จการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ** ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
5. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ (จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์)

หัวข้อ	รายละเอียด
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 การพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-Based Learning: BBL) งบประมาณรวม 21,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 7,000,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 7,000,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 7,000,000 บ.) หน่วยงานรับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	การพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัยด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-Based Learning: BBL) มีรายละเอียดดังนี้ 1. การคัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 32 โรงเรียน ผู้คัดเลือก : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ 2. สำรวจข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ผู้สำรวจ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา 3. พัฒนาสนามเด็กเล่นตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-Based Learning: BBL) ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบสัมผัสโดยตรง จำนวน 10 ประเภทต่อ 1 สถานศึกษา ผู้ดำเนินการ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา 4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้ดำเนินการ : โรงเรียนระดับประถมศึกษา 5. ประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ผู้ดำเนินการ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา 6. จัดทำรูปเล่มรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ผู้ดำเนินการ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน งบประมาณรวม 9,747,000บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 3,249,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 3,249,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 3,249,000 บ.) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักสนับสนุนวิชาการ 5 (สสว.5) / สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์	1. สร้างแกนนำสร้างเสริมสุขภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องสัปดาห์ละครั้ง 2. พัฒนาทักษะผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่างมืออาชีพ Caregiver ๓. ขับเคลื่อนการดูแลผู้สงอายุในชุมชน โดย อพม. และเครือข่ายในพื้นที่ 2 ครั้ง/เดือน 4 เดือน 4. ประชุมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน (พมจ. สสว.5 สธ. และ อพม.) 5.จัดทำรูปเล่มรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการ

หัวข้อ	รายละเอียด
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 คลังปัญญาผู้เชี่ยวชาญสูงอายุนครชัยบุรินทร์สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต งบประมาณ 15,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 5,000,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 5,000,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 5,000,000 บ.) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครชัยบุรินทร์	1. เพื่อสืบค้น รวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ผู้เชี่ยวชาญสูงอายุ 1.1 ค้นหาข้อมูลจากเอกสาร และลงพื้นที่สำรวจสืบค้น เพื่อรวบรวมผู้เชี่ยวชาญจากผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ 1.2 จัดระบบองค์ความรู้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อคัดกรอง จัดหมวดหมู่ จำแนกประเภทแต่ละบุคคล เป็นฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญสูงอายุในแต่ละประเภท จังหวัดละ 20 คน 4 จังหวัด เป็น 80 คน 2. พัฒนานวัตกรรมคลังปัญญาผู้เชี่ยวชาญสูงอายุ เพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้ 2.1 สร้างชุดสื่อนวัตกรรมองค์ความรู้ผู้เชี่ยวชาญต้นแบบจากฐานข้อมูล จังหวัดละ 2 คน 4 จังหวัด เป็น 8 คน 2.2 พัฒนาระบบนวัตกรรมการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ 3. เผยแพร่องค์ความรู้ขยายผลสู่การนำไปใช้ 3.1 จัดทำสื่อ เอกสารเผยแพร่ 3.2 จัดมหกรรมเสวนาคลังปัญญาผู้เชี่ยวชาญสูงอายุนครชัยบุรินทร์ 4. ประเมินผลโครงการนำไปสู่การต่อยอดขยายผลต่อไป
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 ผลิตภัณฑ์เครื่องเฝ้าระวังการเกิดแผลกดทับด้วยตัวตรวจจับแรงกด งบประมาณรวม 8,850,000 บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 2,950,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 2,950,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 2,950,000 บ.) หน่วยงานรับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	1) สร้างเครือข่ายและคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ 2) จัดทำนวัตกรรมเครื่องเฝ้าระวังการเกิดแผลกดทับด้วยตัวตรวจจับแรงกด ชุดละ 30,000 บาท จำนวน 5 ชุด จำนวน 8 โรงพยาบาลชุมชน 4 จังหวัด อีสานตอนล่าง 3) ถ่ายทอดองความรู้ในการสร้าง ประกอบ และการดูแลรักษาเครื่องแก่โรงพยาบาลชุมชน 3) ติดตามผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน และปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการใช้งานเพื่อปรับปรุงสู่การเก็บข้อมูลในระบบคลาวด์และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 พื้นยางกระแสไฟฟ้าเพื่อตรวจวัดการเดินและการทรงตัวของผู้สูงอายุในเขตนครชัยบุรินทร์ งบประมาณรวม 10,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 4,000,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 4,000,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 4,000,000 บ) หน่วยงานรับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	1) คัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์และหน่วยดำเนินการที่ต้องการนำไปใช้ 2) รับฟังความต้องการจากผู้สูงอายุและหน่วยงานที่ต้องการนำไปใช้ จัดทำกรอบแนวคิด แผนการดำเนินงาน 3) ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมพื้นยางผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อตรวจจับการเดินและการทรงตัวของผู้สูงอายุ

หัวข้อ	รายละเอียด
6.6 กิจกรรมหลักที่ 6 ผลิตภัณฑ์ชุดควบคุมสัญญาณไฟจารจรสำหรับรถกู้ชีพฉุกเฉิน (AMBULANCE) งบประมาณ 10,000,000 บาท (ปีงบฯ 2564 จำนวน 10,000,000 บ. ปีงบฯ 2565 จำนวน 10,000,000 บ) หน่วยงานรับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา	1) สร้างเครือข่ายและคัดกรองข้อมูลจากโรงพยาบาลในตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมาเพื่อเข้าร่วมโครงการ 2) ออกแบบแนวทางในการจัดทำนวัตกรรมต้นแบบอุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณข้อมูลผ่านระยะไกลและชุดควบคุมสัญญาณไฟจารจรสำหรับรถกู้ชีพฉุกเฉิน จังหวัดอีสานตอนล่าง 3) นำอุปกรณ์ต้นแบบไปทดลองในพื้นที่จำลอง
6.7 กิจกรรมหลักที่ 7 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน งบประมาณรวม 15,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 จำนวน 5,000,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 5,000,000 บ. ปีงบฯ 2564 จำนวน 5,000,000 บ.) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ตำรวจภูธรจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตำรวจภูธรจังหวัด 3 จังหวัด	สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีประชากรผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมในการดูแลสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุ จากภัยคุกคามด้านต่างๆจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากการที่มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อแขนงต่างๆจะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงของการก่อเหตุอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นเลื่อย การดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นหน้าที่หลักของตำรวจ แต่ด้วยเหตุที่ว่ากำลังพลของตำรวจมีไม่เพียงพอต่อภารกิจหลักที่ทำเป็นประจำ การสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อสอดส่องดูแลชุมชนของตนเองจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะเครือข่ายที่ดูแลความปลอดภัยกลุ่มผู้สูงอายุโดยตรง กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ยังขาดบุคลากรและความพร้อมด้านต่างๆเป็นอย่างมาก ตำรวจภูธรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ จึงได้จัดอบรมสร้างบุคลากรอาสาสมัครป้องปรามภัยในชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่ออาชญากรรมและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ
6.8 กิจกรรมหลักที่ 8 ศูนย์พัฒนาถ่ายทอดนวัตกรรมการรักษาและป้องกันโรคผู้สูงอายุทางด้านชีวกลศาสตร์การแพทย์ตามนโยบาย Thailand 4.0 ของรัฐบาล งบประมาณรวม 3,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 วงเงิน 1,500,000 บาท ปีงบฯ 2564 วงเงิน 1,500,000 บาท) หน่วยงานที่รับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา	จัดฝึกอบรม สัมมนา ให้ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องการดูแลและรักษาข้อเข่าไม่ให้เสื่อมก่อนเวลาอันควร ให้แก่ ผู้สูงอายุในพื้นที่เขตนครชัยบุรินทร์ กลุ่มเป้าหมาย 2 ปี รวม 1,600 คน

หัวข้อ	รายละเอียด
6.9 กิจกรรมหลักที่ 9 การสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมผู้สูงอายุในชุมชนแหล่งเรียนรู้พื้นถิ่นสู่ความยั่งยืนเชิงอนุรักษ์ระดับกลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์” งบประมาณ 10,000,000 บาท (ปีงบฯ 2563 วงเงิน 5,000,000 บาท ปีงบฯ 2564 วงเงิน 5,000,000 บาท) หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4 จังหวัด	1) สืบค้นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมผู้สูงอายุในชุมชนสร้างเสริมแหล่งเรียนรู้ชุมชน 2) จัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาและวัฒนธรรมแหล่งเรียนรู้ชุมชนเชิงอนุรักษ์ 3) ฝึกอบรมผู้สูงอายุแกนนำชุมชน ให้เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมพร้อมประวัติศาสตร์ในชุมชน 4) ขยายผลสู่ชุมชน/สถานศึกษา/นักท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ของชุมชน 5) กำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการ
7. หน่วยงานดำเนินงาน	1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา 3. ตำรวจภูธรจังหวัด 4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ 6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565)
9. งบประมาณ	จำนวน 83,597,000 บาท ปีงบฯ พ.ศ. 2563 จำนวน 21,699,000 บาท ปีงบฯ พ.ศ. 2564 จำนวน 31,699,000 บาท ปีงบฯ พ.ศ. 2565 จำนวน 30,199,000 บาท
10. ผลผลิต (Output)	1. พัฒนาการด้านร่างกายและด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น 2. ผู้สูงอายุและคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สังคมปลอดภัยโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน 3. มีองค์ความรู้จากภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่สามารถสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนได้
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุนครชัยบุรินทร์ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ภาคผนวก ก.

รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ พ.ศ. 2551

ภาคผนวก ก

รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

การดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว	ไม่ได้ดำเนินการ
1) นำข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัดของจังหวัดทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.บ.ภ. กำหนด	✓	
2) จัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด รวมทั้ง ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดตามมาตรา 53/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 และมาตรา 19 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551	✓	
3) การประชุมของ ก.บ.ก. เพื่อจัดทำและเห็นชอบแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.บ.ภ. กำหนด	✓	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ ทั้งนี้ได้แนบรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) มาพร้อมนี้ด้วย

(ลงชื่อ).....

(นายวิเชียร จันทรโณทัย)

หัวหน้ากลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

<u>หมายเหตุ</u> ให้จังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดเป็นผู้จัดทำ

ภาคผนวก ข.

สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561 -2565) ทบทวน ปี พ.ศ. 2563

ภาคผนวก ข

สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561-2565)

หัวข้อ	แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561 - 2564) (เสนอในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562)	แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2561 - 2565) (ฉบับทบทวน)	เหตุผลของการปรับเปลี่ยน
เป้าหมายการพัฒนา	ศูนย์กลางเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม การค้าชายแดน สังคมเป็นสุข	ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไหม ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข	ได้มีการปรับการค้าชายแดน ให้เป็นแนวทางการพัฒนาอยู่ภายใต้ด้านการท่องเที่ยวเที่ยว เนื่องจากกิจกรรมการสนับสนุนส่วนนี้มีค่อนข้างน้อย ไม่สะท้อนผลประโยชน์ให้แก่พื้นที่ติดชายแดนได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด่านค้าชายแดนใช้งบประมาณจำนวนมากเกินศักยภาพของกลุ่มจังหวัด แต่ยังคงมีความสำคัญซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชายแดนและกลุ่มจังหวัด
ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา	1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 2. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 3. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมเพิ่มขึ้น 4. มูลค่าการส่งออกสินค้าชายแดนเพิ่มขึ้น 5. ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี	1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้น 2) ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 3) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 4) มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมจากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี เพิ่มขึ้น 5) สัดส่วนคนยากจนลดลง	เนื่องจากการตัวชี้วัดด้านสังคม ไม่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องอาศัยตัวชี้วัดอื่นๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือในการวัด โดยกลุ่มจังหวัดได้นำตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับด้านความเป็นธรรมในสังคม คือเรื่องของคนจน และเพิ่มตัวชี้วัดเรื่องผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปี เพื่อให้เกิดเป้าหมายในภาพรวมของ
ประเด็นการพัฒนา	1. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป 2. การยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม 3. การส่งเสริมและพัฒนาการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน 4. ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	1. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป 2. การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไหม 3. ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	ได้มีการปรับการค้าชายแดน ให้เป็นแนวทางการพัฒนาอยู่ภายใต้ด้านการท่องเที่ยว